

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**İSTANBUL YENİKÖY ZOĞRAFYON RUM KIZ İLKOKULU
RESTORASYON PROJESİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Can SÖZBİR**

Anabilim Dalı : Mimarlık

Programı : Restorasyon

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Deniz MAZLUM

HAZİRAN 2011

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**İSTANBUL YENİKÖY ZOĞRAFYON RUM KIZ İLKOKULU
RESTORASYON PROJESİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Can SÖZBİR
(502081204)**

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 06 Mayıs 2011

Tezin Savunulduğu Tarih : 08 Haziran 2011

**Tez Danışmanı : Doç. Dr. Deniz MAZLUM (İTÜ)
Diğer Jüri Üyeleri : Prof. Dr. Zeynep AHUNBAY (İTÜ)
Doç. Dr. Nadide SEÇKİN (YTÜ)**

HAZİRAN 2011

Annem ve ablama,

ÖNSÖZ

İstanbul'un kültür yapıtaşlarından biri olan Rumların öğrenim gördüğü, günümüzde pek çoğu işlevini yitirerek yok olmaya yüz tutmuş Rum okullarından biri olan Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu, İstanbul'un anıtsal yapılarından biridir. Bu çalışma, 1980 yılında öğrenci yokluğundan kapatılmak durumunda kalmış olan okulun belgelenmesi ve farklı bir işlevle yeniden kullanıma açılmasına temel oluşturmak amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışma kapsamında karşılaşılan zorluklar bir yana, bana her türlü konuda destek olan sevgili tez danışmanım Doç. Dr. Deniz Mazlum'a, destek ve yardımlarını esirgemeyen Türkiye Cemaat Vakıfları temsilcisi Lakis Vingas'a, Mimar Savvas Çilenis'e, Prof. Dr. Amir Pasiç'e ve Doç. Dr. Eva Şarlak'a teşekkürlerimi borç bilirim.

Belgeleme çalışmalarımda bana tüm gayretleriyle yardımcı olan ablam Y. Mimar Defne Sözbir, arkadaşlarım Mimar Doğaç Ünal, Mimar Ezgi Türk ve Alper Yurder ile bu süreç boyunca gösterdiği ilgi ve desteği için Mimar Ömer Faruk Erol'a teşekkür ederim.

Bana hayatım boyunca her konuda destek oldukları gibi, tez çalışmam süresince de ilgi ve sabırlarıyla hep yanımda olan annem, ablam ve sevgili Marianna Yerasimos'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Haziran 2011

Can Sözbir

(Mimar)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	ix
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xi
ŞEKİL LİSTESİ.....	xiii
ÖZET.....	xxi
SUMMARY	xxiii
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı.....	1
1.2 Kapsam ve Yöntem.....	2
2. YENİKÖY ZOĞRAFYON RUM KIZ İLKOKULU'NUN BULUNDUĞU ÇEVRE.....	5
2.1 Yeniköy'ün Coğrafi Konumu	5
2.2 Yeniköy'ün Tarihsel, Sosyal ve Ekonomik Gelişimi.....	5
2.3 Geçmişte Yeniköy'de Bulunan Diğer Rum Okulları	10
3. YENİKÖY ZOĞRAFYON RUM KIZ İLKOKULU'NUN TARİHÇESİ	13
3.1 Yapının Tarihçesi.....	13
3.2 Yapının Mimarı Konstantinos Dimadis	16
4. YENİKÖY ZOĞRAFYON RUM KIZ İLKOKULU'NUN MİMARİ ÖZELLİKLERİ	21
4.1 Konumu ve Çevresel Özellikleri.....	21
4.2 Plan Özellikleri	23
4.2.1 Zemin kat mekânları	23
4.2.2 Birinci kat mekânları.....	29
4.2.3 İkinci kat mekânları	37
4.3 Cephe Özellikleri	39
4.3.1 Doğu cephesi.....	40
4.3.2 Batı cephesi	43
4.3.3 Kuzey cephesi	44
4.3.4 Güney cephesi.....	46
4.4 Strüktür ve Malzeme Özellikleri.....	47
4.4.1 Temeller	47
4.4.2 Duvarlar	47
4.4.3 Döşeme sistemi	50
4.4.4 Tavanlar.....	50
4.4.5 Örtü sistemi	51
4.5 Yapı Elemanları	51
4.5.1 Merdivenler.....	52
4.5.2 Kapılar.....	53
4.5.3 Pencereler.....	54

4.6 Yapıdaki Bozulmalar ve Nedenleri	56
4.6.1 İnsanların neden olduğu bozulmalar	56
4.6.2 Strüktürel bozulmalar	58
4.6.3 Malzeme bozulmaları	59
5. RESTİTÜSYON	61
5.1 Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu'nun Tarihinde Ayırt Edilen Dönemler	61
5.2 Restitüsyon Kararlarına Işık Tutan Bilgi ve Belgeler	64
5.3 Restitüsyon Kararları	67
5.3.1 Vaziyet planı restitüsyonu	67
5.3.2 Plan restitüsyonu	67
5.3.2.1 Zemin kat	68
5.3.2.2 Birinci kat	69
5.3.2.3 İkinci kat	70
5.3.3 Cephe restitüsyonu	70
5.3.3.1 Doğu cephesi	70
5.3.3.2 Batı cephesi	71
5.3.3.3 Kuzey cephesi	71
5.3.3.4 Güney cephesi	73
6. RESTORASYON	75
6.1 Müdahale Türleri	75
6.1.1 Sağlamaştırma	75
6.1.1.1 Taşıyıcı sistemin sağlamaştırılması	75
6.1.1.2 Malzemenin sağlamaştırılması	77
6.1.2 Niteliksiz eklerin kaldırılması	77
6.1.3 Bütünleme	78
6.1.4 Malzeme ve yüzey temizliği	79
6.1.5 Yenileme / yeniden yapma	81
6.2 Yapının Kullanımına İlişkin Öneriler	83
7. SONUÇ	87
KAYNAKLAR	89
EKLER	93
EK A : Tarihi harita, belge ve çizimler	94
EK B : Mevcut duruma ait görsel veriler	112
EK C : Yapının mimarı Konstantinos Dimadis'e ait projeler ve benzer örnekler ...	203
EK D : Proje çizimleri	208
EK D.1 : Rölöve	209
EK D.2 : Restitüsyon	211
EK D.3 : Restorasyon	213
EK D.4 : Silüetler	215

KISALTMALAR

AAE	: Alman Arkeoloji Enstitüsü
BOA	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
IRCICA	: Research Center For Islamic History, Art and Culture - İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi
KTVKKBK	: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
İBB	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
YTÜ	: Yıldız Teknik Üniversitesi

ÇİZELGE LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 2.1 : 18. yüzyılda Yeniköy'de yaşayanların Şehr-i Mahkeme Sicilleri'nde belirtilen unvan dağılımları (Artan, 1989)	8
Çizelge 4.1 : İstanbul devonyen çökellerinin genelleştirilmiş stratigrafi kesiti (Önalın, 1990).....	49

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 3.1 : Ön cephe (1955'ler).....	13
Şekil 3.2 : Ön cephe (2010)	13
Şekil 4.1 : Vaziyet planı ve yapının bölümleri.....	21
Şekil 4.2 : Yapının batı cephesi ve Sait Halim Paşa Caddesi'nden görünüşü	22
Şekil 4.3 : Yapının güney cephesi ve parseldeki yerleşimi.....	22
Şekil 4.4 : Farklı desenlerdeki mozaik süpürgelikler.....	27
Şekil 4.5 : Doğu cephesi (ön cephe) pencere düzeni	40
Şekil 4.6 : Doğu cephesi (ön cephe) tuğla bezeme elemanları	42
Şekil 4.7 : Okulda ve hizmetli biriminde kullanılan tuğla boyutları.....	50
Şekil 5.1 : Necip Bey Haritası, 1920 (IRCICA Arşivi)	62
Şekil 5.2 : Vaziyet Planı restitüsyonu (I. dönem)	62
Şekil 5.3 : Zemin kat planı (I. dönem)	62
Şekil 5.4 : Birinci kat planı (I. dönem)	62
Şekil 5.5 : A-A kesiti (I. dönem).....	63
Şekil 5.6 : B-B kesiti (I. dönem)	63
Şekil 5.7 : Rumeli Ciheti Haritası, 1926 (İBB Atatürk Kitaplığı Arşivi)	64
Şekil 5.8 : Sebah-Joallier'e ait bir fotoğraf, 1900~ (AAE Fotoğraf Arşivi, Kod: 9580+R 33.598 Repro).....	66
Şekil 5.9 : Vaziyet planı restitüsyonu (II. Dönem)	68
Şekil 5.10 : 101 (Giriş) mekânı restitüsyonuna ait öneriler	72
Şekil 6.1 : Çatlaklarda epoksi harcı uygulaması (Saraç, 2003)	76
Şekil 6.2 : Vaziyet planı restorasyonu	85
Şekil A.1 : W.H. Bartlett'e ait Yeniköy gravürü (Pardoe, 1838).....	94
Şekil A.2 : Thomas Allom'a ait gravürde Yeniköy'de bir Rum papazının evi (Allom, 1839).	94
Şekil A.3 : Yeniköy'ün Rum muhtarlarına ait mühürler: 1. Yeniköy'de Aya Nikola mahallesi Rum Muhtarı Dimitri, 1311 (1893), 2. Yeniköy'de Molla Çelebi mahallesi Rum muhtarı Kostaki, 3. Yeniköy'ün Aya Nikola mahallesi muhtarı Mihail Vlahodimitri, 1327 (1909).....	95
Şekil A.4 : Yeniköy'ün Rum dernekleri: 1. Yeniköy /Boğaziçi) Marifetperver Anagennisis [Rönesans] Rum Derneği (1920), 2. Yeniköy Aya Nikola Kadınlar Fukara Perver Derneği, 3. Yeniköy Köybaşı Kadınlar Fukarasever Derneği, 1950.....	95
Şekil A.5 : Yeniköy'e ait Mühürler: 1.Yeniköy Rum Okulu (1852), 2.Yeniköy [Rum] Milleti Zoğrafyon Kız Okulu (1871), 3.Yeniköy Rum Ortodoks Cemaati Eğitim Kurumları, 4.Yeniköy Okulları Mütevelli Heyeti, 5. Yeniköy Rum Ortodoks Cemaati Okulları Merkez Mütevelli Heyeti, 1911 (Milas, 1996)	96
Şekil A.6 : Necip Bey Haritası ve lejandı, 1920 (IRCICA Arşivi).....	97
Şekil A.7 : Rumeli Ciheti Haritası, 1926 (İBB Atatürk Kitaplığı Arşivi)	98
Şekil A.8 : Sebah-Joallier'e ait bir fotoğraf, 1900~ (AAE Fotoğraf Arşivi, Kod: 9580+R 33.598 Repro)	98

Şekil A.9 : Yeniköy Haritası, 1927 (İstanbul Belediyesi Harita Arşivi) (Artan, 1989).....	99
Şekil A.10 : KTVKBB kararı.....	100
Şekil A.11 : İstavri Kalfaoğlu'nun karnesi	101
Şekil A.12 : Tanaş Angelidis'in karnesi (birinci sayfa).....	102
Şekil A.13 : Tanaş Angelidis'in karnesi (ikinci sayfa)	103
Şekil A.14 : Kuzey cephesinde çekilmiş bir fotoğraf,1955 yılları (Tanaş Angelidis Arşivi).....	104
Şekil A.15 : Kuzey cephesinde çekilmiş bir fotoğraf, 1948 (İlias Kuluridis Arşivi). 104	
Şekil A.16 : Kuzey cephesinde çekilmiş bir fotoğraf, 1915-1920 yılları arası (İlias Kuluridis Arşivi).....	105
Şekil A.17 : Güney cephesine doğru çekilmişbir fotoğraf, 1955 yılları (İlias Kuluridis Arşivi).....	105
Şekil A.18 : Zemin kat restorasyon çizimleri, 1954 (Laki Vingas arşivi)	106
Şekil A.19 : Birinci kat restorasyon çizimleri, 1954 (Laki Vingas arşivi).....	106
Şekil A.20 : Doğu cephesi görünüşü.....	107
Şekil A.21 : Doğu cephesi görünüşü.....	107
Şekil A.22 : İmar durumu formu (1.2)	108
Şekil A.23 : İmar durumu formu (2.2)	109
Şekil A.24 : Okulun sahilden bir fotoğrafı (Genim, 2006)	109
Şekil A.25 : Zemin ve birinci kat planları (Şaman, 1988)	110
Şekil A.26 : Doğu (1) ve kuzey (2) cepheleri, (Şaman, 1988).....	111
Şekil A.27 : Kuzey ve batı cepheleri (Şaman, 1988)	111
Şekil B.1 : Yeniköy'ün konumu.....	112
Şekil B.2 : Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu'nun konumu.....	112
Şekil B.3 : Ön cephede bulunan mermer plaka	113
Şekil B.4 : Vaziyet planı (google earth).....	113
Şekil B.5 : Sait Halim Paşa Caddesi'nden okulun görünüşü	114
Şekil B.6 : Vaziyet planı	114
Şekil B.7 : Kuzey cephesi ±0.00 kotu giriş	115
Şekil B.8 : Zemin katı birinci kata bağlayan merdiven.....	115
Şekil B.9 : Zemin katı birinci kata bağlayan merdiven.....	115
Şekil B.10 : Merdiven altında kalan mekân	116
Şekil B.11 : Z01 Mekânı (Hol) doğu duvarına bakış	116
Şekil B.12 : Z01 Mekânı (Hol) güney duvarına bakış	116
Şekil B.13 : Z01 (Hol) mekânının batı duvarındaki kapı.....	117
Şekil B.14 : Z02 Mekânı (Yemekhane ve Tiyatro Salonu).....	117
Şekil B.15 : Z02 Mekânı (Yemekhane ve Tiyatro Salonu).....	118
Şekil B.16 : Z02 (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) mekânında bulunan kapatılmış kapı	118
Şekil B.17 : Z02 Mekânı (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) güney duvarına bakış.....	119
Şekil B.18 : Z02 Mekânı (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) kuzey ve batı duvarına bakış.....	119
Şekil B.19 : Z03 mekânı (Sahne) taşıyıcıları	120
Şekil B.20 : Z03 mekânı (Sahne) taşıyıcıları	120
Şekil B.21 : Z03 mekânı (Sahne) güney duvarı	121
Şekil B.22 : Z04 (Dekor Odası) mekânının doğu duvarındaki kapatılmış kapı.....	121
Şekil B.23 : Z04 Mekânı (Dekor Odası) doğu duvarı	122
Şekil B.24 : Z05 Mekânı (Mutfak) doğu ve kuzey duvarlarındaki tezgah.....	122
Şekil B.25 : Z05 Mekânı (Mutfak) doğu duvarına bakış	123

Şekil B.26 : Z05 (Mutfak) mekânında görülen kuzine borusu	123
Şekil B.27 : Z05 (Mutfak) mekânının karo mozaik kaplaması.....	124
Şekil B.28 : Z06 Mekânı (Depo) güney duvarı.....	124
Şekil B.29 : Z06 Mekânı (Depo) mozaik süpürgelik detayı	125
Şekil B.30 : Mekânı (Wc) doğu duvarı el yıkama yerleri.....	125
Şekil B.31 : Z07 Mekânı (Wc) doğu duvarı tuvalet kabinleri	126
Şekil B.32 : Z07 (Wc) mekânındaki tahrip edilmiş tuvalet	126
Şekil B.33 : Z07 (Wc) mekânının karo mozaik kaplaması	127
Şekil B.34 : Z07 (Wc) mekânının girişi ve tavanı	127
Şekil B.35 : Z08 Mekânı (Wc) batı duvarı el yıkama yerleri	128
Şekil B.36 : Z08 Mekânı (Wc) kuzey duvarında bulunan niş.....	128
Şekil B.37 : Z08 Mekânı (Wc) güney duvarına bakış.....	129
Şekil B.38 : Z08 Mekânı (Wc) batı duvarı tuvalet kabinleri	129
Şekil B.39 : Z08 Mekânı (Wc) tavanı	130
Şekil B.40 : Z08 Mekânı (Wc) tavanı	130
Şekil B.41 : Z09 (Kömürlük) mekânı girişi	131
Şekil B.42 : Z09 Mekânı (Kömürlük) güney ve batı duvarına bakış.....	131
Şekil B.43 : Z09 (Kömürlük) mekânı batı duvarı	132
Şekil B.44 : Z09 (Kömürlük) mekânı	132
Şekil B.45 : Birinci kata dışarıdan, yapının kuzey cephesinden çıkan merdiven	133
Şekil B.46 : 101 (Giriş) mekânına dışarıdan giriş sağlayan kapı.....	133
Şekil B.47 : 101 (Giriş) mekânı güney bakışı.....	134
Şekil B.48 : 101 (Giriş) mekânı kuzey bakışı	134
Şekil B.49 : 101 (Giriş) mekânındaki strüktürel çatlak	134
Şekil B.50 : 102 (Hol) mekânına geçiş sağlayan kapılar	135
Şekil B.51 : 102 Mekânı (Hol) batı duvarına bakış	135
Şekil B.52 : 102 Mekânı (Hol) doğu duvarına bakış	136
Şekil B.53 : 102 Mekânı (Hol) doğu duvarına bakış	136
Şekil B.54 : 103 Mekânı (Hol) güney duvarına bakış.....	137
Şekil B.55 : 103 Mekânı (Hol) kuzey duvarına bakış.....	137
Şekil B.56 : 103 (Hol) mekânından merdiven boşluğuna açılan giyotin pencere.....	137
Şekil B.57 : 103 (Hol) mekânının ahşap tavan kaplaması	138
Şekil B.58 : 103 (Hol) mekânının ahşap tavan kaplaması	138
Şekil B.59 : 104 Mekânı (Gardrop) batı duvarına bakış.....	138
Şekil B.60 : 104 Mekânı (Gardrop) kuzey duvarındaki çatlak izi	138
Şekil B.61 : 104 Mekânı (Gardrop) doğu duvarına bakış.....	139
Şekil B.62 : 105 Mekânı (Öğretmenler Odası) batı duvarına bakış.....	139
Şekil B.63 : 105 Mekânı (Öğretmenler Odası) doğu duvarına bakış.....	140
Şekil B.64 : 105 Mekânı (Öğretmenler Odası) tavanı	140
Şekil B.65 : 105 Mekânı güney duvarındaki çatlak izleri.....	140
Şekil B.66 : 106 Mekânı (Müdür Odası) batı duvarına bakış	141
Şekil B.67 : 106 (Müdür Odası) mekânının harap olmuş tavan kaplaması	141
Şekil B.68 : 106 (Müdür Odası) mekânındaki yanmış tavan kaplaması.....	141
Şekil B.69 : 106 (Müdür Odası) mekânındaki yanmış tavan kaplaması.....	142
Şekil B.70 : 106 (Müdür Odası) mekânındaki yanmış tavan kaplaması.....	142
Şekil B.71 : 106 Mekânı (Müdür Odası) doğu ve güney duvarına bakış.....	143
Şekil B.72 : 106 Mekânı (Müdür Odası) güney duvarına bakış	143
Şekil B.73 : 107 Mekânı (Derslik – Oturma Odası) kuzey duvarına bakış	144
Şekil B.74 : 107 Mekânı (Derslik – Oturma Odası) güney duvarına bakış	144
Şekil B.75 : 108 Mekânı (Derslik) kuzey duvarına bakış	145

Şekil B.76 : 108 Mekânı (Derslik) güney duvarına bakış.....	145
Şekil B.77 : 108 (Derslik) mekânındaki değiştirilmiş pencere doğraması.....	146
Şekil B.78 : 109 Mekânı (Derslik) kuzey duvarına bakış	146
Şekil B.79 : 109 Mekânı (Derslik) güney duvarına bakış.....	147
Şekil B.80 : 110 Mekânı (Derslik) kuzey duvarına bakış	147
Şekil B.81 : 110 Mekânı (Derslik) güney duvarına bakış.....	148
Şekil B.82 : 111 Mekânı (Hol) güney duvarına bakış.....	148
Şekil B.83 : 111 Mekânı (Hol) kuzey duvarına bakış.....	148
Şekil B.84 : 111 Mekânı (Hol) ahşap tavan kaplaması.....	149
Şekil B.85 : 111 Mekânı (Hol) kuzey duvarına bakış.....	149
Şekil B.86 : 112 Mekânı (Derslik) kuzey duvarına bakış	149
Şekil B.87 : 112 Mekânı (Derslik) doğu ve güney duvarına bakış	150
Şekil B.88 : 112 Mekânı (Derslik) güney duvarına bakış.....	150
Şekil B.89 : 113 Mekânı (Derslik) doğu ve kuzey duvarına bakış	151
Şekil B.90 : 113 Mekânı (Derslik) batı duvarına bakış.....	151
Şekil B.91 : 113 Mekânı (Derslik) kuzey duvarına bakış	152
Şekil B.92 : 114 (Giriş) mekânına dışarıdan giriş kapısı	152
Şekil B.93 : 114 (Giriş) mekânına 102 (Hol) mekânından giriş ve seramik zemin kaplaması.....	153
Şekil B.94 : 114 Mekânı (Giriş) ahşap tavan kaplaması	153
Şekil B.95 : Birinci katı ikinci kata bağlayan ahşap merdiven	154
Şekil B.96 : 114 Mekânı (Giriş) doğu duvarına bakış	154
Şekil B.97 : 115 Mekânı (Wc) güney duvarına bakış	154
Şekil B.98 : 116 Mekânı (Depo) güney ve batı duvarına bakış	155
Şekil B.99 : 116 Mekânı (Depo) batı duvarına bakış.....	155
Şekil B.100 : 116 Mekânı (Depo) batı ve güney duvarına bakış	156
Şekil B.101 : 116 (Depo) mekânında bulunan kapatılmış kapı	156
Şekil B.102 : 116 (Depo) mekânından girilen sökülmüş mekânın batı cephesinde görülen izi.....	156
Şekil B.103 : 117 (Depo) mekânında görülen merdiven konstrüksiyonu	157
Şekil B.104 : 117 Mekânı (Depo) kuzey duvarına bakış	157
Şekil B.105 : 117 Mekânı (Depo) kuzey duvarına bakış	157
Şekil B.106 : 201 Mekânı (Hol) kuzey duvarına bakış.....	158
Şekil B.107 : 201 Mekânı (Hol) güney duvarına bakış.....	158
Şekil B.108 : 201 (Hol) ve 201 (Yatak Odası) mekânına giriş kapıları.....	159
Şekil B.109 : 202 Mekânı (Yatak Odası) kuzey duvarına bakış.....	159
Şekil B.110 : 202 Mekânı (Yatak Odası) güney duvarına bakış.....	159
Şekil B.111 : 203 Mekânı (Mutfak) doğu duvarına bakış.....	160
Şekil B.112 : 204 Mekânı (Oturma Odası) kuzey duvarına bakış	160
Şekil B.113 : 204 Mekânı (Oturma Odası) kuzey duvarına bakış	160
Şekil B.114 : 205 Mekânı (Depo) batı duvarına bakış.....	161
Şekil B.115 : 205 Mekânı (Depo) döşeme ve duvar birleşimi.....	161
Şekil B.116 : 206 Mekânı (Depo) güney duvarına bakış.....	161
Şekil B.117 : 206 Mekânı (Depo) döşeme ve duvar birleşimi.....	161
Şekil B.118 : Doğu Cephesi (ön cephe).....	162
Şekil B.119 : Tuvalet birimlerinin doğu yönüne bakan cephesi	162
Şekil B.120 : Batı cephesine doğru bakış.....	163
Şekil B.121 : Batı cephesi (arka cephe)	163
Şekil B.122 : Batı cephesi güney köşesine doğru bakış.....	164
Şekil B.123 : Batı cephesi güney köşesine doğru bakış.....	164

Şekil B.124 : Batı cephesinde sökülmüş sıva izleri	165
Şekil B.125 : Batı cephesinde sökülmüş sıva izleri	165
Şekil B.126 : Batı cephesi kuzey köşesine doğru bakış	166
Şekil B.127 : Batı cephesinde kapatılmış pencere	166
Şekil B.128 : Batı cephesi zemin kotu	167
Şekil B.129 : Kuzey Cephesi	167
Şekil B.130 : Kuzey Cephesinde görülen moloz taş bahçe duvarı	168
Şekil B.131 : Bahçe giriş kapısı	168
Şekil B.132 : 101 (Giriş) mekânına doğu yönünden giriş yapılan merdiven	169
Şekil B.133 : Z02 mekânının kuzey cephesine bakan pencereleri	169
Şekil B.134 : Z02 mekânının kuzey cephesine bakan pencereleri	170
Şekil B.135 : Kuzey cephesinin batı köşesi	170
Şekil B.136 : 101 (Hol) mekânının kuzey cephesi	171
Şekil B.137 : 101 (Hol) mekânının kuzey cephesi	171
Şekil B.138 : Hizmetli biriminin kuzey cephesi	172
Şekil B.139 : Hizmetli biriminin kuzey cephesi	172
Şekil B.140 : Güney cephesi ve ön cepheye doğudan bakış	173
Şekil B.141 : Güney cephesi	173
Şekil B.142 : Güney cephesindeki kapatılmış zemin kat pencereleri	174
Şekil B.143 : Güney cephesindeki kapatılmış kapı ve pencere	174
Şekil B.144 : Tuvaletlerin güney cephesi	175
Şekil B.145 : Güney cephesinden tuvalet birimlerine bakış	175
Şekil B.146 : Tuvaletlerin güney cephesi ve moloz taş bahçe duvarı	176
Şekil B.147 : Z04 (Dekor Odası) mekânı penceresi	176
Şekil B.148 : Z04 (Dekor Odası) mekânı penceresi	176
Şekil B.149 : Hizmetli birimi güney duvarı	177
Şekil B.150 : Hizmetli birimi güney duvarı	177
Şekil B.151 : Tuğlaları alttan destekleyen demir elemanlar	178
Şekil B.152 : Tuğlaları alttan destekleyen demir elemanlar	178
Şekil B.153 : Tuğlaları alttan destekleyen demir elemanlar ve parça kopmaları	178
Şekil B.154 : Bahçede bulunan damgalı tuğla	179
Şekil B.155 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)	179
Şekil B.156 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)	180
Şekil B.157 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)	180
Şekil B.158 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)	180
Şekil B.159 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)	181
Şekil B.160 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)	181
Şekil B.161 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)	181
Şekil B.162 : Üzerinde “Kılıçoğlu -Eskişehir 1949-” yazılı kiremit	182
Şekil B.163 : Birinci kata dışarıdan ulaşan merdivenler	182
Şekil B.164 : Merdiven ve yanındaki rampa görünüşü	183
Şekil B.165 : Rampadan batıya doğru bakış	183
Şekil B.166 : İkinci kata çıkan merdiven detayı	184
Şekil B.167 : İkinci kata çıkan merdiven detayı	184
Şekil B.168 : 107 mekânının kapısı	184
Şekil B.169 : 109 mekânının kapısı	184
Şekil B.170 : Güney cephesindeki tahribat ve bitki oluşumu	185
Şekil B.171 : Pencere denizliklerinde kullanılan çimentolu sıva ve koruyucu plastik örtü	185
Şekil B.172 : Koruma amaçlı kapatılmış pencere	186

Şekil B.173 : Koruma amaçlı kapatılmış pencere	186
Şekil B.174 : Koruma amaçlı kapatılmış pencere	186
Şekil B.175 : Koruma amaçlı kapatılmış pencere	186
Şekil B.176 : Z02 (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) mekânı duvarlarında sıva kabarması, sıva dökülmesi ve çiçeklenme	187
Şekil B.177 : Merdiven kovanında nem sorunları ve çiçeklenme	187
Şekil B.178 : 111 (Hol) mekânında strüktürel çatlak ve yapılan geçici onarım	188
Şekil B.179 : 104 (Gardrop) mekânında strüktürel çatlak ve yapılan geçici onarım.....	188
Şekil B.180 : 202 (Yatak Odası) mekânında strüktürel çatlaklar.....	189
Şekil B.181 : Doğu cephesinde strüktürel çatlak	189
Şekil B.182 : Z07 (Wc) mekânının su alan tavanı	190
Şekil B.183 : Z07 (Wc) mekânının su alan tavanı	190
Şekil B.184 : Kuzey cephesinde yosun oluşumu ve bitkilenme	190
Şekil B.185 : Güney cephesinde bitkilenme	191
Şekil B.186 : Kuzey cephesinde yosun oluşumu ve derzlerde boşalma	191
Şekil B.187 : Doğu cephesindeki taş yüseylerde aşınma, derzlerde boşalma, yüzey kirliliği ve kırık camlar	192
Şekil B.188 : Tuğla yüzeylerde tuzlanma	192
Şekil B.189 : Tuğla yüzeylerde tuzlanma	192
Şekil B.190 : Derzlerde boşalma, bitki oluşumu ve çimentolu harç kullanımı.....	193
Şekil B.191 : Çinko yağmur oluklarındaki tahribat	193
Şekil B.192 : Tuğlalarda kopmalar ve yüzey kirliliği	194
Şekil B.193 : Betonarme saçakta yosun oluşumu ve yüzey kirliliği.....	194
Şekil B.194 : Batı cephesinde bulunan oyuk/ delik, strüktürel çatlak ve kara yosunu	195
Şekil B.195 : Basamaklarda parça kopmaları ve çatlamış dökme beton	195
Şekil B.196 : 45 derecelik açı yapan duvarların kesintiye uğradığını gösterir detay	196
Şekil B.197 : Demir kapıda korozyon	196
Şekil B.198 : Duvarın zeminle birleştiği yerde bulunan dolgu ve bir kat tuğla silme	197
Şekil B.199 : II. Döneme ait merdiven izi	197
Şekil B.200 : Yapının bahçesine atılmış özgün doğramalar	198
Şekil B.201 : Yapının bahçesine atılmış özgün doğramalar	198
Şekil B.202 : II. Döneme ait pencere ve köşe tuğla elemanlarının izleri.....	199
Şekil B.203 : +2.05 kotundan görünüş.....	199
Şekil B.204 : +2.05 kotundan görünüş.....	200
Şekil B.205 : Yapının bulunduğu parselin üst kotlarından görünüş	200
Şekil B.206 : Yapının bulunduğu parselin üst kotlarından görünüş	201
Şekil B.207 : Yapının bulunduğu parselin Sait Halim Paşa Caddesi'nden görünüşü	201
Şekil B.208 : Yapının bulunduğu parselin Sait Halim Paşa Caddesi'nden görünüşü	202
Şekil C.1 : Yeniköy Zapyon Erkek İlkokulu (çamaşırhane).....	203
Şekil C.2 : Yeniköy Zapyon Erkek İlkokulu (çamaşırhane).....	203
Şekil C.3 : Fener Rum Erkek Lisesi.....	204
Şekil C.4 : Edirne Helen Erkekler Okulu (Deniz Mazlum arşivi)	204
Şekil C.5 : Fener'de Patrikhane Merkez Papaz Mektebi proje çizimi (Colonas, 2005).....	205

Şekil C.6 : Burgazada Aya İoanni Kilisesi	205
Şekil C.7 : Burgazada Aya İoanni Kilisesi	205
Şekil C.8 : Büyükada Sevastoppulos-Triantafillidis evi (Trotsky Evi)	205
Şekil C.9 : Büyükada Sevastoppulos-Triantafillidis evi (Trotsky Evi)	205
Şekil C.10 : Yassıada Bulwer Kalesi (Rum Mimarlar Sergisi, 2011)	206
Şekil C.11 : Yassıada Bulwer Kalesi (www.levantineheritage.com)	206
Şekil C.12 : Beyoğlu Merkez Rum Lisesi, birinci kat planı (Şaman, 1988)	207
Şekil C.13 : Heybeliada Ruhban Okulu, zemin kat planı (Pasadaios, 1987).....	206

İSTANBUL YENİKÖY ZOĞRAFYON RUM KIZ İLKOKULU RESTORASYON PROJESİ

ÖZET

Bu çalışmada İstanbul'un Sarıyer ilçesine bağlı Yeniköy semtinde yer alan Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu konu alınmıştır. Yapının günümüzdeki durumunun belgelenmesine yönelik gerekli çalışmalar yapılmış; okulun ilk yapıldığı dönemdeki durumu eski harita, fotoğraf, yazılı kaynaklar, yerinde yapılan incelemeler ve kişisel görüşmelerle saptanarak tarihsel gelişim süreci incelenmiştir. Okulun korunup gelecek nesillere aktararak faaliyetini sürdürmesi için onarım ve yeniden işlevlendirme kararı alınmıştır.

Mimarı Konstantinos Dimadis olan okul, dönemin ünlü Rum bankerı Hristaki Zoğrafos tarafından 1872 yılında Yeniköy Aya Nikola Kilisesi'nin karşısındaki tepecikte yaptırılmıştır. Cephe düzeninde Neo-Bizans üslubunun etkin olduğu okul, 1954 yılında Mimar Vasil Vingas tarafından kapsamlı bir biçimde restore edilmiştir. Yapı günümüzde işlevini yitirmiş olup, yardıma muhtaç iki Rum aile tarafından yaşama birimi olarak kullanılmaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde çalışmanın amacı, kapsamı ve çeşitli aşamalarda kullanılan yöntemler anlatılmıştır. İkinci bölümde Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu'nun bulunduğu Yeniköy semtinin konumu ve bölgenin 16. yüzyıldan itibaren tarihsel, sosyal ve ekonomik gelişimi ile birlikte geçmişte Yeniköy'de bulunan diğer Rum Okulları ele alınmıştır. Üçüncü bölümde okulun tarihçesi ile mimarı hakkında bilgiler verilmiştir. Çalışmanın dördüncü bölümünde yapının konumu ve çevresel özellikleri belirtildikten sonra tüm mekânları, cepheleri, strüktür ve malzeme özellikleri, yapı elemanları ile yapıdaki bozulmalar ve nedenleri detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Beşinci bölümde restitüsyon çalışması konu alınmıştır. Restitüsyon çalışmasında okulun zaman içinde geçirdiği değişim üç farklı dönem ile ayırt edilmiş, kişisel gözlemler, kullanıcılarına ait bilgiler ile çeşitli harita ve belgeler doğrultusunda vaziyet planı, plan ve cephe restitüsyon projeleri hazırlanmıştır. Altıncı bölümde yapının aktif kullanımı ile ilgili olarak, döneminin ünlü bir mimarına ait olan bu yapıyı geleceğe aktarmak amacıyla öneriler geliştirilmiştir. Yapının ihtiyaç duyduğu onarıma ilişkin müdahaleler tespit edilmiş, bunlara dayalı olarak müdahale analizleri ile birlikte bir restorasyon önerisi hazırlanmıştır. Sonuç bölümünde ise yapılan çalışmanın tüm sonuçları değerlendirilmiştir.

RESTORATION PROJECT OF ISTANBUL YENIKÖY ZOGRAFYON GREEK PRIMARY SCHOOL FOR GIRLS

SUMMARY

In this thesis, Zoğrafyon Greek Primary School for Girls, located in Yeniköy quarter of İstanbul - Sarıyer is studied. Research is carried out in order to document the current situation of the building; the original situation of the building is determined by the contribution of old maps, photographs, written sources, observations on-site and personal interviews, and its historic development is investigated.

The school, designed by architect Konstantinos Dimadis was financed by the famous Greek banker Hristaki Zoğrafos in 1872 on a small hill across the Aya Nikola Church. The school with a Neo-Byzantine façade, was restored in 1954 by the architect Vasil Vingas. The building has lost its original function and being used for the accommodation of two poor Greek families.

In the first section of the study, the aim, the scope and the methods used in several phases have been described. In the second section, the geographical location and the historic, social and economic development of Yeniköy since the 16th century are described together with the other Greek Schools formerly situated in Yeniköy. In the third section, short history of the school and information on its architect is given. In the fourth section of the thesis, after making a definition about its location and its surroundings, all spaces, façades, structural elements and materials have been described with their deterioration and the reasons. In the fifth section, reconstitution of the building is studied. In this work, the changes of the building through the years have been differentiated by three different time periods. In accordance with the personal observations, informations gathered from the users, and several maps and documents, the reconstitution project including the site plan, plans and façades has been prepared. In the sixth section, concerning the active usage of the building, proposals are made to convey this building to the coming generation. The required interventions for its proper restoration has been ascertained. Depending on this, a restoration proposal together with the intervention analysis has been prepared. In the conclusion part, all the results of the study were evaluated.

1. GİRİŞ

İstanbul'un 19. yüzyıl sonu, 20. yüzyıl başındaki bir milyonu geçen nüfusunun yaklaşık dörtte birini Rumlar oluşturuyordu (Tsilenis, 1998). Bu dönemde birçok Rum Okulu inşa edilmiş, İstanbul'daki Rum öğrencilerin bu okullarda okuması sağlanmıştır. İstanbul'un kültür varlıkları arasında yer alan ve dönemin değerli mimarları tarafından inşa edilmiş olan Rum okulları, gerek çeşitlilik gösteren mimari yapıları, gerek kentin sosyal tarihine ışık tutmaları bakımından önemli kültür varlıklarıdır.

Dönemin ünlü bankerlerinden Hristaki Zoğrafos, birçok yapının inşası için bağışlarda bulunmuştur. Bu tezde incelenen Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu, Hristaki Zoğrafos'un bağışlarıyla 1872 yılında mimar Konstantinos Dimadis tarafından Yeniköy'de yapılmış ve 140 öğrenciyle öğretime açılmıştır. Rumların birçoğunun İstanbul'dan göç etmesi sebebiyle, 20. yüzyılın sonlarına doğru Rum okullarında okuyan öğrenci sayısı giderek azalmış, okullardan birçoğu kapanmıştır. Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu da 1980 yılında öğretimine son vermiş ve kullanılmadan bakımsız bir şekilde günümüze ulaşmıştır. Okulun kapanması ile birlikte buraya yerleşen yardıma muhtaç Rum ailelerinin istekleri doğrultusunda yapılan yanlış müdahaleler yapının bir çok bölümünde özgünlüğün yitirilmesine sebep olmuş, yok olma sürecini hızlandırmıştır. Okul binası korunurken, yapılacak müdahalenin önemi büyük olup, yapının geleceğe özgün bir biçimde aktarılması için restorasyon projesinin hazırlanması gerekmektedir. Yapıya zarar vermeden getirilecek yeni işlevin, İstanbul ve şehir dışında yaşayan Rumlar ile yapıdan faydalanacak kişilerin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda belirlenmesi gerekmektedir.

1.1 Çalışmanın Amacı

Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu'nun tez konusu olarak seçilmesindeki en büyük etken, diğer Rum okulları gibi terk edilmeye yüz tutmuş, tarihi ve mimari niteliği büyük olan bu yapının İstanbul'a yeniden kazandırılması isteğidir.

Okulun yeniden kullanımı ile ilgili çalışmaların, verilecek işlev doğrultusunda,

okulun kimliğine ve mekânsal bütünlüğüne saygılı bir biçimde yürütülmesi amaçlanmıştır.

Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu, 1954 yılında yapılan restorasyon çalışmaları sonucunda değiştirilen iç strüktürü dışında, fazla müdahale görmemiş, onarımı mümkün hasarlarla günümüze kadar ulaşabilmiştir. En çok müdahaleye uğrayan kısım, okulun ilk yapıldığı tarihte mevcut olmadığı düşünülen, okulun batısındaki hizmetliler birimidir. Diğer kısımlardaki değişiklikler ise daha azdır. Ancak basit onarım adı altında yapılan uygulamalardan birçoğu geri dönüşü olmayan müdahalelerdir.

Bu çalışmanın amacı, mevcut durumun ayrıntılı olarak belgelenmesi, gerekli tarihi araştırmaların yapılması ve yapının onarımına ilişkin teknik müdahalelerin belirlendiği bir restorasyon projesinin hazırlanmasıdır. Saptanan hasarların, yapılan yanlış müdahalelerin nasıl düzeltilebileceğini öneren ve dönemsel müdahalelerin tespit edildiği bir çalışmadır. Aynı zamanda da, yapının kullanımının daha aktif olacağı bir işlev belirlenmesi ile okulun ve İstanbul'da yaşamış olan ve yaşayan Rumların tarihinin aydınlatılması amaçlanmaktadır.

1.2 Kapsam ve Yöntem

Tez çalışmasına öncelikle yapıyla ve bulunduğu çevreyle ilgili araştırma yapılarak başlanmıştır. Yapının tarihini aydınlatacak bilgi ve belgeler araştırılmış, Yeniköy'lü kişilerle, semte ilgi duyan insanlarla, Rum cemaatinden kişiler ve öğretim görevlileriyle görüşülmüştür. Yapının yakın çevresi ve Boğaziçi'nin tarihsel gelişimi araştırılmış, benzer okul yapılarına gidilerek mimari dili anlaşılmaya çalışılmıştır. Yapının mimarı Konstantinos Dimadis'in inşa ettiği bir diğer yapı olan Fener Rum Erkek Lisesi'ne gidilip, gerekli notlar alınıp krokiler hazırlanarak iki yapının benzerlikleri irdelenmiştir.

Rölövenin hazırlanmasına plan ve cephe krokilerinin çizilmesi ve fotoğraf çekimi ile başlanmıştır. Cephe ölçüleri ve iç mekânlarda referans olarak kullanılacak belirli noktalar total station aleti ile alınmıştır. Cephe ölçümlerinde hortumla yapılan su terazisi, düşey mesafelerin ölçümünde mira, şakül ve lazermetre kullanılarak sağlamalar ve detaylı ölçümler yapılmıştır. Cephede kullanılan kaba yonu taşların çizimi için, el ölçümlerine destek olarak dijital fotoğraf makinesi ile çekilen

detaylandırılması sağlanmıştır. Plan ölçüleri üçgenleme yöntemi ile, metre, şakül gibi elemanlar kullanılarak alınmıştır. Ayrıca kapı, pencere gibi ahşap detayların çiziminde 15 cm'lik profil tarağından yararlanılmıştır. Katlar birbirlerine merdiven boşluklarından alınan ölçülerle ve cepheden yapılan total station ölçme aleti ile belirlenen referans noktalarından bağlanmıştır. Plan ölçümünün ardından kesit krokileri hazırlanarak ölçüme aynı ölçme aletleri kullanılarak devam edilmiştir. Yapılan ölçümlerin çizime dönüştürülmesi bilgisayar ortamında autoCAD çizim programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. 1/250 ölçeğinde vaziyet planı, 1/50 ölçeğinde plan, kesit ve görünüşler ve 1/10 ölçeğinde kapı ve pencere detayları çizilmiştir. Malzeme ve hasarlar birbirlerinden ayırt edilebilecek renkte, kolay anlaşılabilir bir dilde ve farklı lejandlarla gösterilmiştir.

Yapının restitüsyon çizimlerine ışık tutacak aynı dönemde yapılan Rum okulları, eski haritalar, Boğaziçi'ni yansıtan eski fotoğraf albümleri ve okulda çekilmiş fotoğraflar incelenmiştir. Ayrıca sözlü kaynaklardan sağlanan bilgiler ve yapının yerinde tespit edilen izler, geliştirilen restitüsyon önerilerine yardımcı olmuştur. Okulu 1954 yılında restore eden Mimar Vasil Vingas'ın oğlu, Türkiye Cemaat Vakıfları temsilcisi Yeniköy'lü Laki Vingas ile görüşmeler yapılmış, kendi özel arşivinde bulunan 1954 yılı restorasyon projesinin plan çizimleri incelenmiştir.

Yapının tarihi değerinin korunarak gelecek nesillere aktarılması amacıyla gerekli görülen onarım ve müdahaleler doğrultusunda kapsamlı bir restorasyon projesi hazırlanmış, aktif kullanımının sağlanması için yeni bir işlev öngörülmüştür.

2. YENİKÖY ZOĞRAFYON RUM KIZ İLKOKULU'NUN BULUNDUĞU ÇEVRE

2.1 Yeniköy'ün Coğrafi Konumu

Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu (Yeniköy Karma Rum İlköğretim Okulu), İstanbul'un Avrupa yakasında, Sarıyer ilçesine bağlı olan Yeniköy semtinde, Sait Halim Paşa Caddesi üzerinde bulunmaktadır (Şekil B.1 ve B.2).

İstanbul Boğazı'nın Rumeli yakasında, İstinye ve Tarabya arasında yer alan Yeniköy, Boğaziçi'nin en büyük köylerinden biridir. İstinye vapur iskelesinin Kalender Caddesi'ne kavuştuğu yere kadar uzanan Köybaşı Caddesi ve Sait Halim Paşa Caddesi, Yeniköy'ün iki ana caddesidir.

2.2 Yeniköy'ün Tarihsel, Sosyal ve Ekonomik Gelişimi

İstanbul'un çevresinde bulunan boş alanların Kanuni Sultan Süleyman'ın fermanıyla yerleşim bölgesine dönüştürüldüğü bilinmektedir. Yeniköy de Kanuni devrinde (1520-1566) yeni baştan imar edilmiş, 'Yeniköy' ismini buradan almıştır (Evliya Çelebi, 2008). Başka bir ifadeye göre Osmanlılar zamanında, Romanya'nın Geni kasabasından gelen Ulahlar iskan edilmiş ve padişahın fermanıyla semtin 'Geni' olan ismi 'Yeni' olarak değiştirilmiştir. Bir söylentiye göre bu kasaba Makedonyalı Philippe'in kumandanlarından Demetrius'un, bu mevkide Bizanslılarla çok sıcak bir günde savaş yaptığından dolayı buraya 'sıcak köyü' anlamına gelen 'Termineri' ismi verilmiştir (Ayverdi, 1966). Kocayemiş ağaçları bulunan bölgede, Yunanca kocayemiş anlamına gelen *kumara*'dan 'Komarodes' adının verildiği belirtilmektedir. (Timoni, 1844). Bu ifadeyi Dökmeci, Scarlatos'un yazılarını, Petrus Gyllius'un 1666 tarihli haritası ve Carbo gnano'nun 1794 tarihli seyahatnamesindeki bilgileri referans göstererek destekler (Dökmeci, 2008). Dethier'in ifadesine göre Hellençe'de ismi Néokhori olan Yeniköy, kayalıklarına çarpan dalgaların çıkardığı ses, Bacchalar'ın çığlıklarına benzetildiği için antik dönemde ismi Fransızca 'cautes Bacchae' (Bacchalar Kayaları) olarak da anılır (Dethier, 1873). Semtın ismi bugün

Rumcada ‘Yeniköy’ anlamına gelen Neohori, ve bu ismin halk dilinde değişime uğramasıyla Nihori olarak bilinmektedir.

Yeniköy adlı yerleşim yeri, 16. yüzyılda dağlık bir bölgede kurulmuştur. İsmi köy olmasına rağmen 18. yüzyılın sonlarında mevcudundaki konut sayısı, nüfusu ve bol yeşil alanı ile adeta bir şehri andırır (İnciciyan, 1956). Yeniköy’ün 16. yüzyılda kurulduğu iddialarına karşın, burada Bizans devrinden kalma kalıntıların bulunduğu bahsedilmektedir. Örneğin Dethier, Karatodori’nin yalısının bahçesinde Bizans’taki ilk Hıristiyanlara ait üç adet taş parçasını gördüğünden bahsetmektedir (Dethier, 1873). Yeniköy’ü Neapolis olarak adlandıran Janin ise, Bizans zamanında Saint Philippe Manastırı’nın, bir yetimhane ile düşkünler yurdunun Yeniköy’de bulunduğu söz etmektedir (Janin, 1950).

16. ve 17. yüzyıllarda Yeniköy’ün halkını Karadeniz’den getirilen Rum ve Türk aileler oluşturuyordu. Timoni’ye göre bu dönemde Yeniköy’de az sayıda Ermeni de yaşıyordu. (Timoni, 1844). Daha sonra varlıklı Museviler de semte özellikle yaz aylarında sayfiye amaçlı ziyaretlerde bulunmuşlardır.

Evliya Çelebi’ye göre 17. yüzyılda, halkını Trabzonlular’ın oluşturduğu Yeniköy’de 3000 hane bulunmaktaydı. Galata Kadısı’nın naibi hükmünde olan semtin subaşı, yeniçeri serdarı, çavuşu ve yasakçıları vardı. Bağlı bahçeli bu güzel semtin halkı iyi ve zengin tüccarlardı. Üç Müslüman mahallesi ve yedi Hıristiyan mahallesi olan semtte o dönemde Yahudi halkı bulunmamaktaydı. Yeniköy’de üç caminin bulunduğunu belirten Evliya Çelebi, deniz kenarında Kaptan Halil Paşa Camii’nin varlığından söz etmektedir. Ayrıca bir hamamı, bir hanı, bekar odaları ve iki yüz kadar dükkanı olduğundan ve bu dükkanlardan yüz tanesinin deniz kenarındaki peksimetçiler olduğundan bahseder. O dönemlerde Karadeniz’e ve Akdeniz’e doğru giden gemilerin kaptanları Galata ve Yeniköy’deki dükkanlardan peksimet alırlardı (Evliya Çelebi, 2008).

Gökbilgin, Yeniköy’de Müslümanlara ait üç cami ve bir Halveti tekkesi olduğundan söz eder (Gökbilgin, 1992). II. Osman döneminde (1618-1622) Güzelce Ali Paşa tarafından 1620 yılında yaptırılan Güzelce Ali Paşa Camii, Şeyhülislam Zenbilli Ali Efendi’nin oğlu Fazlı Efendi tarafından 1626 yılında yaptırılan Molla Çelebi Camii ve Kaptan-ı Derya Osman Ağa tarafından 1635’te yaptırılan Osman Reis Camii, Evliya Çelebi’nin bahsettiği üç camidir (Tekeli, 1994). Bahsi geçen camilerden

yalnızca Osman Reis Camii ayakta kalmıştır. Molla Çelebi Camii, 1958 yılında yapılan yol genişletme çalışmalarında yıkılmıştır (Öz, 1965). Bugün hâlâ Yeniköy’de üç adet cami bulunmaktadır; Osman Reis Camii, 1965 yılında yapılan Yeni Cami ve Yeniköy’ün tarihi dokusuna uymayan Çarşı Merkez Camii, semtin camileridir.

Yeniköy’de Molla Çelebi tarafından yaptırılan, İskender Paşa Camii’nin yanında çarşı içinde İskender Paşa Hamamı bulunuyordu. Bunun yanında bir de mahkeme vardı. Yeniköy’ün kadısı, Galata mollasına tabiydi. Boğaziçi köylerinin içinden en çok vergiyi Yeniköy verirdi (yıllık 1200 kuruş) (İnciciyan, 1956). Yeniköy hamamı 1958 yılında yol genişletme çalışmaları sırasında yıkılmıştır.

Halkın büyük bir bölümünü oluşturan Rumların çoğu kayıkçı ve kaptandı. Denizciler, Tuna Nehri, Karadeniz ve Kırım’ın Kefe Limanı’na giderek İstanbul’a kereste, buğday ve darı taşırlardı. Burada, biri Kudüs Patrikliği’ne ait olan üç adet Rum Kilisesi bulunuyordu. (Kömürçüyan, 1988). Yeniköy’ün mahallelerinden üçü bu Rum Kiliselerinin adıyla anılır. Bunlar: Aya Nikola, Aya Yorgi ve Panayia’dır. Ayrıca köyün Ay Yorgi (Ayios Yeoryios), Ay Haralambos (Ayios Haralambos) ve Aya Paraskevi (Ayia Paraskevi) isimli üç adet ayazması bulunmaktadır. Mezarlığın yanında Surp Asdvadzazin Ermeni Kilisesi, kilisenin tam karşısında Ermeni Suyu denilen bir çeşmesi bulunur. 1803 yılında, o dönemlerdeki su sıkıntısı sebebiyle Sultan III. Selim’in annesi Mihrişah Sultan Yeniköy’de birkaç çeşme yaptırmıştır (İnciciyan, 1956).

Mantran’a göre Yeniköy, İstanbul ticaretinde önemli bir yere sahipti. Karadeniz ticaretini kontrol eden bu köyde ticaret işlerinde çıkacak problemlerin çözümü için bir mahkeme, ticaret yapanlar için bir han, bir de otel bulunmaktaydı (Dökmeci, 2008). Yeniköy’ün en büyük gelir kaynağını ise çiroz ticareti sağlardı (İnciciyan, 1956).

17. yüzyılın sonlarında Kazaklar deniz yoluyla Boğaziçi’ne gelerek Yeniköy’ü yağma etmişlerdir. Bu olaydan sonra tedbir olarak Yeniköy’de bir yeniçeri odası bu bölgenin emniyetini sağlardı (Evliya Çelebi, 2008). Bu olaydan sonra Boğaziçi’nin Karadeniz’deki iki kıyısına, karşılıklı olarak Kavak kaleleri adı verilen iki kale inşa edilmiştir (İnciciyan, 1956).

18. yüzyılda yerleşimin yoğunlaştığı Boğaziçi, sahil saraylarına sahip ve özellikle Avrupa yakasında devletin ileri gelen zengin ailelerinin sayfiye amaçlı gittiği bir yerdi. Boğaziçi’nde ayrıca vadilerde bahçecilik, çiftçilik, odunculuk gibi tarımsal

üretimin de yapılması, buranın kırsal özellikler de taşıyan ayrıcalıklı bir bölge olduğunu göstermektedir (Salman, 2004). Yeniköy’de bulunan çilek bahçeleri Rumlar ve Ermeniler tarafından üzüm bağlarına ve çamlıklara çevrilmiştir. Böylece buralar birer gezinti yeri konumunda olmuştur (Dethier, 1993).

18. yüzyılda saraya bağlı kişilerin Boğaziçi’ne olan ilgisi artmıştır. Batılılaşmanın da etkisiyle birlikte bu dönemde gelişen sayfiye fikriyle buraya ziyaretler başlamıştır. Boğaziçi’nde balıkçılık ve denizcilikle geçinen alt gelir gruplarının yaşadığı köylerle, yönetici ve üst gelir gruplarının yaşadığı sahil şeridinin ayrımı Yeniköy’de belirgin bir biçimde görülmektedir. Karayollarının Boğaziçi’nde yaygın olmaması sebebiyle Yeniköy’e çoğunlukla deniz araçlarıyla ulaşım sağlanırdı (Dökmeci, 2008). Mikes, 18. Yüzyıl Yeniköy’ünü şu şekilde tanımlar: “*Yeniköy’de henüz görkemli yalılar yapılmamıştı ve basit bir kasaba görünümünde idi. Karşı taraftaki Asya sahilleri ise hemen hemen baştanbaşa kır idi*” (Dökmeci, 2008).

Tülay Artan, “Architecture as a theatre of life : profile of the eighteenth century Bosphorus” adlı tezinde Yeniköy’deki altı mahalleyi ayrıntılı olarak açıklar. Bu mahalleler: Osman Reis, Güzelce Ali Paşa, Molla Çelebi, Aya Nikola, Aya Yorgi ve Aya Panayia mahalleleridir. Buradaki Gayrimüslim mahalleler kiliselerinin adlarıyla anıldığı gibi, Müslüman mahalleler de camilerinin adıyla anılırdı. Buradaki Hıristiyanların taşıdığı ünvanlar ise Müslümanlarınkinden farklı değildi. Çizelge 2.1’de Yeniköy’de yaşayanların ünvan dağılımları görülmektedir.

Çizelge 2.1 : 18. yüzyılda Yeniköy’de yaşayanların Şehr-i Mahkeme Sicilleri’nde belirtilen ünvan dağılımları (Artan, 1989):

	acı	ağa	beşe	bey	çavuş	çelebi	derviş	efendi	elhaç	molla	odabaşı	seyyid	şeyh
Aya Nikola	18			2	1	2		10		1		3	
Aya Yorgi	26	1	7				4						
Elhaç Osman		7	1			9		10	15	2		1	
Güzelce Ali	1	10	17			12	1	12	19	2		3	2
Molla Çelebi	1	26	12			17	1	16	16	4		2	
Panayia	32	11	1	1		2		10	14		1	2	
Yeniköy													
Total	78	66	38	3	1	42	2	62	64	9	1	11	2
%	20.58	17.41	10.02	0.79	0.26	11.08	0.52	16.35	16.88	2.37	0.26	2.90	0.52

19.yüzyılda, varlıklı Rumlar Yeniköy’de güzel yalılar yaptırmışlardı (Gökbilgin, 1992). Miss Pardoe’nin kitabında W.H. Bartlett’in 19. yüzyılın ilk yarısında

mevcut olan Yeniköy yalıları'na ait bir gravür görülmektedir (Şekil A.1) (Pardoe, 1838). Ayrıca, Thomas Allom tarafından Yeniköy'de bir Rum papazının evinin gravürü yapılmıştır (Şekil A.2) (Allom, 1839).

Surp Hovhannes Mıgırdiç Ermeni Kilisesi, 1866 yılında Sultan Abdülaziz'in fermanıyla yapım giderleri Ohannes Tıngıryan tarafından karşılanarak inşa edilmiştir (Tuğlacı, 1991).

Yeniköy'de bulunan başlıca yalılar Boğaziçi'nin güneyinden sırayla: Madenci Arif Bey Yalısı, Çaycı İstapan Yalısı, Faruk Sezer Yalısı, Üstünkaya Yalısı, Rasim Ferit Bey Yalısı, Şehzade Burhaneddin Efendi Yalısı, Muzaffer Gazioğlu Yalısı, Beyazciyan Yalısı Karatodori Paşa Yalısı, Said Halim Paşa Yalısı, Fuad Bey Yalısı, Faik ve Bekir Bey Yalıları, Aleko Nikoladis Yalısı, Ali Rıza Paşa Yalısı, Dadyan Yalısı, Sandoz Yalısı'dır (Tekeli, 1994).

Varlıklı bir Musevi olan Kont de Kamondo'nun Yeniköy'de bir yalısı vardı ve Köybaşı Caddesi'nde Kamondo tarafından 1870'lerde inşa edilen bir sinagog bulunuyordu (Güleryüz, 1992). O yıllarda Kamondo ailesine yazlık ibadethane amacıyla tahsis edilen Sinagog, 1950 yılında çevredeki semtlerde de ikamet eden cemaat üyelerinin kullanımına açılmış; 2000 yılında restore edilmiştir (Şalom Gazetesi, 2008).

19. yüzyılın sonlarından, 20. yüzyılın ilk yarısına kadarki dönemde bölgeye yerleşen Rumların sayısı artmıştır. Eski muhtarlık mühürleri incelendiğinde semtin muhtarlarının Rum oldukları görülmektedir (Şekil A.3). Rumlar daha çok kayıkçılık, balıkçılık, meyhanecilik, kahvecilik gibi mesleklerle birlikte bakkallık, berberlik, tuhafiyecilik yapmışlardır (Türker, 1998).

1884 tarihli 'Ημερολόγιο της Ανατολής' [Anadolu'nun takvimi] dergisi Yeniköy'de üç Rum okulu bulunduğundan bahsetmektedir (Bu okullar Geçmişte Yeniköy'de Bulunan Diğer Rum Okulları adlı bölümde ayrıntılı olarak belirtilmiştir). 19. yüzyılın sonlarında semtte kurulan Rum dernekleri de Yeniköy'ün gelişiminde önemli bir yer tutar (Şekil A.4). Çeşitli hayır dernekleri, fakir ve kimsesiz kişilerin desteklenmesi ve semt halkının eğitimi adına kurulmuş olup bu bölgede önemli faaliyetlerde bulunmuşlardır (Milas, 1996).

20. yüzyılda Yeniköy, önceki dönemlerdeki zenginliğini korumaya devam etmiştir. Kara ulaşımının egemen olmadığı dönemlerde vapurlar ve vapur iskeleleri Yeniköy

için diğer Boğaziçi köyleri için olduğu gibi önemli bir ögeydi (Dökmeci, 2008). Yeniköy, ismi köy olsa da, motorlu taşıtların yaygınlaşması ve karayollarının yapımı ile artık yaz-kış oturulan bir semt haline gelmiştir (Türker, 1998). 1983'te çıkan Boğaziçi imar planı ve ardından gelen Boğaziçi Yasası ile Boğaziçi Öngörünüm Bölgesi diye tabir edilen alanda yeni yapılaşma yasaklanmıştır. İstanbul'da yangından zarar gören semtlerden biri olan Yeniköy'de 1908 yılında 107 bina yanarak yok olmuştur (Tekeli, 1994).

2.3 Geçmişte Yeniköy'de Bulunan Diğer Rum Okulları

Yeniköy'de Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu dışında 1843 yılında inşa edilen Ionidion İlkokulu bulunmaktaydı. İlk yapıldığı tarihte 150 öğrencisi olan okul dört sınıflıydı. Uzun bir dönem müdürlük yapan Vasilios Hiruvemidis ve yardımcısı Stefanos Anastasiadis, bu okulun öğretmenlerindendi. Okulun giderleri yıllık 110-120 Osmanlı Lirası arasında değişmekteydi. Gelirleri ise kilisenin gayrimenkullerinden ve okulun kurucusu İplikçis tarafından bağışlanan yaklaşık olarak yıllık 54 liralık bir miktarla sağlanmaktaydı. Okulun kayıt parası 25 liraydı. Okulun masrafları 1883 tarihinde 210 Osmanlı Lirasıyken, 1884 tarihinde 150 Osmanlı lirasına inmiştir (Milas, 1996). Türker'e göre 1893-1894 ders yılında İonidion Halk okulu olarak tabir edilen okulun 115 öğrencisi bulunuyordu.

Nihori Erkek ikokulu 1848 yılında Karides (Cevizlik) mevkiinde inşa edilmiştir. Okulun Yunanca kitabesinde şu bilgiler bulunmaktadır: Epi Tis Eforias Konstantinu Karatheodoridu, Stavru Ogurlu Ke Yeorgiu Manuil İdriti | Sholi Afti Dapani Omoyenon Etos 1848. (Bu okul binası 1848 yılında Konstantinos Karatheodoridis, Stavro Uğurlu ve Yorgo Manuil'in mütevelli heyetini oluşturduğu Rum soydaşlarımızın bağışları ile kurulmuştur). Bu okulda 1882-1883 ders yılında 44 öğrenci, 1893-1894 ders yılında 30 öğrenci, 1911-1912 ders yılında ise 220 öğrenci bulunmaktaydı (Türker, 2004). Erkek ilkokulu 9 sene boyunca müdür İoanni Paguni tarafından yönetilmiştir. Bu okuldan mezun olan öğrenciler Fener Rum Lisesi'nde eğitimlerini devam ettirmişlerdir (Milas, 1996). Bahsedilen Nihori Erkek İlkokulu, günümüzde çamaşırhane olarak kullanılmakta olan Zapyon Erkek İlkokulu'dur. (Şekil C.1 ve C.2). Türker'in bahsettiği Karides (Cevizlik) mevki ise dönemin Aya Yorgi mahallesidir. Akilas Milas'ın '*İstanbul mühürleri*' adlı kitabında bulunan 1852

tarıhli, üzerinde Yeniköy Rum Okulu yazan mührün, Zapyon Erkek İlkokulu'na ait olduğu düşünölmektedir (Şekil A.5).

Oya Şenyurt'a göre, 1750 yılında Yeniköy'de Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu'nun biraz daha aşağılarında kalan, Zapyon Erkek İlkokulu'nun karşısında kurulan bir kız okulu bulunuyordu. 1861 yılında bir kişi kız okulunu restore ettirmiş, okula bir de dükkan bağışlamıştır. 1872 yılında Zoğrafyon Rum Kız ilkokulu yapıldıktan sonra kız öğrenciler öğrenimlerini burada devam ettirmişlerdir.

Gedeon'a göre 1764'te Hançeri Samuil adlı patrik zamanında yapılmış olan bir okuldan bahsedilmektedir (Milas, 1996). Yine Gedeon, 1786 yılında yapılmış olan iki okuldan bahsetmektedir (Türker, 2004).

3. YENİKÖY ZOĞRAFYON RUM KIZ İLKOKULU'NUN TARİHÇESİ

3.1 Yapının Tarihçesi

Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu (Yeniköy Karma Rum İlköğretim Okulu), mimar Konstantinos Dimadis tarafından inşa edilmiştir. Okulun 1871 yılında yapıldığı, Milas'ın “*İstanbul Mühürleri*” adlı kitabında bulunan 1871 tarihli damgadan anlaşılmaktadır (Şekil A.5). Ancak yapının ön cephesi olan doğu cephesinde bulunan mermer plakada eski Yunan rakamlarıyla 1872 tarihi yazmaktadır (Şekil B.3). Buna göre okulun inşasının 1872 yılında tamamlandığı düşünülmektedir. Yapı, tarihte en erken 1920'li yıllarda hazırlanan 1/5000 ölçekli Necip Bey haritasında görülmektedir (Şekil A.6). 1926 yıllarında hazırlanan 1/500 ölçekli Rumeli Ciheti Haritası'nda ise daha detaylı ve ölçüleriyle birlikte görülmektedir (Şekil A.7). Ayrıca Tülay Artan'ın tezinde bulunan, İstanbul Belediyesi Harita Arşivi'nden elde edilmiş 1927 yılına ait bir haritada da çevresiyle birlikte fark edilmektedir (Şekil A.9).

Şekil 3.1: Ön cephe (1955'ler)

Şekil 3.2 : Ön cephe (2010)

Tanınmış Rum banker Hristaki Efendi Zoğrafos'un bağışlarıyla yaptırılan okul, Ayios Nikolaos Kilisesi'nin arkasında bir tepecikte yer alır. Zoğrafyon Kız İlkokulu yapılmadan önce, 25 sene boyunca öğretim veren Yeniköy'de başka bir kız okulu bulunuyordu (Bu okul Yeniköy'de Bulunan diğer Rum Okulları adlı bölümde daha ayrıntılı olarak ele alınmıştır). 1872 yılından sonra bugünkü okul, Hristaki Zoğrafos'un 1000 altın liralık bağışıyla inşa edilmiştir (Milas, 1996).

Yeniköy Karma Rum İlköğretim Okulu binası, İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 5.2.2003 tarihli 13488 sayılı kararı ile I. Derece korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmiştir (Şekil A.10). Yapının mülkiyeti, tapu senesinde ve KTVKKBK'nin kararında görüldüğü üzere Panaiya Kumariottisa Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı'na aittir.

Okul, ilk yapıldığı zamanda hazırlık sınıfı ve üst sınıflar olarak iki bölüme ayrılıyordu ve 140 öğrenciyle öğretime açılmıştı. Milas'ın referans olarak gösterdiği 1884 tarihli 'Ημερολόγιο της Ανατολής' [Anadolu'nun takvimi] adlı dergide, o tarihte okula bir anasınıfı ilave edildiği belirtilmiştir. Okul, ekim ayı sonuna kadar üst sınıflarda 22 öğrenci, hazırlık sınıfında 53 öğrenci ve anaokulu sınıfında 65 öğrenci olacak şekilde yine ilk açıldığındaki 140 kişilik mevcudunu devam ettirmiştir. 1949 yılında ise okul, 80 karma öğrenciyle öğretime devam ediyordu. Mezunlarla yapılan görüşmeler sonucunda 1947-48 öğretim yılından mezun olmuş İstavri Kalfaoğlu ile 1950-51 öğretim yılından mezun olmuş Tanaş Angelidis'in karnelerine ulaşılmıştır (Şekil A.11 - A.13). İki sene boyunca müdür olan Ekaterina T. Tayi, 18 sene boyunca öğretmenlik yapan Anastasia K. Çınari ve bir de anaokulu öğretmeni, bu okulun öğretmenlerindendi. Okulun yemekhanesinde her gün 38 öğrenci ve 38 yardıma muhtaç aile yemek yiyordu (Milas, 1996).

Orhan Türker'in kitabındaki bilgilere göre 1882-1883 ders yılında 140 öğrenci, 1893-1894 ders yılında 120 öğrenci, 1911-1912 ders yılında ise 190 öğrenci bulunmaktaydı. Cumhuriyet döneminde ise okuldaki öğrenci sayısı şu şekildedir: 1923-1924 ders yılında 226 öğrenci, 1931-1932 ders yılında 116 öğrenci, 1951-1952 ders yılında 90 öğrenci, 1957-1958 ders yılında 85 öğrenci, 1963-1964 ders yılında 83 öğrenci, 1978-1979 ders yılında 1 öğrenci (Türker, 1998). 1920'li yıllarda karma olarak eğitime başlayan okul 1955 yılında 6 sınıfa sahipti; okul 1980 yılında öğrenci yokluğundan kapatılmıştır.

Cumhuriyet döneminde okul, faaliyetine karma Rum Okulu olarak devam etmiştir. 1954 yılında Yeniköy'lü mimar Vasil Vingas tarafından restore edilen okul, önceden iç bölümü ahşap ve üç katlı olduğu söylenen bir yapıyken, restorasyondan sonra iki katlı ve betonarme kirişli desteklerle yeniden düzenlenmiştir. Okuldan mezun ve burayı bilen kişilerin okulun önceki durumundan bahsederken, burayı üç katlı olarak belirtmelerinin sebebi yapıda restorasyon öncesinde farklı üç kotun bulunması nedeniyle oluşmuş yanlış bir algılamadır. Yapının güney cephesine tuvalet birimleri

eklenmiş, batı cephesindeki hizmetli odalarının bulunduğu kısım da bir kat yükseltilmiştir. Boğaziçi İmar Müdürlüğü'nde incelenen belgeye göre okulu 1954 yılında restore eden Vasil Vingas'ın, inşaat mühendisi olan kardeşi Konstantin Vingas tarafından yazılan: *“291 ada, 2 parsel numaralı yerde bulunan Yeniköy Özel Rum Karma İlkokulu'nun döşeme ve bölmelerinin kargire tahvili hususunda İstanbul Milli Eğ. Müd.'nün 617/2/345 sayı ve 27 Haziran 1953 tarihli yazılarıyla müsaadesi alındığından, gereken ruhsatın verilmesi için Sarıyer Fen kurulunca istenen bu yerin imar durumunun tarafıma bildirmesine müsaadesini saygılarımla dilerim, 1953”* ibaresi yer almaktadır. Okullara yardım eden dernekler tarafından parasal destek gören Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu'nun 1883 yılındaki masrafları 210 Osmanlı Lirasıyken 1884 yılında 200 Osmanlı Lirası civarındaydı. Semtteki diğer Rum Okullarıyla beraber bu okulun masrafları Milas'ın yazılarına göre şu şekilde karşılanıyordu:

- a) Okula kayıtlardan tahsil edilen paralardan
- b) Anaparadan toplanan faizlerden
- c) Kiliseden toplanan bağışlardan
- d) Zoğrafyon Kız Okulu'nda yapılan piyangolardan
- e) Kilisede yapılan düğün, vaftiz gibi etkinliklerden elde edilen gelirlerden
- f) Kilise gayrimenkullerinin kirasından
- g) Tiyatro gösterilerinden
- h) Gönüllü katkılardan
- i) Varsıl Rumların yazlık ev kirası gelirlerinden

Okulun masraflarına katkı sağlayan piyango çekilişlerinin varlığı Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki şu belgelerden görülebilmektedir:

“Yeniköy'deki Rum İnas Mektebi'nin zaruri masraflarını karşılamak için düzenlenecek piyangoya izin isteğinin, piyangoya konulacak eşyaların kıymetlerinin bildirilmesi ve ona göre bilet basılması esaslarının bildirilmesinden sonra değerlendirileceği.” BOA. MF., 201/23, 13 Şevval 1311 (19 Nisan 1894)

“Yeniköy Zükur ve İnas Rum mekteplerindeki açıkların kapatılması için piyango çekilişi yapılması” BOA. MF., 809/22, 2 Şaban 1322 (12 Ekim 1904)

Ayrıca 1902 yılında Yeniköy’de Rum Okullarında ortaya çıkan kızamık hastalığı sebebiyle, bu okulların tatil edildiği Başbakanlık Osmanlı Arşivi’ndeki şu belgeden anlaşılmaktadır:

“Yeniköy’de Panaiya ve Aya Nikola mahalleleri Rum mektepleri etfalinde kızamık hastalığı görüldüğünden bu mekteplerin bir süre tatil edildiği.” BOA. MF., 615/34, 7 Zilhicce 1319 (17 Mart 1902)

Bugün okulda öğrenci bulunmamaktadır; iki Rum aile konfor ve hijyen açısından kötü koşullarda ikamet etmektedir.

3.2 Yapının Mimarı Konstantinos Dimadis

Konstantinos Dimadis, Yunan tebaalı bir mimar olup, 19. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul’da faaliyet göstermiştir. Fener Rum Lisesi, Dimadis’in mimari ve sanatsal açıdan bir başyapıtıdır. Volos’taki 13.08.1894 tarihli «*Η Φωνή των Εξω Ελλήνων*» [İ fonı ton ekso elinon] (Yurtdışındaki Yunanlıların Sesi) adlı dergide aile mesleği olan mimarlığı sürdürdüğünü belirtir. 1901 yılında ölen Konstantinos Dimadis’in ne doğum ne de ölüm yeri tam olarak bilinmemektedir. 19. yüzyılın ikinci yarısında İstanbul’da yaşayan 600.000 Rum’dan biridir. O dönemin mimarlarının yaptığı neo-klasik ve eklektik yapıların aksine Dimadis, Bizans etkileri içeren yeni bir yapı tarzı geliştirmiştir. Bu farklı tarzı öne çıkararak, Fener Rum Erkek Lisesi’nin yapımı için açılan yarışmada birinci olmuştur. Okulun kuruluşu Patrik II. Ioakim döneminde (1874) gerçekleşmiş, Fener’deki binasına kavuşması 1881 yılında olmuştur (Şekil C.3) (Tsilenis, 1998).

Dimadis’in en çok eser yaptığı dönem 1870-1890 yılları arasındadır. Bu dönemde Dimadis, en parlak zamanını yaşamaktaydı. Bu dönemde İsmi Indicateur Oriental (1880) ve Annuaire Oriental (1889-90) dergilerinde geçmektedir. Bu parlak dönemi Zoğrafio Parthenagogio’yu (Zoğrafyon Kız Okulu) yaptığı zamanlardır. 1872 yılında Yeniköy’deki Rum Cemaati’ne ait olan Rum İlkokulu’nu (Eski Zoğrafyon Kız Okulu), 1880 yılında Edirne Helen Erkekler Okulu’nu (Şekil C.4), 1885 yılında Edirne Zappeion Kız Okulu’nu inşa etmiştir. Dimadis’in Nikolaos adındaki oğlu, iş takiplerinde yardımcı mimar olarak görev yapmaktaydı. Nikolaos, ilk kez bu iki okulun inşasında babası Konstantinos Dimadis’e yardımcı olmuştur. Dimadis’in

işlerinde yardımcı olan diğer iki mimarın isimleri de Stoyanopulos ve A. Dimitriyadis'tir (Tsilenis, 1998).

Tsilenis, Yunanistan'daki Mesolongi şehrinde bulunan metropolitlik kilisesi ile G. Vulgaraki ve Pashos İoannoulis'in Selanik'teki konutlarının projesini de Dimadis'in yapmış olduğunun, yazdığı bir mektuptan öğrenilmekte olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Dimadis, Yunanistan'ın Volos şehrinde Sarafopulos'un evini inşa etmiştir. Biri patrikhane merkez papaz mektebi (1880) (Şekil C.5), diğeri 1880 yılında sinoda sunmuş olduğu Heybeliada Ruhban Okulu olmak üzere uygulanmamış iki projesi bulunmaktadır (Şenyurt, 2002). Depremden yıkıldıktan sonra Heybeliada Ruhban Okulu'nun yeniden inşası için M. Vlasiadis, A. Kakoulidis, K. Dimadis, P. Fotiadis ve D. Kalvokoresis tasarımlarını sunmuş olup P. Fotiadis'in tasarımı seçilmiştir (Colonas, 2005).

Konstantinos Dimadis'in eserlerinde, ortaçağ batı uygarlığına karşı ilgisi, Fener'de inşa ettiği rum lisesinde görülmektedir. Batı üniversite binalarında görülen ve içinde bulunulan dönemden daha eski yapılara özenilen bu romantik görüş, Dimadis'in Fener Rum Lisesi'nde elde etmeye çalıştığı yerel bir geleneği canlandırma isteğidir. Dimadis'in, tarihi formları yeniden canlandırma, ya da yorumlama becerisi Yeniköy Kız İlkokulu'nda (1872), inşa edilmemiş olan Fener'deki Ruhban Okulu'nda (1880), Edirne Helen Erkekler Okulu'nda (1880), oğlu Nikolaos Dimadis ile birlikte çalıştığı Edirne Zappeion Kız Okulu'nda (1885) ve Burgazada'daki Aya İoanni Kilisesi'nin (1897) (Şekil C.6 ve C.7) yapımında görülmektedir. Dimadis'in 19. yüzyılın neo-klasik etkisinde kalan Yunan mimarların aksi tarzlarda çalışmalar yaptığını, 1885 yılında Büyükada'da inşa edilen Sevastopulos-Triantafillidis evinden de (Trotsky Evi) anlaşılmaktadır (Şekil C.8 ve C.9) (Colonas, 2005). Mimar ayrıca Yassıada'da harem ve selamlık kısımları bulunan Robert Bulwer-Lytton'un kalesini inşa etmiştir (Şekil C.10 ve C.11).

Mimarın eserlerinde eğitim ve öğretime verilen önemi açıklayan plaka veya döşemelerin üzerinde yazılar bulunur. Yeniköy Zoğrafyon Kız Rum İlkokulu'nun ön cephesindeki mermer bir levha üzerinde (Şekil B.3). Yunanca "*Terbiyeyi seven, ilmi de sever*" yazısı bulunmaktadır (Bu plakadaki yazıların ayrıntılı açıklaması cephe özelliklerinde anlatılmıştır).

Fener Rum Lisesi'nin ana holündeki yer döşemesinde Yunanca "*Sofian zilu nomis*

pithu” (Bilgiyi İste, Kurallara Uy), arka bölümünde Yunanca “Engisate pros me apedefiti” ve “kayaflisthite eniko pedias” (Bana Bilgisiz Gel ve Bu Eğitim Yuvasında Bilge ol) yazıları yer almaktadır. Birinci kattaki yer döşemesinde “Gnothi safton” (Kendini Tanı) ve “Hronu fidu” (Zamanın Kıymetini Bil). Dimadis’in, İstanbul’un o dönemdeki mimarlık anlayışından daha farklı ve kendine özgü bir yaklaşıma sahiptir; tarzı Viyana, Berlin gibi Avrupa kentlerindeki yapılarla paralellik gösterir. Eklektik karakterlere sahip olan yapılarının her detayı bir düzen ve denge içinde yapılanmıştır. Mimarın yapılarında ortaçağ kalelerine referans gösteren dişli frizler, Bizans’ı canlandırma yaklaşımları, iç ve dış mekânlar arasında sembolik bağlantılar eklektisizm çerçevesinde belirtilir (Şarlak, 2010).

Eva Şarlak, mimarın felsefesi ile ilgili olarak “*İstanbul Silüetinde Özgün Bir Yapı: Fener Rum Erkek Lisesi (Megale Tou Genous Shole)*” adlı makalesinde bize şu açıklayıcı bilgileri sunmaktadır: “*Fener Rum Erkek Lisesi’nin İstanbul kentindeki özgünlüğü kadar onu üreten mimar Dimadis için ayrıcalıklı bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Yapı kompozisyonu mimarın üslupsal yaklaşımının yaratıcı bir ifadesidir. Dimadis bu yapıdaki özgün yaklaşımla bir sembolizasyon sergiler gibidir. Yüzyılların birikimi bu yapıda konumlanır ve aynı oranda bina mistisizme ev sahipliği yapar. Bu mistisizmin ana eğilimi bir ortaçağ kalesi görünümünün, ulaşılması zorlu bir süreç alan bir dünyanın gizemini vurgulamasıdır. Bu dünya eğitim dünyasıdır. Kaleyle çevrilmiş bir kültür kentinin ve eğitim kompleksinin gücünün manifestosudur. Uzaktan yapının bir eğitim kurumu olduğunu kavramak zor olsa da, eğitim yapısının bu paralellikte bir anlam taşıdığı söylenebilir. Yapı keşfedilmeyi bekleyen bir sır gibidir. Eğitimin büyüklüğünü, dokunulmazlığını ve önemini vurgular. Fakat bununla birlikte yapıdaki mimari üslupsal yaklaşımın, Fener semtini anlatan ünlü seyyahlar ve yazarların yazılarında Fener konutları anlatımında belirttiği gibi, ortaçağ otellerini hatırlatan, yarı hisar görünümlü evlerin ve Patrikhane’nin çevresinde bir Ortaçağ ortamı oluşumunun diğer semtlerden farklı bir yaşam sürdürdükleri söylemlerine paralel olduğu gözlemlenir.*

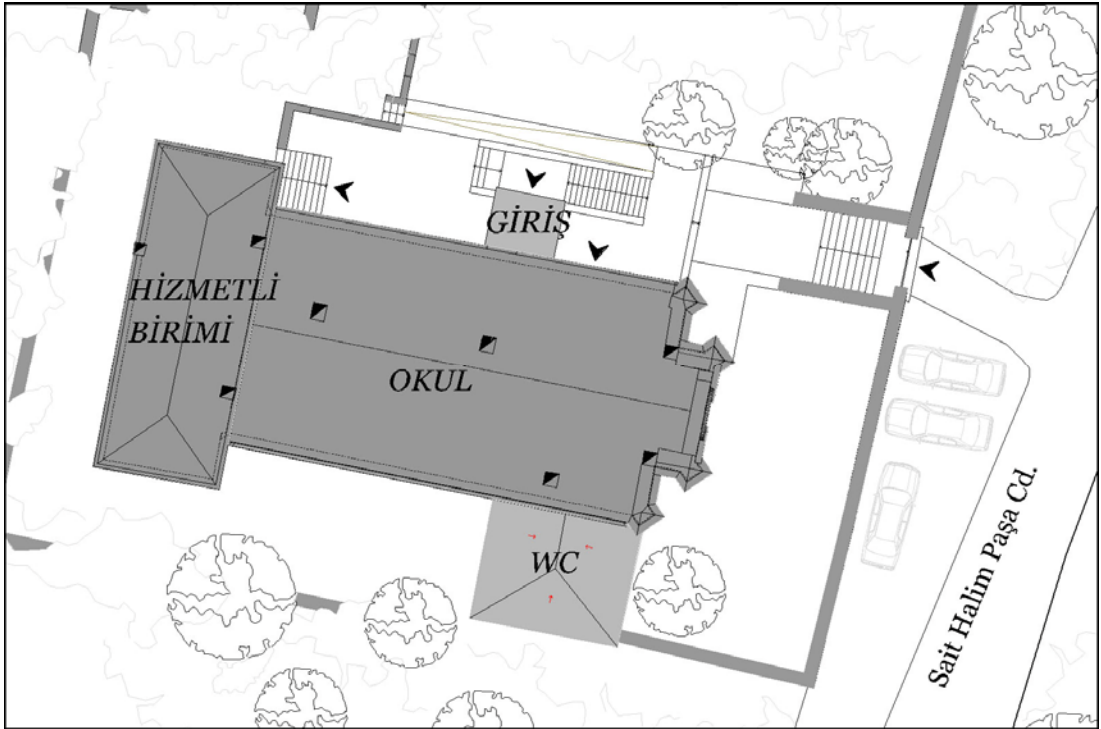
Mimarın burada uygulamak istediği üslupsal yaklaşımın, özellikle kullandığı tuğla malzemeyle Bizans canlandırmacılığını egemen kılma yaklaşımıdır. Cephelerde kullandığı keramoplastik Bizans detaylı tezyinatla bu yaklaşımı pekiştirir. Dışta kullanılan ortaçağ neo-Bizans üslupsallığı göze çarpan en önemli unsurdur. Dış düzenlemelerin aksine iç mekân daha sade düzenleme ile bizleri karşılar. Fakat

burada da mimarın özgün düşünsel vurguları sergilenir. Örneğin iç mekânda Neo-klasik sütunlarda kullanılan baykuş betimlemeleri mimarın bilgeliğe verdiği önemin birer göstergesidir. Bu anlamsal duruş yer döşemesinde ki yazılarda da sergilenir. Bazı odalarda tercih edilen neo-klasik tezyinattaki yaklaşımlar tören odasında da tekrarlanır. Bu salonda politeist dünyanın bilgelik, bilim ve eğitim ana figürlerinin monoteist dünyanın eğitim temsilcileri olan üç kilise bilgin figürleri ile ahenkli bir şekilde yerleştirildiği ve her iki dünyanın da kucaklandığı görülür.

Mekânın arkasında gizlediği gerçekleri çözümlene zorluğuna sezgilerimiz kaynaklık etmektedir. Buna bağlı olarak önemli bir vurgu da mimarın iç mekânda ve dışta kullandığı imgeleme ve sembolizme karşı olan güçlü tutkusudur. Bu tutku üslupsal yaklaşımda eklektisizm çerçevesi içinde Bizans'a olan bağlılık, düşünsel yaklaşımda da eğitimin dokunulmazlığı ve özgürlüğüne olan tutkudur.”

4. YENİKÖY ZOĞRAFYON RUM KIZ İLKOKULU'NUN MİMARİ ÖZELLİKLERİ

İstanbul'un Avrupa yakasında, Sarıyer ilçesine bağlı olan Yeniköy semtinde yer alan okul, tapuya 67 pafta, 640 ada, 2 parsel olarak kayıtlıdır (Şekil A.10). Yeniköy'ün iki büyük caddesinden biri olan Sait Halim Paşa Caddesi üzerindeki okul (Şekil B.4 ve B.6), İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin hazırladığı 1/100.000 çevre düzeni haritasında "Boğaziçi Alanı" olarak belirlenen bölgede bulunmaktadır (www.ibb.gov.tr). Yapının mimari özellikleri açıklanırken, anlatıma kolaylık sağlanması için yapının bölümleri aşağıdaki şekilde adlandırılmıştır:

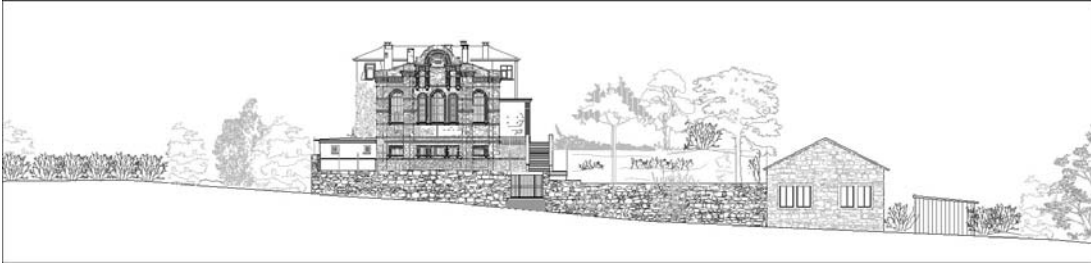
Şekil 4.1 : Vaziyet planı ve yapının bölümleri.

4.1 Konumu ve Çevresel Özellikleri

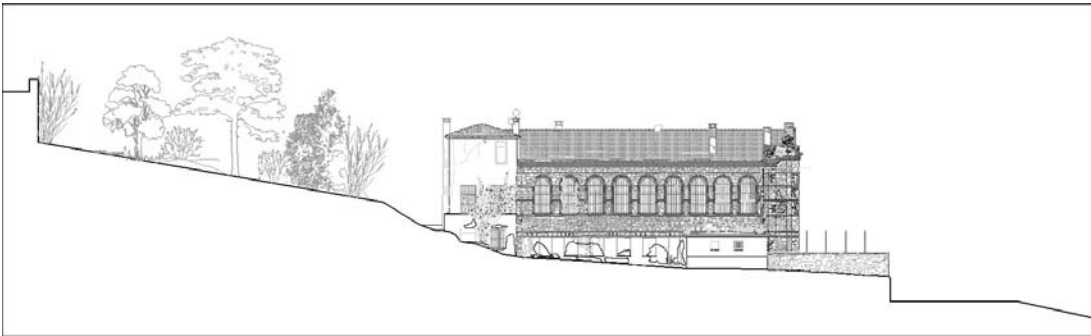
Osmanlı zamanında nasıl ki camilerin yanında bir mektep ve medrese bulunuyorsa, kiliselerin yanında da okullar bulunuyordu. Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu da Yeniköy mahallesinde (inşa edildiği zamanda adı geçen Aya Nikola mahallesinde),

Aya Nikola Rum Ortodoks Kilisesi'nin hemen arkasındaki tepecikte, sık ağaçların bulunduğu bir bahçe içinde yer almaktadır. KTVKKBK'da incelenen 1979 tarihli tapu kaydına göre 6091 m²'lik bir parsel içinde yer almaktadır. Kapı numarası 10'dur. Okulun bulunduğu sokağın başında bir de Türk okulu bulunur. Burası Yeniköy Karakolu ve 1966 yılında inşa edilen Yeniköy Yeni Camii'nin karşısında bulunan Yeniköy İlköğretim Okulu'dur.

Yapının Sait Halim Paşa Caddesi'ne bakan çevresinde Kilise'ye ait ahşap evler bulunmaktadır. Burada Rum aileleri yaşar. Yapının sokağa bakan bahçe duvarının hemen önü otopark alanı olarak kullanılmaktadır. Okulun bahçe duvarı 1954 yılında Yeniköy'lü mimar Vasil Vingas tarafından restore edildikten sonra yenilenmiş ve bir bahçe giriş kapısı eklenmiştir (Şekil B.5). Bahçe girişi Sait Halim Paşa Caddesi'ne açılmaktadır. 2002 yılında güvenlik nedeniyle parsel sınırlarına çit yapılmıştır. Aynı adada bulunan 3 numaralı parsel (Şekil A.23), tescilli eski eser parseli olup, Boğaziçi İmar Müdürlüğü'nde incelenen gecekondü tespit tutanağına göre, 1998 yılında yıkım emri alınmıştır. Yaklaşık 8 m² yüzölçümüne sahip olan bu yapı, 1/500 ölçekli Rumeli Ciheti Haritası'nda da görülmekle birlikte (Şekil A.7), bugün mevcut değildir. Parselin kuzeyinde, Sait Halim Paşa Caddesi üzerinde bulunan kapı numarası 6 olan iki katlı bir ev bulunur (Şekil 4.2).

Şekil 4.2 : Yapının batı cephesi ve Sait Halim Paşa Caddesi'nden görünüşü

Şekil 4.3 : Yapının güney cephesi ve parseldeki yerleşimi

Yaşlı ağaçların olduğu bir parsel içinde bulunan okul, müstakil bir yapı olup, doğu - batı yönünde yerleşmiştir. Parselin güneybatısına doğru gidildikçe eğim artar. Parselin doğu ve batısı arasında yaklaşık 13 metrelik bir kot farkı bulunmaktadır (Şekil 4.3).

Güneybatı kanadında bir de bekçi evi bulunmaktadır, ancak burası artık yan parselde 1990'larda yapılan bir villa tarafından kullanılmaktadır. Ayrıca villanın, okulun parseline taşan bir otopark alanı bulunmaktadır (Şekil B.6). Rumeli Cihet ve Necip Bey haritalarında görüldüğü üzere, yapının kendine ait, parselin güneyine kadar uzanan bir yolu bulunmaktaydı (Şekil A.6 ve A.7). Parselin güneyindeki yol, bugün yanındaki villa tarafından işgal edildiğinden okula geçiş iptal edilmiştir.

Boğaziçi sahiline yaklaşık olarak 200 metre uzaklıkta olan okulun kuzeybatısından itibaren Yeniköy Korusu başlamaktadır.

4.2 Plan Özellikleri

Yapı, zemin + 1 kattan oluşur. Batısında bulunan ve hizmetli evi olarak adlandırılan kısım, yapıya bitişik olup iki katlıdır (Şekil 4.1). Yapının cephelerinde biçimsel olarak görülen simetri, planlarında algılanmamaktadır. Restitüsyonla ilgili bölümde de değinildiği gibi, bu durum özgün plan şemasının korunamamış olmasından kaynaklanmaktadır.

4.2.1 Zemin kat mekânları

Yapının zemin kattaki giriş kotuna Sait Halim Paşa Caddesi'ne bakan 3 metre yüksekliğindeki ön cephe (Doğu Cephesi) bahçe duvarından on bir basamakla geçilerek varılır (Şekil B.131). Varılan yer ± 0.00 kotu olarak belirlenmiştir. Girişi kuzey cephesinden sağlanan yapının zemin katındaki holün bir yanında yemekhane ve tiyatro salonu ile dekor odası, diğer yanında mutfak ve depo, ve girişin karşı istikametinde, yapının 1954 yılındaki restorasyonunda eklenen tuvalet birimleri bulunmaktadır.

Z01 Mekânı (Hol)

Bu mekâna yapının kuzey cephesinden 21 cm yüksekliğinde bir basamakla 150x220 cm boyutlarındaki çift kanatlı, düz kemerli, demir bir kapıdan (K.26) girilmektedir (Şekil B.7). Döşeme kotu +0.21 olan mekânın tavan yüksekliği 341 cm'dir. Toplam

kullanım alanı 17.28 m² olan mekânın doğu ve kuzey duvarında, köşede, yapıyı birinci kata bağlayan 21 basamaklı dökme mozaik bir merdiven bulunmaktadır (Şekil B.8 ve B.9). Bu merdivenin dövme demir korkulukları ve 105x140 cm boyutlarında bir sahanlığı bulunur. Merdivenin altında kalan, önceden kapalı olan bir mekân hole bağlanmaktadır. Burası yaklaşık olarak 2.5 m²'dir. Sıvasız olan merdiven altındaki bu mekânın taş ve tuğla duvarı belirgindir (Şekil B.10).

Mekânın güney duvarında 90x240 cm boyutlarında tek kanatlı ve camlı iki kapı (K.03), 1954 yılında genişletilen tuvalet birimlerine geçişi sağlamaktadır (Şekil B.10). Z07 (Wc) mekânına geçiş sağlayan kapının kolu kırılmış olup eksik camları bulunmaktadır. Kapının hemen üzerindeki duvarda açılan bir delik, Z07 (Wc) mekânına bir su hortumu ulaştırmaktadır. Z08 (Wc) mekânına geçiş sağlayan kapının kırık ve eksik camları teneke levhalarla kapatılmıştır.

Mekânın doğu duvarında bulunan tek kanatlı ahşap bir kapı (K.02), 205 (Mutfak) mekânına geçiş sağlamaktadır (Şekil B.11). Bu mekânın kapısının yanında, yerden 90 cm yüksekliğinden itibaren 90x150 cm boyutlarında bir servis penceresi bulunmaktadır (P.16). Bu pencere giyotin olup, hole bakan tarafındaki 60 cm'lik bir kısmı ahşap bir elemanla kapatılmıştır. Pencerenin camları boyanmıştır.

Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır. Nemden oldukça zarar görmüş olan mekânın duvarları sıva üzeri boyadır. Giriş kapısına 280 cm uzaklıkta, 25 cm boyutunda, Z02 (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) mekânının tavanındaki doğu - batı doğrultusundaki bir kirişin devamı görülmektedir.

Z02 Mekânı (Yemekhane ve Tiyatro Salonu)

Toplam kullanım alanı 135 m² olan, +0.21 kotundaki mekâna giriş, Z01 (Hol) mekânının batı duvarındaki 190x240 cm boyutlarındaki çift kanatlı ve camlı bir kapıdan (K01) sağlanmaktadır (Şekil B.13). Camları kırık ve eksik olan bu kapının üzerine ahşap elemanlar çakılarak boşlukların kapatılması sağlanmıştır. 910x1500 cm boyutlarında olan bu mekân dikdörtgen planlı olup yapının en büyük mekânıdır (Şekil B.14 ve B.15). Döşeme kotu +0.21 olan mekânın tavan yüksekliği 341 cm'dir. Yemekhane ve Tiyatro Salonu olarak kullanılan bu mekânda yapıda yaşayan iki ailenin eşyaları bulunmaktadır.

Mekânın kuzey ve güney duvarlarında 38.5x45 cm boyutlarında altışar adet toplam

on iki kolon bulunmaktadır. Bu kolonlar yapının 1954 yılındaki restorasyonunda yapıya takviye amaçlı yerleştirilmiştir. Bu kolonları kuzey güney yönünde birbirine bağlayan 45 cm yüksekliğinde kirişler bulunmaktadır. Aynı zamanda bu kirişleri doğu batı yönünde dik kesen 25 cm yüksekliğinde iki adet kiriş bulunmaktadır.

Mekânın güney duvarında, dışarıya açılan bir kapı boşluğu bugün tuğla ile kapatılıp üzeri sıvanarak 116x243 cm boyutlarında bir niş oluşmuştur. Bu nişte tek kanatlı bir demir kapı bulunmaktadır (Şekil B.16). Mekânın güney duvarındaki beş adet pencere boşluğu da tuğla ile kapatılarak üzeri çimento ile sıvanmıştır (Şekil B.17). Burada pencerelerin yalnızca ahşap kasaları görülmektedir. Mekânın kuzey duvarında dört adet pencere bulunmaktadır. Bunlardan üç tanesi (P.10) 120x90 cm boyutlarındadır (Şekil B.18). Camları olmayan bu pencerelerin bulunduğu boşlukta demir parmaklıklar vardır. Mekânda bulunan 100x79 cm boyutlarında bir pencere (P.11) ise basık bir kemerin içine yerleştirilmiştir. Burada da demir parmaklıklar bulunmaktadır. Mekânın pencerelerinde cam bulunmaması, nem sorununu daha da arttırmaktadır.

Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır. Nemden oldukça zarar görmüş olan mekânın duvarları sıva üzeri boyadır. Mekânın batı kanadında 86 cm yüksekliğinde, tuğla üzerinde oturtulan ahşap bir yükseltilmiş döşeme bulunmaktadır. Burası Z03 (Sahne) mekânıdır (Şekil B.14). Sahnenin ön yüzeyi ahşapla kaplanmıştır. Sahnenin kuzey tarafında bulunan döşeme kaplamaları sökülmüştür.

Z03 Mekânı (Sahne)

Toplam kullanım alanı 26.33 m² olan +1.07 kotundaki mekân, Z02 mekânının batı kanadında bulunmaktadır. Buraya, mekânın güney tarafından 21.5cm'lik rıht yüksekliklerine sahip dört basamaklı ahşap bir merdivenle ulaşılmaktadır. Tavan yüksekliği 255.34 cm olan mekânın kuzey güney yönünde 25 cm boyutunda bir kiriş geçmektedir.

Mekânın oldukça zarar görmüş olan ahşap döşemesi 8x12 cm boyutlarında ahşap kirişlerle desteklenmiştir. Bu kirişler mekânın çevresinde bulunan tuğla duvarlar üzerine yerleştirilmiştir (Şekil B.19). Ayrıca kirişler mekânın ortasında da tuğladan yapılmış 20x20 cm boyutlarında dört adet yükselti üzerinde durmaktadır (Şekil

B.20). Mekânın güneyinden Z04 (Dekor Odası) mekânına geçiş sağlamaktadır. Sahnenin ön kısmındaki 60x90 cm boyutlarında bir parça, suflör yeridir.

Z04 Mekânı (Dekor Odası)

Toplam kullanım alanı 15.15 m² olan, +1.07 kotundaki mekâna giriş, Z03 (Sahne) mekânının güney duvarındaki 100x230 cm boyutlarında tek kanatlı bir kapıdan (K.07) sağlanmaktadır (Şekil B.21). Mekânın tavan yüksekliği 255 cm'dir. Günümüzde bu kapı kapalı olup mekâna camları olmayan pencerelerinden geçiş sağlanmıştır.

Mekânın güney duvarında iki adet pencere bulunmaktadır. Bunlardan batıda olan 120x110 (P.09) cm boyutlarındaki pencerenin kanatları olmamakla birlikte üzeri ahşap bir elemanla kapatılmıştır. Doğuda olan 120x160 cm boyutlarındaki pencerenin mevcut olan kanatlarından birinde cam bulunmamaktadır. Burası da ahşap bir elemanla kapatılmıştır. Bu pencere boşluğunda demir parmaklıklar bulunmaktadır.

Mekânın doğu duvarında, dışarıya açılan bir kapı boşluğu bugün tuğla ile kapatılıp üzeri sıvanarak 100.5x240 cm boyutlarında bir niş oluşmuştur. Bu boşlukta bulunan demir kapı yerinde durmaktadır (Şekil B.22). Mekânın doğu duvarında 63.3x35.5x65 cm boyutlarında bir niş içinde mermer bir lavabo bulunmaktadır (Şekil B.23). Bu nişin doğu duvarı seramikle kaplanmıştır. Mekânın zemin kaplaması şap olarak bırakılmıştır.

Z05 Mekânı (Mutfak)

Toplam kullanım alanı 12.95 m² olan, +0.21 kotundaki mekâna giriş, Z01 (Hol) mekânının doğu duvarındaki 110x240 cm boyutlarında tek kanatlı bir kapıdan (K.02) sağlanmaktadır.

Mekânın doğu ve kuzey duvarlarında 82 cm yüksekliğinde 'L' şeklinde mermer bir tezgah ve lavabo bulunmaktadır (Şekil B.24 ve B.25). Tezgahın duvarla birleştiği yerden +1.64 kotuna kadar 15x15 cm boyutlarında dört sıra karo seramik ile kaplıdır. Mekânın güney duvarında bacaya bağlanan kuzine borusu bulunmaktadır (Şekil B.26). Mekânın tavan yüksekliği 341cm'dir.

Mekânda doğu cephesine (ön cephe) bakan üç adet pencere bulunmaktadır.

Bunlardan ortadaki 120x70 cm boyutlarında ve basık kemerli (P.02), 75x70cm boyutlarındaki diğer iki tanesi düz kemerlidir (P.03). Pencere boşluklarında demir parmaklıklar bulunmaktadır. Mekânın batı duvarında bir servis penceresi açılmıştır (P.16).

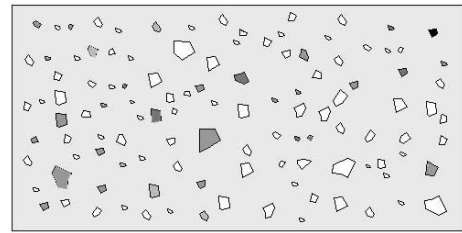
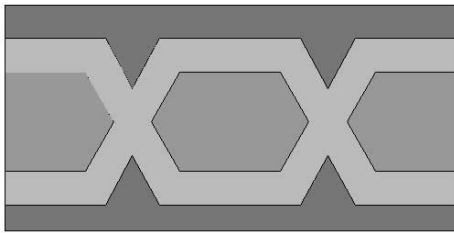
Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır. Burada Z07 ve Z08 mekânlarında olduğu gibi diğer mekânlardakilerden farklı karo mozaik döşeme kaplamaları görülmektedir (Şekil B.27).

Z06 Mekânı (Depo)

Toplam kullanım alanı 3.20 m² olan, +0.21 kotundaki mekâna giriş, Z05 (mutfak) mekânının güney duvarındaki 105x240 cm boyutlarındaki bir kanatsız kapıdan (K.05) sağlanmaktadır. Mekânın tavan yüksekliği 341 cm'dir. Mutfak bölümünün deposu olarak kullanılan mekânın doğu cephesine bakan 90x70 cm boyutlarında basık kemerli bir penceresi (P.08) bulunmaktadır.

Mekânın güney duvarında 105x50x102 cm boyutlarında basık kemerli bir niş bulunmaktadır (Şekil B.28). Bu nişin kapatılmış bir pencere olduğu düşünülmektedir.

Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır. Bu mekândaki süpürgelikler, yapının diğer mekânlardakilerden farklı olup desenlidir (Şekil 4.4 ve B.29). Bu süpürgeliklerin yapının 1954 yılındaki restorasyonundan önce yapıya ait olduğu düşünülmektedir.

Şekil 4.4 : Farklı desenlerdeki mozaik süpürgelikler.

Z07 Mekânı (Wc)

El yıkama yeri 8.55 m² ve tuvalet birimlerinin 8.20 m² olduğu mekânın toplam kullanım alanı 16.75 m²'dir. Tavan yüksekliği 279 cm olan el yıkama mekânında

betondan yapılmış, üzeri seramikle kaplanmış olan duvardan duvara lavabo, mekânın doğu duvarında bulunmaktadır (Şekil B.30). Bu duvarda 65x70 cm boyutlarında bir vasistas pencere (P.09), ve pencere boşluğunda demir parmaklıklar bulunmaktadır.

Mekânın tuvalet birimlerinin olduğu bölümüne 105x210 cm boyutlarında kanatsız bir kapıdan ulaşılır (K.04). Tavan yüksekliği 271 cm olan bu mekânın doğu duvarında alafranga tuvaletleri içeren üç adet kabin bulunmaktadır (Şekil B.31). Bu kabinlerden güney cephesinde olanın içindeki tuvalet tahribata uğramıştır (Şekil B.32). Kapılarının kanatları sökülmüş olan bu kabinlerin kapı boyutları 88x180 cm'dir (K.06). Kabinlerin iç kısmı yerden +131 kotuna kadar seramikle kaplanmıştır. Bu mekânın doğu ve güney duvarlarında 65x70 cm boyutlarında birer vasistas pencere bulunur (P.09).

Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır. El yıkama bölümünün olduğu mekânda, Z08 ve Z05 mekânlarında olduğu gibi diğer mekânlardakilerden farklı karo mozaik döşeme kaplamaları görülmektedir (Şekil B.33). Mekânın duvarları nemden oldukça zarar görmüş olup tavanında demir donatı elemanları açığa çıkmıştır (Şekil B.34 ve B.182).

Z08 Mekânı (Wc)

El yıkama yeri 8.87 m² ve tuvalet birimlerinin 7.93 m² olduğu mekânın toplam kullanım alanı 16.80 m²'dir. Tavan yüksekliği 279 cm olan el yıkama mekânında betondan yapılmış, üzeri seramikle kaplanmış olan duvardan duvara lavabo, mekânın batı duvarında bulunmaktadır (Şekil B.35). Bu duvarda 65x70cm boyutlarında bir vasistas pencere (P.09), ve pencere boşluğunda demir parmaklıklar bulunmaktadır.

El yıkama mekânının kuzey duvarında 88.5x27x102 cm boyutlarında basık kemerli bir niş bulunmaktadır (Şekil B.36). Bu nişin kapatılmış bir pencere olduğu düşünülmektedir.

Mekânın tuvalet birimlerinin olduğu bölümüne 105x210 cm boyutlarında kanatsız bir kapıdan (K.04) ulaşılır (Şekil B.37). Tavan yüksekliği 271 cm olan bu mekânın batı duvarında alafranga tuvaletleri bulunan üç adet kabin yer almaktadır (Şekil B.38). Tavanında tahribata uğramış kirişler, açığa çıkmış donatı elemanları, çatıdan gelen suyun etkisiyle oluşman nem problemleri ile çiçeklenme oluşumu gözlemlenmektedir (Şekil B.39 ve B.40). Kapılarının kanatları sökülmüş olan bu

kabinlerin kapı boyutları 88x180 cm'dir (K.06). Kabinlerin iç kısmı yerden +131 kotuna kadar seramikle kaplanmıştır. Bu mekânın güney ve batı duvarlarında 65x70 cm boyutlarında birer vasistas pencere (P.09) bulunur.

Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır. El yıkama bölümünün olduğu mekânda, Z07 ve Z05 mekânlarında olduğu gibi diğer mekânlardakilerden farklı karo mozaik döşeme kaplamaları görülmektedir. Buradaki el yıkama mekânında kullanılan seramikler, Z07 mekânındakilerle aynı türde olup diziliş şekilleri farklıdır.

Z09 Mekânı (Kömürlük)

Toplam kullanım alanı 8.37 m² olan, ±0.00 kotundaki mekân, yapının birinci katına dışarıdan ulaşılan 16 basamaklı merdivenin altında yer alır (Şekil B.41). Yapının dışında kalan bu mekâna giriş 90x165 cm boyutlarında demir bir kapıdan (K.08) sağlanır. Tavan yüksekliği 251 cm olan mekânın doğusu, merdivenin alt kısmıdır (Şekil B.44). Kömürlük olarak kullanılan, duvarları sıvasız ve taş olan bu mekânın güney ve batı duvarlarında +2.36 kotundan başlayan iki sıra tuğla bulunmaktadır (Şekil B.42). Mekânın batı duvarında +1.41 kotunda 72x43x110 cm boyutlarında bir niş bulunmaktadır (Şekil B.43). Bu niş, kapatılmış bir kuranglez niteliğinde olup, aydınlığa bakan kısmı birinci kata dışarıdan giriş yapılan dört basamaklı merdivenin geniş basamağının altında konumlanmıştır.

4.2.2 Birinci kat mekânları

Yapının birinci katına, zemin kattaki doğu ve kuzey duvarının köşesinden çıkılan yirmi bir basamaklı bir merdivenle ya da kuzey cephesinden on altı basamaklı 190 cm genişliğinde bir merdiven (Şekil B.45) ve ardından 101 (Giriş) mekânındaki altı basamaklı 240 cm genişliğinde bir diğer merdivenle ulaşılır (Şekil B.46 ve B.47). Birinci katta, bir holün tek tarafında sıralanmış derslik mekânları bulunmaktadır. Bu hole dik konumda başka bir holle ayrılan müdür odası, öğretmenler odası ve gardrop birimleri bulunmaktadır. Bu hole dik konumda olan diğer bir holün etrafında ise derslikler, ikinci kata çıkan merdiven, tuvalet ve daha önceden mutfak olarak kullanılan bir depo bulunmaktadır. U şeklindeki koridor düzeni, daha fazla sınıfların ve odaların yerleşimine ve yönetim biriminin farklı bir koridorla diğer mekânlardan ayrılmasına olanak sağlamıştır. Aynı koridorlu plan yerleşim tipine, Merkez Rum Lisesi ve Heybeliada Ruhban Okulu'nda da rastlanmaktadır (Şekil C.12 ve C.13).

101 Mekânı (Giriş)

Toplam kullanım alanı 8.26 m² olan +2.79 kotundaki mekân, yapının dışarıdan birinci katına çıkılan merdivenin bulunduğu mekândır (Şekil B.44 ve B.46). 170x300 cm boyutlarındaki demir bir dış kapıdan (K.10) (Şekil B.48) ulaşılabilen mekâna bugün bu kapı kilitli olduğundan 102 (Hol) mekânındaki kapıdan (K.09) ulaşılabilmektedir (Şekil B.47). Mekânın tavan yüksekliği +2.79 kotundan itibaren 3.78 cm'dir. Mekânda +2.79 kotunu +3.81 kotuna bağlayan rıht yükseklikleri 17 cm olan 6 adet dökme mozaik basamak bulunmaktadır. Mekânın güney duvarının tavanla birleştiği kısımda büyük bir strüktürel çatlak bulunmaktadır (Şekil B.49).

102 Mekânı (Hol)

Toplam kullanım alanı 43.32 m² olan, +3.81 kotundaki mekâna giriş, 101 (Giriş) numaralı mekânın güney duvarındaki 190x248 cm boyutlarındaki çift kanatlı ve camlı bir kapıdan (K.09) ya da mekânın doğu duvarında bulunan 168x230 cm boyutlarındaki yine çift kanatlı ve camlı bir kapıdan (K.11) (Şekil B.50) sağlanmaktadır. Doğu - batı doğrultusunda yerleşmiş olan bu hole açılan okulun dört dersliği (107, 108, 109, 110) bulunmaktadır (Şekil B.51 ve B.52). Bu mekânın doğusundaki bir kapıyla (K.12), okulun idari birimlerinin bulunduğu hole ulaşım sağlanabilmektedir (Şekil B.53). Ayrıca bu mekânın batısında kalan 177 cm'lik bir açıklıkla okulun diğer sınıflarının (112, 113) bulunduğu hole (111) ulaşılabilmektedir (Şekil B.51). Tavan yüksekliği 400 cm olan mekânın tavanı, bu katın tüm odalarında olduğu gibi ahşap kaplamadır. Ahşap kaplamaların üzerinde sökülmüş olan muşamba olduğu düşünülen bir kaplama elemanının izleri görülmektedir. Mekânın kuzey duvarında 125x280 cm boyutlarında beş adet yuvarlak kemerli pencere ile (P01), 120x280 cm boyutlarında yuvarlak kemerli bir pencere (P02) bulunmaktadır. Güney duvarında ise 115x220 cm boyutlarında dersliklere açılan dört adet tek kanatlı ahşap kapı bulunmaktadır.

Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır.

103 Mekânı (Hol)

Toplam kullanım alanı 6.32 m² olan, +3.81 kotundaki mekâna giriş, 102 (Hol) numaralı mekânın doğu duvarındaki 110x230 cm boyutlarında tek kanatlı ahşap bir

kapıdan (K.12) sağlanmaktadır. Kuzey - güney yönünde yerleşmiş olan bu holden gardrop, öğretmenler odası ve müdür odası mekânlarına giriş sağlanmaktadır (Şekil B.54). Holün kuzey duvarında, yerden 90 cm yükseklikte 115x145 cm boyutlarında bir giyotin pencere (P.16) bulunmaktadır. Bu pencere zemin katı birinci kata bağlayan merdiven boşluğuna açılmaktadır (Şekil B.55 ve B.56). Tavan yüksekliği 250 cm olan mekânın tavanı sunta ahşap kaplamadır. Buradaki kaplamanın bulunduğu +6.31 kotu (105 mekânında olduğu gibi), diğer mekânlarınkinden daha alçakta olup 1980'den sonra yönetim biriminde çıkan yangından sonra yapıldığı bilinmektedir (Şekil B.57 ve B.58).

Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerini 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik dolaşmaktadır.

104 Mekânı (Gardrop)

Toplam kullanım alanı 6.96 m² olan, +3.81 kotundaki mekâna giriş, 103 (Hol) numaralı mekânın doğu duvarındaki tek kanatlı ahşap bir kapıdan (K.14) sağlanmaktadır. Bu kapının kasasının üstünde kalan duvarda yangın izleri görülmektedir (Şekil B.59). Tavan yüksekliği 384 cm olan mekânın tavanı ahşap borusunun izi görülmektedir. Kuzey duvarındaki soba borusunun hizasında strüktürel bir çatlak mevcuttur (Şekil B.60). Bu çatlak yer yer çimento harcı ve alçıyla onarılmıştır. Aynı zamanda mekânın güney duvarıyla penceresinin birleşiminde de harçla onarılmış bir çatlak bulunmaktadır (Şekil B.61 ve B.179).

Doğu cephesine (ön cephe) bakan duvarda deniz manzarasına hakim 67x252 cm boyutlarında yuvarlak kemerli bir penceresi (P.03) vardır. Pencere boşluğunda demir parmaklıklar bulunmaktadır. Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır.

105 Mekânı (Öğretmenler Odası)

Toplam kullanım alanı 12.88 m² olan, +3.81 kotundaki mekâna giriş, 103 (Hol) numaralı mekânın doğu duvarındaki tek kanatlı ahşap bir kapıdan (K.14) sağlanmaktadır (Şekil B.62). Tavan yüksekliği 384 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır. Mekânın kuzey duvarında, +6.96 kotunda soba bacasının izi görülmektedir (Şekil B.63). Doğu cephesinin en ortasında bulunan, önemli strüktürel

çatlakların olduğu bu mekânın ahşap tavanları da çatıdan gelen suyun etkisiyle harap olmuştur (Şekil B.64 ve B.65).

Doğu cephesine (ön cephe) bakan duvarda deniz manzarasını gören 67x252 cm (P.03) ve 120x280 cm boyutlarında (P.03) yuvarlak kemerli birer penceresi vardır (Şekil B.63). Pencere boşluklarında demir parmaklıklar bulunmaktadır. Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır.

106 Mekânı (Müdür Odası)

Toplam kullanım alanı 8.82 m² olan, +3.81 kotundaki mekâna giriş, 103 (Hol) numaralı mekânın kuzey duvarındaki kanatsız ve üzerinde yangın izleri bulunan ahşap bir kapıdan (K.15) sağlanmaktadır (Şekil B.66). Tavan yüksekliği 249 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır. Mekânın ahşap kaplaması harap olduğundan bir önceki tavan kaplamasının yanmış strüktürü ve ardındaki bağdadi sıvayla kapatılmış olan tavan görülmektedir (Şekil B.67 - B.70).

Doğu ve güney cephelerini gören bu köşe odasının doğu duvarında deniz manzarasını gören 120x280 cm boyutlarında yuvarlak kemerli bir (P.16), güney cephesine bakan duvarında aynı ölçülerde yuvarlak kemerli iki penceresi vardır (P.16) (Şekil B.71 ve B.72). Bu mekânın tavan kotu yüksekliğinin 103 (Hol) mekânında olduğu gibi alçakta olması sebebiyle mekân içinden kemerli pencereler algılanamamaktadır.

Mekânın pencereleri özgün olmayıp, sonradan değiştirilerek kasa ve kanatları farklı bir düzende yerleştirilmiştir. Pencere boşluklarında demir parmaklıklar vardır.

Mekânın güney duvarında metal ayaklarla desteklenmiş alüminyum bir evye ve hortumu doğu cephesindeki pencereden uzanan bir musluk bulunmaktadır (Şekil B.71 ve B.72). Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır.

107 Mekânı (Derslik – Oturma Odası)

Günümüzde oturma odası olarak kullanılan dersliğin toplam kullanım alanı 23.47 m²'dir. +3.81 kotundaki mekâna giriş, 102 (Hol) numaralı mekânın güney duvarındaki tek kanatlı ahşap bir kapıdan (K.13) sağlanmaktadır (Şekil B.73). Tavan yüksekliği 400 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır. Ahşap kaplamalı tavan yer

yer tahrip edilmiştir.

Mekânın güney cephesine bakan duvarda 125x280 cm boyutlarında yuvarlak kemerli iki adet pencere (P.01) bulunmaktadır (Şekil B.74). Pencere boşluklarında demir parmaklıklar vardır. Mekânın doğu duvarı ile güney duvarının kesiştiği kısımdaki duvar, baca boşluğunun buradan geçmesi sebebiyle genişletilmiştir. Odanın güney duvarında bulunan bir sobanın borusu, mekânın batısındaki pencereden geçirilmiştir. Ayrıca mekânın batı duvarının kuzey tarafında soba bacasının izi görülmektedir.

Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerini 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik dolaşmaktadır.

108 Mekânı (Derslik)

Toplam kullanım alanı 23.96 m² olan, +3.81 kotundaki mekâna giriş, 102 (Hol) numaralı mekânın güney duvarındaki tek kanatlı ahşap bir kapıdan (K.13) sağlanmaktadır (Şekil B.75). Kapının 5 cm yüksekliğinde bir eşiği bulunmaktadır. Tavan yüksekliği 400 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır. Mekânın doğu duvarı ile güney duvarının kesiştiği kısımdaki duvar, baca boşluğunun buradan geçmesi sebebiyle genişletilmiştir. Mekânın kuzey duvarında, doğu – batı doğrultusunda +7.24 kotunda bir soba borusu görülmektedir. Mekânın batı duvarında kara tahta bulunur.

Mekânın güney cephesine bakan duvarda 125x280 cm boyutlarında yuvarlak kemerli iki adet pencere (P.01) vardır (Şekil B.76). Bu pencerelerin ahşap kanatları, yapının özgün pencerelerindekinin aksine, kayıtları olmadan yenilenmiş olup (Şekil B.77), kemerli olan kısımları mavi renkte boyanmıştır. Pencere boşluğunda demir parmaklıklar bulunmaktadır. Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerini 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik dolaşmaktadır.

109 Mekânı (Derslik)

Toplam kullanım alanı 18.49 m² olan, +3.81 kotundaki mekâna giriş, 102 (Hol) numaralı mekânın güney duvarındaki tek kanatlı ahşap bir kapıdan (K.13) sağlanmaktadır (Şekil B.78). Tavan yüksekliği 400 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır. Mekânın batı duvarının kuzey tarafında +7.28 kotunda bir soba borusu görülmektedir. Derslik olarak kullanılan bu mekânın batı duvarında kara tahta

bulunur.

Mekânın güney cephesine bakan duvarda 125x280 cm boyutlarında yuvarlak kemerli iki adet pencere (P.01) vardır (Şekil B.79). Pencere boşluğunda demir parmaklıklar bulunmaktadır. Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır.

110 Mekâm (Derslik)

Toplam kullanım alanı 18.49 m² olan, +3.81 kotundaki mekâna giriş, 102 (Hol) numaralı mekânın güney duvarındaki tek kanatlı ahşap bir kapıdan (K.13) sağlanmaktadır (Şekil B.80). Tavan yüksekliği 400 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır. Mekânın doğu duvarının kuzey tarafında +7.28 kotunda soba borusu görülmektedir. Derslik olarak kullanılan bu mekânın batı duvarında kara tahta, aynı duvarın kuzey tarafında 130x50x175 cm boyutlarında bir dolap nişi bulunmaktadır. Mekânın doğu duvarı ile kuzey duvarının kesiştiği kısımdaki duvar, baca boşluğunun buradan geçmesi sebebiyle genişletilmiştir.

Mekânın güney cephesine bakan duvarda 125x280 cm boyutlarında yuvarlak kemerli bir adet pencere (P.01) vardır (Şekil B.81). Pencere boşluğunda demir parmaklıklar bulunmaktadır. Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır.

111 Mekâm (Hol)

Toplam kullanım alanı 8.05 m² olan, +3.81 kotundaki mekân, 102 (Hol) numaralı mekânın devamı niteliğinde olup, kuzey - güney doğrultusunda yerleşmiş olan bir holdür (Şekil B.82 ve B.83).

Okulun iki dersliğine (112,113) ve giriş (114) mekânlarına bu holden geçiş sağlanmaktadır. Tavan yüksekliği 372.5 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır (Şekil B.84). Holün batı duvarında 106 (Müdür Odası) mekânında olduğu gibi metal ayaklarla desteklenmiş alüminyum bir evye ve hortumu giriş (114) mekânından dışarıya çıkarılan bir musluk bulunmaktadır (Şekil B.85). Holün batı duvarında, evyenin bulunduğu hizada duvar boyunca düşeyde bir strüktürel çatlak bulunmaktadır.

Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır.

112 Mekânı (Derslik)

Toplam kullanım alanı 18.02 m² olan, +3.81 kotundaki mekâna giriş, 111 (Hol) numaralı mekânın güney duvarındaki 110x230 cm boyutlarında tek kanatlı ahşap bir kapıdan (K.16) sağlanmaktadır (Şekil B.86). Tavan yüksekliği 375 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır.

Mekânın doğu cephesine bakan duvarda 118x220 cm boyutlarında bir (P.04) (Şekil 4.68), güney cephesine bakan duvarda 118x220 cm boyutlarında iki adet pencere (P.04) vardır (Şekil B.87 ve B.88). Doğu duvarındaki pencerenin camları ve bir kanadı eksik, güney duvarının doğu tarafındaki pencerenin ise camları bulunmayan tek kanadı vardır. Güney cephesinin batısında olmuşmuş sarmaşıklar pencerelerden mekânın içine kadar girmektedir. Pencerelerin boşluklarında demir parmaklıklar bulunmaktadır.

Mekânın doğu duvarında +6.82 kotunda bir soba bacasının izi görülmektedir. Batı duvarında 118x42x175 cm boyutlarında iki adet dolap nişi bulunmaktadır. Bu nişler, restitüsyon bölümünde de anlatıldığı gibi kapatılmış pencerelerdir.

Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır.

113 Mekânı (Derslik)

Toplam kullanım alanı 14.88 m² olan, +3.81 kotundaki mekâna giriş, 111 (Hol) numaralı mekânın batı duvarındaki 110x230 cm boyutlarında tek kanatlı ahşap bir kapıdan (K.16) sağlanmaktadır (Şekil B.89). Tavan yüksekliği 370 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır. Batı cephesine bakan duvarda iki adet pencere boşluğu tuğla ile kapatılarak üzeri sıvanmıştır (Şekil B.90). Burada pencerelerin yalnızca ahşap kasaları görülmektedir. Kuzey duvarında ise 88x25x185 cm boyutlarında bir adet niş bulunmaktadır (Şekil B.91). Mekânın doğu duvarının kuzey tarafında, +6.80 kotunda bir soba bacasının izi görülmektedir.

Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır.

114 Mekânı (Giriş)

Toplam kullanım alanı 3.62m² olan +3.65 kotundaki mekâna yapının doğusundan

+2.07 kotundan itibaren 9 adet basamak çıkılarak tek kanatlı pvc bir dış kapıdan (K.17) (Şekil B.92) ya da yapının içindeki 102 (Hol) mekânından tek kanatlı ahşap bir kapıdan (K.18), 16 cm rıht yüksekliğine sahip karo seramik kaplı bir basamak inilerek ulaşılmaktadır (Şekil B.93).

Tavan yüksekliği 4.07 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır (Şekil B.94). Mekânda +3.65 kotunu +7.97 kotuna bağlayan rıht yükseklikleri 20 cm olan 20 adet ahşap basamak bulunmaktadır (Şekil B.95). Mekânın doğu duvarındaki kapının üzerinde, +6.47 kotunda 92x92 cm (P.20) boyutlarında bir (Şekil B.96), merdiven boşluğunun bulunduğu köşenin batı duvarındaki, +8.54 kotunda 80x170cm boyutlarında bir adet pvc pencere bulunmaktadır. Mekânda 115 (Wc) ve 116 (Depo) mekânlarına geçiş sağlayan 15 cm rıht yüksekliğine sahip bir basamak bulunmaktadır.

Döşemesi 33x33 cm'lik seramik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde seramik süpürgelik bulunmaktadır.

115 Mekânı (Wc)

Toplam kullanım alanı 2.00 m² olan +3.80 kotundaki mekâna giriş, 111 (Hol) mekânının batı duvarındaki 90x120 cm boyutlarında tek kanatlı, 5 cm yüksekliğinde seramik kapı eşiği bulunan ahşap bir kapıdan (K.19) sağlanmaktadır. Duvarları +5.20 cm kotuna kadar karo seramik kaplı olan mekânın güney duvarında bir klozet, batı duvarında bir lavabo bulunmaktadır (Şekil B.97). Mekânın daha sonradan büyütülmüş olduğu, ortasındaki duvar izlerinden ve rölöve çizimlerinden fark edilmektedir.

116 Mekânı (Depo)

Toplam kullanım alanı 5.50 m² olan +3.80 kotundaki mekâna giriş, 114 (Giriş) numaralı mekândan, 82x220 cm boyutlarında kanatsız ahşap bir kapıdan (K.20) sağlanmaktadır. Tavan yüksekliği 376 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır. Mekânın güney duvarında 155x77x105 cm boyutlarında basık kemerli bir niş bulunmaktadır (Şekil B.98 ve B.99). Ocak olarak kullanılan bu nişin içinden çıkarak mekânın batı duvarına ulaşan bacası bulunmaktadır. Nişin içinde +4.65 kotunda seramik kaplı, mekânın batı duvarına doğru da dönen bir tezgah bulunmaktadır.

Oldukça değişikliğin yapılmış olduğu bu mekânın batı duvarında, +6.85 kotunda

133x70 cm boyutlarında çift kanatlı pvc bir pencere (P.19) bulunmaktadır (Şekil B.100). Yine bu duvarda 60 cm genişliğinde ahşap kasası olan bir açıklık, 12 cm derinliğinde kapatılmış bir kapı olduğu düşünülen duvar nişine açılır (Şekil B.101). Bu kapının yapının batı duvarına bitişik, zamanında tuvalet olarak kullanılan bir mekâna ait olduğu düşünülmektedir. Kapının eşik hizası yapının güney cephesinin zemin kotu hizasındadır. Buna göre bu mekânın içinden birkaç basamakla ulaşılan bir tuvalet biriminin bulunduğu, batı cephesindeki tahribatın da bu mekânın sökülmesi sırasında olduğu düşünülmektedir. Mekânın sundurma bir çatı ile örtülmüş olduğu, tahrip edilmiş dış duvardaki izden anlaşılmaktadır (Şekil B.102).

Mekânın kuzey duvarında 117 (Depo) mekânının giriş kapısı bulunmaktadır. Batı duvarında, 114 (Giriş) mekânından ikinci kata çıkan ahşap merdivenin alt kısmı görülmektedir (Şekil B.99). Döşemesi 20x20 cm'lik karo mozaik kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 10 cm yüksekliğinde karo mozaik süpürgelik bulunmaktadır.

117 Mekânı (Depo)

Toplam kullanım alanı 1.61 m² olan +3.80 kotundaki mekâna giriş, 116 (Depo) numaralı mekândan, 75x178 cm boyutlarında kanatsız ahşap bir kapıdan (K.21) sağlanmaktadır. Mekânın tavanında, 114 (Giriş) mekânından ikinci kata çıkan merdivenin ahşap konstrüksiyonu görülmektedir (Şekil B.103). Duvarları sıvasız, taş olan bu mekânın kuzey duvarında 55x40 cm boyutlarında basık kemerli bir pencere (P.05) bulunmaktadır (Şekil B.104 ve B.105).

4.2.3 İkinci kat mekânları

Yapının ikinci katında, hizmetli evi olarak tabir edilen mekânda (Şekil 4.1) yatak odası, oturma odası, mutfak ve depo birimleri bulunmaktadır. İkinci katın dış duvarlarında bulunan tüm pencereler 2008 yılında pvc olarak yenilenmiştir.

201 Mekânı (Hol)

Toplam kullanım alanı 11.53 m² olan +7.97 kotundaki mekâna giriş, 114 (Giriş) numaralı mekândaki merdivenden çıkıldıktan sonraki 130 cm'lik bir sahanlıktan, 90x190 cm boyutlarında tek kanatlı pvc bir kapıdan (K.22) sağlanmaktadır (Şekil B.106 ve 167). Tavan yüksekliği 274 cm olan mekânın tavanı, bu katın tüm odalarında olduğu gibi ahşap kaplamadır.

Doğu - batı doğrultusunda yerleşmiş olan bu hole açılan 202 (Yatak Odası), 203 (Mutfak), 206 (Depo), 204 (Oturma Odası) mekânları bulunmaktadır (Şekil B.107). Mekânın batı duvarında 80x170 cm boyutlarında iki adet pencere (P.15) bulunmaktadır. Yine batı duvarında +10.22 kotunda bir soba bacasının izi görülmektedir.

Ahşap döşemesinin üzeri niteliksiz plastik bir malzeme ile kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 6 cm yüksekliğinde ahşap süpürgelik bulunmaktadır.

202 Mekânı (Yatak Odası)

Toplam kullanım alanı 15.55 m² olan +7.97 kotundaki mekâna giriş, 201 (Hol) mekânından, 100x190 cm boyutlarında kanatsız ahşap bir kapıdan (K.23) sağlanmaktadır (Şekil B.110). Tavan yüksekliği 271 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır.

Mekânın doğu duvarında 110x165 cm boyutlarında bir (P.14), kuzey duvarında 95x150 cm boyutlarında basık kemerli iki adet pencere bulunmakta olup kemerler iç mekândan fark edilmemektedir (P.13) (Şekil B.109). Mekânın döşeme ve duvarları strüktürel açıdan oldukça zayıftır (Şekil B.180).

Burada da ahşap döşemenin üzeri niteliksiz plastik bir malzeme ile kaplıdır ve bu duvar eteklerinde 6 cm yüksekliğinde ahşap süpürgelik bulunmaktadır.

203 Mekânı (Mutfak)

Toplam kullanım alanı 6.98 m² olan +7.97 kotundaki mekâna giriş, 201 (Hol) numaralı mekândan, 83x190 cm boyutlarında kanatsız ahşap bir kapıdan (K.24) sağlanmaktadır. Tavan yüksekliği 275.5 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır.

Mekânın batı duvarında 80x185 cm boyutlarında ahşap kasalı bir pencere (P.21) boşluğu bulunmaktadır (Şekil B.111).

Ahşap döşemesinin üzeri niteliksiz plastik bir malzeme ile kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 6 cm yüksekliğinde ahşap süpürgelik bulunmaktadır.

204 Mekânı (Oturma Odası)

Toplam kullanım alanı 22.48 m² olan +7.97 kotundaki mekâna giriş, 201 (Hol) numaralı mekândan, 90x190 cm boyutlarında kanatsız ahşap bir kapıdan (K.25)

sağlanmaktadır. Tavan yüksekliği 275 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır. Oturma odası olarak kullanılan mekânın kuzey kanadı, 225x190 cm boyutlarında ahşap bir kasa ile ayrılarak, 6.76 m²'lik pencereleri bulunmayan ayrı bir mekân olarak kullanılmaktadır (Şekil B.112).

Mekânın doğu ve güney duvarlarında 90x165 cm boyutlarında iki adet pencere (P.16) bulunmaktadır. Güney duvarı üzerindeki pencerenin batısında +10.30 kotunda bir soba bacasının izi görülmektedir (Şekil B.113).

Ahşap döşemesinin üzeri niteliksiz plastik bir malzeme ile kaplı olan bu mekânın duvar eteklerinde 6 cm yüksekliğinde ahşap süpürgelik bulunmaktadır.

205 Mekânı (Depo)

Toplam kullanım alanı 1.98 m² olan +7.97 kotundaki mekâna giriş, 204 (Oturma Odası) numaralı mekândan, tek kanatlı ahşap bir kapıdan (K.25) sağlanmaktadır.

Tavan yüksekliği 263 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır. Mekânın batı duvarında 80x70 cm boyutlarında pvc bir pencere bulunmaktadır (P.18) (Şekil B.114). Ahşap döşemesi bulunan mekânın duvar eteklerinde 8 cm yüksekliğinde ahşap süpürgelik bulunmaktadır (Şekil B.115).

206 Mekânı (Depo)

Toplam kullanım alanı 2.19 m² olan +7.97 kotundaki mekâna giriş, 201 (Hol) numaralı mekândan, tek kanatlı ahşap bir kapıdan (K.25) sağlanmaktadır. Tavan yüksekliği 263 cm olan mekânın tavanı ahşap kaplamadır. Mekânın batı duvarında 80x70 cm boyutlarında pvc bir pencere (P.17) bulunmaktadır (Şekil B.116). Ahşap döşemesi bulunan mekânın duvar eteklerinde 8cm yüksekliğinde ahşap süpürgelik bulunmaktadır (Şekil B.117).

4.3 Cephe Özellikleri

Yeniköy Karma Rum İlköğretim Okulu'nda, İstanbul'daki diğer birçok Rum okulunda görülen antik dönemlerdeki usulpların kullanılması gibi, neo-bizans etkileri görülmektedir. Müstakil bir yapı olan binanın dört cephesi de serbesttir.

Kırmızı tuğla ve kaba yonlu taş ile inşa edilmiş olan yapının bazilikal görünümlü ön cephesi, yapının denize bakan doğu cephesidir (Şekil B.118). Diğer cepheleri ise

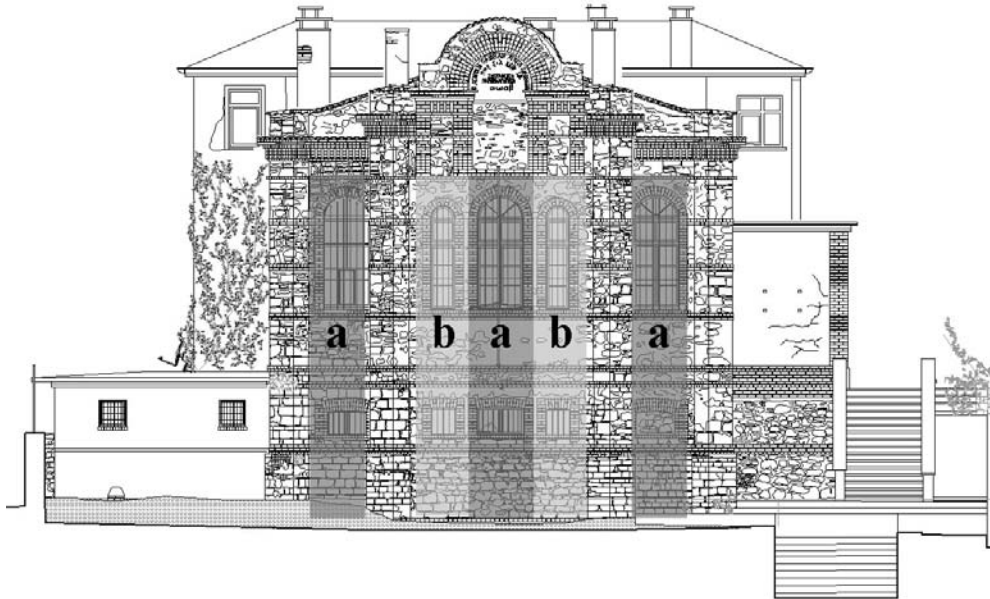
içinde sık ağaçlar bulunan bir bahçeye bakmaktadır. Yapıya giriş, kuzey cephesindeki ± 0.00 ve $+2.69$ kotlarındaki iki kapıdan sağlanmaktadır. Doğu, kuzey ve güney cephelerinde görülen tuğladan yapılmış saçak kornişleri, dişli frizler, denizlik, söve ve silmelere karşılık, yapının batı cephesi daha yalındır. Bu yalınlık, yapının kuzey ve güney cephelerinin batısında da gözlemlenmektedir. Tuğla silmeler, kat geçişlerini belirtmez.

Yapının pencere düzenleri simetrik bir konuma sahiptir. Cephelerdeki taş duvardan oluşan yüzeyler nim sıva ile sıvanmıştır. Yapının katlarında birbirinden bağımsız pencere tipolojileri görülmektedir. Yapının batısında, hizmetli evi olarak adlandırılan yapıya bitişik konumdaki kısmın pencereleri pvc, geri kalan ise ahşaptır. Tüm dış kapılar demirdir. Hizmetli evinin dışındaki tüm pencere boşluklarının etrafı tuğla sövelerle vurgulanmış olup, önlerinde demir parmaklıklar bulunmaktadır.

Okulun bulunduğu yapının üzeri %33 eğimli beşik çatılı olup, saçak alınlarında çinko yağmur oluğu bulunmaktadır. Bu yapıya bitişik, hizmetli evinin bulunduğu yapının üzeri ise %33 eğimli basit kırma çatılı olup, saçak alınlarında çinko yağmur oluğu bulunur.

4.3.1 Doğu cephesi

Simetrik bir düzene sahip olan doğu cephesinin anlatımına kolaylık sağlanması için pencere düzeni düşeyde a ve b olarak şekilde görüldüğü gibi ayrılmıştır (Şekil 4.5).

Şekil 4.5 : Doğu cephesi (ön cephe) pencere düzeni.

Yeniköy Karma Rum İlköğretim Okulu'nun ön cephesi olan doğu cephesi, Sait Halim Paşa Caddesi'ne bakmaktadır. Yapının en gösterişli cephesi olan 12 metre genişliğindeki bu cephenin güneyinde, yapıya bitişik olan 1954 yılında eklenmiş 560 cm genişliğindeki tuvalet birimleri (Şekil B.119), kuzeyinde ise birinci kata dışarıdan çıkılan merdivenler ve yapıya eklenen 101 (Giriş) mekânının cephesi bulunmaktadır (Şekil B.45). 101 (Giriş) mekânının cephesinde önceden varolan "Yeniköy Karma Rum İlköğretim Okulu" yazan tabelasının izleri bulunmaktadır.

Yapının simetrik bir düzene sahip olan ön cephesinin tam ortasındaki 6.40 cm genişliğindeki kısım, diğer kalan kısımdan 180 cm önde bulunmaktadır. Yapının beden duvarları bu cephede 45 derecelik açı yaparak dışarıya doğru çıkıntı yapar. Buraların ve aynı hizadaki tuğla silmelerin üzeri, cephedeki kemerli alınlığın üzeri ve iki yanında olduğu gibi alaturka kiremitle kaplıdır. Bu cephede pencere düzenleri a,b,a,b,a şeklinde, simetrik olarak konumlanmıştır. Zemin kattaki pencerelerin üçü basık kemerli (a düzeni), ikisi düz kemerli (b düzeni) olup, pencere boşluklarının etrafı tuğla sövelerle vurgulanmıştır. Cephenin zemin katının en kuzeyinde bulunan pencere, en güneyindeki pencereyle aynı ölçülere sahip olup boşluğu taş duvar ile kapatılmıştır. Bu iki pencerenin, ortadaki a düzeninden farklı olan kısmı, kademeli olan, içeridekinin daha ince olduğu iki kat tuğla sövenin bulunmasıdır. Zemin katta b düzenine sahip olan pencereler, a düzenine sahip olan pencerelerden daha dardır.

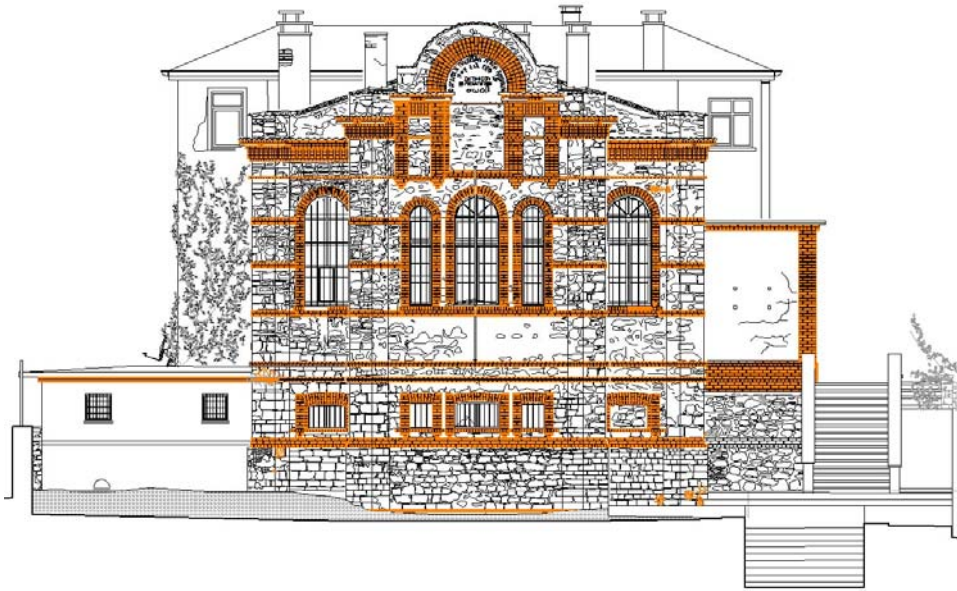
Birinci kattaki pencerelerin hepsi (a ve b düzeni) yuvarlak kemerli olup, pencere boşluklarının etrafı tuğla sövelerle vurgulanmıştır. Cephenin birinci katında bulunan b düzenine sahip olan pencereler, a düzenine sahip olan pencerelerden daha dar ve kısadır. Bu kattaki en soldaki pencere özgün olmayıp, sonradan değiştirilerek kasa ve kanatları farklı bir düzende yerleştirilmiştir.

Doğu cephesinin -0.38 kotunda farkedilen bir sıra tuğla silme vardır. Zemin kat pencerelerinin altında tuğladan kademeli olarak yerleştirilmiş +1.10 kotundan itibaren üç sıra tuğlanın üst üste konularak oluşturduğu duvar yüzeyinden 2 cm çıkıntı yapan birer silme bulunmaktadır. Bu kademeye göre, silmelerin altında kalan duvar üstündekine oranla daha kalındır. Bu pencerelerin üstünde iki sıra tuğlanın oluşturduğu +2.72 ve +3.11 kotlarında iki silme bulunmaktadır. Bu silmeler duvardan 8 cm çıkıntı yapacak şekilde yerleşmişlerdir.

Birinci kat pencerelerinin denizlik hizalarının altında +4.37 kotundan itibaren iki sıra

tuğladan oluşan bir slime bulunur. Bunun bir üzerindeki silme +5.57 kotundan itibaren iki sıra tuğladan oluşup pencerenin tam orta hizasına denk gelmektedir. Pencerenin +6.83 kotu hizasındaki üzengi noktasından aşağı doğru iki sıra tuğladan oluşan başka bir slime bulunur. Bu silmeler cepheden 2 cm çıkıntı yapacak şekilde yerleşmişlerdir.

Birinci kat pencerelerinin üzerinde tek sıra tuğladan oluşan, duvardan 8 cm çıkıntı yapacak şekilde yerleşmiş olan +7.79 kotunda bir silme bulunmaktadır. Bu silmenin üzerinde ise +8.25, +8.81 ve +9.37 kotlarında, duvardan 4 cm çıkıntı yaparak yerleşen silmeler yapının doğu, kuzey ve güney cephelerinde de görülen 3sıra tuğladan oluşan dendanların altında bulunmaktadır. B düzenindeki pencerelerin üstündeki tuğlalar, cephede süsleme elemanı olarak kullanılmıştır. Cephede bezeme elemanı olarak kullanılan tuğla slime ve söveler aşağıdaki şekildedir (Şekil 4.6):

Şekil 4.6 : Doğu cephesi (ön cephe) tuğla bezeme elemanları

Doğu cephesinin tam ortasında +9.94 kotunda tuğla kemerli bir alınlığın içine yerleştirilmiş mermer bir plaka bulunmaktadır. Burada, İsrailoğulları peygamberlerinden Salamon'un şu sözleri Yunanca yazmaktadır: “Ο ΑΓΑΠΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΝ ΑΓΑΠΑ ΑΙΣΘΗΣΙΝ. Παρ. Σολ. Κεφ. Ιβ. ΖΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ αωοβ [O Agapon Pedian Agapa Esthisin. Par. (Parimie) Sol. (Solomontos) Kef. IB. Zografyon Parthenagogion, 1872]. (Terbiyeyi seven, ilmi de sever. Salamon'un meselleri, Bab. 12 Zoğrafyon Kız İlkokulu, 1872) (Şekil B.3).

Ayrıca bu plakanın sağ ve sol alt köşelerinde birer çiçek motifi bulunmaktadır. Eva Şarlak'a göre çiçek motifinin mitolojide dişiyi (güzellik, saflık, temizli, sevgi) sembolize etmesi üzerine, bir kız okulu olan bu okulda kullanılmıştır. Bizans çiçeği olarak bilinen erguvan ve safran çiçeğine benzer görüntüde bir motif olması üzerine, mimarın Bizans'ı canlandırma yolundaki tarzı ile de ilişkili olduğu düşünölmektedir. Ayrıca mimarın Fener Rum Lisesi'nde bulunan isminin bulunduğu tabelada pergel ve cetvel işaretleri bulunmaktadır. Bu işaretler bir mimarın simgesi olarak kullanılabilereği gibi masonluğun simgelerinden biri olan çiçek motifi olarak da kullanılmış olabilir ki yapıya bu anlam da yüklendirilmiş olabilir. Ancak kitabeyi sonlandıran bir bezeme olarak da kullanılmış olması muhtemeldir (bouche-trou).

Mermer, bu plakanın bulunduğu kemerli alınlığın üzengi noktası hizasında ve yapının dışarıya doğru 45 derecelik açılarla çıkıntı yapan duvarlarındaki tuğla silmelerin arasında yer yer kullanılmıştır. Tuğla kemerin üzengi seviyesi +9.97 olup, kemer alt noktası +11.02 kotunda, üst noktası +11.35 kotundadır.

Cephedeki tüm pencere boşlukları demir parmaklıklarla kapatılmıştır. Ayrıca cephenin tam ortasındaki pencerenin iki yanına ve beden duvarına sabitlenmiş olan, önceleri bayrak asılan demir bir direk bulunmaktadır.

Yapıya bitişik olan, cephenin güneyinde bulunan tuvalet birimleri, bahçe duvarının sonuna kadar uzanır. Burada, yapının tuğla silmelerinin en altındaki silmenin hizasında çimentodan yapılmış bir silme bulunmaktadır. Zemin kat pencerelerinin üzerindeki iki sıra tuğla silmesi ise tuvalet birimlerinde saçak altı hizasında da aynı malzemedan devam ettirilmişdir.

Yapının en batısında bulunan, sonradan iki katlı olarak yapılan hizmetli evi de ön cepheden fark edilmektedir. Bu kısım yapının kuzeyinden 110, güneyinden 230 cm taşmış olup yapıya "T" planına sahip olma özelliğini getirmiştir (Şekil 4.1). Hizmetli evinin doğu cephesinin kuzey ve güneyinde 2008 yılında yapılmış iki adet pvc pencere bulunmaktadır. Bunlardan kuzeyde olan pencerenin alt hizasında yoğun sarmaşıklı bir duvar bulunmaktadır. Güneyde olan pencerenin alt hizasında ise birinci kata dışarıdan girilen bir pvc kapı, ve onun üzerinde bir pvc pencere bulunmaktadır.

4.3.2 Batı cephesi

Yapının en yalın cephesi olan batı cephesi, arka cephedir. 15 metre genişliğindeki bu

cephede, okulun 1954 yılındaki restorasyonunda iki katlı olacak şekilde düzenlenen hizmetli evinin sık ağaçlı bir bahçeye bakan arka cephesidir (Şekil B.120 ve B.121). Batı cephesinin kuzeyinde, sıvaları dökülmüş olduğundan yapının tuğla dolgu ahşap karkas yapım sistemi görülmektedir. Sıvalarının bu kısımda geçmişte olduğu düşünülen yapıya bitişik bir tuvalet biriminin kaldırılması sırasında söküldüğü tahmin edilmektedir (Şekil B.124 ve B.126).

Yapının zemin katı bu kotta toprak altında kalmaktadır. Cephenin güney köşesinden kuzeyine yakın bir konumda bulunan bacaya kadar uzanan 32.5 cm genişliğinde, +4.62 kotundaki buradaki kapatılmış pencereleri ait bir pervaz, yapının zemin ve birinci katının duvar kalınlığının ikinci katın duvarından daha kalın olduğunu gösterir (Şekil B.122 ve B.128).

Birinci kattaki 116 (Depo) mekânının bu cephede bulunan 2008 yılında eklenen pvc penceresi, özgün pencere açıklığının yarısı delikli tuğla ile yatayda kapatılarak üzerine yerleştirilmiştir. Pencere boşluğunda demir parmaklıklar bulunur (Şekil B.127). 113 (Derslik) ve 112 (Derslik) mekânlarının kapatılmış pencere izleri ise bu cephede görülmektedir (Şekil B.122 ve B.128).

Cephenin ikinci katında görülen, yukarıya çıkan merdivenin bulunduğu mekânda, hol mekânında (201) ve depo mekânlarında (205, 206) pvc pencereler bulunmaktadır (Şekil B.123). Sonradan yapılmış pvc pencerelerin kasaları, cepheden fark edilen özgün ahşap pencere kasalarının içlerine yerleştirilmiştir.

Cephenin kuzeyinden 4.50 cm uzaklığında bulunan bir baca, yapının zemin katından işlevini yitirmiş çinko yamur olukları bulunan çatısına kadar çıkmaktadır. Bacanın sıvaları dökülmüş olup, tuğla strüktürü ve demir kenetleri belirgindir (Şekil B.125). Ayrıca 201 (Hol) mekânında bulunan iki pencere arasında bir soba borusu görülmektedir.

Bu cephe, en fazla tahribata uğramış ve zeminden gelen suyun etkisiyle oluşan yosunlaşmanın en fazla görüldüğü cephedir (Şekil B.128).

4.3.3 Kuzey cephesi

Yapının en geniş iki cepesinden biri olan kuzey cephesi, okula girişin yapıldığı cephedir. 28 metre uzunluğundaki taş ve tuğladan oluşan bu cepheden binaya giriş iki kapıdan sağlanmaktadır (Şekil B.129). Bunlardan birincisi ± 0.00 kotundan bir

basamakla çıkılan, düz kemerli, tuğla söveli bir boşlukta bulunan bir demir kapıdır (Şekil B.7). Buraya bahçe kapısından girilen demir bir kapıdan sonra on bir basamak çıkılarak varılır (Şekil B.131 ve B.163). Daha sonra üzeri betonarme saçakla örtülü +0.21 kotundaki sahanlıktan yapıya giriş sağlanır. Binaya girilen kapılardan ikincisi ise, ±0.00 kotundan on altı basamakla çıkılarak varılan, +2.69 kotundaki düz kemerli, tuğla söveli bir boşlukta bulunan bir demir kapıdır. Günümüzde bu kapı kapalı olup giriş, +0.21 kotundan girilen kapıdan sağlanmaktadır. Bu kapı, 101 mekânının kapısı olup, bu mekân, cepheye bitişik 300x300 cm boyutlarında kare bir giriş holüdür. Giriş holünün batısında bulunan dış mekân kotunun daha alçakta olması sebebiyle (+2.04 kotu) bu kapının batısında dört basamaklı, üçüncü basamağı diğerlerinden geniş olan bir merdiven bulunur (Şekil B.132 ve B.164).

+0.21 kotundaki kapının sağında ve solunda aynı türde iki pencere boşluğu bulunmaktadır (Şekil B.7). Kapının solundaki taşla kapatılmış olup, sağındaki demir parmaklıklı, camı bulunmayan pencere (P.11) Z02 mekânına (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) aittir. Cepheye bulunan tuğla silmeler, ön cephenin devamı niteliğinde olup, aynı hizada devam etmektedir. Ancak 101 (Giriş) mekânının olduğu kısımda ve 101 (Giriş) mekânının batısında bulunan, Z02 mekânının sonradan eklenen pencerelerinin (P.10) olduğu hizada silmeler kesintiye uğramaktadır (Şekil B.133 ve B.134). Ayrıca cephenin doğusunda bulunan bir yağmur oluğu da silmelerin arasından geçmektedir.

Birinci katta bulunan pencereler yuvarlak kemerli olup, pencere boşluklarının etrafı tuğla sövelerle vurgulanmıştır. Cephenin doğusunda bulunan birinci kattaki üç pencere, aynı özelliklere sahip diğer beş pencereden 5 cm daha dardır. Cephenin doğusundaki iki pencerenin denizliklerinin tuğlaları, aynı özellikteki diğer beş penceredekilerinden farklı olacak şekilde, yatay olarak yerleştirilmiştir (Şekil B.135).

Cephenin yalnızca en doğusundaki pencerede demir parmaklıklar bulunmaktadır. 101 (Giriş) mekânının batısında kalan ilk dört pencerenin denizlikleri çimento sıvayla kapatılmıştır (Şekil B.134 – B.137). Pencere camlarının çoğu kırık ya da eksik olup iç kısımlarından koruyucu bir plastik örtüyle kapatılmıştır.

İki katlı hizmetli biriminin kuzey cephesindeki öne çıkan kısmı, cephesinin en batısındadır (Şekil B.138 ve B.139). Buradaki birinci katın tamamı tuğla ile kaplıdır. Yapının zemin katı bu cepheye toprak altında gömülü olup birinci kata ait 117 (Depo) mekânının basık kemerli penceresi bulunmaktadır. Bu pencerenin önü ahşap

bir levha ile kapatılmıştır. Hizmetli birimlerine ait bu kısımda, iki sıra tuğlanın üst üste konularak oluşturduğu +5.95, +6.99 ve +8.03 kotlarında üç adet silme bulunmaktadır. Saçak silmesi +10.52 kotunda bulunur ve tek sıra tuğladır. İkinci katta, 202 (Yatak Odası) mekânının iki adet pvc penceresi bulunmaktadır. Pencere boşluklarının etrafı tuğla sövelerle vurgulanmıştır. İkinci kata ait diğer bir pencere ise, en batıdaki, merdiven boşluğunda bulunan penceredir. Bu pencere, diğer ikisinden daha küçük boyutlarda olup, boşluğu delikli tuğla ile kapatılmıştır. Ortadaki pencereden itibaren zemin kotuna kadar inen derin bir strüktürel çatlak bulunmaktadır.

Cephenin en batısında, cephe görünüşüne dahil olan moloz taştan yapılmış +1.61 kotuna kadar yükselen bir bahçe duvarı vardır (Şekil B.130). Bu duvarın üzerinde önceden örülü olan çitlerin demir taşıyıcıları bulunmaktadır.

4.3.4 Güney cephesi

Yapının en geniş iki cepesinden diğeri, güney cephesidir (Şekil B.140 ve B.141). Okulun 5 sınıfı, sık ağaçlar bulunan bahçeyi gören güney cephesine bakmaktadır. Yapının zemin katındaki Z02 (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) mekânında bulunan bu cepheye bakan yapının 1954 yılındaki restorasyonunda açılan beş adet pencere ve bir kapı, okul faaliyetini tamamladıktan sonra kapatılmıştır (Şekil B.142 ve B.143). Cephede yalnızca pencerelerin izleri ve çimento denizlikleri görülmektedir. Zemin katta bulunan Z04 (Dekor Odası) mekânının da pencereleri (P.09) bu cephe üzerinde bulunmaktadır (Şekil B.147 ve B.148). Zemin kattaki sonradan eklenen tuvalet birimlerinin tuğla denizlikli pencereleri (P.09) ve bu birimde, yapının ön cephesinin zemin kat pencerelerinin altında kalan tuğla silmelerinin hizasında +1.16 kotunda çimentodan yapılmış bir silme bulunmaktadır (Şekil B.144 ve B.145). Ön cephedeki zemin kat pencerelerinin üzerindeki +2.72 kotundan itibaren iki sıra tuğladan oluşan silme ise tuvalet birimlerinin saçak altı hizasında aynı türdeki tuğladan devam ettirilmiştir. Tuvalet birimlerinin doğusunda, moloz taştan yapılmış yer yer sıvalı bir bahçe duvarı bulunmaktadır (Şekil B.144 ve B.146).

Cephenin, özellikle batı kısmında yoğun miktarda sarmaşık bulunmaktadır. Bu sarmaşıklar, 112 (Derslik) mekânının içine dahi girmiştir. Cephenin doğusunda bulunan birinci kattaki iki pencere (P.16), aynı özelliklere sahip diğer yedi pencereden 5 cm daha dardır. Bu pencereler sonradan değiştirilerek kasa ve kanatları

farklı bir düzende yerleştirilmiştir. Yuvarlak kemerli pencere boşluklarının etrafı tuğla sövelerle vurgulanmıştır. Cephedeki pencere boşluklarının tamamında demir parmaklıklar bulunmaktadır. Tuğla silmeler, ön cephenin devamı niteliğinde olup, aynı hizada devam etmektedir.

Bu cephede yapının ikinci katına ait 204 (Oturma Odası) mekânındaki pvc pencere bulunmaktadır (Şekil B.149). Sonradan yapılmış bu pencerenin kasası, özgün ahşap pencere kasasının içlerine yerleştirilmiştir. 204 (Oturma Odası) mekânında bulunan iki pencere arasında bir soba borusu bulunmaktadır. Cephedeki hizmetli biriminin bulunduğu öne çıkan kısmın doğu ve batı köşelerinde, bize yapının restitüsyon önerisi hazırlanırken ipucu olabilecek düşey tuğla elemanların izleri görülmektedir. Ayrıca güney cephesinin batı köşesinde kotun birden yükseliyor olması, Z04 (Sahne) mekânının dışarıya açılan kapısının açılması için burada bir hafriyat çalışmasının yapıldığını göstermektedir (Şekil B.150).

4.4 Strüktür ve Malzeme Özellikleri

4.4.1 Temeller

Yapılan literatür araştırmaları sonucunda okulun temellerine ait bir bilgi edinilememiştir. Doğu ve batı cephelerinin arasında yaklaşık olarak 5 metrelik bir kot farkı bulunmasına rağmen, temellerinin aynı kotlarda sonlandığı rölöve çalışmaları sonucunda tespit edilmiştir. Z03 (Sahne) mekânının kuzeyinde kalan bölümün bir odaya ait olmaması nedeniyle, temellere dahil olduğu düşünülmektedir. Yapının +130 kotundan itibaren zemine kadar 10 cm genişleyen, ortalama 80 cm olan taş beden duvarları bulunmaktadır.

4.4.2 Duvarlar

Yapının taş beden duvarlarının ortalama kalınlığı zemin katta 80-82 cm arasında olup +130 kotunda 90 cm boyutlarında genişler. Bu kalınlık birinci katta 65 cm olup, hizmetli birimlerinin bulunduğu yerde bu ölçü azalmaktadır. Zemin katta 202 (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) mekânında bulunan 45x38.5 cm boyutlarındaki kolonlar, yapının kuzey ve güneyindeki beden duvarlarına bitişiktir.

Zemin ve birinci katın bölme duvarlarının kalınlıkları 12-20 cm arasında değişir. Bu duvarların malzemesi tuğladır. Yapının batısında bulunan hizmetli biriminin

strüktürü tuğla dolgulu ahşap karkas olup, duvar kalınlığı birinci katta 60 cm, ikinci katta 20 cm olarak ölçülmüştür.

Yapının dış duvarları devoniyen siyah kalkerdir. Kuzey ve güney cephelerinden bir avuç büyüklüğündeki iki taş örneği alınarak deneyleri yapılmış, taşların bileşenleri saptanarak türü hakkındaki bu bilgiye varılmıştır. Taşlarda %90 oranında karbonat rastlanmıştır. Su emme oranı taşların bozulma ortamına bağlı olarak değişebilmekte olup ağırlıkça su emmesi %0.08-1,5 arasında, hacimce su emmesi ise %2 -3 arasındadır ki bu durum bize taşların az su emdiğini açıklar. Bir yapıda kullanılacak olan taşın ağırlıkça su emmesinin %3'ü geçmemesi beklenir. Deneyde sağlam durumda olan taşlar koyu renkli olup içlerinde yer yer beyaz damarlar gözlemlenmiştir. Sonuç olarak yapıda kullanılmış olan taş, içinde silisli minerallerin olmadığı saptanan yoğun, som (kompakt), gevşek, boşluklu vb. kalker türlerinden biri olan yoğun kalkerdir (Seden Acun ile kişisel görüşme).

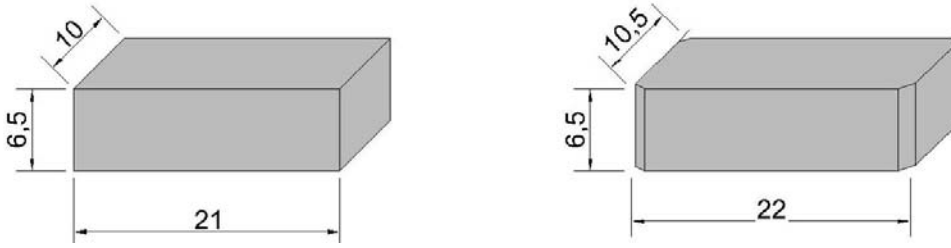
Kalkere siyah rengini veren içine giren yabancı organizmalardır. Özellikle mangan ve organik maddeler kalkere bu rengi verir. İçlerinde çoğu kez beyaz sarı renkli kalsit damarlar bulunduran kalkerler fazla sert olmamaları, kolayca işlenebilmeleri, hemen hemen her yerde bulunmaları nedeniyle inşaat malzemesi olarak sıkça kullanılmaktadır. İstanbul'da Bakırköy kalkerleri bulunur (Erguvanlı, 1978).

MTA dergisi'nde yayımlanan Mehmet Önalın'ın '*İstanbul Devoniyen İstifindeki Yumrulu Kireçtaşları Oluşumu*' başlıklı makalesi İstanbul'da yaygın bir Devonyen istifi bulunduğunu göstermektedir. Bu çökeller Litolojik özelliklerine göre üç formasyon ve dokuz üyeye ayrılmıştır (Çizelge 4.1). Buna göre Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu'nun duvar yapımında kullanılan taşları Dolayoba formasyonu üzerine uyumlu olarak Devonyen yaşlı kireçtaşlarından oluşan İstinye Formasyonuna ait olduğu düşünülmektedir.

Yapının 102 (Hol) mekânında tuğla silmelerin hizasında enine çatlaklar gözlemlenmiştir. Buna göre duvarlardaki hatılların tuğla silmelerin hizasında bulunduğu, hatılların malzemesinin tuğla ya da ahşap olabileceği düşünülmektedir. Cephelerdeki tuğla silmeler harman tuğlasından yapılmış olup demir profillerle duvara sabitlenmiştir (Şekil B.151 - B.153). Silmelerde kullanılan birkaç tuğlada damga izine rastlanmıştır ancak üzerinde yazılanlar okunamamıştır.

Batı cephesinin bulunduğu bölgede ise bahçede bir tuğlaya rastlanmıştır (Şekil

Bu birimin ahşap çatkılı stüktürün arasında kullanılan tuğlaların boyutları ise değişken olup en geniş olanı 30 cm olarak ölçülmüştür.

Şekil 4.7 : Okulda ve hizmetli biriminde kullanılan tuğla boyutları

4.4.3 Döşeme sistemi

Döşeme kalınlıkları farklılık gösteren yapıda okul biriminin döşeme kalınlığı 18.66 cm olarak ölçülmüş olup, hizmetli biriminin döşeme kalınlığı, ahşap kirişlerle birlikte 24.5 cm olarak ölçülmüştür.

Zemin katta bulunan Z02 (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) mekânının üzerindeki birinci kat döşemesini doğu – batı doğrultusunda 25 cm boyutlarında iki, kuzey – güney doğrultusunda 45 cm boyutlarında kolonlarla bağlantılı altı kiriş taşımaktadır. Geriye kalan Z01, Z05 ve Z06 mekânlarının üzerindeki birinci kat döşemesini yapının beden duvarları ile iç duvarlar taşımakta, Z02 mekânından uzanan 25 cm boyutlarındaki iki kirişten biri döşemeyi desteklemektedir. Z02 mekânının doğusunda bulunan Z03 (Sahne) mekânı, yükseltilmiş ahşap bir döşeme üzerinde bulunmaktadır. Buradaki 12x8 cm boyutlarındaki ahşap kirişler tuğla duvarların üzerine oturmaktadır. Yapının hizmetli biriminde, dersliklerin ve deponun bulunduğu birinci katın döşemesi betonarme olup, ikinci katı ahşaptır. İkinci kat döşemesinin üstü niteliksiz plastik bir malzeme ile örtülüdür.

Z06, Z07 ve Z08 mekânlarının karo mozaik kaplama desenleri, yapının diğer mekânlarındaki kaplamalardan farklı olup, 1954 yılından önceki bir tarihte de var oldukları düşünülmektedir.

4.4.4 Tavanlar

Yapının zemin katının tavanları çıplak olarak bırakılmış olup, tavan yüksekliği yaklaşık olarak 340 cm'dir. Yapıya sonradan eklenen Z07 ve Z08 mekânlarının tavanları ise yaklaşık olarak 280 cm yüksekliğindedir. Bu mekânların tavanları nemden oldukça zarar görmüş olup korozyona uğramış olan demir donatı elemanları

belirgindir. Zemin kattaki +1.07 kotunda bulunan Z03 (Sahne) ve Z04 (Dekor Odası) mekânlarının tavan yükseklikleri ise 255 cm'dir.

Yapının birinci katının yaklaşık olarak 400 cm yüksekliğindeki tavanları ahşap kaplamalıdır. 103 (Hol) ve 106 (Müdür Odası) mekânlarının ahşap tavan kaplaması yangından zarar gördüğü için değiştirilmiş olup, diğer mekânlardaki ahşap kaplamaların bulunduğu hizada daha alçaktır. 250 cm tavan yüksekliği olan bu mekânlardaki sonradan eklenen ahşap kaplama, ahşap kirişler üzerine kontrplak çakılarak oluşturulmuştur. 106 (Müdür Odası) mekânının harap olmuş tavan kaplamasından bağdadi sıvalı tavan görülmektedir. Bu bilgiye göre, yapının birinci kattaki tüm mekânlarının tavanlarındaki ahşap kaplamaların ardında bağdadi sıvalı bir tavanın olduğu düşünülmektedir. Birinci kattaki hizmetli biriminin tavanları ise, ikinci katın ahşap döşemesinin altına yerleştirilmiş ahşap kaplamalıdır. Yapının hizmetli biriminin ikinci katının tavanı da ahşap kaplamalı olup, tavan yüksekliği yaklaşık olarak 270 cm'dir.

Yapının birinci katındaki tavanların ahşap kaplamalarında bazı izler fark edilmiştir. Bu izlerin sökülmüş muşamba bir kaplamaya ait olabileceği düşünülmüş ancak okuldan mezun olan kişilerle yapılan görüşmelerde bu tür bir bilgi edinilmemiştir.

4.4.5 Örtü sistemi

Yapının okul biriminin üzeri beşik çatılı, hizmetli biriminin üzeri basit kırma çatılıdır. Bu çatılar birbirlerine dik konumda yerleşmiş olup üzerleri marsilya kiremitiyle kaplıdır (Şekil B.155-161). Bu kiremitler yapının 1954 yılındaki restorasyonunda eklenmiş olup '*Kılıçoğlu -Eskişehir 1949-*' yazılı damgaları bulunmaktadır (Şekil B.162).

Saçaklarda bulunan çinko yağmur olukları yer yer şekil değişikliğine uğrayarak, içerilerinde yapraklar birikerek ya da yer yer kesintiye uğrayarak kullanılamaz duruma gelmiştir. Yapının hizmetli biriminin yağmur oluklarının altında ahşap çatı silmeleri vardır. Okul biriminin çatısında beş, hizmetli biriminin çatısında üç baca bulunmaktadır. Bu bacalar günümüzde kullanılmamaktadır. 108 (Derslik) ve 107 (Derslik – Oturma odası) mekânlarının arasından yükselen bacanın tepesi kopmuştur. Eğimleri yaklaşık olarak %33 olan çatıların kiremit üstü yükseklikleri +11.28 ve 11.77 kotlarındadır. Çatıların üzerlerinde, özellikle kuzey cephesindeki kiremitlerin ön kısımlarında yoğun miktarda bitkilenme görülmektedir (Şekil B.156).

4.5 Yapı Elemanları

Bu bölümde, Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız Okulu'nun merdiven, kapı ve pencereleri ele alınmaktadır. Yapının bezemeleri, cephe özellikleriyle ilgili bölümde (4.3) ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

4.5.1 Merdivenler

Yapının bahçe duvarından itibaren, ± 0.00 kotundaki zemin kat girişine çıkan merdivenler özgün taş basamaklar üzerine iki cm kalınlığında beton dökülerek oluşturulmuş olup rıhtları 16.5 cm'dir (Şekil B.163). Yapının ± 0.00 kotundan +2.69 kotundaki birinci kat girişine, girişin doğusundan, dışarıdan çıkan 16 basamaklı dökme mozaik bir merdivenle çıkılır. Bu merdivenin 17 cm rıht yükseklikleri ve 75 cm yüksekliğinde, 32 cm genişliğinde çimento harcıyla sıvanmış tuğla korkulukları bulunmaktadır. +2.69 kotundaki birinci kat girişine, girişin batısından çıkan dört basamaklı merdivenin üçüncü basamağı diğerlerinden daha geniş olup, Z09 mekânının kuranglez niteliğindeki pencere boşluğunun bir bölümü bu basamağın altında kalmaktadır. Güvenlik sebebiyle burası ahşap bir elemanla kapatılmıştır. Yapıya dışarıdan giriş sağlayan bir diğer merdiven de 114 (Giriş) mekânına ve aynı zamanda yapının arka bahçesine ulaşılmasını sağlayan dokuz basamaklı betonarme merdivendir. Yapının kuzeyinde, yapıdan 5m uzakta olan bir diğer bahçe merdiveni de dört basamaklı (Şekil B.204), taş korkuluklarının üzeri sonradan dökme beton ile örtülü bir merdivendir. Bu merdivene %17 eğimli 1190 cm uzunluğundaki taş üzeri dökme betonarme bir rampadan sonra varılır (Şekil B.164 ve B.165).

Yapının iç mekânında zemin katı birinci kata bağlayan bir, birinci katı ikinci kata bağlayan bir merdiven olmak üzere toplamda iki merdiven bulunmaktadır. Ayrıca Z02 (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) mekânındaki Z03 (Sahne) mekânına çıkış sağlayan dört basamaklı, 21.5 cm'lik rıht yüksekliklerine sahip ahşap bir merdiven bulunmaktadır. Yapının doğu ve kuzey duvarının köşesinde bulunan +0.21 kotundaki merdiven, 21 basamaklı olup dökme mozaiktir. Merdivenin genişliği 140 cm olup, rıht yükseklikleri 17.15 cm'dir. Merdivenin ilk basamağı, 178 cm genişliğinde olacak şekilde diğerlerinden daha geniştir. Dövme demir korkulukları bulunan merdivenin +1.92 kotunda bir sahanlığı bulunmaktadır. Sahanlığa kadar döner biçimde yerleşmiş olan merdiven, sahanlıktan sonra düz doğrultuludur.

Birinci katı ikinci kata bağlayan, rıht yükseklikleri 20 cm olan 20 basamaklı ahşap

bir merdiven bulunmaktadır. Bu merdiven L biçiminde olup, orta sahanlığı bulunmamaktadır (Şekil B.166 ve B.167). Korkulukları bulunmayan merdiven, yapının batı duvarı üzerinde oturmaktadır. Strüktürel açıdan hasarlı olan bu merdivenin ahşap basamakları yer yer kırılmış ya da çökmüştür.

4.5.2 Kapılar

Yapının iç mekânında, 1954 yılındaki restorasyonunda yerleştirilmiş olan kapılar ahşap, dış kapılar demirdir. Hizmetli bölümünün dış kapısı ise pvc'dir. Ahşap kapılar sağır, tablalı ve camlı olarak üçe ayrılabilir. İç mekândaki bazı kapıların kasası bulunmamaktadır.

Yapının 1954 yılındaki restorasyonunda bahçe duvarında açılmış olan demir bir kapı bulunmaktadır (Şekil B.129). ± 0.00 kotundaki giriş kapısından Z01 mekânına giriş yapılan K.26 kapısı, metal doğramalı, parmaklıklı, demir bir kapıdır (Şekil B.7). Bu kapının demir parmaklıklarının olduğu kısım yatayda üç eşit parçaya ayrılarak, iki parçası metal bir elemanla kapatılmıştır. Diğer metal doğramalı kapılar Z02 ve Z04 mekânındaki kapatılmış kapı boşluğunda bulunan kapılardır. Bunlar da demir parmaklıklılıdır. Başka bir metal kapı ise Z09 mekânına giriş yapılan K08 kapısıdır. Bu kapı oldukça niteliksiz ve harap edilmiş durumdadır.

Zemin katta bulunan K.01 ve K.03 kapıları ahşap doğramalı ve camlı kapılardır. Bu kapılardan K.01, çift kanatlı olup, kanatlarından birinde 8 cam olmak üzere toplamda 16 camı bulunmaktadır. Yerden 60 cm hizasına kadar sağırdır. Z07 ve Z08 mekânlarına giriş yapılan K03 kapısı ise tek kanatlı olup, kanatlarının birinde 10 cam olmak üzere toplamda 20 camı bulunmaktadır. Yerden 60 cm hizasına kadar sağırdır. Z05 mekânına giriş yapılan K.02 kapısı tek kanatlı, masif, çitalı, ahşap bir kapıdır. Z06 mekânına giriş yapılan K.05 kapısı ile Z07 ve Z08 mekânlarındaki K.04 ve K.06 kapılarının ise kanatları bulunmamaktadır. Z03 mekânına giriş yapılan K.07 kapısı ise yapıdaki tüm kapılardan farklı olup tablalı ahşap bir kapıdır. Bu kapının yapının restorasyonundan önce mevcut olduğu, ancak başka bir mekâna ait olduğu düşünülmektedir.

Birinci katta bulunan 101 mekânına giriş yapılan K.10 kapısı, metal doğramalı, parmaklıklı bir demir kapıdır (Şekil B.46). Zemin katta bulunan K.26 kapısıyla benzer nitelikte olup, bu kapının tepe penceresi bulunmaktadır, ancak camlı değildir. Birinci katta bulunan K.09 ve K.11 kapıları ahşap doğramalı, çift kanatlı ve camlı

kapılardır. Bu kapılardan K.09'un kanatlarından birinde 21 cam olmak üzere toplamda 42 camı bulunmaktadır. Yerden 60 cm hizasına kadar sağırır. K.11 kapısının ise kanatlarından birinde 10 cam olmak üzere toplamda 20 camı bulunmaktadır. Yerden 60 cm hizasına kadar sağırır. Bu katta bulunan, dersliklere giriş yapılan K.13 (107, 108, 109, 110 numaralı derslikler) ve K.16 kapıları (112, 113 numaralı derslikler), 103 mekânına giriş yapılan K.12 kapısı, 104 ile 105 mekânlarına giriş yapılan K.14 kapısı ve 114 mekânına giriş yapılan K.18 kapısı tek kanatlı, masif, çıtalı, ahşap kapılardır. Bunlardan 107, 109, 110, 112 numaralı mekân kapılarının üzerinde kapı pencereleri olup bunların camları boyanmış ve kapatılmıştır. 107 numaralı mekân kapısının üzerinde sınıf numarası olan özgün ahşap bir plaka üzerinde VI (Şekil B.168), 109 numaralı mekân kapısının üzerinde II (Şekil B.169), 112 numaralı mekân kapısının üzerinde IV sayıları, roma rakamıyla yazılmıştır (Şekil B.82). 115 mekânına giriş yapılan K.19 kapısı, tek kanatlı, niteliksiz ahşap bir kapıdır. 116 mekânındaki K.20 ve K.21 kapılarının ise kanatları yoktur.

Yapıya dışarıdan girilen bir başka kapı da 114 mekânına giriş sağlar. K.17 numaralı bu kapı niteliksiz pvc bir kapı olup 2008 yılında hizmetli biriminin kapı ve pencerelerinin değişmesiyle birlikte, daha önceden niteliksiz demir bir kapı iken pvc kapıya dönüştürülmüştür. Yapıdaki diğer bir pvc kapı ise ikinci kattaki 201 mekânına giriş yapılan K.22 kapısıdır. İkinci katta bulunan yatak odası, mutfak ve oturma odası mekânlarına giriş yapılan K.23, K.24 ve K.25 numaralı kapıların kanatları yoktur. Depo mekânlarına giriş yapılan K.25 kapıları ise tek kanatlı ahşap kapılardır.

4.5.3 Pencereler

Yapıdaki pencerelerden, hizmetli bölümü dışındaki pencerelerin birçoğu özgün olarak günümüze kadar gelebilmiş, ancak bu pencereler ahşap levha, plastik örtü gibi elemanlarla kapatılmış, ya da camları kırılmıştır. Pencerelerin çoğunda demir parmaklıklar bulunur.

Yapının zemin katta, ön cepheye bakan P.06, P.07 ve P.08 pencereleri, özgün olarak kalmış pencerelerdendir. Bu pencereler basık kemerli olup boşluklarının etrafı tuğla sövelerle vurgulanmıştır. Zemin katta merdivenin bulunduğu doğu ve kuzey duvarındaki pencereler taş duvarla kapatılmıştır. Özgün olan P.11 penceresi, Z02 mekânının kuzeye bakan cephesinde bulunur. Z02 mekânının güney duvarındaki

pencereler tuğla duvarlarla kapatılmış olup, yapının güney cephesinde izleri algılanmaktadır. Bu pencerelerin yalnızca kasaları kalmıştır. Z02 mekânının kuzey cephesinde ise P.10 pencereleri bulunmaktadır. Bu pencereler yapının 1954 yılındaki restorasyonunda açılarak cephedeki tuğla silme hattında kesintiye sebep olmuştur. Zemin katta bulunan Z04 pencereleri de özgün pencereler olup düz atkılı ahşap pencerelerdir. Bunlar da oldukça haraptır. Z09 mekânındaki pencere ise, yapının 1954 restorasyonunda önündeki zeminin doldurulması üzerine kapatılmıştır.

Yapının birinci katta bulunan, 106 (Müdür Odası) mekânının dışında kalan P.01, P.02, P.03 pencereleri, yapının özgün olarak kalmış pencereleri olup etrafı tuğla söveli bir boşlukta bulunurlar. P.01 ve P.02 pencereleri 280 cm yüksekliğinde, 120-125 cm genişliğinde olup yuvarlak kemerli, çift kanatlı, ahşap doğramalıdır. Denizlik seviyesinden kemer üzeni kotuna kadar olan kısım yatayda dört eşit parçaya ayrılmıştır. Bunlardan üçü kanatlı olup, üzerindeki parça vasistas açılımlıdır. Kemerin içindeki pencere ise sabittir. P.03 penceresi, 252 cm yüksekliğinde, 67 cm genişliğinde olup yuvarlak kemerli, tek kanatlı, ahşap doğramalıdır. Denizlik seviyesinden kemer üzeni seviyesine kadar olan kısım yatayda dört eşit parçaya ayrılmıştır. Bunlardan üçünü pencerenin kanadı oluşturur. Kanadın üzerinde sabit bir pencere, onun üzerindeki kemer içinde vasistas açılımlı bir pencere bulunmaktadır. 106 mekânındaki P.16 pencereleri daha sonradan değiştirilmiş olup, denizlik seviyesinden +5.72 kotuna kadar düşeyde üç parçaya ayrılmıştır. Bu seviyeden pencere üst noktasına kadar yatayda üç, düşeyde iki parçaya ayrılmış olan pencereler ise sabittir. P.04 pencereleri düz atkılı, çift kanatlı ahşap pencerelerdir. 112 ve 113 mekânlarında bulunan toplam dört adet pencere ise sonradan kapatılmış olup, 112 mekânında dolap nişi olarak kullanılmaktadır. 116 mekânındaki pvc pencere, özgün pencere açıklığının yarısı delikli tuğla ile yatayda kapatılarak üzerine yerleştirilmiştir. P.20 penceresi, 114 mekânına dışarıdan girilen kapının üzerinde bulunan 2008 tarihinden önce ahşap olup, pvc olarak yenilenmiştir. P.05 penceresi, yapının 55x40 cm boyutlarındaki en küçük penceresi olup, basık kemerli ahşap bir penceredir. Kuzey cephesine bakan bu pencerenin önü, ahşap bir elemanla kapatılmıştır (Şekil 139).

İkinci katta bulunan tek kanatlı P.12, P.13, P.14, P.15, P.16, P.17 ve P.18 pencereleri, 2008 tarihinde yenilenecek, ahşap olan bu pencerelerin özgün kasası yerinde kalması suretiyle içlerine ayrıca pvc doğramalar yerleştirilmiştir. Bunlardan P.17 ve P.18

pencereleri, depo mekânının pencereleri olup, diğerlerine göre daha küçük boyutlardadır. İkinci kata çıkan merdivenin kuzey duvarında boşluğu delikli tuğla ile kapatılmış olan bir pencere bulunmaktadır.

4.6 Yapıdaki Bozulmalar ve Nedenleri

4.6.1 İnsanların neden olduğu bozulmalar

Kasıtlı tahrip

Yapının hizmetli bölümü olarak ayrılan kısmın ahşap doğramalar 2008 senesinde yapıya uyum sağlamayan pvc doğramalarla değiştirilmiştir. Yerinden sökülerek atılan ahşap doğramalar yapının batısındaki bahçede görülmektedir. Bu bölümün çatısına uydu antenler yerleştirilerek görüntü kirliliği yaratılmıştır. 114 mekânına giriş kapısı yenilenmiş olup pvc olarak değiştirilmiştir. Yaşama birimi olarak kullanılan 107 mekânındaki soba borusu, yapıda bulunan mevcut bacaya bağlanması yerine pencereden çıkartılmıştır. Bu mekânın güney cephesindeki pencerelerinin altından toprak kotuna kadar inen cephede burada yaşayanların atıklarından oluşmuş bir kirlilik izi bulunmaktadır (Şekil B.143 ve B.170). Benzer iz 106 mekânının doğusundaki pencerede de görülmektedir (Şekil B.118). 106 ve 111 mekânlarında bulunan lavabolar sonradan eklenmiş olup, bunların su hortumları duvarlar arasından geçirilerek yapı dışına çıkartılmıştır. 104, 106 mekânları ve zemin katta bulunan merdivenin altında kalan kısımda 1980’li yıllarda yangın çıkarılmış ve buradaki duvar, kapı gibi elemanlar zarar görmüştür. Ayrıca 106 mekânının doğu cephesindeki pencerenin tuğla denizlikleri tahrip edilmiştir. Z07 ve Z08 mekânlarındaki tuvaletlerin kapılarının kasaları tamamen sökülmüş, bunlardan Z07 mekânının güney duvarında bulunan alaturka hela taşı tahrip edilerek yerinden sökülmüştür. Özellikle 102 (Hol), 116 (Giriş) ve 202 (Yatak Odası) mekânlarında bulunan elektrik, telefon vb. kabloların, sınıflara ya da başka mekânlara aktarılabilmesi için kapı kasalarının üzerinden veya duvarların içinden geçirilmiştir. Ayrıca mekânlarda kullanılmayan birçok kablo bulunmaktadır. Bazı sınıfların kapılarında bulunan kapı pencerelerinin camları boyanmış ya da kapatılmıştır.

Kötü onarım ve müdahale

Yapının kuzey cephesindeki pencereler, denizlik seviyelerinde içten ya da dıştan

çimento esaslı harçlar ile kapatılmıştır (Şekil B.136 - B.137 ve B.171). Yapıya pencerelerden su girmemesi için yapılmış olan bu geçici çözüm, hem pencerelerin açılmamasına neden olmuş hem de dışarıda görünen harçlar, cephenin özgün görünümünü kötü yönde etkilemiştir. Z02, 112 ve 113 mekânlarındaki tuğla ve çimentoyle kapatılmış pencerelerin izleri hem yapının görünümünü bozmakta, hem de çimento gibi binanın karakteriyle örtüşmeyen bir yapı malzemesi kullanılmış olmaktadır. Kuzey cephesinde kırılmış ya da tamamen yerinden çıkarılmış olan camlar, iç mekânlarda koruyucu plastik örtü ya da filmlerle kapatılmıştır (Şekil B.172 - B.175). Kapılardaki eksik camlar ise ahşap ya da sac elemanlarla kapatılmıştır. Birinci kattaki 114 ve 115 mekânlarında 20x20 cm boyutlarındaki özgün karo mozaik kaplaması sökülerek 33x33 cm boyutlarında seramik fayans kaplanmıştır. Yapının 1954 yılındaki restorasyonunda, Z02 mekânının kuzey cephesine bakan üç penceresi açılarak cephedeki tuğla silme hattının kesilmesine sebep olmuştur. 108 (Derslik) mekânına bir kapı eşiği eklenmiş, bu mekândaki pencere onarımında sonradan özgün kanatlarıyla uyumlu olmayan kanatlar takılmış, pencerelerin üst kısımları duvarın renginde, maviye boyanmıştır. 104 (Gardrop) ve 111 (Hol) mekânlarında bulunan strüktürel çatlaklar çimento harçlı sıva ve alçı ile onarılmıştır. Kuzey cephesindeki 101 (Giriş) mekânına cephenin batısından geçiş sağlayan dört basamaklı merdivenin geniş olan üçüncü basamağının altında 109 (Kömürlük) mekânının kuranglez boşluğu bulunduğundan, burası ahşap bir elemanla kapatılmış olduğu için buradan geçen kişilere tehlike arz etmektedir.

Bakımsızlık

Yapıdaki birçok mekânda pencerelere gerekli bakım zamanında yapılmadığı için doğramalar çürümüş ve kullanılamaz hale gelmiştir. Zemin katta bulunan Z02 mekânının pencerelerinde cam bulunmadığı için buradan giren yağmur suyu nedeniyle mekân içinde sıva kabarması, sıva dökülmesi ve çiçeklenme gözlemlenmiştir (Şekil B.176). Ayrıca bakımı yapılmayan cephelerde ve yapının batısında bulunan sonradan eklenen Z07 ve Z08 mekânlarının çatısında da kara yosunu oluşumu gözlemlenmektedir. Yapının özellikle zemin katındaki camlar kırık ya da eksiktir. Arazi eğimi nedeniyle zemin kat aynı zamanda bodrum kat konumunda olduğundan, burada oluşan nem yapıda büyük bir sorun yaratmaktadır. Özellikle hizmetli biriminin bulunduğu cephelerde bulunan sarmaşık oluşumu yapıyı kötü yönde etkilemekte olup, sarmaşıklar zemin kattaki camları olmayan 112

mekânının içine dahi girmiştir. Sarmaşıkların ve cephedeki otların ve köklerinin düzenli olarak temizlenmemesi, bunların suyu üzerlerinde tutarak taş ve sıvalı yüzeylerin devamlı ıslak kalmasına sebep olur. Bu durum bu yüzeylerde parçalanmaya sebep olabilir. Yapının arka cephesi olan batı cephesinin duvarındaki sıvalar büyük ölçüde sökülmüş ya da dökülmüştür. Bu bölgenin bakımının yapılmaması, beden duvarının çıplak kalarak dış etkilere maruz bırakılmasına sebep olmuştur. Laki Vingas'ın verdiği bilgiye göre su alan çatının ve pencerelerin yakın zamanda (Haziran, 2011) yenileneceği bilinmektedir.

4.6.2 Strüktürel bozulmalar

Boğaziçi İmar Müdürlüğü'nde incelenen 1988 tarihli statik raporunda bu kargir binanın statik açıdan hiç bir arazi olmadığı belirtilmektedir. Ancak yapı, 1999 depreminden sonra hasara uğramıştır. Yapının ön cephesinde bulunan 45 derecelik açıyla konumlanmış duvarların birinde düşey bir çatlak bulunmaktadır (Şekil B.181). Yapının kuzey cephesinin batısında, yani hizmetli birimlerinin bulunduğu kısımda, ikinci katta bulunan 202 (Yatak Odası) mekânının ortadaki pencerenin alt hizasından, zemine kadar ulaşan derin bir çatlak bulunmaktadır (Şekil B.138 ve B.139) . Bu mekânın doğu duvarında da çatlaklar gözlemlenmiştir (Şekil B.180). Ahşap döşemesi bulunan ikinci katın döşemesinde yer yer çöküntüler meydana gelmiş olup, ikinci kata çıkan merdivenin ahşap strüktürü de taşıyıcılığını yitirmek üzeredir. Yapının batı cephesinin kuzeyinde sıva katmanının sökülmüş olması sebebiyle, duvarların ahşap karkas strüktürü ve aralarındaki tuğlalar ortaya çıkmış ve bu kısım dış etkilere maruz bırakılmıştır. Ayrıca yapı içinde bulunan taşıyıcı konstrüksiyon, binadaki birçok pencerenin camının olmaması sebebiyle de hava koşullarına açıktır. Bu durum duvar, kolon ve kirişlerde nemin yarattığı strüktürel bozulmalara sebep olmaktadır. 102 (Hol) mekânının batı duvarında, 1999 depreminden sonra oluşmuş duvar çatlağı, alçı ile kapatılarak yetersiz bir önlem alınmıştır (Şekil B.178). Benzer durum 104 (Gardrop) mekânının kuzey duvarında da görülmektedir (Şekil B.179). Yapının birinci katının tavanında bulunan ahşap kaplamalarda görülen çürüme ve yer yer sökülmelere çatıdan gelen suyun neden olduğu düşünülmektedir. Z07 ve Z08 (Wc) mekânlarının betonarme çatısının da su aldığı gözlemlenmiştir. Mekânların tavanlarında, sıva dökülmeleri sonucu açığa çıkan korozyona uğramış demir donatı elemanları görülmektedir (Şekil B.182 ve B.183). Z08 mekânında bulunan betonarme kiriş de oldukça zarar görmüştür. 106, 107, 110, 112, 113 mekânlarının

duvarlarında da kılcal çatlaklar görülmektedir.

Z03 (Sahne) mekânının ahşap strüktürüne ait 8x12 cm boyutlarındaki kirişler zarar görmüş, yer yer çıkarılmış ve üzerlerindeki ahşap kaplamanın büyük bir bölümü sökülmüş olup mekân kullanılamayacak hale gelmiştir.

4.6.3 Malzeme bozulmaları

Yapının en sık rastlanan sorunlarından biri, iç mekânlarda oluşan nem problemidir. Özellikle kuzey cephesindeki eksik ya da kırılmış pencere camlarından içeri suyun girmesi ve camları olmayan mekânların dış etkenlerle fazla temasta olması bu problemin ana nedenlerindedir. Rutubetlenme nedeniyle tavan ve duvar yüzeylerinde boya kabarması ve soyulması ile sıva çatlakları görülmektedir. Özellikle çimento esaslı sıvanın kullanıldığı yerlerde çiçeklenme oluşumu gözlemlenmiştir (Şekil B.177). Yapılan restorasyonda yapının kuzey ve güney cephesinde çimento sıva kullanılması birçok yerde kara yosunu oluşumuna sebep olmuştur (Şekil B.184 - B.186). Kara yosunu oluşumu Z07 ve Z08 wc mekânlarının betonarme çatısında da görülmektedir. Yapının çatılarında, özellikle kuzey cephesine bakan kısımlardaki kiremitlerde yosunlaşma sorunu gözlemlenmektedir.

Cephelerdeki tuğla silmelerde tuzlanma ve derz boşalmaları gözlemlenmiştir (Şekil 186-190). Ayrıca tuğlalarda yer yer yüzey aşınması ve parça kopmaları görülmektedir (Şekil B.192). Özellikle ön cephenin taşlarında ise yüzey kirliliği bulunmaktadır (Şekil B.187).

Ahşap pencerelerin eteklerinden giren sular, iç mekândaki duvarlarda boya soyulmaları, kapı ve pencere doğramalarında kararma ve çürümeler meydana getirmiştir. Önlem olarak pencerelerin denizlikle olan birleşimlerinde çimentolu sıva ile dolgu yapılmıştır. Bazı doğramalar ise plastik örtüler, sac ya da ahşap levhalarla kapatılmıştır. Ahşap doğramalarda gerekli bakımın yapılması yerine bu çeşit geçici bir yönteme başvurulmuştur. Yapının kuzey cephesinde bulunan demir dış kapılar, hava ve suyun etkisiyle korozyona uğramıştır (Şekil B.197). 106 (Müdür Odası) mekânında ahşap tavan kaplamasının sökülmesi üzerine çatının bağdadı sıvayla kapatılmış sistemi ve bir önceki ahşap tavan kaplamasının yangına maruz kalmış ahşap kirişleri görülmektedir. Z03 (Sahne) mekânının ahşap döşemesi ve sahnenin ön yüzündeki ahşap kaplama sökülerek tahrip edilmiştir (Şekil B.176).

Cephelerde bulunan silmelerin tuğlaları, bağlayıcı olarak kullanılan metal

elemanların korozyona uğraması sebebiyle yer yer ayrışıp dökülmüştür. Cephelerde bulunan nim sıva da özellikle doğu cephesinde yoğun olmak üzere dökülmüştür. Yapının cephelerinde, özellikle kuzey cephesinde, tuğla ve taş yüzeylerde yüzey aşınması, derzlerde boşalma ve kara yosunu oluşumu gözlemlenmektedir (Şekil B.186 ve B.187). Saçaklardaki metal oluklar eğilerek kullanılamaz duruma gelmiştir (Şekil B.191). Zemin kat girişinin üzerindeki (Şekil B.193) ve 114 (Giriş) mekânına dışarıdan girilen kapının üzerindeki (Şekil B.92) betonarme saçaklarda da yosun oluşumu gözlemlenmiştir. Ayrıca tuvalet birimlerinin doğu cephesinde (Şekil B.194) ve yapının batı cephesinde derin oyuk ve delikler bulunmaktadır. Bahçedeki dökme beton kaplamada çatlaklar ve kırılmış mozaik merdiven basamakları da bulunmaktadır (Şekil B.195).

5. RESTİTÜSYON

Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu, iç mekânlarının ilk yapıldığı tarihteki mekânsal bütünlüğünü kaybetmiş, yeni bir plan düzenine sahip olmuştur. Yapının ihtiyaçlarına yönelik mekân büyütme, ekleme ya da değiştirme gibi müdahaleler gerçekleşmiş ancak cephelerindeki genel karakteri ve bütünlüğü büyük ölçüde korunmuştur.

Restitüsyon önerisi hazırlanırken yapının restitüe edildiği tarihteki çizimlerin elde edilememesine karşılık, kişisel görüşmeler yapılmış, fotoğraflar ve yerinde incelenen geçmiş dönemlere ait izler değerlendirilmiştir. Aynı dönemde yapılan Rum okullarına gidilerek, yapılan literatür çalışmaları desteğinde plan şemaları, mimari elemanlar ve malzemeler araştırılmıştır. Yapının mimarı Konstantinos Dimadis'in Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu'nu yaptıktan 10 yıl sonra inşa ettiği Fener Rum Lisesi'ne gidilerek okulun İngilizce öğretmeni Katia Kayadelen ile birlikte okulun iç mekânlarına girilmiş, gerekli incelemeler yapılmıştır.

İstanbul'da yaşamış ve öğrenim görmüş Tanaş Çimbis'in, 1951-52 ders yılında bu okuldan (karma döneme geçildikten sonra) mezun olan tanıdığı İlias Kukuridis ile bu okuldan mezun olmuş Yeniköy'lü Aleksandra Kalfaoğlu ile yapılan görüşme, birçok konunun aydınlatılmasını sağlamıştır.

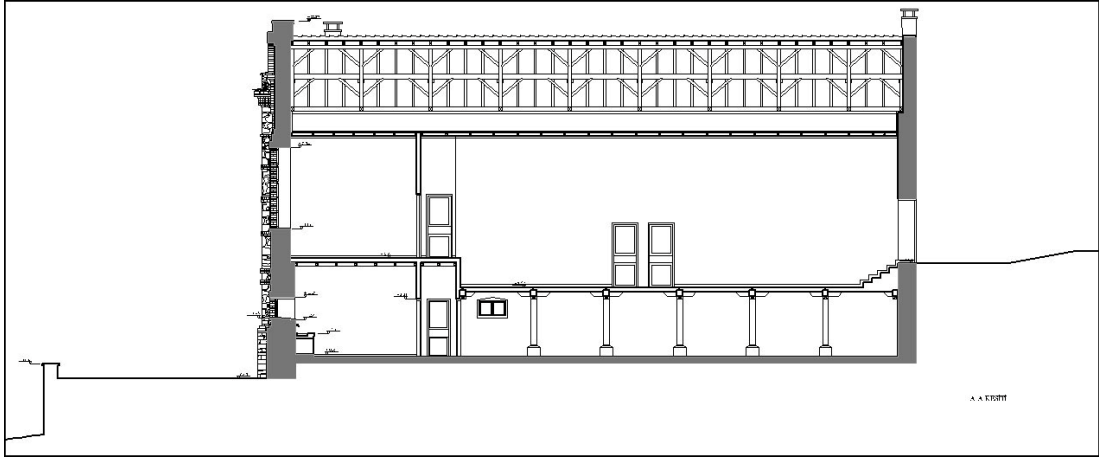
5.1 Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu'nun Tarihinde Ayırt Edilen

Dönemler

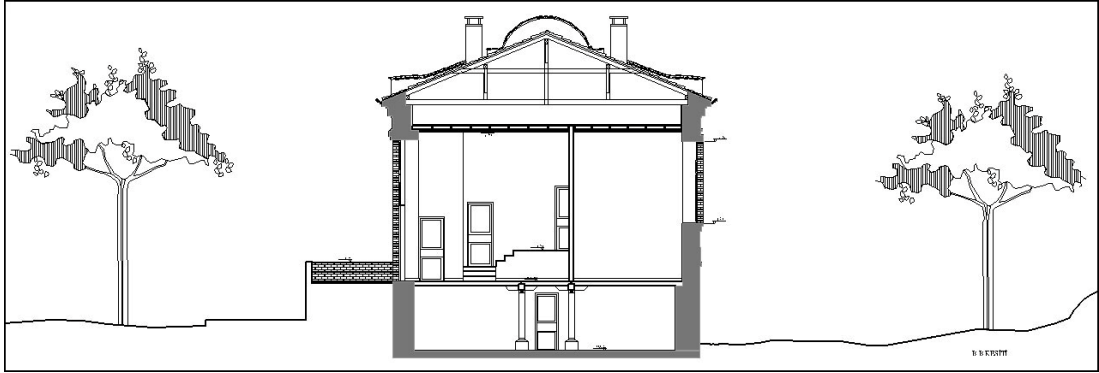
Yerinde yapılan gözlemler, incelenen haritalar ve kişisel görüşmeler doğrultusunda yapıya ait üç dönem ayırt edilebilmiştir.

Birinci dönem, yapının ilk inşa edildiği tarih, yani 1872 yılından 1920'li yıllara kadar geçen zaman aralığını kapsamaktadır. 1900'lerde çekilmiş Sebah-Joallier'ye ait bir fotoğrafa (Şekil 5.8 ve A.8), 1918 tarihli Necip Bey Haritası'na (Şekil 5.1 ve A.6), mezunlarla görüşmelere ve kişisel gözlemlere dayanarak yapının batı kısmındaki hizmetli biriminin bu dönemde mevcut olmadığı düşünülmektedir (Şekil 5.2). Bu

102 (Hol) mekânındaki kapının bulunduğu duvarın üzerindeki izden anlaşılmaktadır (Şekil B.50). Yapının zemin katındaki kapatılmış pencereler de yeniden açılarak uygun pencereler (P.08) çizilmiştir. Günümüzde Z08 (Wc) mekânından fark edilen bir niş, zemin kattaki kömürlük mekânının güney duvarındaki bir pencereye ait olduğundan buraya mekânın güney duvarındaki pencere tipinden bir pencere (P.11) açılmıştır (Şekil 5.3). Zemin ve birinci kat mekânları yapının II dönem restitüsyonuna ait mekânlarla aynı konum ve genişlikte olduğundan, bu mekânlar II. Dönem restitüsyonunda belirtilmiştir.

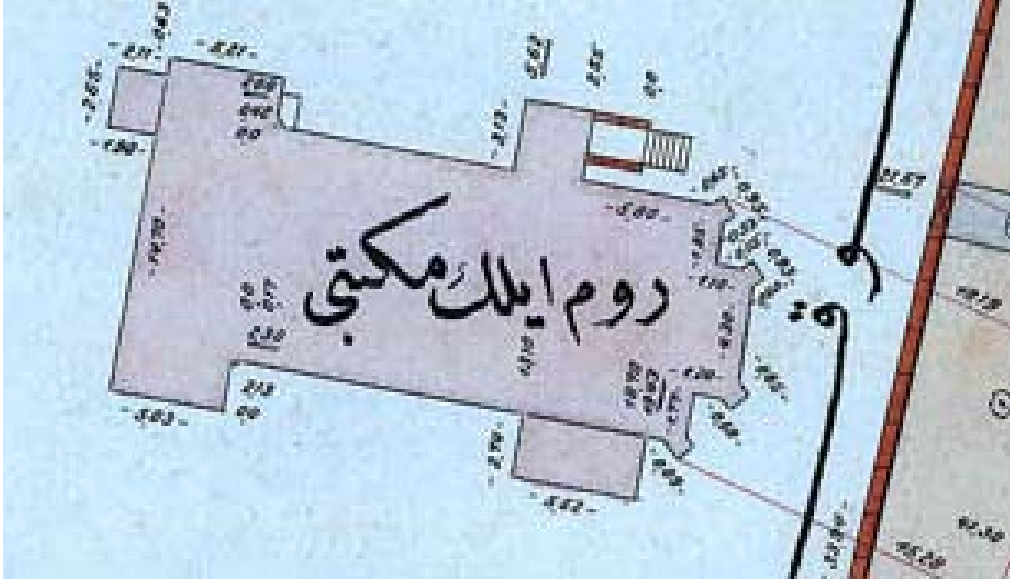
Şekil 5.5 : A-A kesiti (I. dönem).

Şekil 5.6 : B-B kesiti (I. dönem).

İkinci dönem, 1920'li yıllar ile 1954 yılında yapılan restorasyona kadar geçen zamandır. 1926 tarihli Rumeli Ciheti Haritası'ndaki plana (Şekil 5.7), kişisel görüşmelere, yerinde yapılan incelemelere ve fotoğraflara dayanarak bu öneri getirilmiştir. Bu dönem Restitüsyon Önerileri kısmında ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Üçüncü dönem, 1954 yılından günümüze kadar ulaşan, yapının son dönemidir. Bu dönemde çıkan yangınlar ve kullanıcıların istekleri doğrultusunda değiştirilmiş ya da

Şekil 5.7 : Rumeli Ciheti Haritası, 1926

kapatılmış kapı ve pencereler bulunmaktadır. Örneğin Z02 (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) mekânındaki beş pencere ve bir kapı, okul faaliyetini tamamladıktan sonra kapatılmıştır. Bugün 114 (Giriş), 115 (Wc), 116 (Depo) ve 117 (Depo) mekânlarını kapsayan alanın tek bir depo mekânına ait olduğunu, yapının 1954 yılı restorasyon çizimlerinde görülmekte ancak bu alanın ne zaman değişikliğe uğrayarak mekânlara bölüdüğü bilinmemektedir (Şekil A.19). Z01 (Hol) mekânında bulunan merdivenin altında kalan, 1954 yılı restorasyon çizimlerinde fark edilen mekânın duvarı (Şekil A.18), 2000’li yılların sonlarında tahrip edilmiş, günümüzde bu mekân açıkta bırakılmıştır. Yine bu tarihlerde okulun bahçe duvarlarının üzerinde bulunan çitler (Şekil A.20 ve A.21) sökülmüş, yalnızca taşıyıcıları bırakılmıştır. 1980’lerde okulun yönetim birimlerinde çıkan yangın neticesinde 102 (Hol) ve 106 (Müdür Odası) mekânlarının özgün ahşap tavan kaplamaları değiştirilmiştir.

5.2 Restitüsyon Kararlarına Işık Tutan Bilgi ve Belgeler

Restitüsyon önerisinin yapılması için restitüsyon sorunları değerlendirilerek incelenen bilgi ve belgeler ışığında uygun kararlar alınmıştır. Yapının restitüsyonunun kaç dönemde inceleneceği, elde edilen veriler doğrultusunda, dönem analizleri yapılarak belirlenmiştir. Yapıya bitişik olan tuvalet birimlerinin 1954 yılında eklendiği incelenen restorasyon projesinden bilinmesi üzere, bu birimlerin incelenen dönemde de var olup olmadığı, eğer mevcut ise ölçülerinin ne olduğu konusunda okuldan mezun kişilere danışılmış, eski haritalar incelenmiştir. Yapının

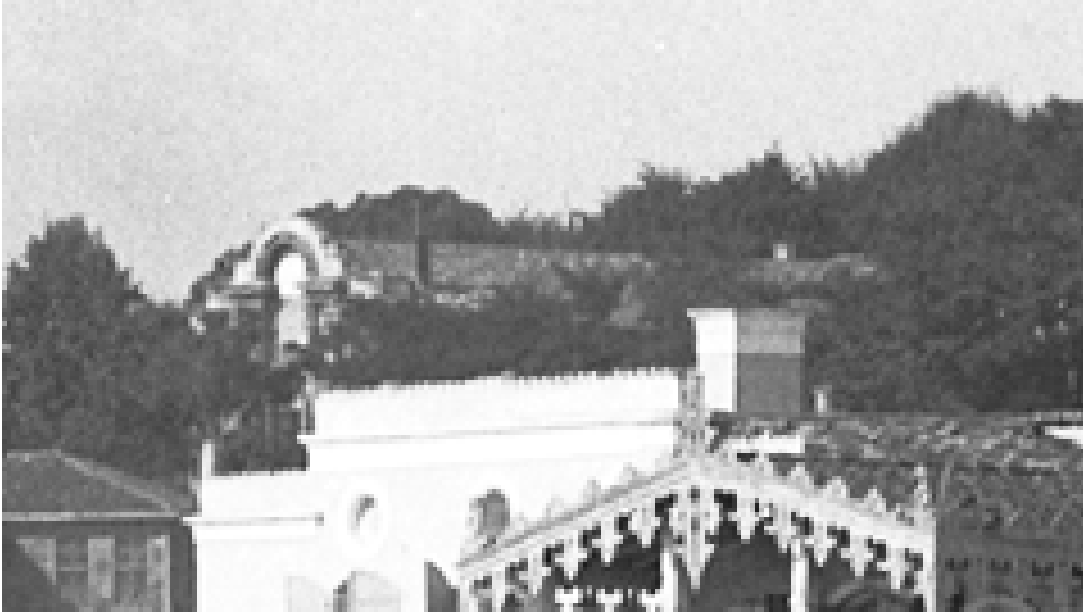
kuzeyinde bulunan +2.04 kotundaki avlunun cephe, merdivenler ve bahçeyle ilişkisi incelendiğinde bu kısmın restitüsyonu ile ayrıntılı olarak tetkik edilmesi amaçlanmıştır. Batı cephesinde bulunan sökülmüş sıva izleri, pencere boyutları ve pencerelerin etrafındaki önceki dönemlere ait izler doğrultusunda pencere boyutları incelenmiş, köşelerdeki izlerin hizmetli biriminde bulunan diğer köşe tuğla süslemeleri ile bağlantısı değerlendirilmiştir. Kuzey cephesindek, ±0.00 kotu girişi ile Z09 (Kömürlük) mekân ın girişi arasında kalan doğuya bakan duvarın, duvar sıvasının niteliği ve taş dizilimleri diğer duvarlarla karşılaştırılarak incelendiğinde, elden geçmiş olduğu fark edilmiş, bu durumu destekleyen haritalar araştırılmıştır.

Öncelikle okulun ve çevresinin tarihine ışık tutacak eski haritalar incelenmiştir. İstanbul Atatürk Kitaplığı'ndan elde edilen Rumeli Ciheti Haritası ve IRCICA arşivinden elde edilen Necip Bey Haritası incelenerek vaziyet planına dair fikirler elde edilmiştir.

Yapının geçmişine ait onarımları incelemek, yazılı dökümanlara ulaşmak için İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'na başvurulmuş, yapının 5.2.2003 tarihli 13488 sayılı karar ile I. Dereceden korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edildiği öğrenilmiştir. İstanbul Boğaziçi İmar Müdürlüğü'ne gidilerek İnşaat mühendisi Konstantin Vingas tarafından hazırlanan 1953 tarihli bir belgede 1954 yılında yapılmış olan restorasyon için ruhsat alınmasına dair bir belge, okulun hasarının bulunmadığını belirten 1988 tarihli bir statik rapor, 1998 yılında aynı adada 2 parselde bulunan bir yapının gecekondur tespit tutanağı, 2002 yılında okulun çevresinde güvenlik gerekçesiyle çit yapılacağına dair bir belge ve imar durumu formu (Şekil A.22 ve A.23) incelenmiştir.

Okula ve içinde bulunduğu semt olan Yeniköy'e ait eski fotoğraflara ulaşmak için AAE'nin fotoğraf arşivine gidilmiş, buradan Sebah-Joallier tarafından 1900'lerde çekilmiş bir fotoğraf (Kod: 9580+R 33.598 Repro) elde edilerek yapının batı kısmının bugünkü gibi iki katlı değil tek katlı olduğu, arkadaki hizmetli biriminin olmadığı hakkında bilgi edinilmiştir. Benzer açıdan çekilmiş bir başka fotoğraf da Sinan Genim'in '*Konstantiniyye'den İstanbul'a*' adlı kitabında bulunmaktadır (Şekil A.24).

Laki Vingas tarafından elde edilen, okulun 1955 yıllarına ait bir fotoğrafı bahçe duvarının değiştiğini ve bahçe girişinde demir bir kapı bulunmadığını göstermektedir

Şekil 5.8 : Sebah-Joallier’e ait bir fotoğraf, 1900~

(Şekil 3.1). Tanaş Angelidis tarafından elde edilen, yine 1950 yıllarına ait okulun kuzey cephesinde çekilmiş bir fotoğrafa göre, yapının bu kısmındaki kotunun 1954 yılındaki restorasyonunda düşürüldüğü, üst giriş kapısına çıkılan merdivenlerin devamında bu kısma inen dört basamağın sonradan yapıldığı, 102 (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) mekânının kuzey duvarındaki üç pencerenin sonradan eklendiği ve bu pencerelerin yerleştirilmesi için bir bölümü kaldırılan bir tuğla silmenin daha önceden var olduğu görülmektedir. Ayrıca bu kısmın zemininin bugünkü gibi dökme beton değil, doğal taş kaplamalı olduğu da bu fotoğraftan fark edilmektedir (Şekil A.14). Bu kısım hakkında bilgiler veren aynı açıdan çekilmiş 1915-20 yılları arasına ve 1948 yılına ait iki fotoğraf da İlias Koulouridis tarafından sağlanmıştır (Şekil A.15 ve 16).

Laki Vingas’ın arşivinden elde edilen birinci ve ikinci katın restorasyonuna ait plan çizimleri alt giriş merdiveninin altında bir oda olduğunu, 114 (Giriş) mekânından girişleri sağlanan 115 (Wc) ve 116 (Depo) mekânlarının tek bir depo mekânı olduğu ve 117 (Depo) mekânının bulunmadığını göstermektedir. Ayrıca Dilek Şaman’ın 1988 yılında hazırladığı “19. yy İstanbul’da Azınlık Okulları Mimarisi” adlı yüksek lisans tezinde bulunan iki plan ile doğu ve kuzey cephelerinin ölçekli çizimleri incelenmiştir (Şekil A.25 ve A.26).

5.3 Restitüsyon Kararları

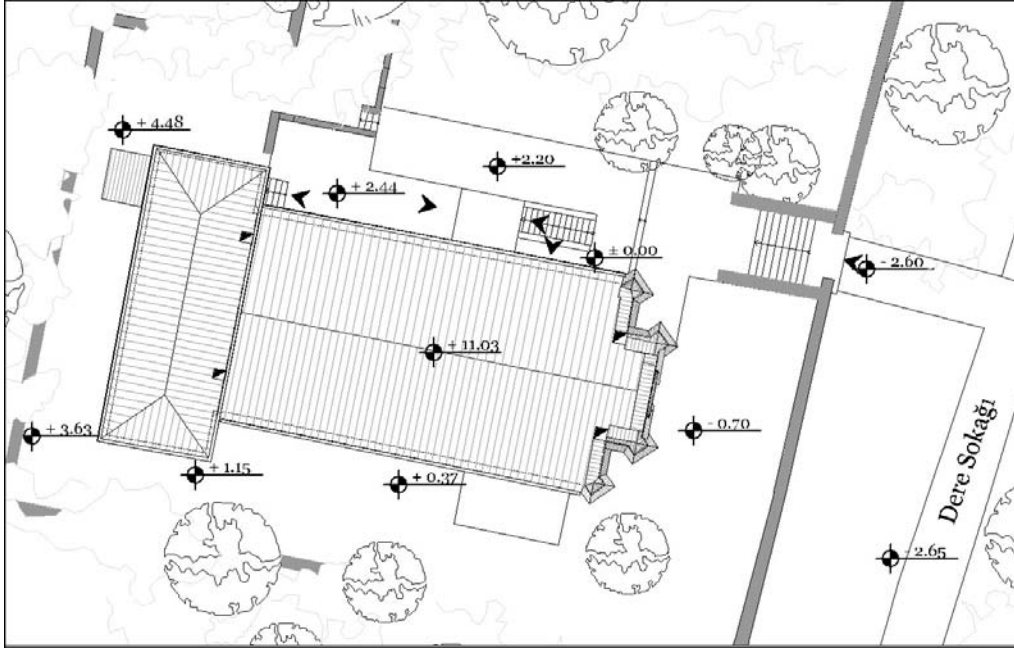
Yapılan restitüsyon önerisi, elde edilen veriler doğrultusunda yapının 1920 yılları ile restore edildiği 1954 yılı arasındaki dönemi aydınlatmak üzere hazırlanmıştır. Restitüsyon önerisi hazırlanırken bu döneme ait bilgi ve mekân dağılımlarının edinilmesinde okuldan 1950-51 ders yılında mezun olan İlias Kuluridis ve yine aynı dönemde mezun olan Aleksandra Kalfaoğlu ile yapılan görüşme önemli bir kaynak oluşturmuştur. Yapının iç mekânlarındaki özgün malzemelere dair bilgiler elde edilememiş olsa da iç strüktürün bu dönemde ahşap olduğu bilinmektedir.

5.3.1 Vaziyet planı restitüsyonu

Necip Bey ve Rumeli Ciheti haritaları incelendiğinde yapının parselinin doğu cephesine ulaşan kendine ait bir yol ve bu yolun devamı niteliğinde parselin güneyinde kalan başka bir yol bulunduğu görülmektedir. Yapının bulunduğu mahalle Aya Nikola Mahallesi, bahçe girişinin bulunduğu sokak ise Dere Sokağı'dır (bugünkü Sait Halim Paşa Cd.). Dere Sokağı'nın paralelinde kalan sokağın ismi Aya Nikola Sokak (bugünkü Define Sk.), bu sokağa dik olan diğer sokak isimleri kuzey yönünden sırayla Hazine Sk. (bugünkü Define Sk.), Kürkçü Sk. (bugünkü Kürkçü Faik Çıkmazı), Aya Nikola Sk., Terzibaşı Sk. (bugünkü Hamit Vehbi Çıkmazı), Darphane Sk. (bugünkü Dökümhane Sk.), Keresteci Sk. (bugünkü Demir Tulumba Sk.), ve Doğramacı Sokak (bugünkü Doğramacı Emin Sk.)'tır. Yapının parselini çevreleyen 60 cm genişliğinde bir duvar bulunmaktadır. Yapının içinde bulunduğu bahçeye girildiğinde yer döşemesi doğal taş kaplamadır. Yapının 1920'li yıllarda yapıldığı düşünülen güney duvarındaki tuvalet biriminin dışarıya taşan bölümü ön cepheden fark edilecek şekilde dışarı taşırılmıştır. Aynı zamanda yapının batısındaki ek mekânın hizmetli birimlerine ait bir tuvalet olduğu düşünülerek vaziyet planına işlenmiştir (Şekil 5.9). Kuzey cephesindeki üst giriş merdivenler çıkıldıktan sonra karşılaşılan giriş holü kapısının karşısında diğer bir kapıyla kuzey cephesindeki düz alana geçildiği bilinmesi üzere, bu kısım özgün kotuna (+2.44) indirilmiştir. Bu merdivenlerin kuzeyinden ise bir rampayla yine aynı kota geçiş sağlanmaktadır.

5.3.2 Plan restitüsyonu

Yapılan restitüsyon çalışmasında, yapının iç strüktürünün bu dönemde ahşap olduğu elde edilen bilgi ve belgelerden bilindiğinden, katlardaki döşemeler ahşap olarak

Şekil 5.9 : Vaziyet planı restitüsyonu (II. Dönem)

düzenlenmiştir.

Yapının 1954 yılındaki durumuyla aynı işlevlere sahip olan okulda, yalnızca bir müsamere salonu bulunmamaktaydı. Öğrenciler gösterilerini Yeniköy İskele Gazinosu'nda sunuyordu (Aleksandra Kalfaoğlu ile kişisel görüşme).

5.3.2.1 Zemin kat

Bugünkü gibi aynı kottan girilen okulun zemin katında, girişin doğusundaki duvarda, batı ve kuzey duvarlarının bulunduğu köşede konumlanmış, sahanlıklı "U" tipi bir ahşap merdiven bulunmaktadır. Merdivenin bulunduğu doğu ve kuzey duvarlarındaki kapatılmış pencereler uygun pencereler ile (P.08) yeniden açılmıştır. 101 (Hol) mekânının doğu duvarındaki ilk oda iki ocaklı bir mutfaktır. Bu mutfak, üst katta bulunan yemekhaneye hizmet vermektedir. Holün güney duvarının ortasında tuvaletlere (103) açılan bir kapı bulunmaktadır. Bu kapıdan girildikten sonra karşılaşılan ilk mekân lavaboların bulunduğu alan, dışarıya doğru ek yapılan alan ise tuvaletlerin olduğu mekândır. Burada fark edilen güney duvarındaki üç pencerenin, dışarıya taşınan tuvalet birimlerinin yapıldığı zamanda kapatıldığı düşünülmektedir. Okuldan 1950-51 ders yılında mezun olan İlias Kuluridis'in verdiği bilgilere göre yapıda ek bir tuvalet mekânı bulunmuyordu. Buna göre bu ek kısmın 1945 yılından önce yıkıldığı, 1954 yılındaki restorasyonda yine aynı yerde daha büyük bir alana sahip olacak şekilde yapıldığı düşünülebilir. 101 (Hol) mekânının yapılan

restorasyon çalışmalarında genişletilmiş olduğu düşünülmektedir. 1954 yılında yapılam ek tuvalet mekânlarına geçiş sağlanması için holün güney duvarına iki kapı açılarak genişlik arttırılmıştır. Aynı zamanda 102 (Mutfak) mekânının kuzey duvarının konumu da merdivenin genişletilmesi amacıyla değiştirilmiştir. Günümüzde mutfağın duvar kalınlığına bakıldığında bu kattaki diğer mekânlara oranla daha ince olduğu, ve sonradan yapıldığı belli olmaktadır. Buna göre hol genişliği üst katta bulunan aynı akstaki holün genişliği kadar, 120 cm olacak şekilde değiştirilmiştir. Mutfağın karşısındaki oda kömürlük (104) olarak kullanılmaktadır. Kömürler holün batı duvarındaki kapıdan girilerek içeriye ulaştırılmaktadır. 104 (Kömürlük) mekânı geniş ve tek bir alan olduğu için mekânın ortasında 20 x 20 cm boyutlarında üst kattaki koridorun hizasına gelecek şekilde, pabuçlar üzerine otuan ahşap kolonlar düzenlenmiştir. Kömürlük ve mutfak mekânlarının tavan yükseklikleri belirlenirken mutfağın birinci kattaki daha yüksek bir kottaki yönetim birimlerinin alt hizasında bulunması sebebiyle (Detaylı anlatım birinci kat restitüsyonu adlı bölümde bulunmaktadır) yüksekliği ona göre düzenlenmiştir. Buna göre mutfağın tavan yüksekliği yaklaşık olarak 312 cm iken kömürlük mekânının yüksekliği yaklaşık olarak 225 cm'dir.

5.3.2.2 Birinci kat

Okulun birinci katına dışarıdan bir merdivenle çıkıldıktan sonra bir sahanlığa ulaşılmaktadır. Bu sahanlıktaki kapıdan girildikten sonra karşılaşılan kapı okulun kuzey cephesinin +2.44 kotundaki alanına, solda kalan bir diğer kapı da okulun içine geçiş sağlamaktadır. Okula girince yaklaşık olarak 25 m²'lik bir hol alanı yer almaktadır. +2.60 kotunda bulunan holün karşısında, güney duvarında III. sınıfların kapısı bulunmaktadır. Batı duvarında zemin katına iniş sağlayan ahşap bir merdiven ve yanında yönetim biriminin bulunduğu kısma geçilen üç ahşap basamak bulunmaktadır. Bu basamaklardan çıkıldıktan sonra bir koridora ulaşılmaktadır. Bu koridorun doğusunda gardrop odası, üç basamak daha çıkıldıktan sonra doğuda sırayla tek mekânı paylaşan V. ve VI. sınıflar, güney duvarında da müdür odası bulunmaktadır. V. ve VI. sınıfların yönetim katında bulunacak şekilde düzenlenmesi mezunların ifadelerine dayanılarak gerçekleşmiştir. Ancak yapının mimarı Dimadis tarafından altı basamakla çıkılan, +3.61 kotundaki bu yönetim biriminde sınıfların olması yerine, günümüzde olduğu gibi bir öğretmenler odasının bulunmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir. Ancak restitüsyon önerisi, tanıklardan elde edilen

bilgiler doğrultusunda hazırlanmıştır. Okula girildikten sonra karşılaşılan ana holün batısında 150 cm genişliğinde bir koridor yer almaktadır. Bu koridorun güneyinde okulun en büyük sınıfı olan I. sınıfların kapısı bulunmaktadır. Koridorun kuzeyindeki ilk kapı II. sınıflara, ikinci kapı ise IV. sınıflara aittir. Koridorun karşısında, batı duvarındaki beş ahşap basamakla çıkılarak ulaşılan bir kapı +3.45 kotundaki yemekhane mekânına geçiş sağlamaktadır. Yemekhanenin günümüzde başka mekânlara hizmet veren kapatılmış pencereleri düz atkılı olacak şekilde açılmıştır. Kuzey duvarındaki bir kapıdan üst kata çıkılan merdivenlerin bulunduğu hole ulaşılmaktadır. Bu hole geçiş, yapının kuzey cephesinden dışarıdan çıkılan beş basamakla da sağlanır. Burası yemekhaneye taşınacak yemekler için bir ön hazırlık mekânıdır. Ayrıca üst kattaki hizmetlilerin yaşadığı eve hizmet eden dışarıya doğru taşan bir tuvalete bu mekânın batı duvarından girilmektedir. Holün kuzey ve batı duvarlarında ahşap basamaklı “L” tipi bir merdiven ile yapının ikinci katına, okulun hizmetlilerinin kaldığı bölüme çıkılmaktadır.

5.3.2.3 İkinci kat

Yapının ikinci katı ile ilgili olarak, okuldan mezun kişilerle görüşüldükten sonra plan şemasının değişmediği yönünde bir karar alınmıştır. Yalnızca Z04 (Oturma Odası) mekânında bulunan ve girişleri 204 ile 201 (Hol) mekânlarından olan iki adet depo biriminin burada mevcut olmadığı düşünülmektedir. Buna göre 204 mekânının yeniden düzenlendiği batı duvarına uygun iki pencere (P06) yerleştirilmiştir. Mekânlardaki pvc kapı ve pencereler de uygun ahşap giyotin pencerelerle değiştirilmiştir.

5.3.3 Cephe restitüsyonu

5.3.3.1 Doğu cephesi

Doğu cephesi restitüsyonunda kot hizası -0.65 kotuna, tuğla silmesinin altındaki taş hizasına gelecek şekilde 12 cm düşürülmüştür (Şekil B.199). Birinci katta bulunan 106 (Müdür Odası) mekânının pencereleri değiştirilmiş olduğundan yerine özgün pencere yerleştirilmiştir (P.02). Zemin katı birinci kata bağlayan merdiven sahanlığına açılan cephenin kuzeyindeki kapatılmış pencere (P.08) açılmıştır. Birinci kattaki 101 (Giriş) mekânına dışarıdan geçiş sağlayan merdivenler, cepheden 140 cm ötede olacak şekilde yerleştirilmiş, merdivenlerin bitiş seviyesinde üzerinde cam

bulunan çift kanatlı ahşap bir kapı yerleştirilmiştir. Bu merdivenlerin korkulukları tuğla olacak şekilde düzenlenmiştir. 101 (Giriş) mekânının cephe duvarları tuğla olacak şekilde restitüe edilmiştir. Ön cepheden de fark edilen, yapının batısındaki hizmetli biriminin pencereleri eski fotoğraflar ve okulun bahçesinde bulunan pencere örnekleri dikkate alınarak giyotin pencere olarak (P.06) düzenlenmiştir (Şekil A.17 ve B.200). Hizmetli biriminin doğu cephesinin güney köşesinde yer alan düşey tuğla elemanlarının, diğer köşede de bulunduğu dair izler dikkate alınarak buraya yeni bir silme yerleştirilmiştir.

5.3.3.2 Batı cephesi

Batı cephesi restitüsyonunda kot seviyesi düzenlenmiştir. Yapının 1954 yılı restorasyonunda güney cephesindeki mekânlara pencere ve kapı açılması amacıyla kot düşürülmüş, batı cephesinin güney köşesinde farklı kot yüksekliklerine sebep olmuştur. Buna göre bu kısım iç mekânın kotuyla bağlantılı olarak uygun olan +3.82 kotuna getirilmiştir. Birinci katta bulunan restitüsyonun ait olduğu dönemde yemekhane olarak kullanılan mekânın (112 ve 113) pencereleri açılarak uygun pencereler (P.04) yerleştirilmiştir. Cephenin en güneyinde bulunan ikinci kattaki Z05 (Depo) mekânına ait olan pencerenin boyutunun küçültüldüğü duvardaki iz dikkate alınarak anlaşılmış, yerine diğer birinci kat pencerelerinde görülen ahşap giyotin pencere (P.06) yerleştirilmiştir (Şekil B.202). Bu pencerenin hemen yanında bulunan 80 x 110 cm boyutlarındaki pencerenin de cephe düzenine bakıldığında burada var olabileceği düşünülerek büyütülüp yenisi (P.06) yerleştirilmiştir. Cephenin kuzeyinde bulunan birinci kat penceresinin pvc olan doğramaları değiştirilerek yerine Dilek Şaman'ın tezinde ve bahçede bulunan pencere örnekleri dikkate alınarak ahşap doğramalar yerleştirilmiştir (Şekil A.27 ve B.200). Zemin katta bulunan günümüzde depo birimine, restitüsyonda bahsi geçen zamanda mutfağa ait olan pencere, hem duvarın çok elden geçmiş olması hem de cephedeki pencere düzenine aykırı bir konumda bulunması sebebiyle burada mevcut olmadığı düşünülerek kaldırılmıştır. 112 (Mutfak) mekânının ihtiyaç duyduğu tek pencerenin merdiven altından sağlanan, kuzey cephesine bakan pencere (P.05) olduğu düşünülmektedir.

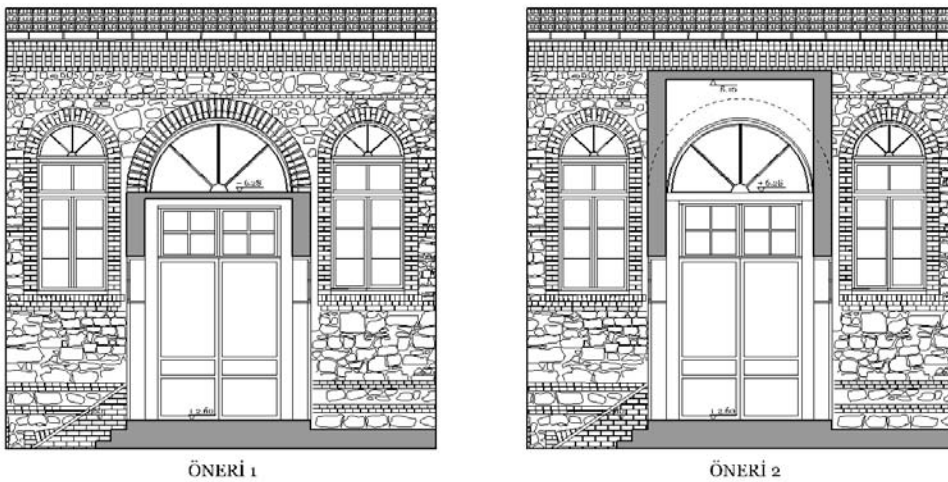
Batı cephesi sıvalı olarak düzenlenmiş ve cephenin güney köşesinde, kuzeyinde olduğu gibi düşeyde tuğla elemanları yapılmıştır. Cephede bulunan baca, plan tipine aykırı düştüğünden bu döneme ait olmadığı düşünülerek kaldırılmıştır. Aynı

zamanda özgün olduğu düşünülen, günümüzde harap durumdaki çinko yağmur olukları da hasarsız bir biçimde belirtilmiştir.

5.3.3.3 Kuzey cephesi

Kuzey cephesinde, 101 (Giriş) mekânının batısında kalan alanın kotu kişisel gözlemler ve fotoğraflara dayanılarak düzenlenmiş, +2.44 kotuna kadar yükseltilmiştir. 101 (Giriş) mekânına cephenin batısından geçiş sağlayan dört basamaklı merdiven bu kot düzenine göre kaldırılarak 16 cm yüksekliğinde bir basamak yerleştirilmiştir. Günümüzdeki Z02 (Tiyatro ve Yemekhane Salonu) mekânının bulunduğu alanın, yapının 1954 tarihindeki restorasyonundan önceki kömürlük olan işlevi değiştirilerek düzenlenmiştir. Bu mekânın kuzey duvarına kot düşürülerek açılan üç pencere ortadan kaldırılarak pencerelerin kesintiye uğrattığı iki sıra tuğladan oluşan silme tamamlanmıştır. 101 (Giriş) mekânının batısında kalan kısım, günümüzde olduğu gibi (Şekil B.203) bir avlu niteliğindedir ve buraya geçiş merdivenlerin haricinde, merdivenlerin yanında bulunan taş döşemeli bir bayırdan da sağlanmaktadır.

Okulun birinci katına giriş sağlayan 101 (Giriş) mekânındaki kapının (K.04) üzerindeki pencere, yapının 102 (Hol) mekânının duvarında bulunan kemer izi dikkate alınarak düzenlenmiştir. Bu kısım ile ilgili çalışma yapılırken 1926 tarihli Rumeli Ciheti Haritası incelendiğinde, giriş holüyle yapının çatısı arasında yapının diğer bölümlerindeki çizimlerde olduğu gibi belirgin bir çizgiyle ayrılması sebebiyle bu bölümün tavan kot seviyesinin daha yukarıda olduğu düşünülerek bir öneri daha geliştirilmiştir (Şekil 5.10):

Şekil 5.10 : 101 (Giriş) mekânı restitüsyonuna ait öneriler.

Okulun zemin katına giriş sağlayan Z01 (Hol) mekânının giriş açıklığının restorasyonda genişletilmiş olduğu, hol mekânının genişletildiği ve girişin cephe düzenini bozduğu değerlendirilerek buraya uygun olan tuğla kemerli bir açıklık yerleştirilmiştir. Bu açıklık düzenlenirken kemer genişliği iç mekândaki iz dikkate alınarak düzenlenmiş, buna göre yapının zemin katındaki kapı ve pencerelerinde kullanılan iki sıra kademeli kemer düzeni kullanılmıştır. Zemin katı birinci kata bağlayan merdivenin cephenin doğusunda yer alan kapatılmış penceresi de (P.08) açılmıştır.

Cephenin doğusunda bulunan bahçe giriş kapısının bulunduğu duvar yüksekliği fotoğraflar incelenerek yeniden düzenlenmiştir (Şekil 5.1). Cephenin batısındaki hizmetli biriminin bulunduğu kısmın birinci katındaki pencereler, fotoğraflar dikkate alınarak çift kanatlı olarak düzenlenmiştir (Şekil A.27). Ayrıca bu pencereler yapının bahçesine atılmış bir şekilde durmaktadır (Şekil B.201). Cephenin tuğla olmayan kısımları ise sıvanarak restitüe edilmiştir. Günümüzde tahrip edilmiş, yer yer kesintiye uğrayan çinko yağmur olukları ise tamamlanarak düz bir görünümde belirtilmiştir.

5.3.3.4 Güney cephesi

Güney cephesinde bulunan kapatılmış pencere izlerinin yerine o dönemde pencere olmadığı bilinerek taş duvar dokusu devam ettirilmiştir. Bu cepheye 1954 yılında eklenen tuvalet birimleri kaldırılarak zemin katta bulunan daha küçük boyutlardaki tuvaletler yerleştirilmiştir.

106 (Müdür ve Öğretmenler Odası) mekânının pencereleri düzenlenmiş, özgün pencereler yerleştirilmiştir. Cephenin batısında bulunan günümüzde Z04 (Dekor Odası) mekânına ait olan pencereler, restitüsyonu yapılan dönemde burada bir mekân olmaması sebebiyle kaldırılmış, düşürülen kot cephenin batısında +3.45 kotuna kadar yükseltilmiştir. Cephenin en batısındaki birinci kata ait olan kısma, bu bölgenin elden geçtiği bilindiğinden, plan ve cephedeki bütünlüğün sağlanması amacıyla uygun olan tipte bir pencere (P.06), yerleştirilmiştir. Cephenin batısındaki hizmetli biriminin bulunduğu bölgenin doğu ve batı kısımlarına ise düşeyde tuğla elemanları yerleştirilmiştir. Çinko yağmur olukları ve sonradan eklenen tuvalet birimlerinin yok ettiği tuğla silmeler tamamlanarak uygun bir görünümde belirtilmiştir.

6. RESTORASYON

Tezin bu bölümünde yapıya uygulanması önerilen müdahale türleri hasar analizlerinde belirlenen sorunlara paralel olarak detaylandırılmıştır. Yapıya uygun müdahaleler ile özgün değerinin korunması amaçlanmış ve yapının kullanımına ilişkin öneriler geliştirilmiştir. Yapının restorasyon projesi hazırlanırken, 1954 yılında değişen plan tipine bağlı kalınmış, uygun görülen yerlerde değişikliklere başvurulmuştur.

6.1 Müdahale Türleri

Sonradan eklenen niteliksiz eklerin kaldırılmasının öncelikli olarak yapılması öngörülmüştür. Daha sonra malzeme ve yüzey temizliğine başlanmalı, ardından sırasıyla, taşıyıcı sistemin ve malzemenin sağlamaştırılması, bütünleme ve uygun görülen elemanların yeniden yapımı gerçekleştirilmelidir.

6.1.1 Sağlamaştırma

Bu bölüm yapının taşıyıcı sisteminin sağlamaştırılması ve malzemenin sağlamaştırılması olarak iki ayrı kısımda incelenecektir.

6.1.1.1 Taşıyıcı sistemin sağlamaştırılması

Yapının cephelerinde strüktürel sorunları ortaya koyan derin çatlaklar bulunmaktadır. Özellikle hizmetli biriminin iç ve dış duvarları strüktürel açıdan oldukça hasarlıdır. Cephelerde ve iç mekânlarda bulunan kılcal ve strüktürel çatlaklar tespit edilerek hasar paftasında belirtilmiştir. İçlerinde tuz bulunduran sulardaki tuz kristallerinin hacim artışı çatlakların büyümesine ve kırılmaların oluşmasına sebep olacaktır. Buna göre bu çatlaklar bir strüktür mühendisi tarafından değerlendirilerek, temelden de bir kesit alınıp durumun kontrol edilmesinden sonra gerekli önlemler alınmalıdır. Temel altı zemininin ıslahı yapıldıktan sonra temellerin güçlendirilmesi, daha sonra üst yapının güçlendirilmesi yapılmalıdır. Güçlendirilecek ya da yeniden yapılacak kısımların duvarlarla olan ilişkileri, döşeme ve duvar tipine göre şekillendirilecektir.

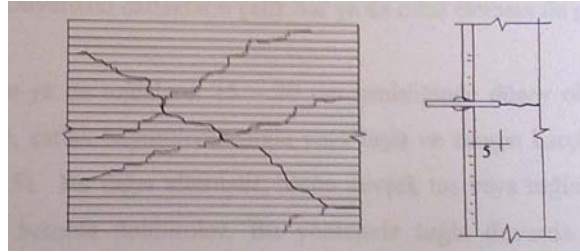
Yapıda bulunan strüktürel çatlakların önemli bir nedeni depremdir. Çatlaklar, niteliklerine göre değerlendirip şu şekillerde onarılması önerilebilir:

- a) Enjeksiyon harcı ile doldurularak çatlak onarımı
- b) Paslanmaz çelik elemanlar ile çatlak dikilmesi
- c) Çürüterek yenileme yöntemiyle çatlak onarımı

Böylece duvarın sürekliliği ve olası hasarların en aza indirilmesi sağlanacaktır.

0.2 mm'den küçük çatlakların onarımına ihtiyaç yoktur. 0.3 mm'den büyük, 3 mm'den küçük çatlakların onarımı için epoksi harcı kullanılabilir (Şekil 6.1). Bu uygulamada şu adımlar izlenir (Saraç, 2003):

- Çatlakların etrafından son kat (sıva...), temizlenerek uzaklaştırılır, sonra hava jeti veya su jeti ile tozlar ve kalan harçlar veya maddeler kırığın etrafından temizlenir.
- Deliğin 5 cm içine doğru meme ucu uzatılır.
- Meme ucunun bulunduğu yer enjeksiyon macunu ile kapatılır
- Macun iyice sertleştikten sonra kırık epoksi ile doldurulur. Uygulanan enjeksiyon 3 Mpa basınçta uygulanmalıdır.
- Buişlemlerden sonra çatlak tekrar hava jeti ile temizlenir.

Şekil 6.1 : Çatlaklarda epoksi harcı uygulaması (Saraç, 2003)

Doğu cephesinde ve birinci kat iç mekânlarının dış duvarlarındaki strüktürel çatlaklar için epoksi enjeksiyon yöntemi uygulaması önerilmiştir.

Hizmetli biriminin batı duvarının sıvası sökülmüş olup ahşap çatkılı taşıyıcı sistemi dış ortamla birebir temas halindedir. Kuzey kanadında ise 3 mm'den büyük çatlaklar bulunmaktadır. Bu çatlakların çelik bar ya da dikiş elemanı ile giderilmesi yerine, hizmetli biriminin tümünün gözden geçirilmesi, taşıyıcı sistemi kontrol edildikten sonra yıkılarak yeniden inşası önerilmektedir.

Duvarlarda görülen sıva çatlaklarının en önemli sebebi rutubettir. Sıvanın döküldüğü alanlara özgün sıvalarından örnek alındıktan sonra laboratuvar analizleri sonucunda

hazırlanan harç ile sıva yapılmalı, yapının karakterine uygun bir boya ile boyanmalıdır.

Yükseltilmiş bir döşeme üzerinde bulunan Z03 (Sahne) mekânının ahşap döşeme kirişleri çürümüş ya da yerlerinden çıkmıştır. Çürümüş olan ahşap kirişlerin oturduğu tuğla duvar yüzeyi elden geçirilmeli, gerekiyorsa değiştirilmelidir. Yerlerinde bulunmayan kirişlerin yerine yenileri yerleştirilmelidir. Suyun taşıyıcı sisteme olan zararlı etkisi göz önünde bulundurularak binanın zemininden ve temelinden suyu uzak tutmak amacıyla drenaj sistemi geliştirilmelidir.

6.1.1.2 Malzemenin sağlamlaştırılması

Ahşap pencere doğramalarında çürüme ve mantarlaşma sorunu gözlemlenmektedir. Doğramaları eksik olmayan pencerelerde mantarlaşmaya karşı ilaçlama yapılarak özgün olan pencerelerden iyi durumda olanlar tespit edilerek onarılmalıdır. Bu malzemeler emprenye tekniğiyle sağlamlaştırılmalıdır. Eksik ya da ayrılmış olan pencere doğramaları ise aslına uygun olarak yeniden üretilmelidir.

6.1.2 Niteliksiz eklerin kaldırılması

Yapının özgün plan şemasına aykırı, mekânsal bütünlüğü ve özgünlüğü olumsuz yönde etkileyen zemin kattaki wc mekânlarının kaldırılarak, bu mekânların başka bir yerde düzenlenmesi önerilmektedir (plan önerileri, yapının kullanımına ilişkin öneriler kısmında ayrıntılı olarak anlatılmıştır). Yapının 1954 restorasyonundan önce yapıldığı düşünülen wc mekânlarındaki özgün karo mozaik kaplamaların yerinde korunması öngörülmüştür. 107 (Derslik) mekânına, okulda yaşayan Rum ailelerce oturma odası işlevi verilmiş olup burada bir soba bulunmaktadır. Sobanın baca çıkışı, mevcut soba bacaları yerine pencereden geçirilmiştir. Sobanın yerinden kaldırılması ve tahrip edilen camın onarılması öngörülmüştür. 106 (Müdür Odası) ve 111 (Hol) mekânlarında, sonradan eklenmiş metal ayaklarla desteklenen birer krom lavabo bulunmaktadır. Bu lavaboların su boruları, duvarların içlerinden geçirilerek dışarıya aktarılmaktadır. Ayrıca 111 mekânındaki lavabonun su sızdırması sebebiyle duvar nemden zarar görmüş, duvar yüzeyinde bitkilenme meydana gelmiştir. Bu lavaboların kaldırılması ve uygun ıslak hacim mekânlarında düzenleme yapılması önerilmektedir. Orijinal ve hasarlı bacaların sökülerek yeniden yapılması (ön cephe duvarının içinde bulunan iki baca ve okul ile hizmetli birimlerinin birleştiği duvardaki iki baca), sonradan yapılan ve günümüzde kullanılmayan soba bacalarının

ise iptal edilerek sökülmesi önerilmektedir. Z02 (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) mekânının kuzey duvarında 1954 restorasyonunda açılmış olan üç pencere ve mekânın güney duvarındaki kapatılmış pencerelerin, çimentolu sıva sökümü yapıldıktan sonra özgün malzeme ile tamamlanması önerilmektedir. Mekânın plan düzenine zarar vermeden, buraya önerilen işlev için uygun bir ortam sağlanacak ve pencerelerin cephe düzenini bozması engellenecektir. Yapının ana girişi, kuzeyden çıkılan 16 basamakla sağlanmaktadır. Bu seviyeden sonra, sonradan yapının batısına doğru eklenen dört basamağın kaldırılması önerilerek, bu bölümün kotunun yapının ilk inşa edildiği tarihte olduğu gibi, +2.44 kotuna kadar toprakla doldurulması ve Tanaş Angelidis'in arşivinden ulaşılan, bu kısımda çekilmiş fotoğraftan yola çıkılarak üzerinin taş kaplanması uygun görülmüştür. Bahçe girişinden ±0.00 kotuna kadar olan kısımda ve yapının kuzey cephesindeki rampadaki dökme beton söküldükten sonra ortaya çıkacak taş yüzeyinin durumuna bakılmalı, eğer kullanılmayacak durumdaysa buraların restitüsyona veri teşkil edecek olması sebebiyle belgelenecek yeniden taş kaplama olarak düzenlemesi yapılmalıdır. Cepheler ise yapının tarihi ve estetik niteliklerini bozan elektrik kablosu, su borusu, uydu anten gibi eklerden arındırılmalıdır.

6.1.3 Bütünleme

Cephelerde kopmuş, düşmüş, zarar görmüş ya da yüzey kaybına uğramış özgün taş ve tuğla yüzeyleri gerekli yerlerde bütünlenmelidir. Kırık olan özgün tuğla ve taş yüzeyler, uygun imitasyon harcı hazırlanarak plastik onarım yapılmalıdır. Harçları boşalan derzlerle uygun harçla derzleme yapılmalı, tamamen kopmuş ya da yağmur iniş borularının geçirilmesi için silmelerden kasıtlı olarak çıkarılmış tuğlalar tamamlanarak yağmur iniş borularının duvara temas etmeyecek şekilde geçirilmesi veya suyun demir çörten yoluyla yapıdan uzaklaştırılması sağlanmalıdır. Kuzey cephesinde bulunan Z02 (Yemekhane ve tiyatro salonu) mekânının pencereleri restorasyon önerisinde iptal edildiğinden, cephedeki tuğla silme ve tuğla düzeni yapının özgün durumunda olduğu gibi bütünlenecektir. Duvarlarda görülen oyuk ve boşlukların uygun malzeme ve yapım tekniği ile bütünlenmesi gerekir. Yapının batı cephesindeki duvarın sıvası büyük ölçüde dökülmüştür. Buradan bir sıva örneği alınarak bu bölüm yeniden inşa edilirken dikkate alınacaktır. Yapıda tepesi kırık ve ayrılmış iki baca tespit edilmiştir. Bu bacalardan kullanılacak olanlar tespit edilip aynı malzeme ile bütünlenerek yeniden kullanılabilir hale getirilmelidir. Yapıya kuzey

cephesinden giriş yapılan ± 0.00 kotundaki kapının betonarme saçağı kaldırılarak yerine tuğla ile bütünleme yapılmalıdır. 106 (Müdür Odası) mekânına giriş sağlayan kapı, yangında zarar gördüğü için yerinde bulunmamaktadır. Yanan kasası değiştirilmeli ve diğer mekânlardaki aynı tipte kapılar (K.14) örnek alınarak kapı yeniden üretilmelidir. Kasa, kanat ve camları hasarlı pencerelerin parçaları yenilenecek doğramaları aynı tipte ve malzemede bütünlenmelidir. Dökme mozaik merdiven parçalarının kopan kısımları aynı malzeme ile bütünlenecektir. 102 mekânının batısında bulunan sahnenin sökülün ahşap ön yüzey kaplamaları da tamamlanmalıdır. Z05 (Mutfak) mekânının kırılmış mermer tezgahı uygun parçalarla bütünlenmelidir.

6.1.4 Malzeme ve yüzey temizliği

Kirli olan malzeme ve yüzeylerin temizlenmesi, yapı malzemesinin korunmasına yönelik bir çalışma olduğu gibi, görünüm açısından da önemli bir yer tutar. *“Temizliğin hangi teknikle yapılmasının uygun olduğuna karar verilebilmesi için önce cepheyi oluşturan malzemenin türü, kir tabakasının niteliği, yüzey bozulmaları ve yapının bulunduğu ortamın özellikleri incelenir. Bu araştırmalar koruma kimyacıları tarafından yürütülür.”* (Ahunbay, 2007).

Yapının en önemli sorunlarından biri cepheleri kaplayan ot, bitki ve sarmaşıklardır. Bu bitkiler penceresi kırık ya da sökülün olan mekânlara dahi girerek iç mekânda da sorun yaratmaktadır. Bu bitkiler sökülerek çıkarılmalı, herbisit uygulaması yapıldıktan sonra her cephede oluşumu tespit edilen yosun tabakası da mekanik yöntemle fırçalanarak temizlenmelidir. Otsu bitkilere biyosit türü kimyasallarla ilaçlama yapıldıktan sonra mekân ik temizlik yapılmalıdır.

Diğer bir sorun cephelerdeki tuğla silme, bezeme ve sövelerde oluşan tuzlanmadır. Yağmur suyunun emilmesi ile oluşan tuğlalardaki yüzey tuzlanması önlenmediği takdirde aşınma ya da parça kopmaları oluşacaktır. Bu sebeple tuğla yüzeylere tuz ekstraksiyonu yapılmalı, yani deiyonize su emdirilmiş kağıt hamuru ile yüzeydeki tuzlar emdirilerek temizlenmelidir. Harçları boşalan derzlere laboratuvar analizleri sonucunda uygun harçla derzleme yapılmalı ve tuğla yüzeylerin üzerlerine su itici uygulanarak hidrofob bir yüzey yaratılmalıdır. 101 (Giriş) mekânının sahip olduğu dış duvarda yer yer boyanmış yüzeyler bulunmaktadır. Bu yüzeylere boya sökücü ile kimyasal temizlik uygulaması yapılmalıdır. 101 (Giriş) mekânının doğu ve kuzey

duvarlarındaki tuğlaların bir bölümünde mavi renkte ince bir boya tabakası bulunmaktadır. Bu yüzeylerin hafif aşındırıcılı düşük basınçlı bir kumlama ile temizlenmesi uygun görülmektedir.

Taş yüzeyler için, taşın karakterizasyonu yapıldıktan sonra temizleme yöntemine karar verilmelidir. Yapılan incelemeler taş bünyesinde tuz bulundurmadığını ortaya koyarsa yüzeyi düşük basınçlı su ile yıkandıktan sonra yoğun kirlilik bulunan kısımlar amonyum bikarbonat çözeltisi emdirilmiş kağıt hamuru ile temizlenmelidir. Uygulama sonrasında yüzey yıkanarak kağıt hamuru kalmayacak şekilde temizlendikten sonra, yapının harcına uygun, özgün sıva örneklerinin analizleri sonucunda nim sıva yapılmalıdır. Taş, bünyesinde tuz bulunduruyorsa, taş yüzeyinin zarar görmemesi için organik ve küçük agregalı malzemelerle mikro-kumlama tercih edilmelidir. Kumlama işlemleri yapılmadan önce aşındırıcının tipine boyutuna ve püskürtme basıncına karar verilmesi açısından ön denemeler yapılmalıdır. Cephelerde +4.52 kotuna kadar, üst kotlara oranla daha yoğun bir kirlilik görülmektedir. Buna göre bu kota kadar organik ve küçük agregalı mikro-kumlama ile kontrollü temizlik yapılması, üst kotlarda ise yalnızca atomize su ve iyonlaşmayan deterjan ile temizlik yapılması öngörülmüştür.

Ön cephede bulunan kesme taş plaka ve silmeler yerlerinden sökülerek düşük basınçlı su ile ön yıkama yapıldıktan sonra taş yapısının tanınmasından sonra AB57 kimyasalı ile temizlenmelidir.

Kuzey cephesindeki denizliklerde bulunan pencerelerin alt kısımları çimento harcı ile kapatılmıştır. Denizliklerin iç ve dış kısımları mekanik yöntemle temizlenmelidir. Yapıdaki diğer pencere denizliklerinin özgün sıvalarından örnek alındıktan sonra laboratuvar analizleri sonucunda hazırlanan harç ile sıva yapılmalıdır.

Demir parmaklıklar sökülerek tel fırçayla zımparalandıktan sonra antipas ve ardından yağlı boya sürülmelidir. İç ve dış mekânlarda birçoğu kullanılmayan çok sayıda kablo bulunmaktadır. Yapı, kullanılmayan kablolardan arındırılmalı, elektrik sistemi yeniden yapılarak kablolar gizlenmelidir. Sıva ve boyaları nemden zarar göyerek kabarmış ya da dökülmüş olan tavan ve duvar yüzeyleri temizlenerek tekrar sıvanıp boyanmalıdır.

Yapının çatısındaki, özellikle kuzeye bakan kiremitlerin birçoğunda yosunlanma gözlenmiştir. Bu kiremitlerin yeniden kullanılacak kadar sağlam olanlarının

sökülerek mekanik yöntemle fırçalanarak temizlenip yeniden kullanılabilir hale getirilmesi gerekmektedir.

Yapıdaki öncelikli önlem taşıyıcı sistemin sağlamlaştırılması olduğu için ilk olarak bu iş yapılmalı, daha sonra temizleme uygulamalarına geçilmelidir.

6.1.5 Yenileme / yeniden yapma

Yeniköy Zoğrafyon Kız İlkokulu yaklaşık 30 senedir aktif olarak kullanılmadığından bakımsız bir durumdadır. Bozulma sürecini durdurmak ve yeniden kullanımını sağlamak için mimari elemanlarının bir kısmının yenilenmesi gerekmektedir. Öncelikli olarak yer yer çökmüş olan çatı örtüsü tümüyle elden geçirilmeli ve kapsamlı bir onarım yapılmalıdır. Yapının hali hazırda çatı ve pencerelerinin onarımı söz konusudur. Çatının ahşap konstrüksiyonu gerek iklim gerekse dış etkenler yüzünden çürümüştür. Çatının tamamının sökülerek özgün durumundaki gibi yeniden yapılması gerekmektedir. Korunacak ve temizlenecek olan kiremitler toplanarak çatı onarımı işine başlanmalıdır. Gerekli su yalıtımı yapıldıktan sonra çatı konstrüksiyonunu kapatmak amacıyla tavanda bağdadi sıvanın yeniden yapılması gerekmektedir. Çatıdan gelen su ve nem etkisi yüzünden bozulmuş, yer yer parçalanmış ahşap tavan kaplamaları yeniden yapılarak bağdadi sıvanın üzerine çakılmalıdır. Çinko yağmur olukları ve yağmur iniş borularının tamamı sökülerek aynı malzemeye yeniden yapılacaktır. 101 (Giriş) mekânının üzerini örten betonarme saçak sökülerek yerine çakıl kaplı teras çatı yapılarak burada biriken suyun drenaj sistemine aktarılması sağlanacaktır.

Hizmetli birimi statik açıdan oldukça hasarlı bir durumdadır. Ayrıca buraya ait yapının duvarının saçak altı kaplamalarında, tahribata uğramış yağmur oluğundan sızan suyun etkisiyle çürümeler meydana gelmiştir. Birinci katı ikinci kata bağlayan merdiven, hasarlı olan batı cephesi duvarına oturmaktadır ve merdivenin ahşap basamakları sehim yapmıştır. Hizmetli birimli, bir dönem eki niteliğinde olması nedeniyle ve yapının yeniden kullanımına ilişkin ihtiyaçlara cevap vereceği için korunması gerekmektedir. Aslolan yöntemin özgün olanı korumak üzerine olduğu bir restorasyon anlayışından yola çıkılmalıdır. Buna göre öncelikle mevcut durumun nasıl korunacağına dair araştırmalar yapılmalıdır. Hizmetli birimi duvarlarındaki düşey çatlakların, yapının özgün yapım sisteminin sürdürülmesi açısından bağlayıcı kenetlerle sarılarak desteklenmesi önerilmiştir. Ayrıca, 6.1.1.1 numaralı bölümde

belirtilen çatlak onarımı ve taşıyıcı sistemin sağlamlaştırılmasına yönelik bilgiler bu konuda yönlendirici bir unsur olarak değerlendirilebilir. Döşeme ve duvarların, strüktürel sorunları neticesinde bir strüktür mühendisi tarafından değerlendirildikten sonra eğer gerekiyorsa restitüsyon kararlarına paralel düşüncelerde yeniden inşası önerilmektedir. Cephedeki yapı elemanlarının da II.dönem restitüsyon kararlarıyla paralel nitelikte yapılması öngörülmüştür. Değerlendirmeler yapılırken onarım ve yeniden yapım bedeli gözönünde bulundurulmalıdır. Eğer bu bölümün mühendislerce değerlendirildikten sonra yeniden inşası önerilirse, yapım sistemi olarak yine tuğla dolgulu ahşap karkas bir sistemin uygulanması öngörülmüştür. Dış duvarlarda her bir kanadı dört parçaya bölünmüş ahşap giyotin pencereler yerleştirilmesi, dışarıdan giriş yapılan kapının da ahşap tablalı olarak düzenlenmesi önerilmektedir. Çatısının dış duvarlar üzerine oturtulması sağlanarak plan tipine bağlı kalınması üzere, pencereleri olmayan bir yatak odası mekânının tavadaki ışıklık yardımıyla aydınlatılmasının sağlanması öngörülmüştür.

Bakımsızlık nedeniyle zamanla bozulmaya uğramış ve kullanılamaz durumdaki pencere doğramaları özgün biçimdeki yenileriyle değiştirilmelidir. 106 (Müdür odası) mekânındaki pencereler sonradan eklenmiş ve tahrip edilmiş olduğundan, bunlar özgün tipteki pencerelerle değiştirilmelidir. Kuzey cephesindeki paslanmış demir kapının da değiştirilmesi öngörülmektedir. Z02 (Yemekhane ve tiyatro salonu) mekânının tuğla ile kapatılarak çimento harcıyla sıvanmış pencere boşlukları malzemelerden arındırılarak yerine uygun taş ile doldurulmalıdır. Aynı mekânda bulunan kapatılmış demir çıkış kapısı da ahşap tablalı olacak şekilde açılarak yeniden kullanımı sağlanmalıdır. Bu bölümün kullanımına ilişkin öneriler doğrultusunda mekânın daha fazla ışık alması gerektiğinden çıkış kapısının doğusunda bulunan ve günümüzdeki Z08 (Wc) mekânından algılanan niş açılarak, mekânın ikinci bir pencereye sahip olması sağlanacaktır. Yükseltilmiş bir döşemeye sahip Z03 (Sahne) mekânının eksik ve çürümüş kirişleri değiştirilmeli, üzerlerindeki ahşap kaplama yeniden yapılmalıdır.

Zemin katta rutubetlenmeye engel olmak için su yalıtımı yapılmalı, duvarların düzenli olarak boyanması sağlanmalıdır. İkinci kattaki PVC döşeme kaplamaları bu bölümün yeniden inşası sırasında sökülerek yerine rabitalı ahşap döşeme kaplanması öngörülmüştür.

6.2 Yapının Kullanımına İlişkin Öneriler

Yeniköy Zoğrafyon Rum İlkokulu, çoğunlukla Boğaziçi halkının öğretim ihtiyaçlarına cevap veren bir eğitim kurumu olarak kullanılıyordu. İstanbul'da yaşayan Rum azınlıklarının sayısı 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren hızla azalmaya başladı ve Yeniköy Zoğrafyon Rum İlkokulu öğrenci yokluğu sebebiyle 1980 yılında kapatıldı. Okul gerek bürokratik engeller, gerekse maddi olanaksızlıklar ve sorumsuzluklar yüzünden bakımsız bir biçimde ve terk edilmiş durumda bırakıldı. Hazırlanan restorasyon projesinde yapının kullanımına ilişkin öneriler sunulurken, yapının çevresi ve kimliğiyle uyumlu yeni bir işlevle değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Yapının ilk yapıldığı tarihte iç konstrüksiyonunun ahşap ve kademeli kotlardan yapıldığı bilinmekte olup, elimizde ilk çizimlere ait herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Restorasyon projesi hazırlanırken, yapıya 1954 yılından sonra verilen plan şemasına bağlı kalınarak, gerekli görülmedikçe bir değişiklik yapılmamıştır. Yapılan değişikliklerde ise restitüsyon kararlarına bağlı kalınmıştır.

Restorasyon önerisi hazırlanırken yapıya getirilecek işlev konusunda Laki Vingas ve Frango Karaoğlan ile görüşülmüş, okul için zaman içinde anaokulu, müze, açılıklık okulu, spor okulu gibi birçok öneri getirilmiş ancak hiç birinin çeşitli sebeplerle uygulanmadığı öğrenilmiştir. Sonuç olarak yapının, İstanbul'daki Rum nüfusu dikkate alındığında artık bir okul olarak kullanılamayacağına kanaat getirilmiştir. Rum okullarına giden öğrenciler günümüzde merkezi okulları tercih etmektedir ki bu okullarda da sınıf mevcudu oldukça düşüktür. Yapıyı tekrar okul olarak canlandıramayacağımız için, yeni bir işlev araştırılmış ve eğitim işlevinden uzaklaşmadan bir öneri getirilmiştir.

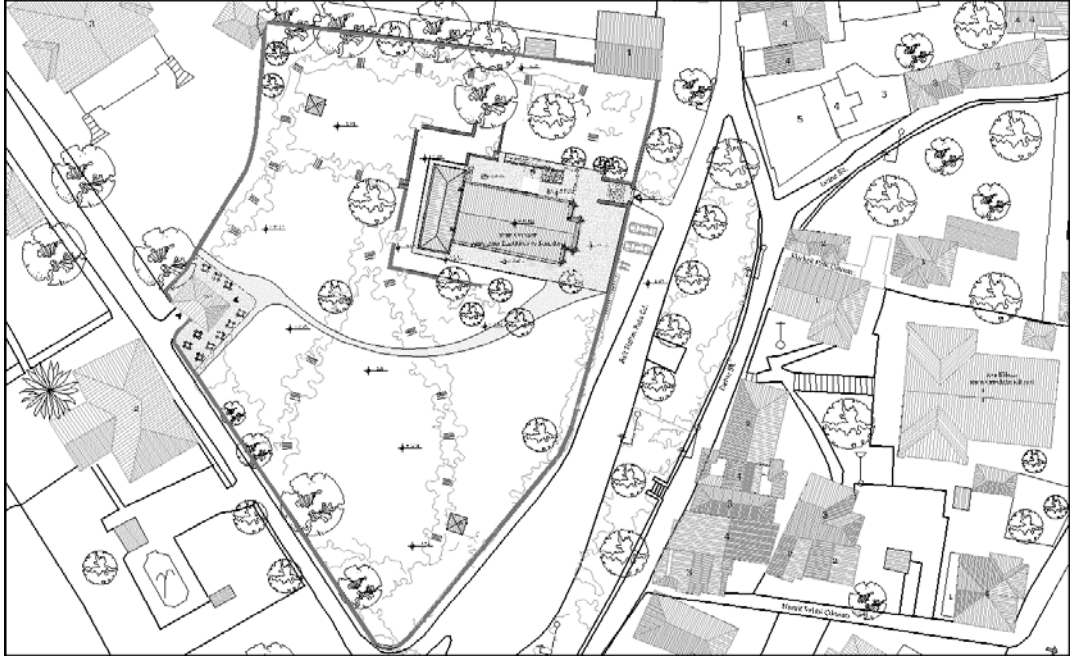
Yapı için düşünülen 'Rum Cemaati Araştırma Enstitüsü ve Konukevi' ile 'İstanbul Rum Kültürü Müzesi ve Konukevi' işlevleri arasından Enstitü fikri, yapılan değerlendirmeler sonucunda baskın gelmiştir. Bir müze işlevi için şehir merkezine yakın bir yerin tercih edileceği öğrenilmiştir. Eğitim işlevinden de uzaklaşmamak amacıyla buranın bir araştırma enstitüsü olarak kullanılması fikriyle bir restorasyon önerisi hazırlanmıştır. Birçok İstanbul'lu Rumun bağışlamayı beklediği kütüphaneleri bulunmakta, kitapları için yerler aranmaktadır. Yeniköy Zoğrafyon Rum İlkokulu'na getirilecek yeni işlev, içinde çok amaçlı bir konferans salonu, kütüphane ve buraya çalışmaya gelen öğrenci ve araştırmacıların kalabileceği

konaklama birimlerinin bulunduğu bir enstitüyü kapsamaktadır. Okul, bahçesiyle birlikte yarı kamusal bir alan olarak düşünülmüştür. Burayı ziyaret eden kişiler yapıda gerek konferans salonunda, gerek hollerinde sergilenecek olan Rumlara ait objeler, mektuplar, okula ve Yeniköy semtine ait fotoğraf ve belgelerle yapıyı ve Rumları tanıma fırsatı bulacaktır. İstanbul'da doğup büyümüş ve göç etmiş Rumlara, İstanbul'a özlem duymakta, Noel, Paskalya vb. dini günlerde ya da eş dost ziyareti için İstanbul'a gelmektedirler. Ziyarete gelen Rumlara, yaptıkları İstanbul gezilerinde buraya da uğrayabilecek, dünü ve bugünü birlikte yaşayarak hatıralarını canlandıracaklardır.

Bir üyelik sistemiyle işleyebileceği düşünülen okul, yalnızca yapının içindeki bir kütüphane amacıyla değil, altı dönümlük bol ağaçlı bahçesinin de kullanılabileceği bir alan olarak düşünülmüştür (Şekil B.205 - B.208). Kışın çevresi kapatılabilen ve yapıya aykırı olmayan bir çardak, buraya gelenlere, bahçesinde kitap okumak, dışarıda vakit geçirmek isteyen kişilere ve çocuklara hizmet verecek, okulun bahçesindeki canlı seslere yeniden kavuşmasını sağlayacaktır. Bu çardağın halihazırda bulunan ve yan parseldeki villa tarafından kullanılan, önceleri okula ait olan bekçi evinin olması düşünülmüştür. Ayrıca parselin güneyindeki yolun yalnızca villaya ait olması değil, önceleri gibi okulla ortak kullanımının sağlanması amaçlanmıştır. Böylece okulun parseline taşan villanın otopark alanının kaldırılması için de bir adım atılmış olacaktır.

Bahçede yapılacak peyzaj düzenlemesi ile okulun daha ilgi çekici bir görünüme sahip olması sağlanacaktır (Şeki 6.2). Kotlar restitüsyon projesine uygun olarak düzenlenecektir. Bahçedeki ağaçlar korunurken yabancı bitkiler sökülecek, eski bir fotoğrafta da görüldüğü üzere yapının çevresinde doğal taş döşeme kaplaması yapılacaktır. Bahçe yabancı bitkilerden kurtarılıp temizlendikten sonra mevcut bahçe duvarlarının ve -eğer bulunuyorsa- merdivenlerin açığa çıkması ve korunması sağlanacaktır. Bunlara ek olarak bahçenin tüm alanının değerlendirilmesi için doğal taş kaplamadan yürüme yolları ve insanların dinlenebileceği bankların yapılması öngörülmüştür. Bahçe, yaz aylarında yapılacak resepsiyonlarda da kullanılarak, buranın okulun çevresiyle birlikte yaşayan bir ortama tekrar kavuşması sağlanacaktır.

Ayrıca parselin etrafına mevcuttaki duvarlara ek olarak güvenlik amacıyla bir duvar yapılması düşünülmüştür.

Şekil 6.2 : Vaziyet planı restorasyonu

Yapıya sonradan eklenen tuvalet birimleri ve yapının restore edildiği tarihte yapılan tuvaletlere dik konumdaki moloz taş duvar kaldırılarak yapının etrafında dolaşılabilir, ön cepheden güney cephesine ve bahçeye geçiş sağlanabilecektir. Kaldırılan tuvaletlere ait renkli karo mozaik kaplamalarının bir dönem eki olması üzerine korunarak, burada yapılacak doğal taş kaplamanın arasında bulunacaktır.

Yapının zemin katındaki tiyatro salonu özgün işleviyle aynı doğrultuda bir sergi ve toplantı salonu olarak değerlendirilecektir. Mekân aynı zamanda buradaki bir projektörle sunumlar ile örneğin belgesel ve film gösterimlerine de hizmet verecektir. Z02 (Tiyatro ve Konferans Salonu) mekânının sahnesinin kuzey cephesine bakan kısmına kapı açılarak buranın da bir mekân olarak değerlendirilmesi sağlanacaktır. Burası, taşınabilir sergi elemanları, sandalye, teknik elemanlar vb. eşyaların depolandığı bir alan olarak kullanılacaktır. Sahnede bulunan diğer kapıdan girilen mekân ise depo ve hizmetli odası olarak düzenlenmiştir. Buranın binanın temizliği ve güvenliği ile sorumlu kişinin hazırlanacağı ve dinleneceği bir mekân olarak düşünülmüştür. Bu mekânın ayrıca, konferans salonu mekânında hazırlanacak uluslararası konuşmalar için de bir simultane çeviri odası olarak kullanılması da uygun görülmüştür.

Mekânlarda bütünlüğü bozan, yapıya zarar verebilecek her türlü donanımdan kaçınılacaktır. Isıtma sistemi olarak, merkezi kalorifer sistemi düşünülmüştür.

Uygulanacak kalorifer petekleri için benzer örnekler kullanılması amacıyla diğer Rum Okulları incelenecektir. Bu sistemin kurulacağı mekân için, dışarıdaki merdiven altında kalan, günümüzde kömürlük mekânına ait olan yer düşünülmüştür. Buranın ayrıca bahçe peyzajıyla ilgili araç ve gereçlerin de depolanacağı bir yer olarak kullanılması uygun görülmüştür. Zemin katta merdiven altında bulunan kısım vestiyer, mutfak alanı ise karşılama birimi, güvenlik ve danışma olarak kullanılacaktır. Buradaki mermer tezgah korunarak alt kısmına ahşap kapaklı dolaplar yerleştirilecektir. Günümüzde mutfak mekânından girişi sağlanan deponun duvarı batı cephesine doğru büyütülerek, yapının II. dönem restitüsyonunda olduğu gibi tuvalet olarak kullanılması ve kapısının holden açılması düşünülmüştür. Buradaki kapatılmış pencereler, restitüsyon kararlarına uygun olacak şekilde açılacaktır. Pencerelerin tuvalet kabinlerine geldiği kısımlarda ise camları film kaplanarak içerisinin dışarıdan görünmemesi sağlanacaktır.

Yapının birinci katındaki sınıf mekânları okuma alanı olarak düşünülmüştür. 104 mekânı mutfak, denizi gören 105 mekân da kafeterya olarak düşünülmüş, 106 mekânı ise yönetim birimine ayrılmıştır. Kafeterya ile mutfak arasında bir servis penceresi açılmıştır. Sınıf kapılarının üzerinde bulunan sınıf numaraları korunarak her oda belli bir döneme hitap edecek şekilde düzenlenmiştir. Holün sonundaki günümüzde 110 numaralı oda, kütüphanenin arşivi olarak düzenlenmiş, buradaki kapatılmış kapı açılarak batısındaki mekânla bağlantısı sağlanmıştır. Bu mekân holün batısından da geçiş sağlanan yapının en geniş kitaplık ve okuma alanı olarak düzenlenmiştir. Bu bölümün kuzeyinde, yukarıya, yani konaklama alanı olarak kullanılması düşünülen kata çıkılan hol, wc, ütü de yapılabilecek bir depo alanı ve merdivenin altında kalan kısımda çamaşır yıkama - kurutma elemanları bulunacaktır. Yapının ikinci katı üç adet ikişer kişilik oda ve bir holden oluşmaktadır. Bu kata çıkılan merdivenlerdeki kapatılmış pencerenin açılması ve bütündeki pencerelerin restitüsyon projesine uygun olarak düzenlenmesi önerilmektedir.

Yapıdaki mevcut kullanıcılar için ise uygun bir yer tahsis edilmesi öngörülmüştür.

7. SONUÇ

19. yüzyılın sonunda faaliyet gösteren Rum mimarların, o dönemdeki batılılaşmanın da etkisiyle inşa ettiği yapılar İstanbul'un mimarisinin oluşumunda büyük önem taşır. Bu mimarlardan biri olan, Yeniköy Zoğrafyon Rum Kız İlkokulu'nun da mimarı Konstantinos Dimadis, kendine özgü uslubuyla İstanbul'da ve İstanbul dışında bir çok projeye imza atmıştır. Dönemin Cité de Pera (Çiçek Pasajı), Zoğrafyon Lisesi gibi ünlü yapılarını yaptıran banker Hristaki Zoğrafos, okulun yapılması için bağışta bulunmuş, 1872 yılında inşaat gerçekleşmiştir. Bu Rum Okulu yapısı, dönemin mimari uslubuna, yapım tekniklerine ışık tutmakta, tarihi ve sosyal bir olguya tanıklık etmektedir. Bu sebeple, yok olma sürecinde olan bu yapının korunarak gelecek nesillere aktarılması, özgün işlevini yerine getiremeyecek olsa da yaşatılması gerekmektedir.

Tez çalışması kapsamında yapının mevcut durumu belgelenecek geçirdiği dönemler incelenmiştir. Yapının yazılı ve çizili kaynaklardan elde edilemeyen özgün plan şeması hakkında okuldan mezun kişilerle görüşülmüş ve önemli bilgiler elde edilmiştir. Edinilen bilgiler doğrultusunda yapının mimarı ve onun felsefesi hakkında daha detaylı bilgilere varılmış, araştırmacılara Rum okullarının plan şeması hakkında katkı sağlayacak veriler aktarılmıştır.

1980 yılında öğrenci yokluğundan kapılarını kapatmak durumunda kalan okulun içinde bu tarihten itibaren Rum aileler yaşamaktadır. Bu dönemden sonra yapıya getirilen yeni işlevler doğrultusunda yapının kullanım sorunları ve ihtiyaçları artmış, strüktürel sorunlar meydana gelmiştir. Bakımsızlık ise malzemelerde kimyasal sorunların meydana gelmesine yol açmıştır. Bu sebepten dolayı tez kapsamında yapının onarımına yönelik öneri ve müdahaleler hazırlanmıştır. Yapının kullanımına yönelik yeni bir işlev getirilmiş, okul artık Rum öğrencilere hizmet veremeyeceği için, içinde konaklama birimlerinin de bulunduğu, sergi ve toplantı alanlarının olduğu bir araştırma enstitüsü önerisi getirilmiştir. Yapının zemin katına danışma ve tuvalet birimleriyle kokteyl ve toplantılara da olanak sağlayacak çok amaçlı bir salon

yerleştirilmiş, birinci katına sergi alanları ve bir kafeterya ile ikinci katına girişi dışarıdan da sağlanan konaklama birimleri yerleştirilmiştir.

Hazırlanan restorasyon projesinde öncelikle yapıya bitişik konumdaki tuvalet mekânlarının kaldırılması önerilmektedir. Yapının batısında bulunan iki katlı hizmetli biriminin strüktürel açıdan ömrünü tamamlamış olması sebebiyle yıkılarak yeniden yapılması, plan düzeninin yapıya getirilecek işlev doğrultusunda düzenlenmesi gerekmektedir.

Kilise vakfına ait olan bu yapı için, restorasyon, bakım ve onarımı ile ilgili bir bütçe ayrılmalıdır. Bilinçli yaklaşımlarla ve yapının özgün durumuna saygılı bir biçimde gerçekleştirilecek olan restorasyon projesi, kültür varlıklarımızdan biri olup, günümüzde pekçoğu işlevini yitirmiş olan Rum okullarının değerlendirilerek yeniden hayata geçirilmesi için bir örnek oluşturmayı amaçlamaktadır.

KAYNAKLAR

- Ahunbay, Z.**, 2004. Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, YEM Yayınevi, İstanbul.
- Ağat, N.**, 1963. Boğaziçi'nin Turistik Etüdü, İTÜ yayınları, İstanbul.
- Akyol, Ş.**, 1994. İçimdeki Boğaziçi, İstanbul Kitaplığı Yayınları, İstanbul.
- Andreasyan, D. H.**, 1956. XVIII. Asırda İstanbul, İstanbul Matbaası, İstanbul.
- Arslan, R.**, 1973. "Boğaziçi'nin Bugünkü Ekonomik Yapısı", İstanbul'un Boğazı ve Çevresi Sorunları Sempozyumu, İstanbul.
- Artan, T.**, 1989. Architecture as a theatre of life: profile of the eighteenth century Bosphorus, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, MIT, Cambridge, Massachusetts.
- Ayverdi, S.**, 1976. Boğaziçi'nde Tarih, İstanbul Fetih Cemiyeti – Baha Matbaası, İstanbul.
- Belge, M.**, 1994. İstanbul Gezi Rehberi, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Beyatlı, T.**, 1992. Kemal, Aziz İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Büyükkarcı, S.**, 2003. 'Türkiye'de Rum Okulları', Yelken Yayınları, Konya.
- Celal, M.**, 1946. Eski İstanbul Yaşayışı, Türkiye Yayınevi, İstanbul.
- Colonas, V.**, 2005. Greek Architects in the Ottoman Empire (19th-20th centuries), Atina.
- Çelebi, E.**, 1975. Evliya Çelebi Seyahatnamesi, 1-2 İstanbul.
- Deleon, J.**, 1998. Boğaziçi Gezi Rehberi, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Dere, M.**, 2008. Türkiye'de Azınlık Okulları (1945-2007), Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Deri, M.**, 2009. 'Türkiye'de Azınlıklar ve Azınlık Okulları (Rum-Yahudi ve Ermeni Cemaatleri)', IQ Kültür-Sanat Yayıncılık, İstanbul.
- Dethier, Ph. A.**, 1873. Le bosphore et Constantinople, Vienne.
- Dethier, Ph. A.**, 1993. Boğaziçi ve İstanbul (19.Yüzyıl Sonu), Çev. Ümit Öztürk. Giriş: S. Eyice, Eren Yayınları, İstanbul.
- Diehl, C.**, 1924. Les Villes d'Art Celebres: Constantinople, Librairie Ranouard, Paris.
- Dökmeçi, V.**, 2008. Yeniköy, Çelik Gülersoy Vakfı Yayını, İstanbul.
- Eldem, H. S.**, 1993. Boğaziçi Yalıları Rumeli Yakası, Vehbi Koç Vakfı, İstanbul.
- Eldem, H. S.**, 1979. Boğaziçi Anıları, Çeltüt Matbaacılık, İstanbul
- Erdener, O.**, 2006. Boğaziçi Sahilhaneleri, İstanbul B.Şehir. Bel. Yayınları, İstanbul.

- Erguvanlı, K.**, 1978. Mühendislere Jeoloji, İTÜ maden fakültesi, İstanbul.
- Eyice, Semavi.**, 2007. Bizans Devrinde Boğaziçi, Yeditepe Yayınevi, İstanbul.
- Genim, S.**, 2006. Konstantiniyye'den İstanbul'a XIX. Yüzyıl Ortalarından XX. Yüzyıla Boğaziçi'nin Rumeli Yakası Fotoğrafları (I-II), Pera Müzesi, İstanbul.
- Gökbilgin, T, M.**, 1992. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Cilt 6, Türkiye Diyanet Vakfı, İstanbul.
- Grosvenor, E. A.**, 1895. Constantinople (1-2), Sampson Low – Marston and Company Limited, London.
- Güleryüz, N.**, 1992. İstanbul Sinagogları, Gözlem Gazetecilik, İstanbul.
- Gtlius, P.**, 2000. Çev. Erendiz Özbayoğlu, İstanbul Boğazı, Eren Yayıncılık, İstanbul.
- Hovannesyan, S. S.**, 1996. Payitaht İstanbul'un Tarihçesi, Çev.: Elmon Hançer, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- İnciciyan, L. D.**, 1791. Boğaziçi ve Bizans Sayfıyeleri, Venedik.
- Janin, R.**, 1950. Constantinople Byzantine: Development Urbain et Repertoire Topographique, Institut Français d'Etudes Byzantines, Paris.
- Kalfaoğlu, A.**, 2011: Kişisel görüşme.
- Karaoğlu, F.**, 2011: Kişisel görüşme.
- Karlı, Ö.**, 2006. İstanbul'da Rum Liseleri ve İoakimion Rum Kız Lisesi Restorasyon Projesi, Yüksek Lisans Tezi, YTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Koçu, R. E.**, 1963. İstanbul Ansiklopedisi, İstanbul.
- Koulouridis, İ.**, 2011. Kişisel görüşme.
- Kömürçüyan, E.Ç.**, 1988. İstanbul Tarihi. XVII asırda İstanbul.
- Kuban D.**, 1969. İstanbul'un Tarihi Yapısı: Tarihi Gelişme, Şehir Tarihi Yapısının Özellikleri, Koruma Yöntemleri, İTÜ, Mimarlık Fakültesi, İstanbul.
- Mclroy, A. L.**, 1924. From a balcony on the Bosphorus, London.
- Mikes, K.**, 1944. Türkiye Mektupları, Çev. Sadettin Karatay, Maarif Matbaası, Ankara
- Milas, A.**, 1996. İstanbul Mühürleri, Nimosini Yayınevi, Atina.
- Öz, T.**, 1965. İstanbul Camileri, Cilt II, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Pardoe, M.**, 1838. Beauties of the Bosphorus, George Virtue, London.
- Pasadaios A.**, 1987. Ιερά Θεολογική Σχολή Χάλκης. Ιστορία, αρχιτεκτονική, έκδοση Ιεράς Μητροπόλεως Ελβετίας, Αθήνα. [İera Teoloyiki Sholi Halkis. İstoria, arhitektoniki, ekdosi İeras Mitropoleos Elvetias, Atina.]
- Salman, S.Y.**, 2004. Boğaziçi Tarihi Sit Alanının Yok Olma Süreci ve Kalan Sınırlı Değerlerin Korunma Olasılıkları, Doktora Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Saraç, M.M.**, 2003. Tarihi Yığma Kargir Yapıların Güçlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şalom Gazetesi**, 23 Nisan 2008, “*Yeniköy Sinagogu’nun başarılı gabayları*”, İstanbul.
- Şaman, D.**, 1988, 19. yy İstanbul’da Azınlık Okulları Mimarisi, Yüksek Lisans Tezi, YTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şehsuvaroğlu, H. Y.**, 1986, Boğaziçi’ne dair, Turing Yayınevi, İstanbul.
- Şenyurt, O.**, ‘1800-1950 Yılları Arasında İstanbul’da Faaliyet Gösteren Rum Mimarlar’, Yüksek Lisans Tezi, YTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tekeli, İ.**, 1995. “Yeniköy”, Düünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, 07, Türkiye ve Ekonomik Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.
- Timoni, A.**, 1844. Nouvelles Promenades dans le Bosphore, Constantinople.
- Tsilenis, S.**, 1998. Η Κωνσταντινούπολη του 19ου αιώνα, το πέρασμα από την παράδοση στον κοσμοπολιτισμό», επιθεώρηση Η καθ’ημάς Ανατολή, Σύνδεσμος των εν Αθήναις Μεγαλοσχολιτών, Αθήνα. [İ Kostandinupoli tu 19u iona, to perasma apo tin paradosi ston kosmopolitismo, epiteoriki i kathimas Anatoli, Sindesmos ton en Atines Megalosholiton, Atina.]
- Tsilenis, S.**, 2004. Το κτιριο της μεγαλης του γενουσ σχολησ και ο δημιουργος της Κ. Δημαδησ, İstanbul. [to ktirio tis megalis tu yenus sholis ke o dimiurgos tis K. Dimadis, İstanbul.]
- Tsilenis, S.**, 2010: Kişisel görüşme.
- Türker, O.**, 2004. Nihori’den Yeniköy’e / Bir Boğaziçi Köyünün Hikayesi, Sel Yayıncılık, İstanbul.
- Tütel, E.**, 1994. Şirket-i Hayriye, İletişim Yayınları, İstanbul,.
- Ortaylı, İ.**, 1974. Tanzimattan Sonra Mahalli İdareler, TODAİE, Ankara.
- Öz, T.**, 1965. İstanbul Camileri, Cilt II, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Tuğlacı P.**, 1991. İstanbul Ermeni Kiliseleri, Pars Yayın Limited, İstanbul.
- Vander S. R.**, 2000, Boğaz’dan... Kendi Rehberliğinizde Bir Gezi, Çitlembik Yayınevi, İstanbul
- Vingas, L.**, 2010. Kişisel görüşme.
- Yerasimos, M.**, 2010. Kişisel görüşme.
- Walsh, R.**, 1839. Constantinople and the Scenery of the Seven Churches of Asia Minor, London.

EKLER

EK A : Tarihi harita, belge ve çizimler

EK B : Mevcut duruma ait görsel veriler

EK C : Yapının mimarı Konstantinos Dimadis'e ait projeler ve benzer örnekler

EK D : Proje çizimleri

EK D.1 : Rölöve

EK D.2 : Restitüsyon

EK D.3 : Restorasyon

EK D.4 : Silüetler

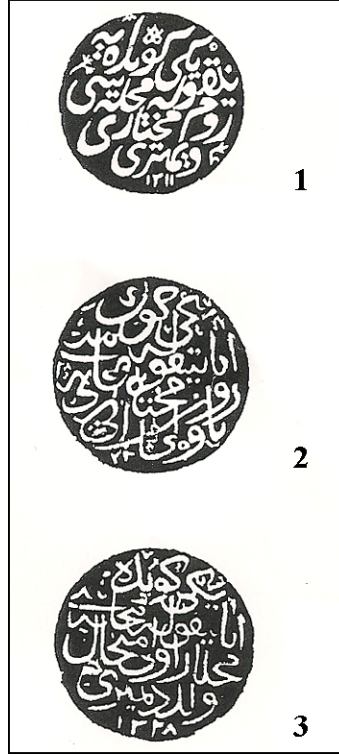
EK A

Şekil A.1 : W.H. Bartlett'e ait Yeniköy gravürü (Pardoe, 1838).

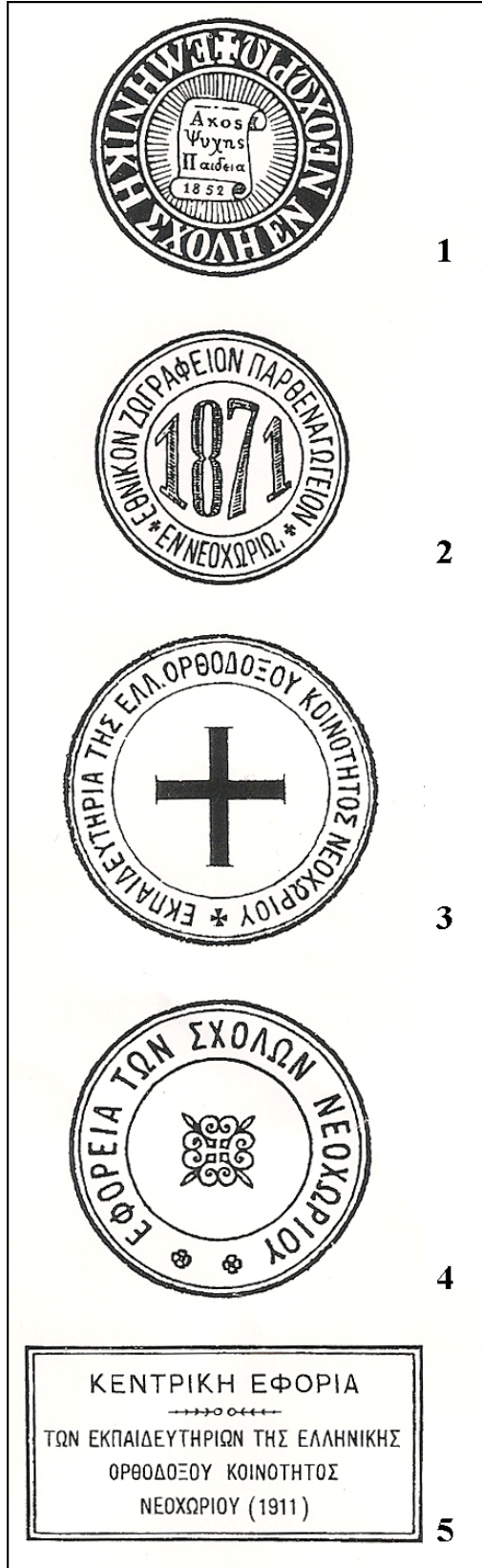
Şekil A.2 : Thomas Allom'a ait gravürde Yeniköy'de bir Rum papazının evi (Allom, 1839).

Şekil A.3 : Yeniköy'ün Rum muhtarlarına ait mühürler: 1. Yeniköy'de Aya Nikola mahallesi Rum Muhtarı Dimitri, 1311 (1893), 2. Yeniköy'de Molla Çelebi mahallesi Rum muhtarı Kostaki, 3. Yeniköy'ün Aya Nikola mahallesi muhtarı Mihail Vlahodimitri, 1327 (1909).

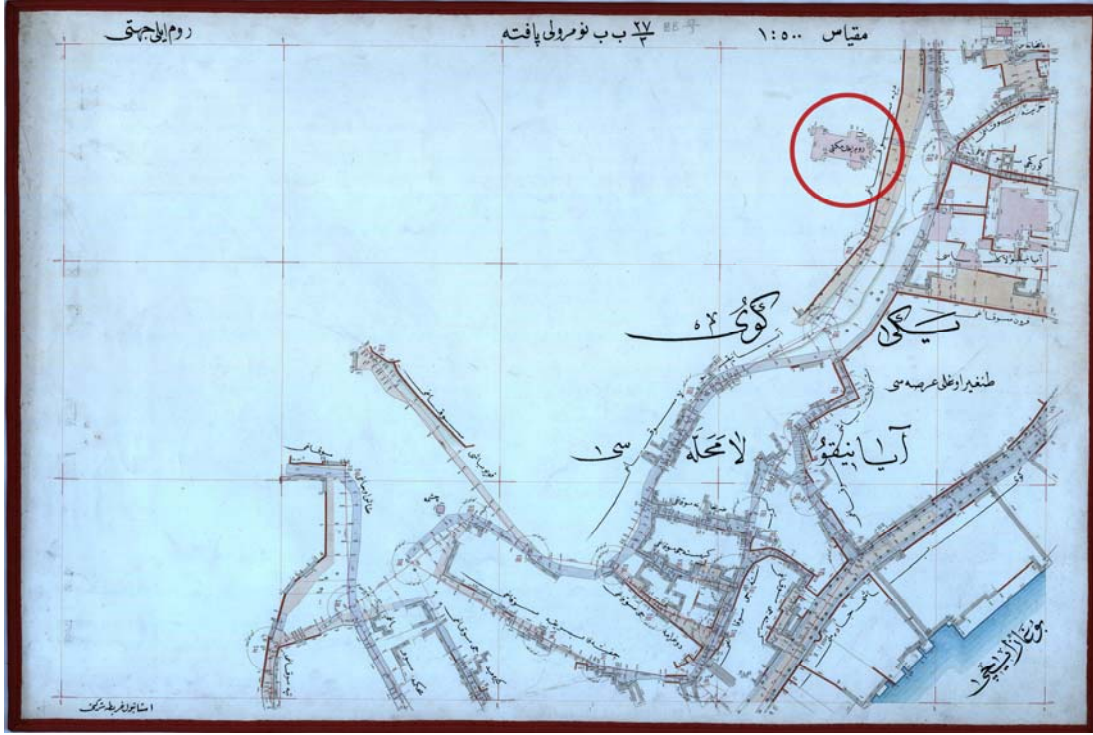
Şekil A.4 : Yeniköy'ün Rum dernekleri: 1. Yeniköy /Boğaziçi) Marifetperver Anagennisis [Rönesans] Rum Derneği (1920), 2. Yeniköy Aya Nikola Kadınlar Fukara Perver Derneği, 3. Yeniköy Köybaşı Kadınlar Fukarasever Derneği, 1950

Şekil A.5: Yeniköy'e ait Mühürler: 1.Yeniköy Rum Okulu (1852), 2.Yeniköy [Rum] Milleti Zoğrafyon Kız Okulu (1871), 3.Yeniköy Rum Ortodoks Cemaati Eğitim Kurumları, 4.Yeniköy Okulları Mütevelli Heyeti, 5. Yeniköy Rum Ortodoks Cemaati Okulları Merkez Mütevelli Heyeti (1911 (Milas, 1996).

Şekil A.6 : Necip Bey Haritası ve lejandı, 1920 (IRCICA Arşivi).

Şekil A.7 : Rumeli Ciheti Haritası, 1926 (İBB Atatürk Kitaplığı Arşivi)

Şekil A.8 : Sebah-Joaillier'e ait bir fotoğraf, 1900~ (AAE Fotoğraf Arşivi, Kod: 9580+R 33.598 Reprö)

Şekil A.9 : Yeniköy Haritası, 1927 (İstanbul Belediyesi Harita Arşivi) (Artan, 1989).

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
İSTANBUL İİİ NUMARALI KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI
KORUMA KURULU MÜDÜRLÜĞÜ

KARAR

Toplantı Yeri
İSTANBUL

Toplantı Tarihi ve No : 5.2.2003 – 839

Karar Tarihi ve No : 5.2.2003 – 13488

İstanbul İli, Sarıyer İlçesi, Yeniköy Mahallesi, Sait Halim Paşa Caddesi'nde yer alan, 67 pafta, 640 ada, 2 parsel sayılı, Gayrimenkul Eski Eserler ve anıtlar Yüksek Kurulu'nun 14.12.1974 gün 8172 sayılı kararıyla tespit ve ilan edilen Boğaziçi Sit Alanı'nda, 24.6.1983 gün 15175 sayılı kararıyla sınırları belirlenen Öngörünüm Bölgesi'nde kalan, aynı kararla onaylanan 1/1000 ölçekli Boğaziçi Sit Alanı Öngörünüm Bölgesi Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planıyla korunması gerekli taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilen, tapu kaydında bahçeli kagir Rum İlkokulu vasıflı Yeniköy Panayia Kumariotissa Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı mülkiyetindeki taşınmazın bahçe temizliğine ilişkin Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 15.5.2002 tarih 167-1670 sayılı, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün 29.7.2002 gün B.16.0.KTV.0.11.00.01.732/34.17.1536/8827 sayılı yazısı okundu, ekleri incelendi, yapılan görüşmeler sonunda;

İstanbul İli, Sarıyer İlçesi, 640 ada, 2 parseldeki Rum İlkokulu binasının koruma grubunun 1.grup olarak belirlenmesine, yapı bahçesine ilişkin ilgili Vakfın Vakıflar Bölge Müdürlüğü'ne 24.4.2002 tarihli yazısı, Vakıflar Bölge Müdürlüğü'nün 15.5.2002 tarih 167-1670 sayılı yazısı, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün 29.7.2002 tarih 8827 sayılı yazısı ve eki olan Kültür Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Topluluğu Koordinasyon Genel Müdürlüğü'nün 12.7.2002 tarih 422-3860 sayılı yazısı doğrultusunda yapılmak istenen bahçe temizliği işlemlerinin, herhangi bir ağaç kesmemek ve bahçe mimari öğeleri veya kotlarında değişiklikler yapmamak şartıyla uygun olduğuna karar verildi.

OKYAY (İsmet)
BAŞKAN
(Bulunmadı)

BİNAN (Can)
ÜYE
İmza

TURGUT (Ahmet)
BAŞKAN YARDIMCISI
İmza

KÜÇÜKAY (Bahri)
ÜYE
İmza

PUSATLI ERTOK (Oya)
Boğaziçi İmar Müd.Tems.
İmza

İŞLİ DEMİREL (Esin)
İst.Vak.Böl.Müd.Tems.
(Bulunmadı)
7.2.2003 ŞB.PB.

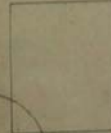
Şekil A.10 : KTVKKB kararı.

Öğrencinin okul n°	39	
Adı ve soyadı	İstavri Kalfa oğlu	
Babasının adı	Kofo	
Doğduğu yer ve yıl	İstanbul 25-7-936	
Uyrukludu	C. C.	
Mezun olduğu devre	1947-48	
Diplomayı veren okul	Yeniköy Rum İlk	
Okulun bulunduğu	İl	İstanbul
	İlce	Sarıyer
	Köy veya mahalle	Yeniköy
	Sokak	Sait Halim Paşa
	n°	10

İşik olarak diploma defterine
ve defterine işlenmişdir

İ. Kalfa
İSTANBUL MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

Şekil A.11 : İstavri Kalfaoğlu'nun karnesi.

Öğrencinin okul n°	152	
Adı ve soyadı	Tanaş Angelidis	
Babasının adı	Yörge	
Doğduğu yer ve yıl	İst. Paşabahçe. 20.9.1938.	
Uyruklığı	T.C.	
Mezun olduğu devre	1950 - 1951	
Diplomayı veren okul	Yeni Köy, Rum. İlk Karma	
Okulun bulunduğu	İl	İstanbul
	İlçe	Sarıyer
	Köy veya mahalle	Yeni Köy
	Sokak	Sait Halim Paşa
	n°	10.

Örnek. 3

Şekil A.12 : Tanaş Angelidis'in karnesi (birinci sayfa).

Türkiye'de Azlık Okullarına Mahsus İLK OKUL DİPLOMASI

Diploma n° 17/3

1950 -1951 Ders yılı

DERSLER	Notlar	DERSLER	Notlar
Türkçe Dil	Pekiyi		
T. Kültür	Pekiyi		
Rumca	İyi		
Din Dersi	Pekiyi		
Aritmetik-Geometri	İyi		
Tabiat-Eşya	Pekiyi		
Fransızca	İyi		
Resim	İyi		
El İşleri	Pekiyi		
Jimnastik	Pekiyi		
Musiki	Pekiyi		
Gidiş	İyi		

Tarçı oğlu-kızı *Tanaş* yukarıda adları gösterilen derslerin yapılan imtihanlarında başarı gösterdiğinden kendisine *Pekiyi* dereceden diploma verildi. 1951 yılı *Haziran* ayının *dokuzuncu* günü.

Jeniköy Rum İLK OKULU
Müdürü

J. Apantolopulu

Şekil A.13 : Tanaş Angelidis'in karnesi (ikinci sayfa).

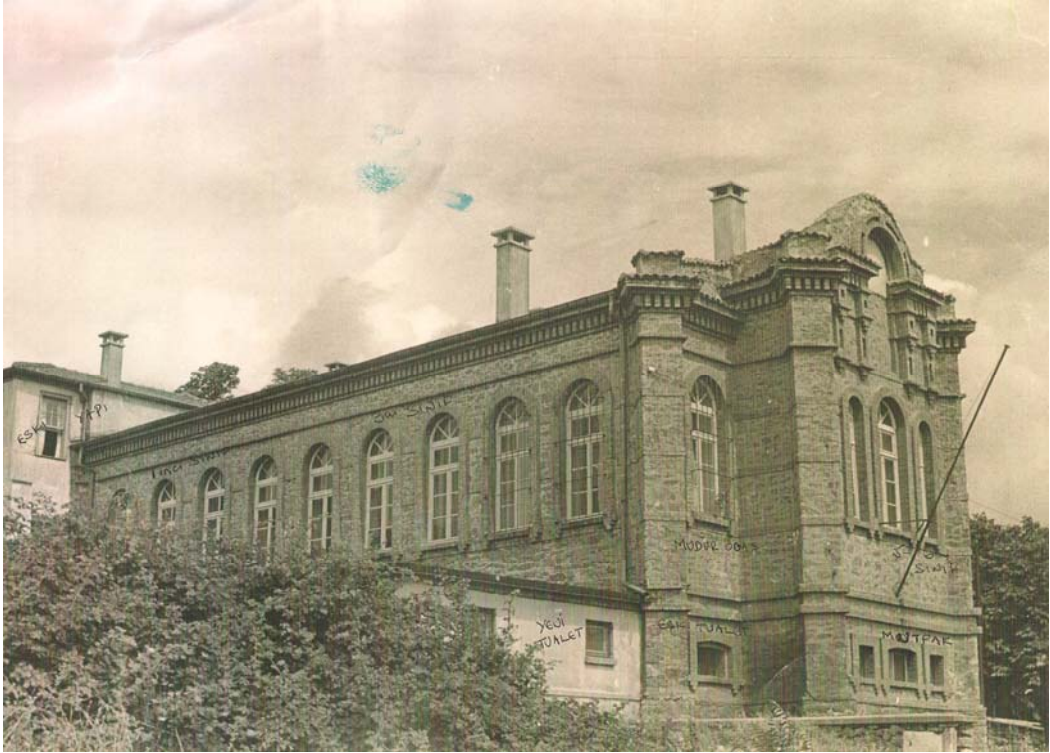
Şekil A.14 : Kuzey cephesinde çekilmiş bir fotoğraf,1955 yılları (Tanaş Angelidis Arşivi)

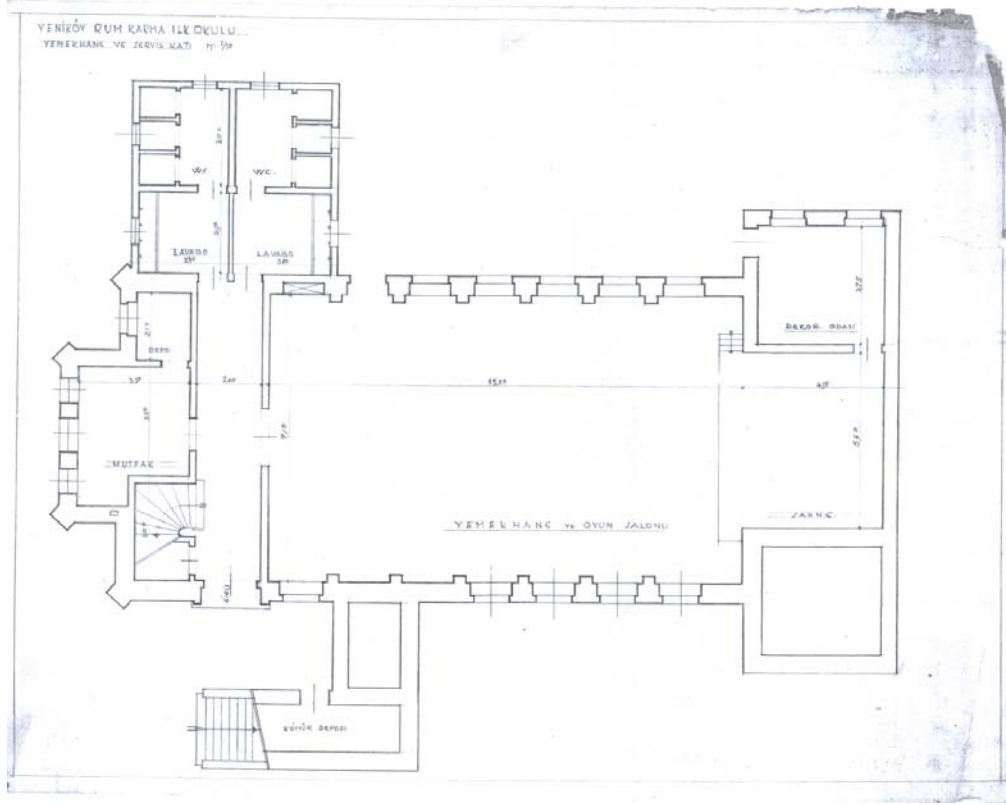
Şekil A.15 : Kuzey cephesinde çekilmiş bir fotoğraf, 1948 (İlias Kuluridis Arşivi)

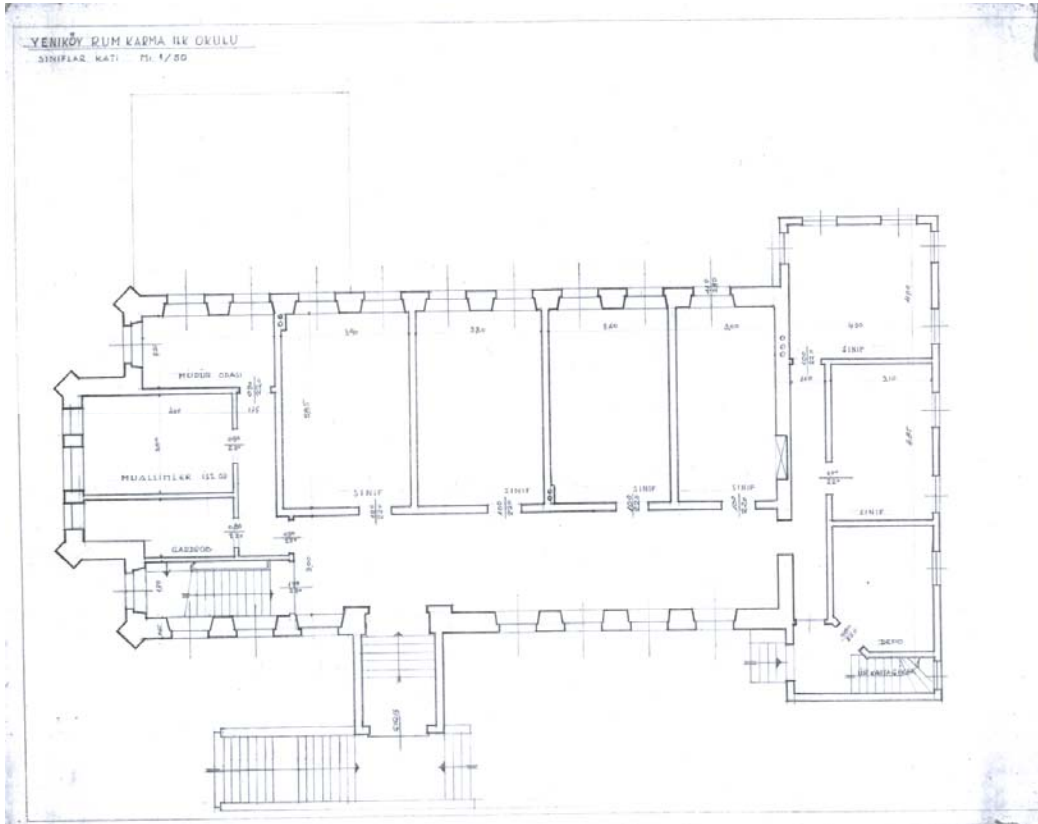
Şekil A.16 : Kuzey cephesinde çekilmiş bir fotoğraf, 1915-1920 yılları arası (İlias Kuluridis Arşivi)

Şekil A.17 : Güney cephesine doğru çekilmiş bir fotoğraf, 1955 yılları (İlias Kuluridis Arşivi)

Şekil A.18 : Zemin kat restorasyon çizimleri, 1954 (Laki Vingas arşivi)

Şekil A.19 : Birinci kat restorasyon çizimleri, 1954 (Laki Vingas arşivi)

Şekil A.20 : Doğu cephesi görünüşü

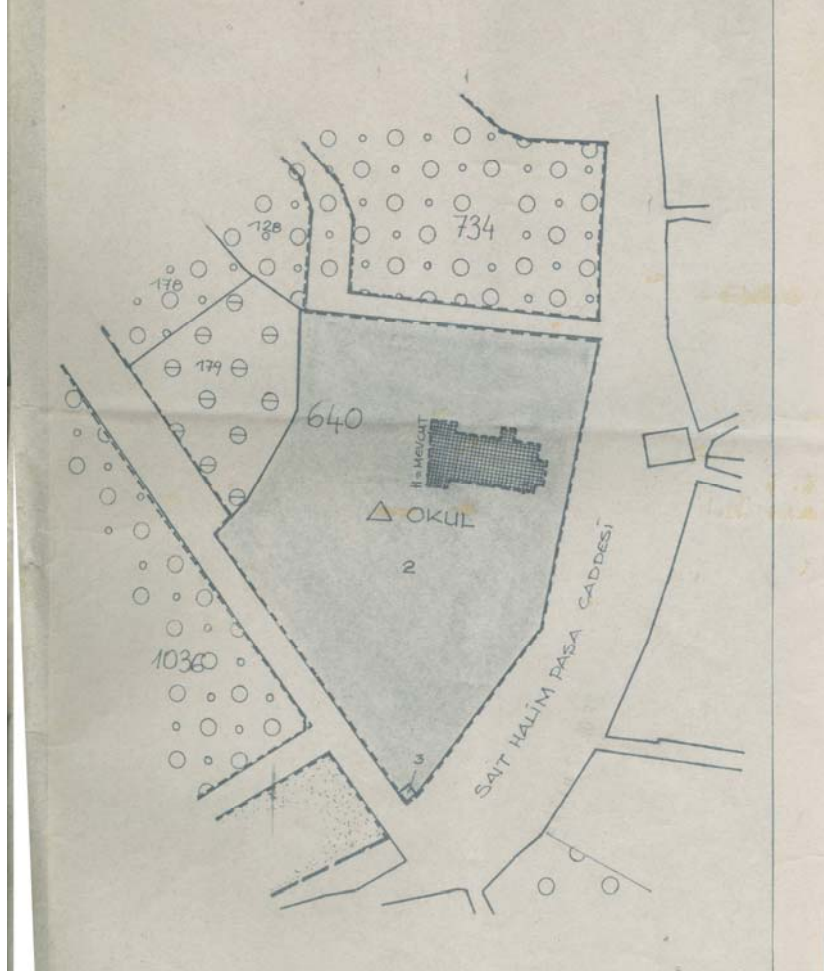

Şekil A.21 : Doğu cephesi görünüşü

T.C. İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI BOĞAZIÇI İMAR MÜDÜRLÜĞÜ		İMAR DURUMU FORMU				SARİYER.... İLÇESİ	
Büyükşehir Belediyesine Gönderilme Kod.No'su						Dilekçe-yazı Tarih/Sayı	
İlgilisi		İST. III. NUMARALI KÜLTÜR VE TABİAT.V.K. Kurulu Müdürlüğü				05/06/2002 1028	
Adres							
Mahalle	Sokak	Kapı No	Pafta	Ada	Parsel	Yüzölçümü	
YENİKÖY			67	640	2	6091.92m ²	
İmar Planı Adı			İmar Planı Tastik Tarihi	İmar Planı Pafta No	İmar Planı Ölçeği		
BOĞAZIÇI ÖN GÖRÜNÜM BÖLGESİ UYGULAMA İMAR PLANI			22.07.1983 21.02.1986	BB127	1/1000		
Yapılama şartları	İnş.nizamı	T.A.K.S.	K.A.K.S.	İfraz cephe şartı	İfraz derin lik şartı	İfraz Alanı sartı	5 yıllık imar prop. dahil Değ. II
	← AVAN PROJE →						☐ ☒
	Bina Yüksek.	Bina derin.	Ön bahçe	Yan bahçe	Arka bahçe	Kot alınacak nokta	İmar pl.da tah.ed.alan
← AVAN PROJE →						PLAN NOTU	OKUL
<p>Not:İşbu imar durumu boş arsa için tanzim edilmiş olup, imar planında ve mevzuatta değişiklik olursa hiçbir hak idda edilemez.</p> <p>*22.07.1983 onanlı, 1/1000 ölçekli Boğaziçi Öngörünüm Bölgesi Uygulama İmar planında 2 ve 3 parseller birlikte okul alanında kalmakta olup, 2 nolu parselde tescilli eski eser mevcuttur.</p> <p>*Fonksiyonun gerektirdiği ölçülerde olmak ve en çok 3 katı (max H=9.50m) geçmemek koşulu ile hazırlanacak teklif avan projeler Büyükşehir Belediye Başkanlığının ve K.ve T.V.K.Kurulunun olumlu görüşü ile uygulama yapılacaktır.</p> <p>*II.grup eski eserlerin yıkılarak yapılmasında sakınca olmadığına dair K.ve T.V.K.Kurulunca karar alınmasından sonra K.ve T.Varlıklarını Koruma Kurulunca karar alınarak uygulama yapılacaktır.</p> <p>*Öneri binanın taban alanı mevcut binanın taban alanını, binanın yüksekliği, mevcut binanın yüksekliğini geçmemek kaydıyla K.ve T.V.K.Kurulunca kabul edilen mimari projelerine göre uygulama yapılacaktır.</p> <p>*Mevcut binanın kontur ve gabarisi büyütülemez.</p> <p>*Mevcut yapının kat adedinden daha fazla katlı yapılamaz.</p> <p>*İstikamet rölövesi Harita Şefliğinden alınacaktır.</p> <p>*Plan notlarına uyulacaktır.</p> <p>*Uygulamadan önce tevhit işlemleri tamamlanacaktır.</p>							
Çizen ve Kontrol eden	Harita çapına uygundur.	İmar durum belgesi imar planı ve imar mevzuatına uygundur.				Tasdik olunur	
	Çizen	Rapörtör	Büro Şefi	Müdür Muavini	Müdür Bld.Bşk.nı adını		
Adı Soyadı	Atilla STALAY	Mimari	Ahmet GÖKİRMAK İns. Müh. Boğaziçi İmar Müd. Yrd.	Ahmet GÖKİRMAK İns. Müh. Boğaziçi İmar Müd. Yrd.	Müdür Bld.Bşk.nı adını		
İmza					Müdür Bld.Bşk.nı adını		
Tarih	19.06.2002	20/6/2002	21/6/2002	21/6/2002	HAZİRAN 2002		

28.06.2002 11:59

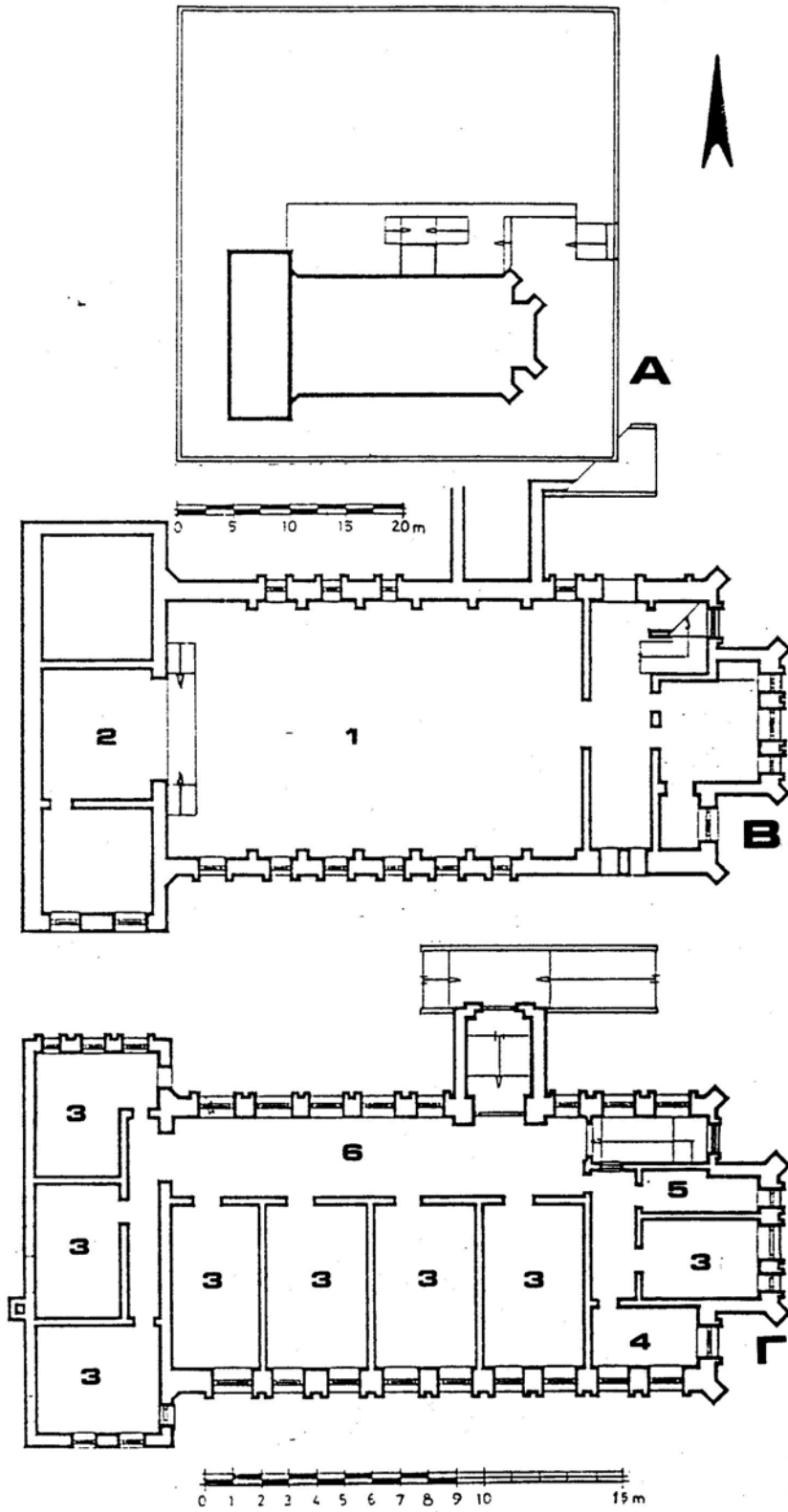
Şekil A.22 : İmar durumu formu (1.2)

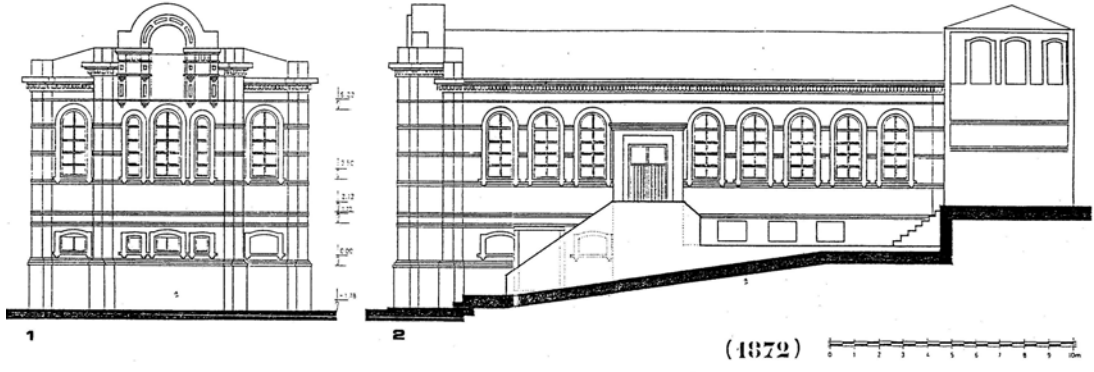
Şekil A.23 : İmar durumu formu (2.2)

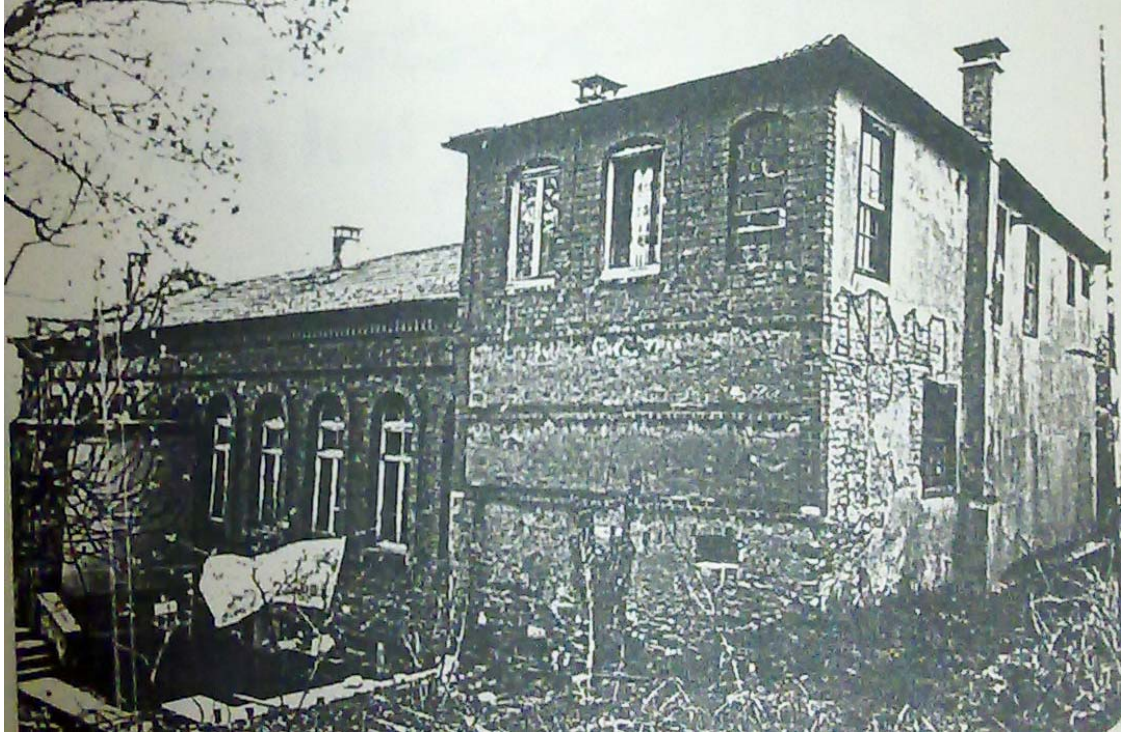
Şekil A.24 : Okulun sahilden bir fotoğrafı (Genim, 2006)

Şekil A.25 : Zemin ve birinci kat plan çizimleri (Şaman, 1988)

Şekil A.26 : Doğu (1) ve kuzey (2) cepheleri çizimi (Şaman, 1988).

Şekil A.27 : Kuzey ve batı cepheleri (Şaman, 1988)

Şekil B.3 : Ön cephede bulunan mermer plaka.

Şekil B.4 : Vaziyet planı (google earth).

Şekil B.5 : Sait Halim Paşa Caddesi'nden okulun görünüşü

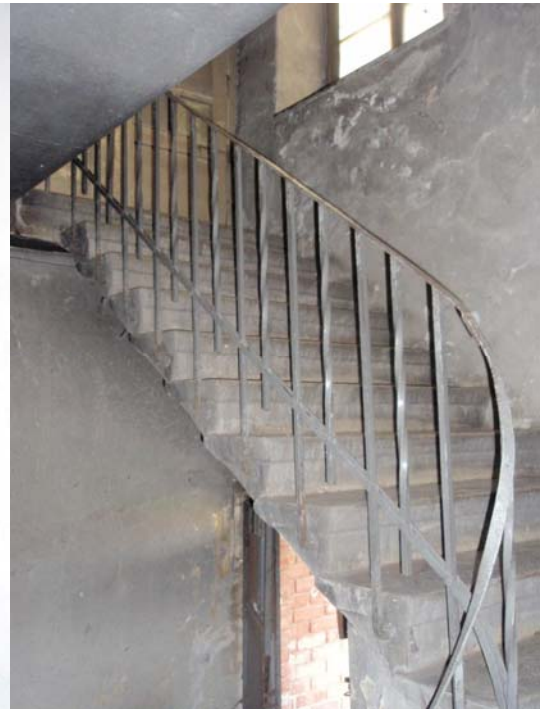
Şekil B.6 : Vaziyet planı

Şekil B.7 : Kuzey cephesi ± 0.00 kotu girişi.

Şekil B.8: Zemin katı birinci kata bağlayan merdiven.

Şekil B.9 : Zemin katı birinci kata bağlayan merdiven.

Şekil B.10: Merdiven altında kalan mekân

Şekil B.11: Z01 Mekânı (Hol) doğu duvarına bakış

Şekil B.12: Z01 Mekânı (Hol) güney duvarına bakış

Şekil B.13: Z01 (Hol) mekânının batı duvarındaki kapı

Şekil B.14: Z02 Mekânı (Yemekhane ve Tiyatro Salonu)

Şekil B.15: Z02 Mekânı (Yemekhane ve Tiyatro Salonu)

Şekil B.16: Z02 (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) mekânında bulunan kapatılmış kapı

Şekil B.17: Z02 Mekânı (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) güney duvarına bakış

Şekil B.18: Z02 Mekânı (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) kuzey ve batı duvarına bakış

Şekil B.19: Z03 mekânı (Sahne) taşıyıcıları.

Şekil B.20 : Z03 mekânı (Sahne) taşıyıcıları.

Şekil B.21: Z03 mekânı (Sahne) güney duvarı.

Şekil B.22 : Z04 (Dekor Odası) mekânının doğu duvarındaki kapatılmış kapı

Şekil B.23 : Z04 Mekânı (Dekor Odası) doğu duvarı.

Şekil B.24 : Z05 Mekânı (Mutfak) doğu ve kuzey duvarlarındaki tezgah.

Şekil B.25 : Z05 Mekânı (Mutfak) doğu duvarına bakış.

Şekil B.26 : Z05 (Mutfak) mekânında görülen kuzine borusu.

Şekil B.27 : Z05 (Mutfak) mekânının karo mozaik kaplaması.

Şekil B.28 : Z06 Mekânı (Depo) güney duvarı.

Şekil B.29 : Z06 Mekânı (Depo) mozaik süpürgelik detayı.

Şekil B.30: Mekânı (Wc) doğu duvarı el yıkama yerleri.

Şekil B.31 : Z07 Mekânı (Wc) doğu duvarı tuvalet kabinleri.

Şekil B.32 : Z07 (Wc) mekânındaki tahrip edilmiş tuvalet.

Şekil B.33 : Z07 (Wc) mekânının karo mozaik kaplaması.

Şekil B.34 : Z07 (Wc) mekânının girişi ve tavanı.

Şekil B.35 : Z08 Mekânı (Wc) batı duvarı el yıkama yerleri.

Şekil B.36 : Z08 Mekânı (Wc) kuzey duvarında bulunan niş.

Şekil B.37 : Z08 Mekânı (Wc) güney duvarına bakış.

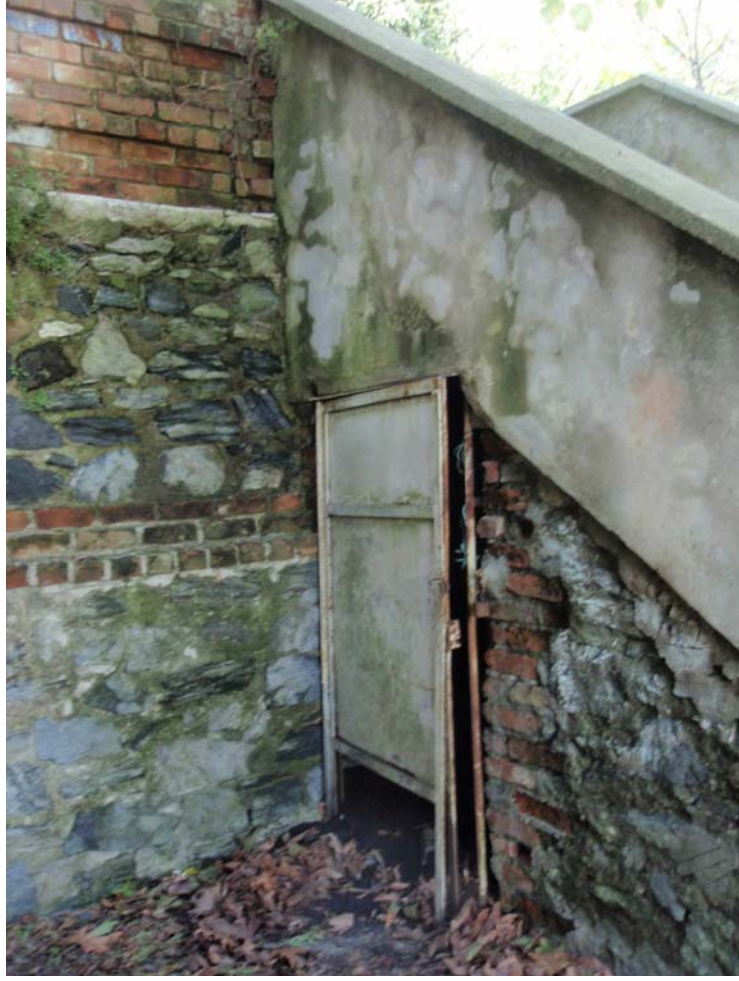
Şekil B.38 : Z08 Mekânı (Wc) batı duvarı tuvalet kabinleri.

Şekil B.39 : Z08 Mekâni (Wc) tavanı.

Şekil B.40 : Z08 Mekâni (Wc) tavanı.

Şekil B.41 : Z09 (Kömürlük) mekânı girişi

Şekil B.42 : Z09 Mekânı (Kömürlük) güney ve batı duvarına bakış.

Şekil B.43 : Z09 (Kömürlük) mekânı batı duvarı.

Şekil B.44 : Z09 (Kömürlük) mekânı.

Şekil B.45 : Birinci kata dışarıdan, yapının kuzey cephesinden çıkan merdiven.

Şekil B.46 : 101 (Giriş) mekânına dışarıdan giriş sağlayan kapı

Şekil B.47 : 101 (Giriş) mekânı güney bakışı

Şekil B.48 : 101 (Giriş) mekânı kuzey bakışı

Şekil B.49 : 101 (Giriş) mekânındaki strüktürel çatlak.

Şekil B.50 : 102 (Hol) mekânına geçiş sağlayan kapılar.

Şekil B.51 : 102 Mekânı (Hol) batı duvarına bakış.

Şekil B.52 : 102 Mekânı (Hol) doğu duvarına bakış.

Şekil B.53 : 102 Mekânı (Hol) doğu duvarına bakış.

Şekil B.54 : 103 Mekânı (Hol) güney duvarına bakış

Şekil B.55 : 103 Mekânı (Hol) kuzey duvarına bakış.

Şekil B.56 : 103 (Hol) mekânından merdiven boşluğuna açılan giyotin pencere

Şekil B.57 : 103 (Hol) mekânının ahşap tavan kaplaması.

Şekil B.58 : 103 (Hol) mekânının ahşap tavan kaplaması

Şekil B.59 : 104 Mekânı (Gardrop) batı duvarına bakış.

Şekil B.60 : 104 Mekânı (Gardrop) kuzey duvarındaki çatlak izi

Şekil B.61 : 104 Mekânı (Gardrop) doğu duvarına bakış.

Şekil B.62 : 105 Mekânı (Öğretmenler Odası) batı duvarına bakış.

Şekil B.63 : 105 Mekânı (Öğretmenler Odası) doğu duvarına bakış.

Şekil B.64 : 105 Mekânı (Öğretmenler Odası) tavanı

Şekil B.65 : 105 Mekânı güney duvarındaki çatlak izleri

Şekil B.66 : 106 Mekânı (Müdür Odası) batı duvarına bakış.

Şekil B.67 : 106 (Müdür Odası) mekânının harap olmuş tavan kaplaması

Şekil B.68 : 106 (Müdür Odası) mekânındaki yanmış tavan kaplaması

Şekil B.69 : 106 (Müdür Odası) mekânındaki yanmış tavan kaplaması

Şekil B.70 : 106 (Müdür Odası) mekânındaki yanmış tavan kaplaması

Şekil B.71 : 106 Mekânı (Müdür Odası) doğu ve güney duvarına bakış.

Şekil B.72 : 106 Mekânı (Müdür Odası) güney duvarına bakış.

Şekil B.73 : 107 Mekânı (Derslik – Oturma Odası) kuzey duvarına bakış.

Şekil B.74 : 107 Mekânı (Derslik – Oturma Odası) güney duvarına bakış.

Şekil B.75 : 108 Mekânı (Derslik) kuzey duvarına bakış.

Şekil B.76 : 108 Mekânı (Derslik) güney duvarına bakış.

Şekil B.77 : 108 (Derslik) mekânındaki değiştirilmiş pencere doğraması

Şekil B.78 : 109 Mekânı (Derslik) kuzey duvarına bakış.

Şekil B.79 : 109 Mekânı (Derslik) güney duvarına bakış.

Şekil B.80 : 110 Mekânı (Derslik) kuzey duvarına bakış.

Şekil B.81 : 110 Mekânı (Derslik) güney duvarına bakış.

Şekil B.82 : 111 Mekânı (Hol) güney duvarına bakış.

Şekil B.83 : 111 Mekânı (Hol) kuzey duvarına bakış.

Şekil B.84 : 111 Mekânı (Hol) ahşap tavan kaplaması.

Şekil B.85 : 111 Mekânı (Hol) kuzey duvarına bakış.

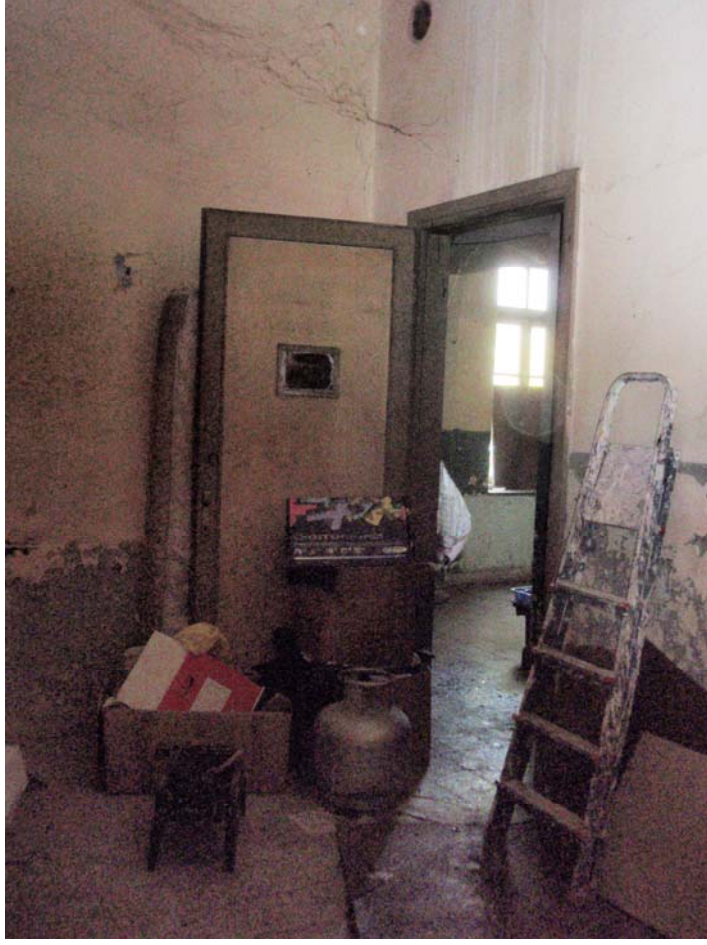
Şekil B.86 : 112 Mekânı (Derslik) kuzey duvarına bakış.

Şekil B.87 : 112 Mekânı (Derslik) doğu ve güney duvarına bakış

Şekil B.88 : 112 Mekânı (Derslik) güney duvarına bakış.

Şekil B.89 : 113 Mekânı (Derslik) doğu ve kuzey duvarına bakış.

Şekil B.90 : 113 Mekânı (Derslik) batı duvarına bakış.

Şekil B.91 : 113 Mekânı (Derslik) kuzey duvarına bakış.

Şekil B.92 : 114 (Giriş) mekânına dışarıdan giriş kapısı.

Şekil B.93 : 114 (Giriş) mekânına 102 (Hol) mekânından giriş ve seramik zemin kaplaması.

Şekil B.94 : 114 Mekânı (Giriş) ahşap tavan kaplaması

Şekil B.95 : Birinci katı ikinci kata bağlayan ahşap merdiven

Şekil B.96 : 114 Mekânı (Giriş) doğu duvarına bakış.

Şekil B.97 : 115 Mekânı (Wc) güney duvarına bakış.

Şekil B.98 : 116 Mekânı (Depo) güney ve batı duvarına bakış.

Şekil B.99 : 116 Mekânı (Depo) batı duvarına bakış.

Şekil B.100 : 116 Mekânı (Depo) batı ve güney duvarına bakış.

Şekil B.101 : 116 (Depo) mekânında bulunan kapatılmış kapı.

Şekil B.102 : 116 (Depo) mekânından girilen sökülmüş mekânın batı cephesinde görülen izi

Şekil B.103 : 117 (Depo) mekânında görülen merdiven konstrüksiyonu.

Şekil B.104 : 117 Mekânı (Depo) kuzey duvarına bakış.

Şekil B.105 : 117 Mekânı (Depo) kuzey duvarına bakış.

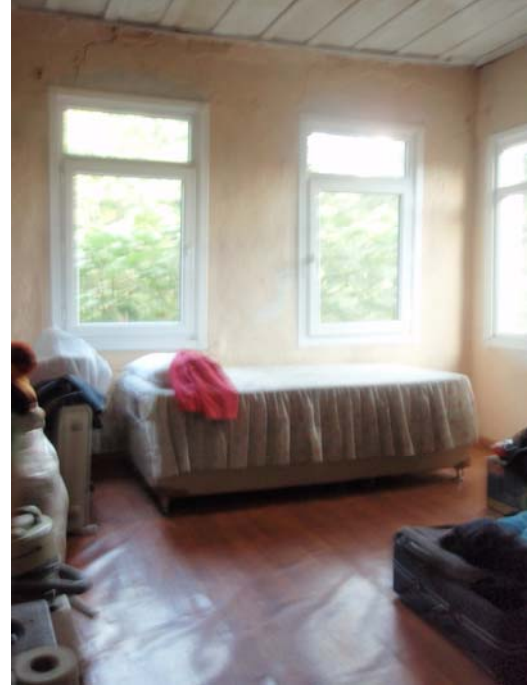
Şekil B.106 : 201 Mekâkı (Hol) kuzey duvarına bakış

Şekil B.107 : 201 Mekâkı (Hol) güney duvarına bakış

Şekil B.108 : 201 (Hol) ve 201 (Yatak Odası) mekânına giriş kapıları.

Şekil B.109 : 202 Mekânı (Yatak Odası) kuzey duvarına bakış.

Şekil B.110 : 202 Mekânı (Yatak Odası) güney duvarına bakış

Şekil B.111 : 203 Mekânı (Mutfak) doğu duvarına bakış.

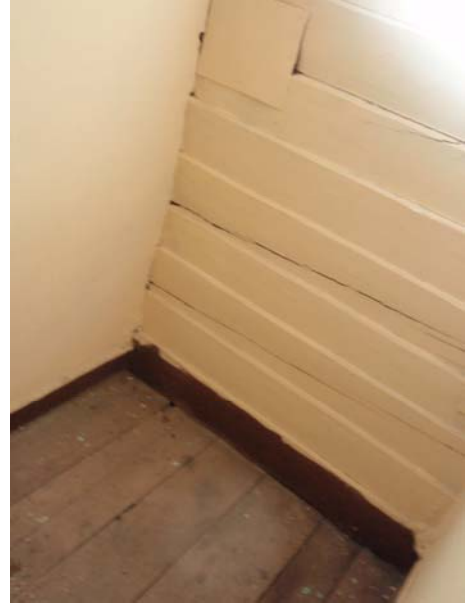
Şekil B.112 : 204 Mekânı (Oturma Odası) kuzey duvarına bakış.

Şekil B.113 : 204 Mekânı (Oturma Odası) kuzey duvarına bakış.

Şekil B.114 : 205 Mekânı (Depo) batı duvarına bakış.

Şekil B.115 : 205 Mekânı (Depo) döşeme ve duvar birleşimi

Şekil B.116 : 206 Mekânı (Depo) güney duvarına bakış.

Şekil B.117 : 206 Mekânı (Depo) döşeme ve duvar birleşimi.

Şekil B.118 : Doğu Cephesi (ön cephe)

Şekil B.119 : Tuvalet birimlerinin doğu yönüne bakan cephesi

Şekil B.120 : Batı cephesine doğru bakış

Şekil B.121 : Batı cephesi (arka cephe)

Şekil B.122 : Batı cephesi güney köşesine doğru bakış

Şekil B.123 : Batı cephesi güney köşesine doğru bakış

Şekil B.124 : Batı cephesinde sökülmüş sıva izleri

Şekil B.125 : Batı cephesinde sökülmüş sıva izleri

Şekil B.126 : Batı cephesi kuzey köşesine doğru bakış

Şekil B.127 : Batı cephesinde kapatılmış pencere

Şekil B.128 : Batı cephesi zemin kotu

Şekil B.129 : Kuzey Cephesi

Şekil B.130 : Kuzey Cephesinde görülen moloz taş bahçe duvarı

Şekil B.131 : Bahçe giriş kapısı

Şekil B.132 : 101 (Giriş) mekânına doğu yönünden giriş yapılan merdiven

Şekil B.133 : Z02 mekânının kuzey cephesine bakan pencereleri

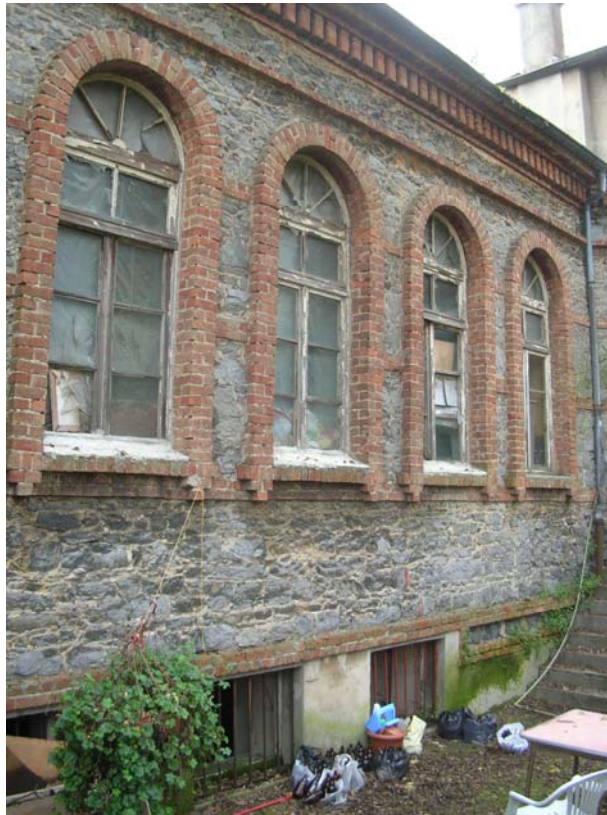
Şekil B.134 : Z02 mekânının kuzey cephesine bakan pencereleri

Şekil B.135 : Kuzey cephesinin batı köşesi

Şekil B.136 : 101 (Hol) mekânının kuzey cephesi

Şekil B.137 : 101 (Hol) mekânının kuzey cephesi

Şekil B.138 : Hizmetli biriminin kuzey cephesi

Şekil B.139 : Hizmetli biriminin kuzey cephesi

Şekil B.140 : Güney cephesi ve ön cepheye doğudan bakış

Şekil B.141 : Güney cephesi

Şekil B.142 : Güney cephesindeki kapatılmış zemin kat pencereleri

Şekil B.143 : Güney cephesindeki kapatılmış kapı ve pencere

Şekil B.144 : Tuvaletlerin güney cephesi

Şekil B.145 : Güney cephesinden tuvalet birimlerine bakış

Şekil B.146 : Tuvaletlerin güney cephesi ve moloz taş bahçe duvarı

Şekil B.147 : Z04 (Dekor Odası) mekânı penceresi

Şekil B.148 : Z04 (Dekor Odası) mekânı penceresi

Şekil B.149 : Hizmetli birimi güney duvarı

Şekil B.150 : Hizmetli birimi güney duvarı

Şekil B.151 : Tuğlaları alttan destekleyen
Demir elemanlar

Şekil B.152 : Tuğlaları alttan destekleyen
Demir elemanlar

Şekil B.153 : Tuğlaları alttan destekleyen demir elemanlar ve parça kopmaları

Şekil B.154 : Bahçede bulunan damgalı tuğla

Şekil B.155 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)

Şekil B.156 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)

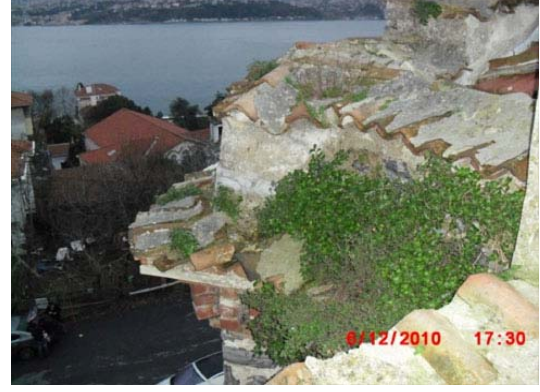
Şekil B.157 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)

Şekil B.158 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)

Şekil B.159 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)

Şekil B.160 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)

Şekil B.161 : Çatı detayı (Laki Vingas arşivi)

Şekil B.162 : Üzerinde “Kılıçoğlu -Eskişehir 1949-” yazılı kiremit

Şekil B.163 : Birinci kata dışarıdan ulaşan merdivenler

Şekil B.164 : Merdiven ve yanındaki rampa görünüşü

Şekil B.165 : Rampadan batıya doğru bakış

Şekil B.166 : İkinci kata çıkan merdiven detayı

Şekil B.167 : İkinci kata çıkan merdiven detayı

Şekil B.168 : 107 mekânının kapısı

Şekil B.169 : 109 mekânının kapısı

Şekil B.170 : Güney cephesindeki tahribat ve bitki oluşumu

Şekil B.171 : Pencere denizliklerinde kullanılan çimentolu sıva ve koruyucu plastik örtü

Şekil B.172 : Koruma amaçlı kapatılmış Pencere

Şekil B.173 : Koruma amaçlı kapatılmış pencere

Şekil B.174 : Koruma amaçlı kapatılmış pencere

Şekil B.175 : Koruma amaçlı kapatılmış pencere

Şekil B.176 : Z02 (Yemekhane ve Tiyatro Salonu) mekânı duvarlarında sıva kabarması, sıva dökülmesi ve çiçeklenme

Şekil B.177 : Merdiven kovanında nem sorunları ve çiçeklenme

Şekil B.178 : 111 (Hol) mekânında strüktürel çatlak ve yapılan geçici Onarım

Şekil B.179 : 104 (Gardrop) mekânında strüktürel çatlak ve yapılan geçici onarım

Şekil B.180 : 202 (Yatak Odası) mekânında strüktürel çatlaklar

Şekil B.181 : Doğu cephesinde strüktürel çatlak

Şekil B.182 : Z07 (Wc) mekânının su alan tavanı

Şekil B.183 : Z07 (Wc) mekânının su alan tavanı

Şekil B.184 : Kuzey cephesinde yosun oluşumu ve bitkilenme

Şekil B.185 : Güney cephesinde bitkilenme

Şekil B.186 : Kuzey cephesinde yosun oluşumu ve derzlerde boşalma

Şekil B.187 : Doğu cephesindeki taş yseylerde aşınma, derzlerde boşalma, yüzey kirliliği ve kırık camlar

Şekil B.188 : Tuğla yüzeylerde tuzlanma

Şekil B.189: Tuğla yüzeylerde tuzlanma

Şekil B.190: Derzlerde boşalma, bitki oluşumu ve çimentolu harç kullanımı

Şekil B.191 : Çinko yağmur oluklarındaki tahribat

Şekil B.192 : Tuğlalarda kopmalar ve yüzey kirliliği

Şekil B.193 : Betonarme saçakta yosun oluşumu ve yüzey kirliliği

Şekil B.194 : Batı cephesinde bulunan oyuk/ delik, strüktürel çatlak ve kara yosunu

Şekil B.195 : Basamaklarda parça kopmaları ve çatlamış dökme beton

Şekil B.196 : 45 derecelik açı yapan duvarların kesintiye uğradığını gösterir detay

Şekil B.197 : Demir kapıda korozyon

Şekil B.198 : Duvarın zeminle birleştiği yerde bulunan dolgu ve bir kat tuğla silme

Şekil B.199 : II. Döneme ait merdiven izi

Şekil B.200 : Yapının bahçesine atılmış özgün doğramalar

Şekil B.201 : Yapının bahçesine atılmış özgün doğramalar

Şekil B.202 : II. Döneme ait pencere ve köşe tuğla elemanlarının izleri

Şekil B.203 : +2.05 kotundan görünüş

Şekil B.204 : +2.05 kotundan görünüş

Şekil B.205 : Yapının bulunduğu parselin üst kotlarından görünüş

Şekil B. 206 : Yapının bulunduğu parselin üst kotlarından görünüş

Şekil B.207: Yapının bulunduğu parselin Sait Halim Paşa Caddesi'nden görünüşü

Şekil B.208 : Yapının bulunduğu parselin Sait Halim Paşa Caddesi'nden görünüşü

EK C

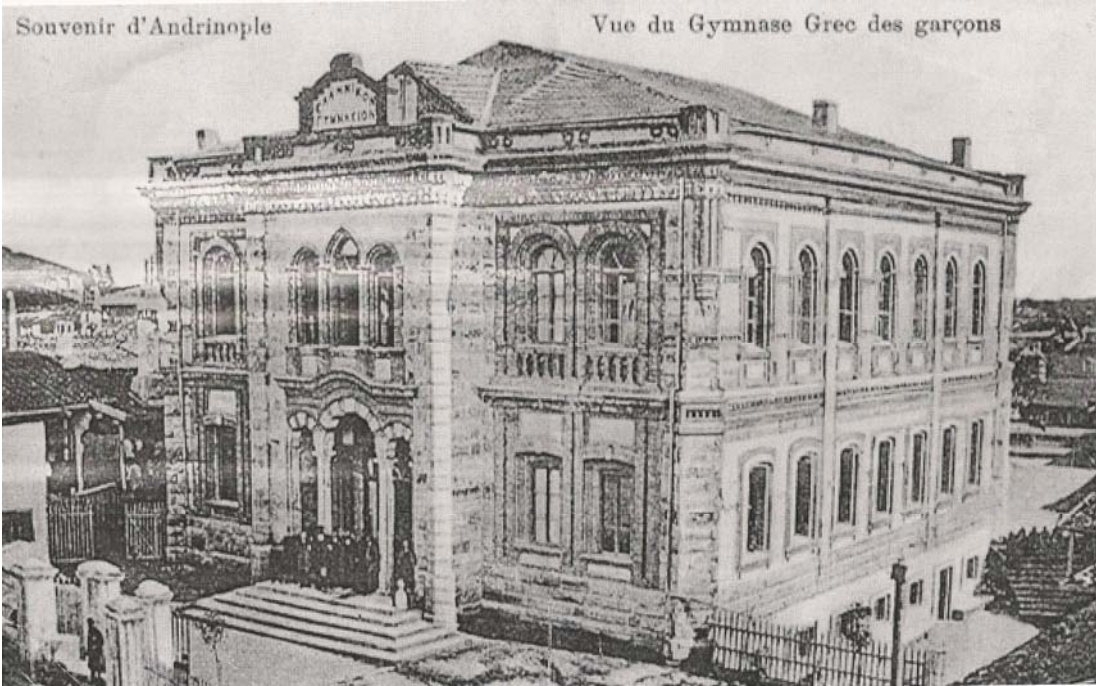
Şekil C.1 : Yeniköy Zapyon Erkek İlkokulu (çamaşırhane)

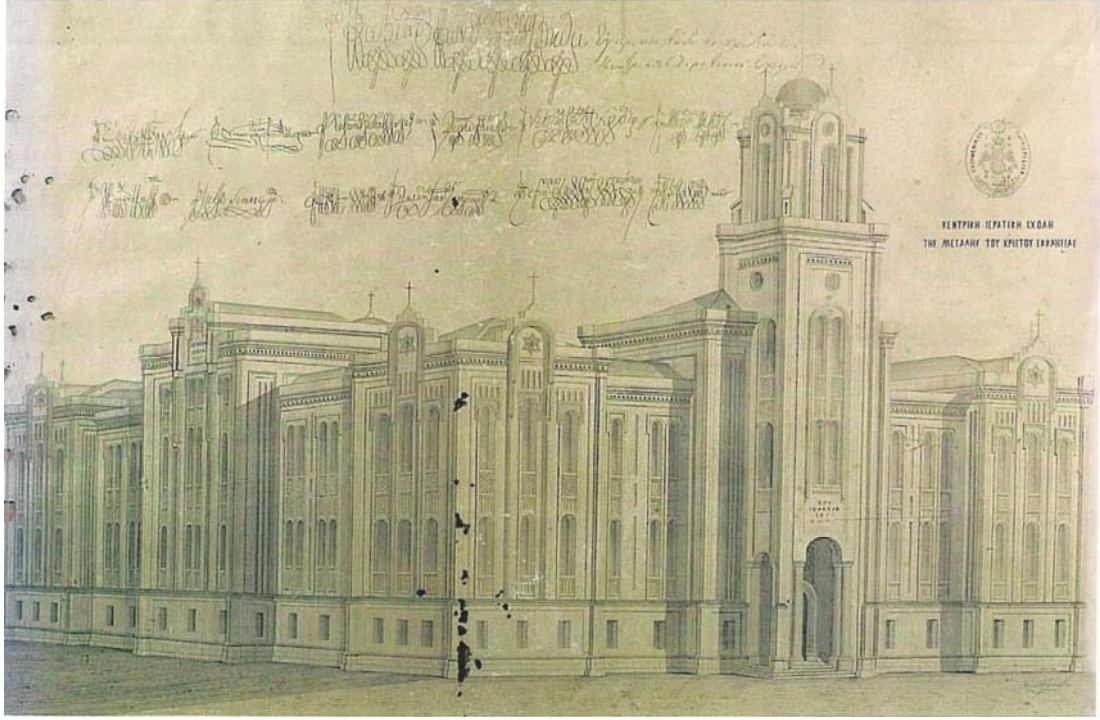
Şekil C.2 : Yeniköy Zapyon Erkek İlkokulu (çamaşırhane)

Şekil C.3 : Fener Rum Erkek Lisesi

Şekil C.4 : Edirne Helen Erkekler Okulu (Deniz Mazlum arşivi)

Şekil C.5 : Fener’de Patrikhane Merkez Papaz Mektebi proje çizimi (Colonas, 2005)

Şekil C.6 : Burgazada Aya İoanni Kilisesi

Şekil C. 7 : Burgazada Aya İoanni Kilisesi

Şekil C.8: Büyükada Sevastopulos-Triantafillidis evi (Trotsky Evi)

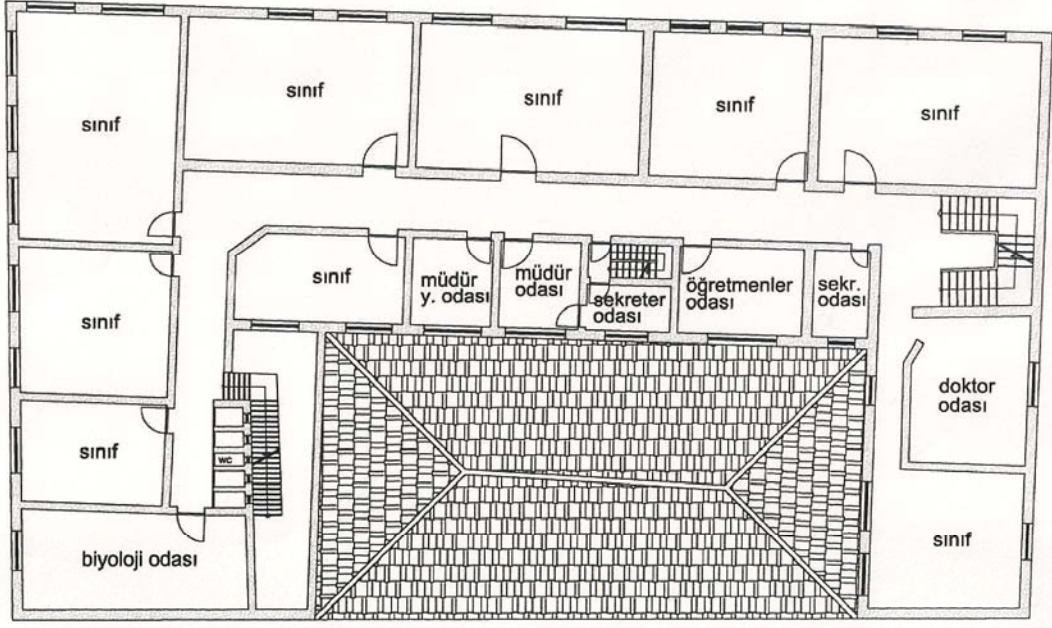
Şekil C.9 : Büyükada Sevastopulos-Triantafillidis evi (Trotsky Evi)

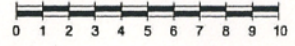
Şekil C.10 : Yassıada Bulwer Kalesi (Rum Mimarlar Sergisi, 2011)

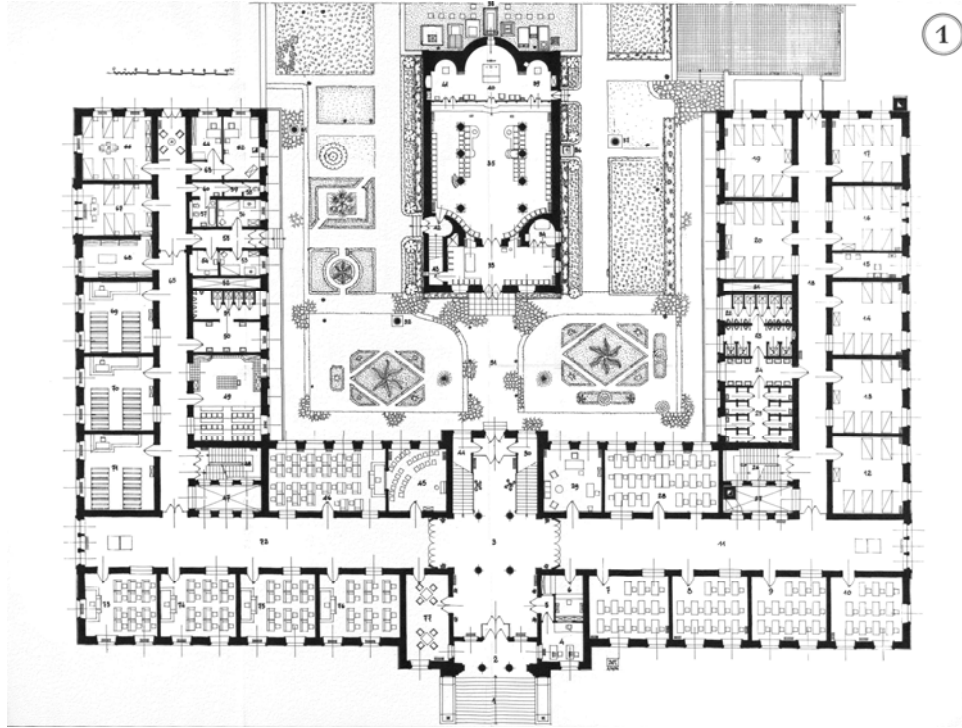
Şekil C.11 : Yassıada Bulwer Kalesi (www.levantineheritage.com)

BİRİNCİ KAT PLANI

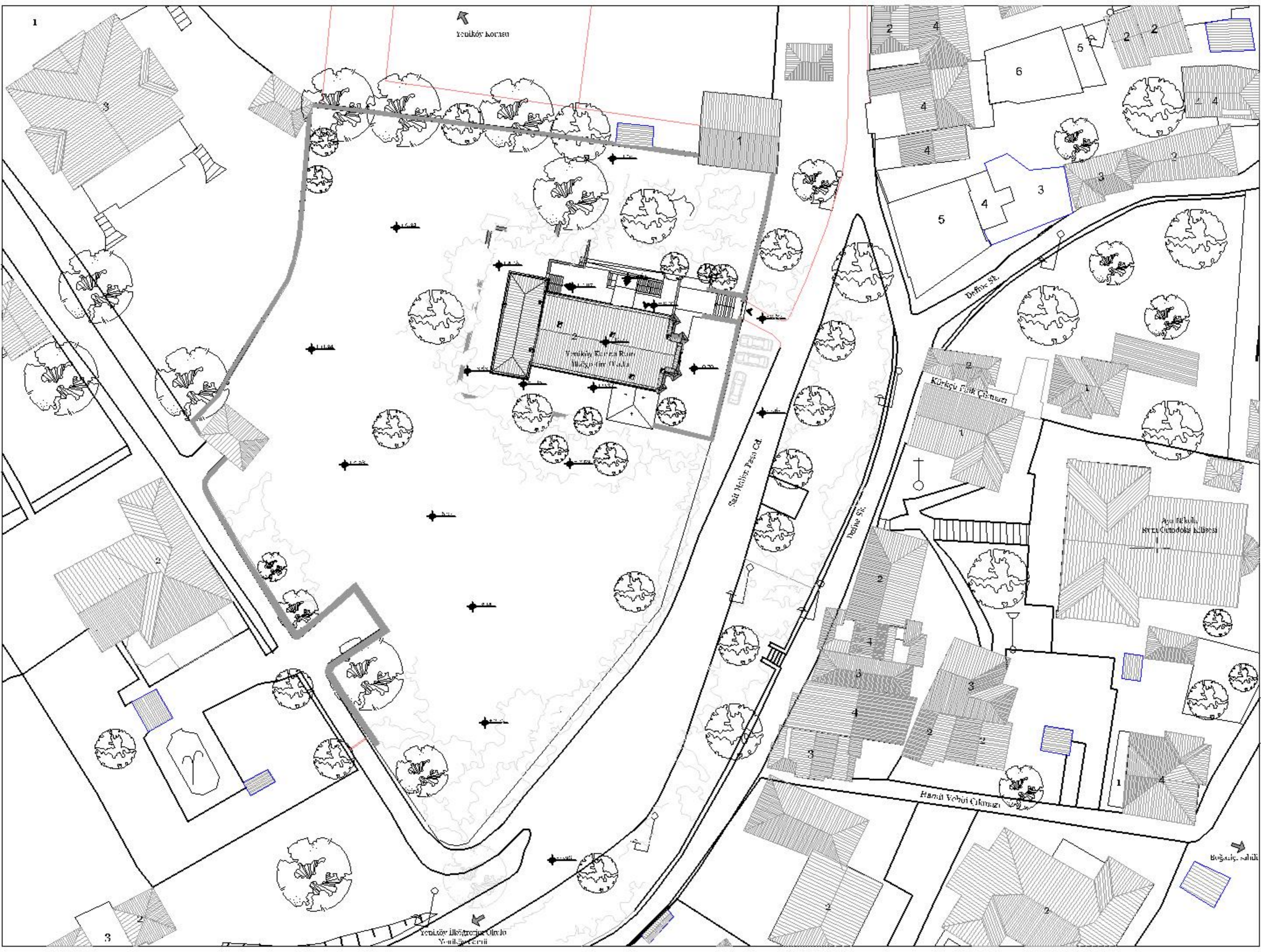
Şekil C.12 : Beyoğlu Merkez Rum Lisesi, birinci kat planı (Şaman, 1988)

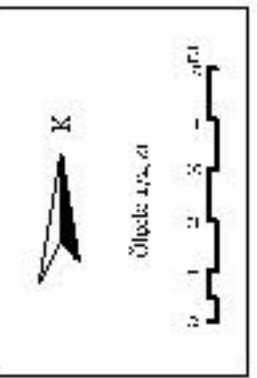
Şekil C.13 : Heybeliada Ruhban Okulu, zemin kat planı (Pasadaios, 1987)

EK D

EK D.1

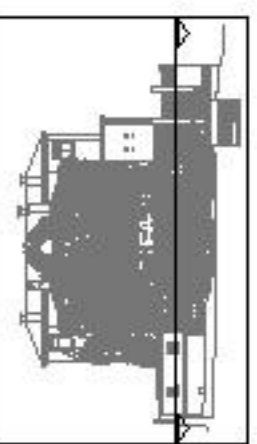
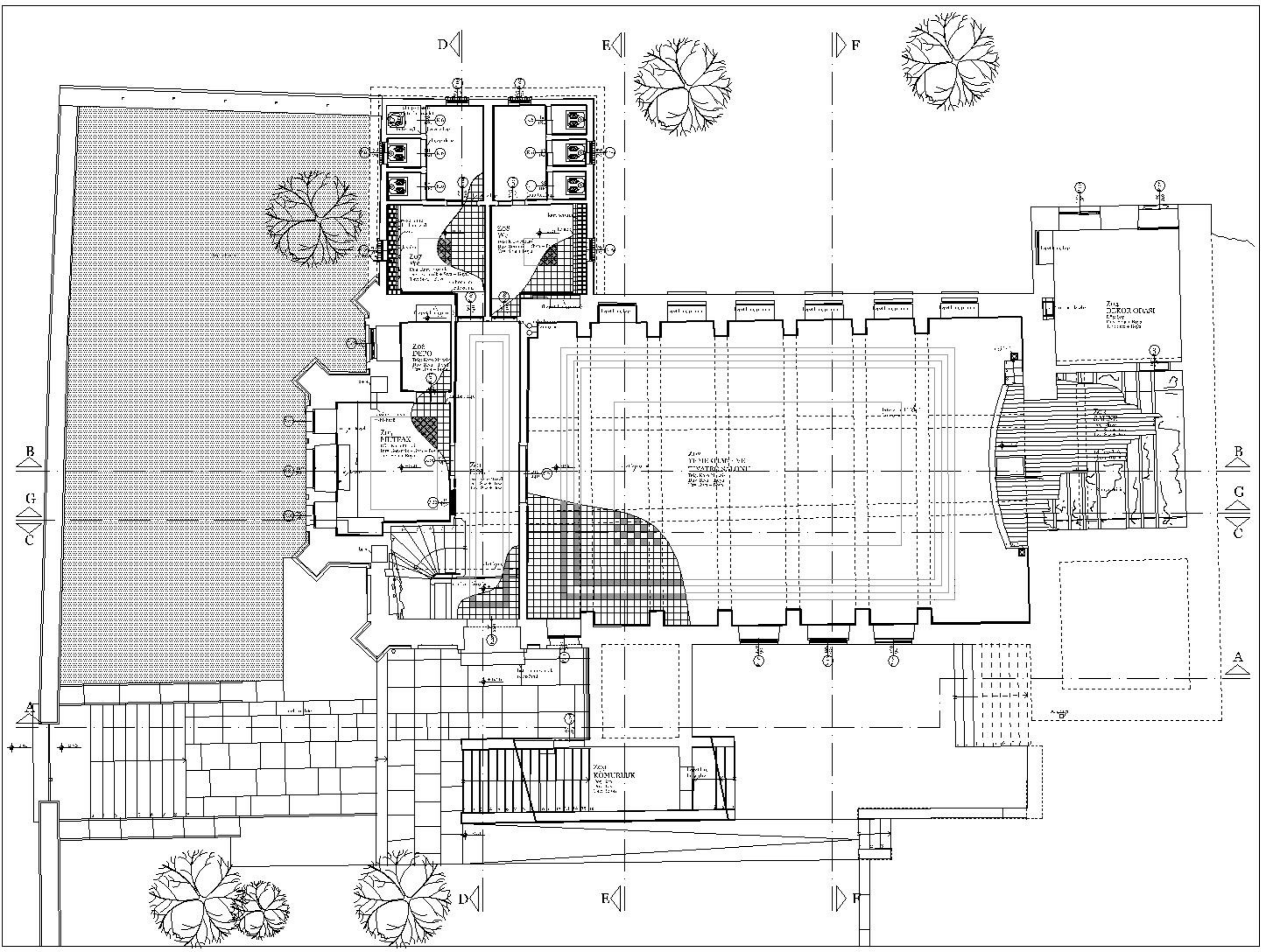

YATAY DÜZENLEMİ	YATAY DÜZENLEMİ
YATAY DÜZENLEMİ	YATAY DÜZENLEMİ
YATAY DÜZENLEMİ	YATAY DÜZENLEMİ

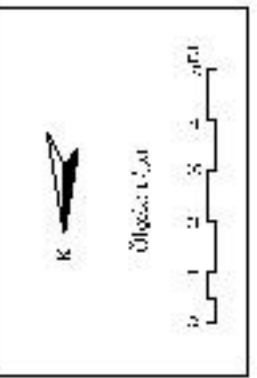

YENİŞEHİR KURUMLARI MÜDÜRLÜĞÜ
 YENİŞEHİR KURUMLARI MÜDÜRLÜĞÜ
 YENİŞEHİR KURUMLARI MÜDÜRLÜĞÜ
 YENİŞEHİR KURUMLARI MÜDÜRLÜĞÜ

YENİŞEHİR KURUMLARI MÜDÜRLÜĞÜ
 YENİŞEHİR KURUMLARI MÜDÜRLÜĞÜ
 YENİŞEHİR KURUMLARI MÜDÜRLÜĞÜ
 YENİŞEHİR KURUMLARI MÜDÜRLÜĞÜ

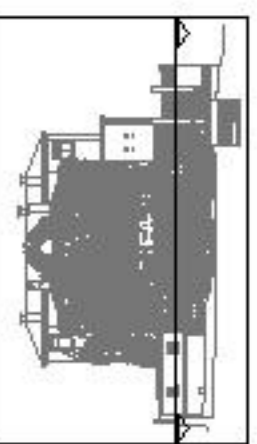
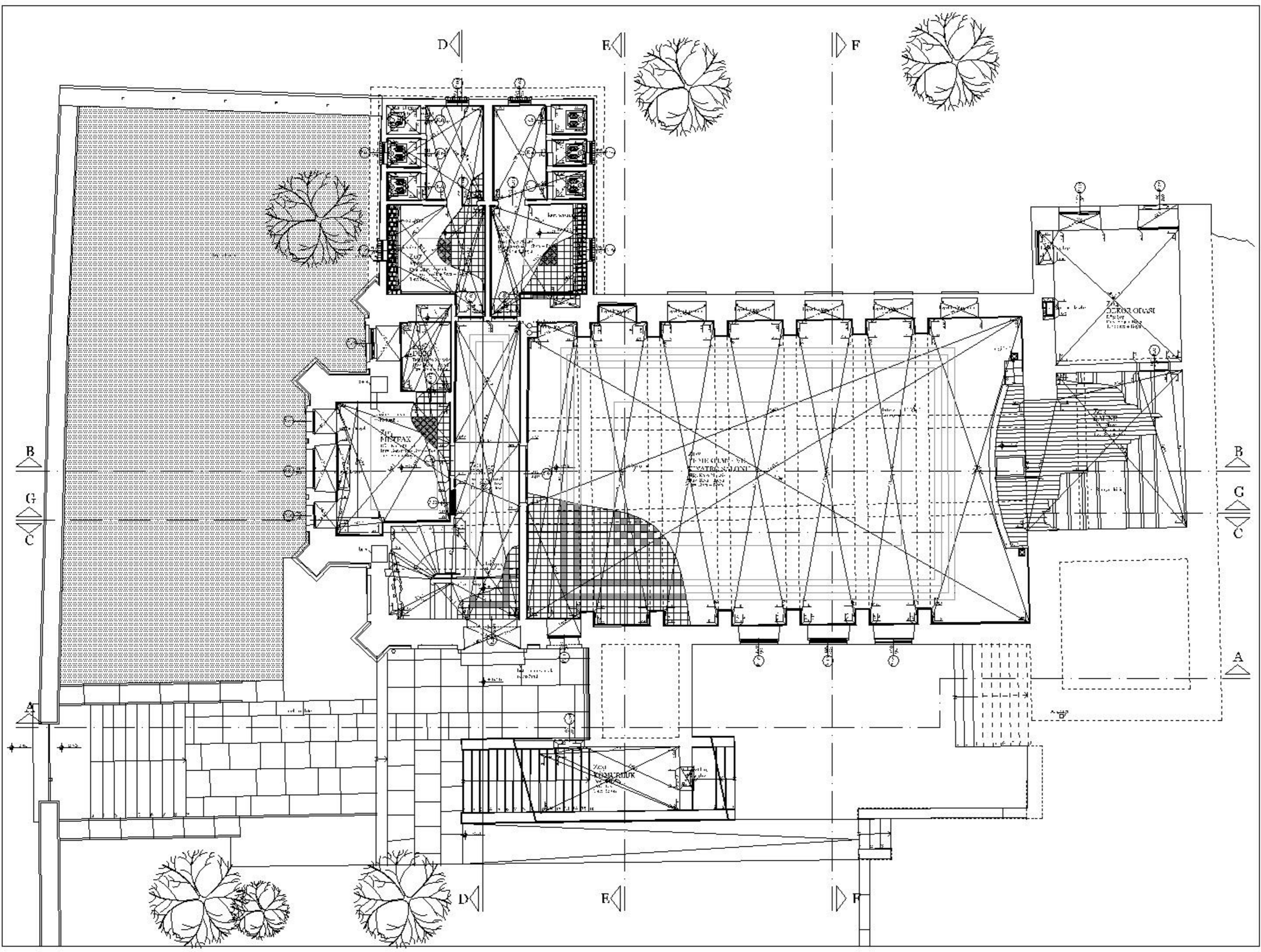

YAPILANIN ADI	YAPILANIN ADI
YAPILANIN ADI	YAPILANIN ADI
YAPILANIN ADI	YAPILANIN ADI

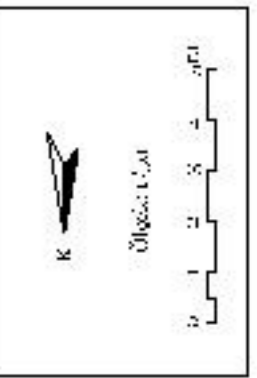

YAPILANIN ADI
 YAPILANIN ADI
 YAPILANIN ADI
 YAPILANIN ADI

YAPILANIN ADI
 YAPILANIN ADI
 YAPILANIN ADI
 YAPILANIN ADI

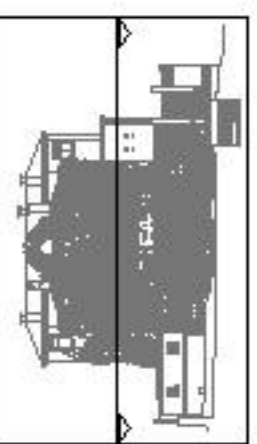
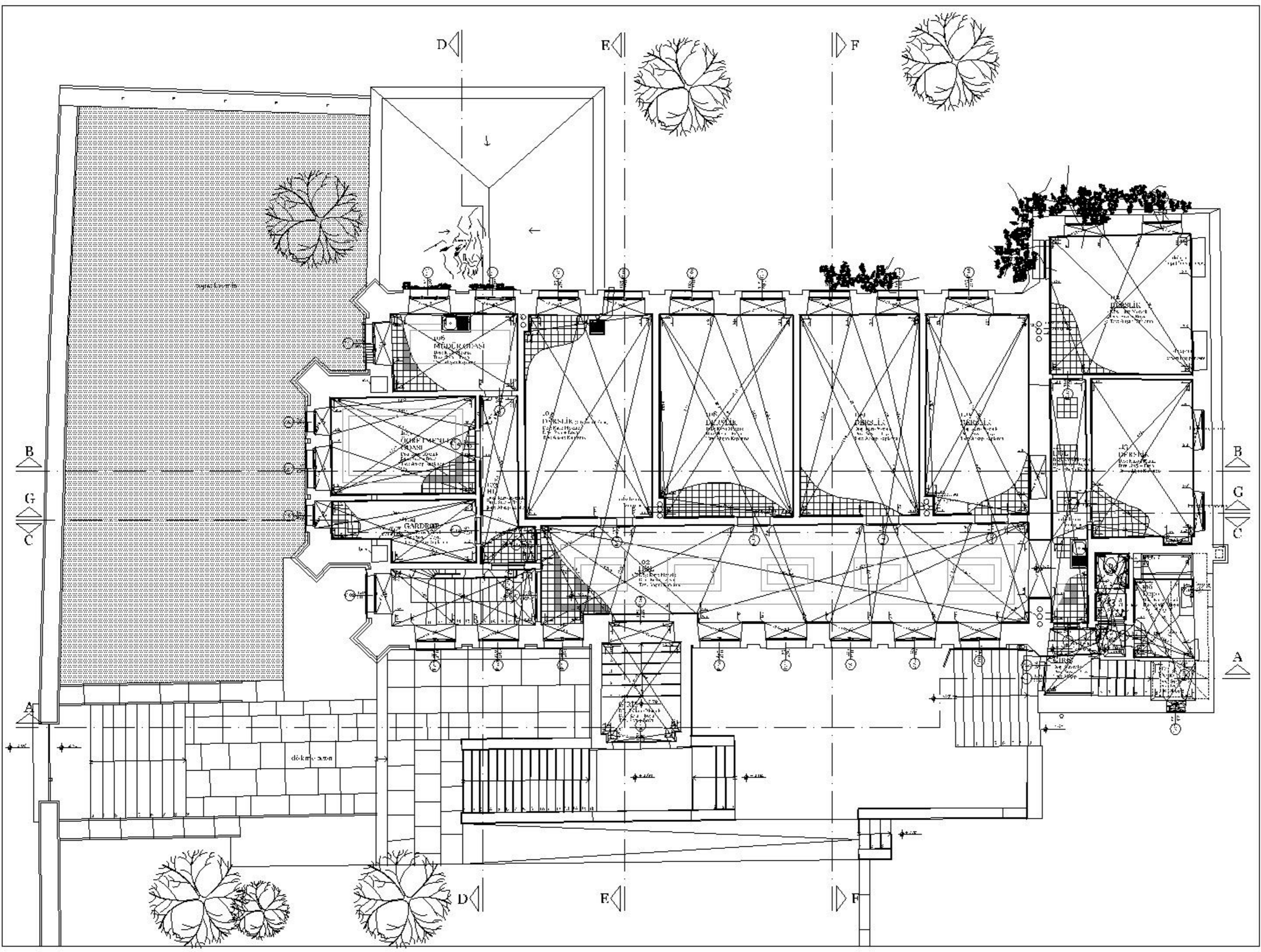

KATEDRALA SV. JERONIMA
 PARTIA NO. 3
 PLAN
 1:1000

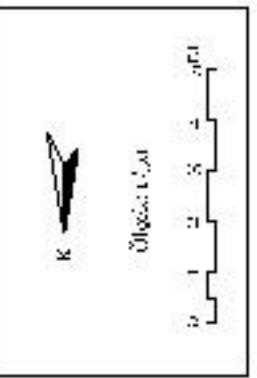

VERHOVNI KOLEKTIV PROJEKCIJSKOG BUREAU
 "Projektiranje"
 Beograd, Ulica
 Danilova, 13

INŽENJERSKI BUREAU "PROJEKT"
 BEOGRAD, Ulica Danilova, 13, DRŽAVNO PREDUZEĆE
 "PROJEKT"

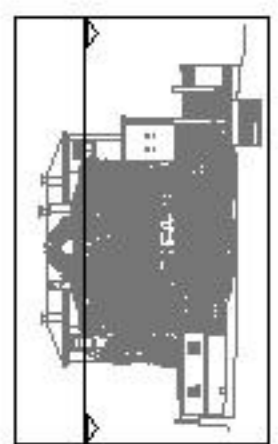
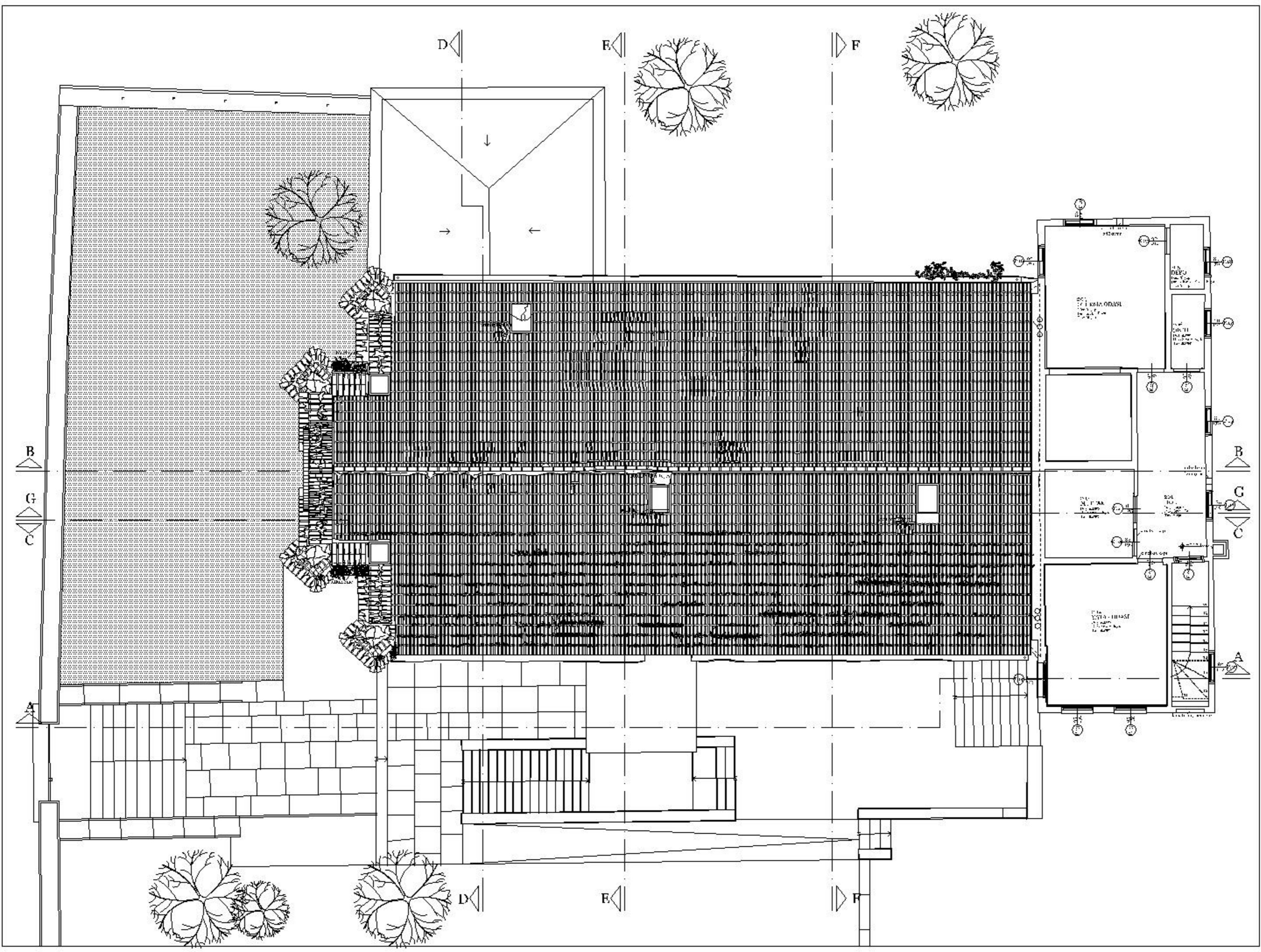

ANTİTANIT ÇATI ALANI	İNŞAAT BİTİRİLMİŞTİR
ÇATI ALANI	İNŞAAT BİTİRİLMİŞTİR
BAĞIÇ ALANI	İNŞAAT BİTİRİLMİŞTİR

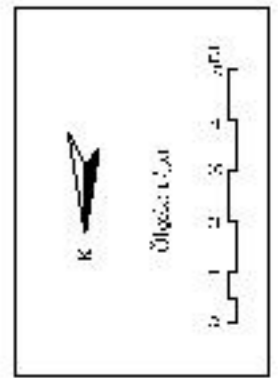

YERİNDEN ALINAN KURSU İZİN BELGESİNİN BİR KÖPÜSÜ
 İTİFAK MÜHÜRÜ
 Başbakanlık İnşaat Bakanlığı
 İnşaat Bakanlığı
 Çatı İşleri Müdürlüğü

İNŞAAT MÜHÜRÜ
 İTİFAK MÜHÜRÜ
 ÇATI İZİN BELGESİNİN BİR KÖPÜSÜ
 İTİFAK MÜHÜRÜ

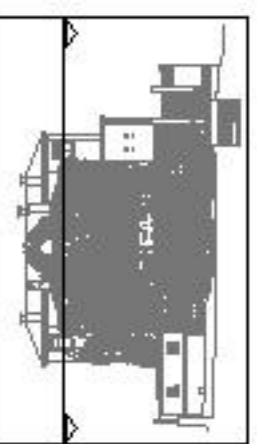
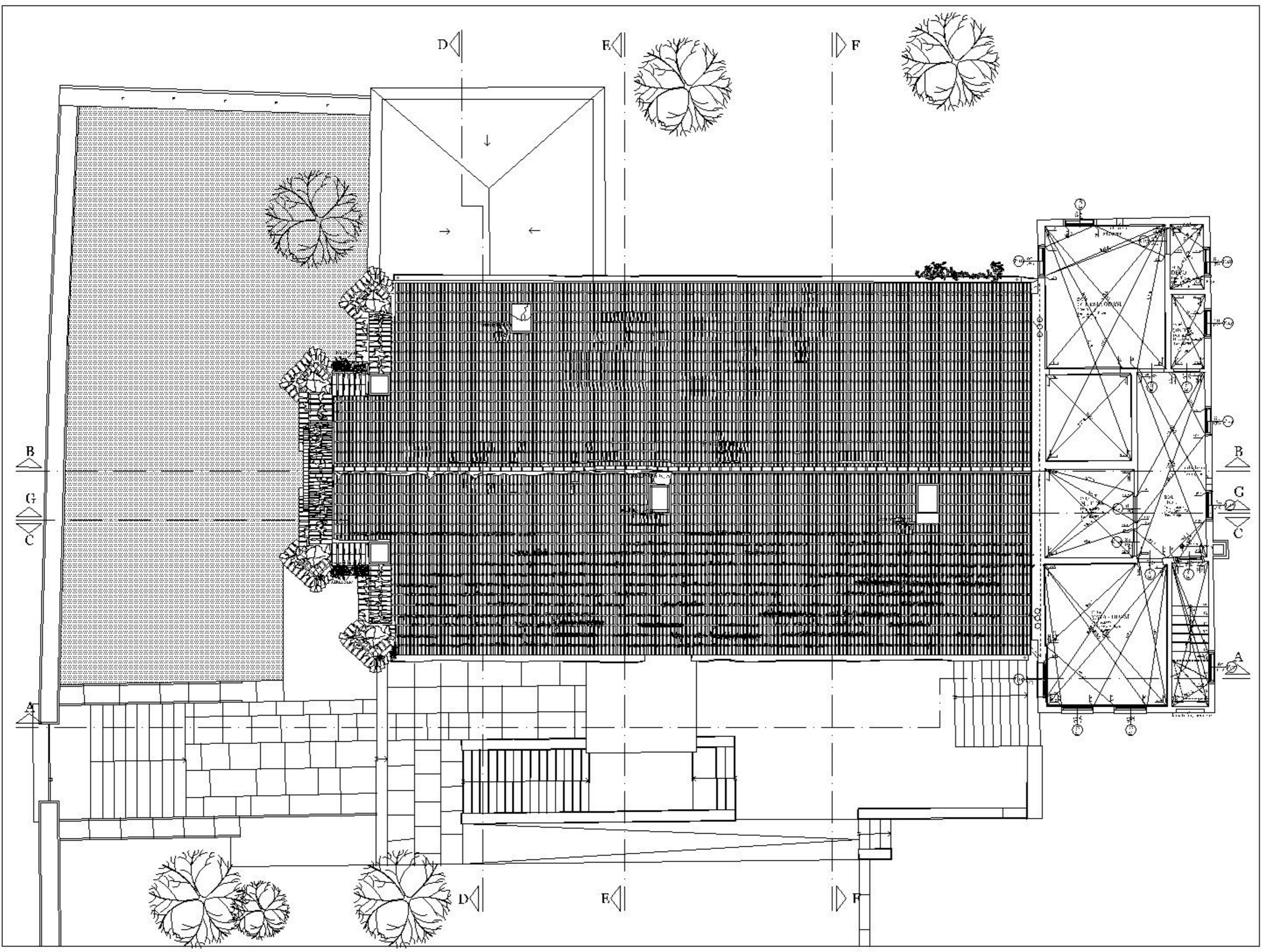

INSTITUSI	
INSTITUSI	INSTITUSI
INSTITUSI	INSTITUSI

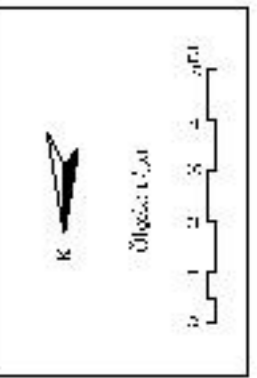

NAMA BANGUNAN : ...
 DESAIN : ...
 GAMBAR : ...

UNIVERSITAS ...
 DEPARTEMEN ...
 NAMA : ...
 NIM : ...

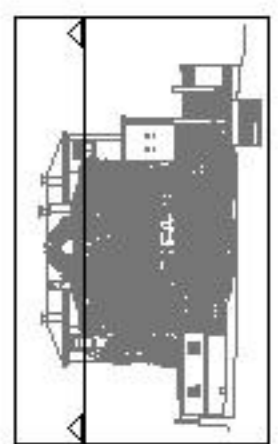
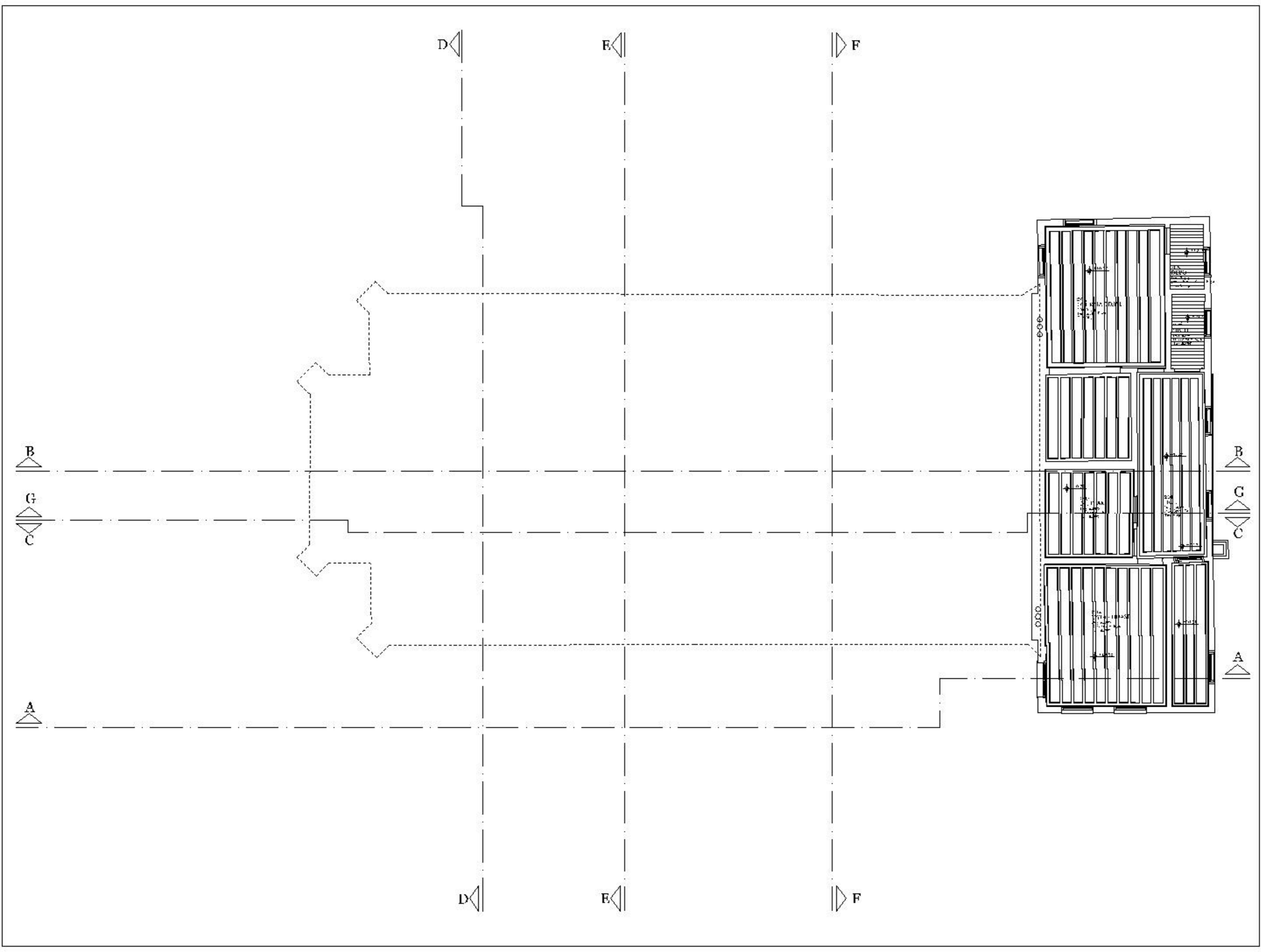

PROJEKCIJA: LAKSI P. ARI	PROJEKCIJA
LISTA NO: 7	PROJEKCIJA
	PROJEKCIJA

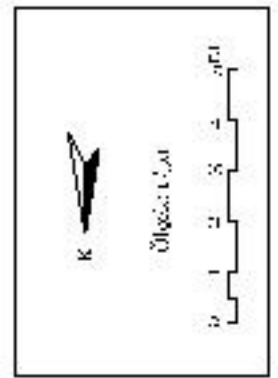

YENIYÜZÜMLÜ KÖKÜLÜ B-ŞE'YİNİN PROJESİ
 Tra Drenajları
 Burçhan Yılmaz
 Burçhan Yılmaz
 Çanakkale, 2023

İNŞAAT MÜHÜRÜ
 İMZA VE MÜHÜR
 YERİNE KÖKÜLÜ B-ŞE'YİNİN PROJESİ
 BURÇHAN YILMAZ

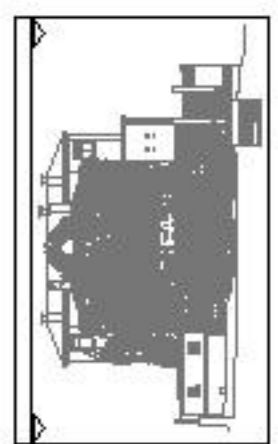
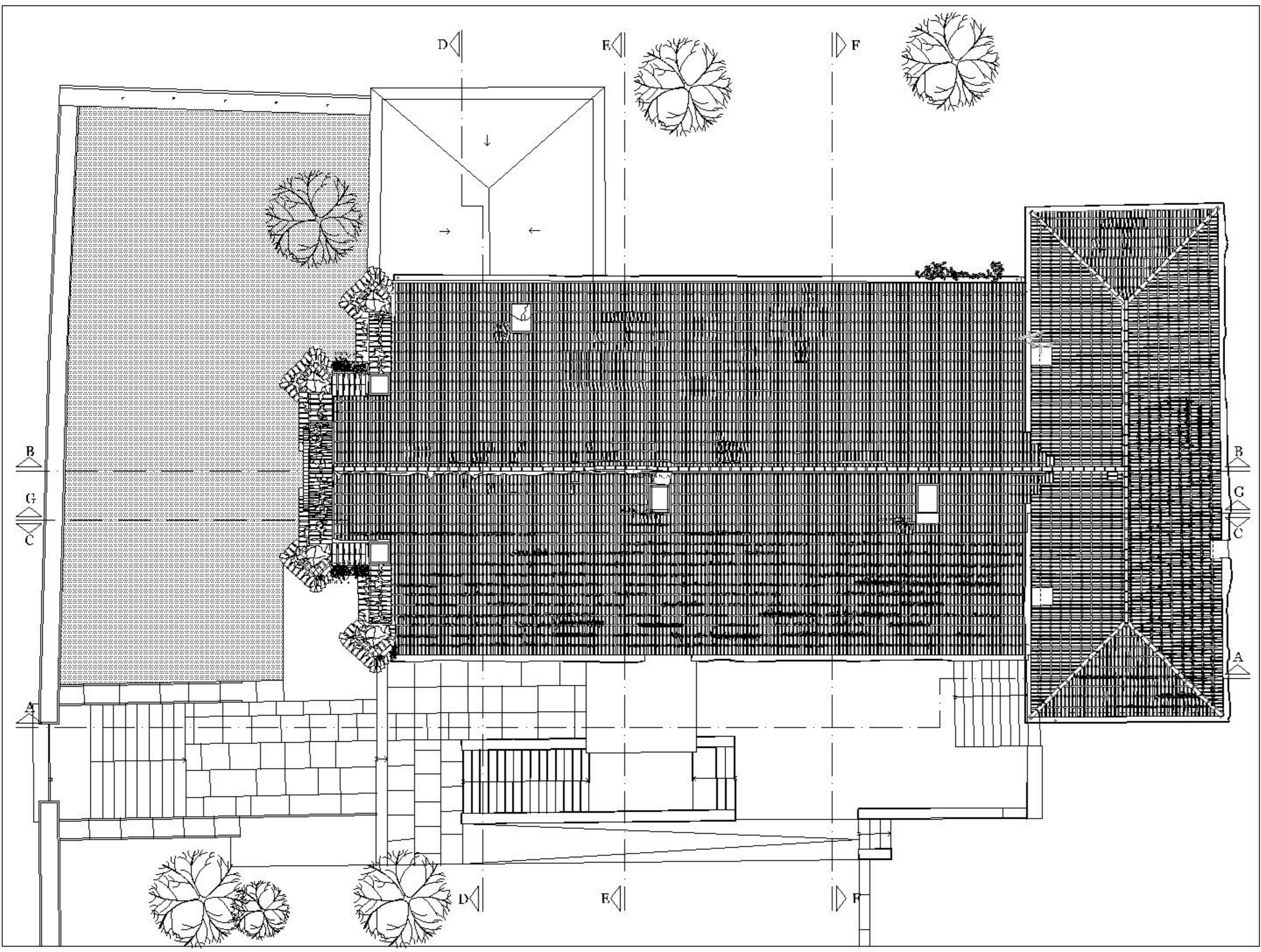

DRAFTING - 2.000
 PAPER NO. 10
 PLOT NO. 1000
 PLOT NO. 1000

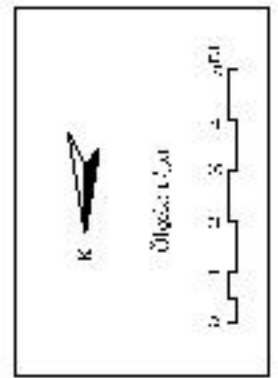

VYKRESLIL: KOKO L. B. S. (KONSTRUKTOR)
 Proj. Druh: Průmyslová
 Druh: Průmyslová
 Druh: Průmyslová
 Druh: Průmyslová

PRŮMYŠLOVÝ ÚSTAV PRO PROJEKTOVÁNÍ
 ul. Na Příkopě 15, Praha 1, ČR
 IČO: 252200000
 DIČ: CZ252200000

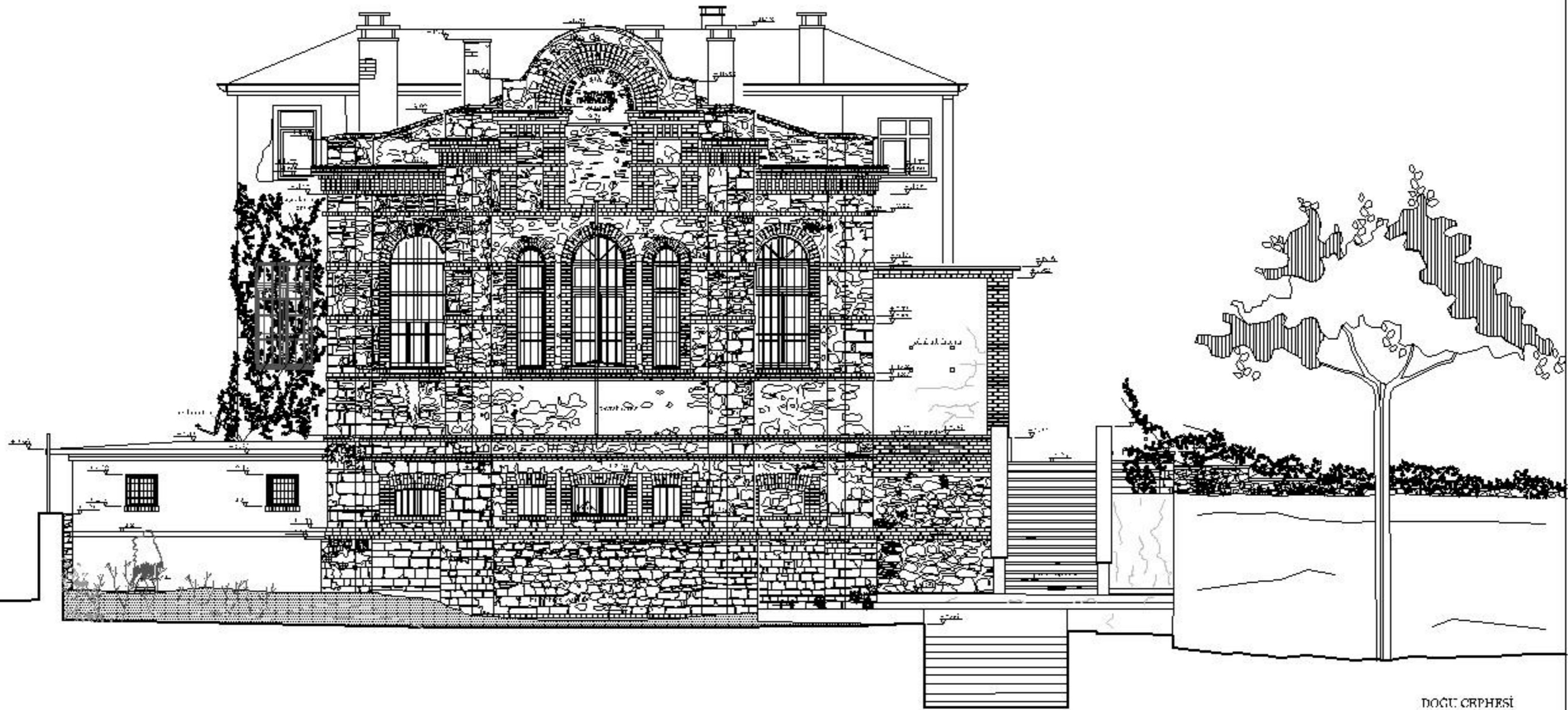

DATA AUC. CESTNÁRY	
PAPYR 30x40	
ROČNÍK	PRŮBĚH
	PRŮBĚH
	PRŮBĚH

VYKROVĚNÍ KROVU KROVU L. 1. ET. (PŘESNĚNÍ PRŮJEKTU)
 Úprava
 Ing. J. J. J. J.
 Ing. J. J. J. J.

PRŮBĚH PRŮBĚH PRŮBĚH PRŮBĚH PRŮBĚH
 PRŮBĚH PRŮBĚH PRŮBĚH PRŮBĚH PRŮBĚH
 PRŮBĚH PRŮBĚH PRŮBĚH PRŮBĚH PRŮBĚH
 PRŮBĚH PRŮBĚH PRŮBĚH PRŮBĚH PRŮBĚH

DOĞU CEPHESİ

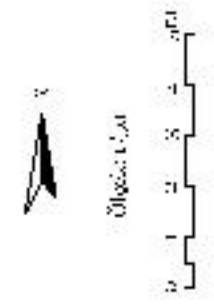

BATI CEPHESİ

POPULASYON: DOĞU: 10000000
 PAFTA: 100/2

İNŞAAT YILI: 1980

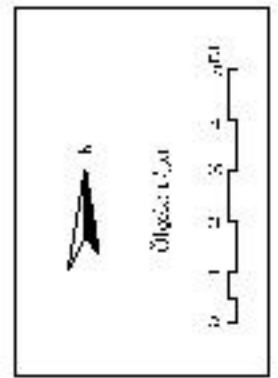

YERİ: DOĞU CEPHESİ
 YERİ: DOĞU CEPHESİ
 YERİ: DOĞU CEPHESİ

İNŞAAT YILI: 1980
 PAFTA: 100/2

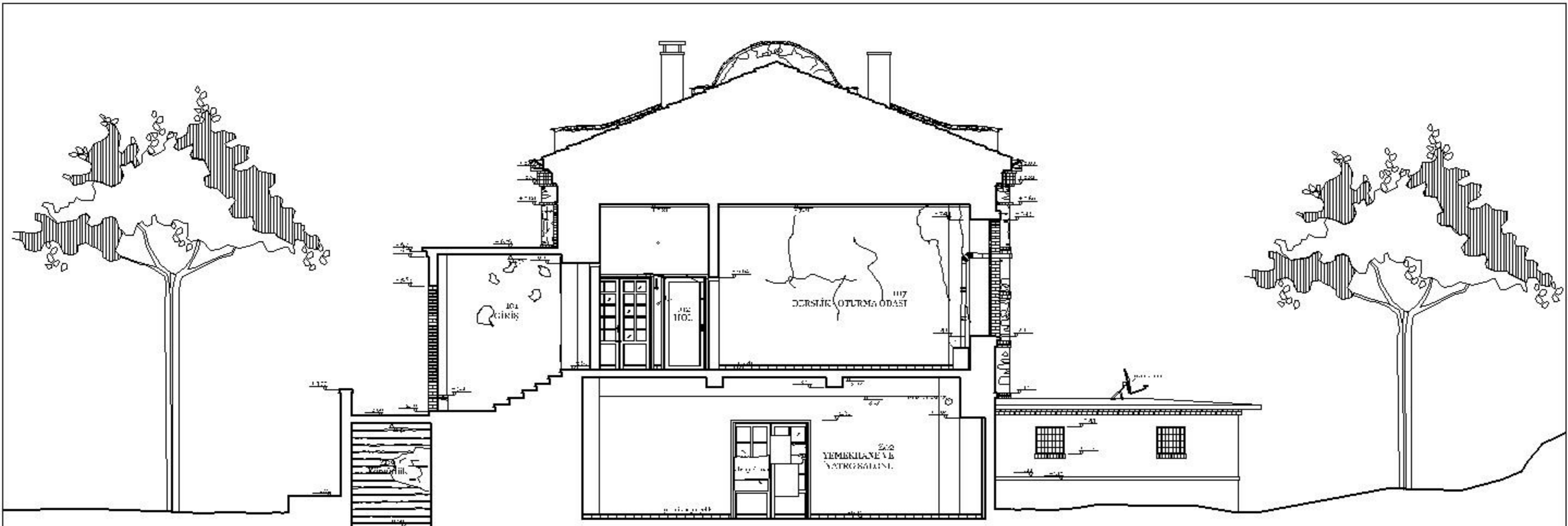

PROJE ADI : ÇALIŞMA ADI : DERSİNE İSİ :	İNŞAAT YILI :
PROJE NO : 5	PROJE YILI :
PROJE NO :	PROJE YILI :

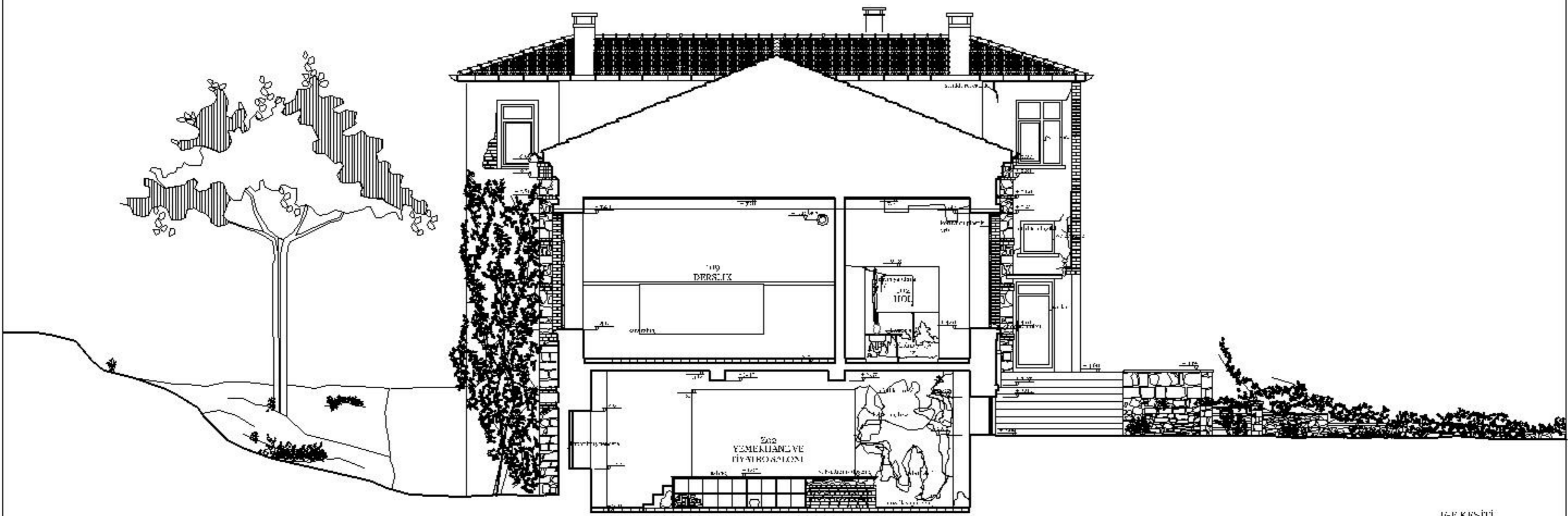

YERİNDEN ALINAN KÖRÜKLERİN DÜZENLENMESİ
 Yrd. Doç. Dr. Mustafa
 Doğanbayrak
 Çanakkale, 2023

İNŞAAT YILI : 2023
 ÇALIŞMA ADI : DERSİNE İSİ :
 ÇALIŞMA NO : 5
 ÇALIŞMA YILI : 2023

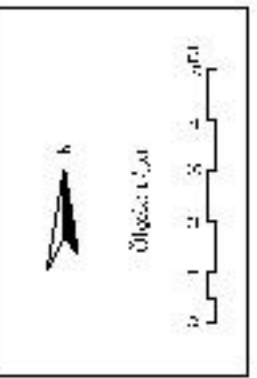
E-E KESİTİ

İ-F KESİTİ

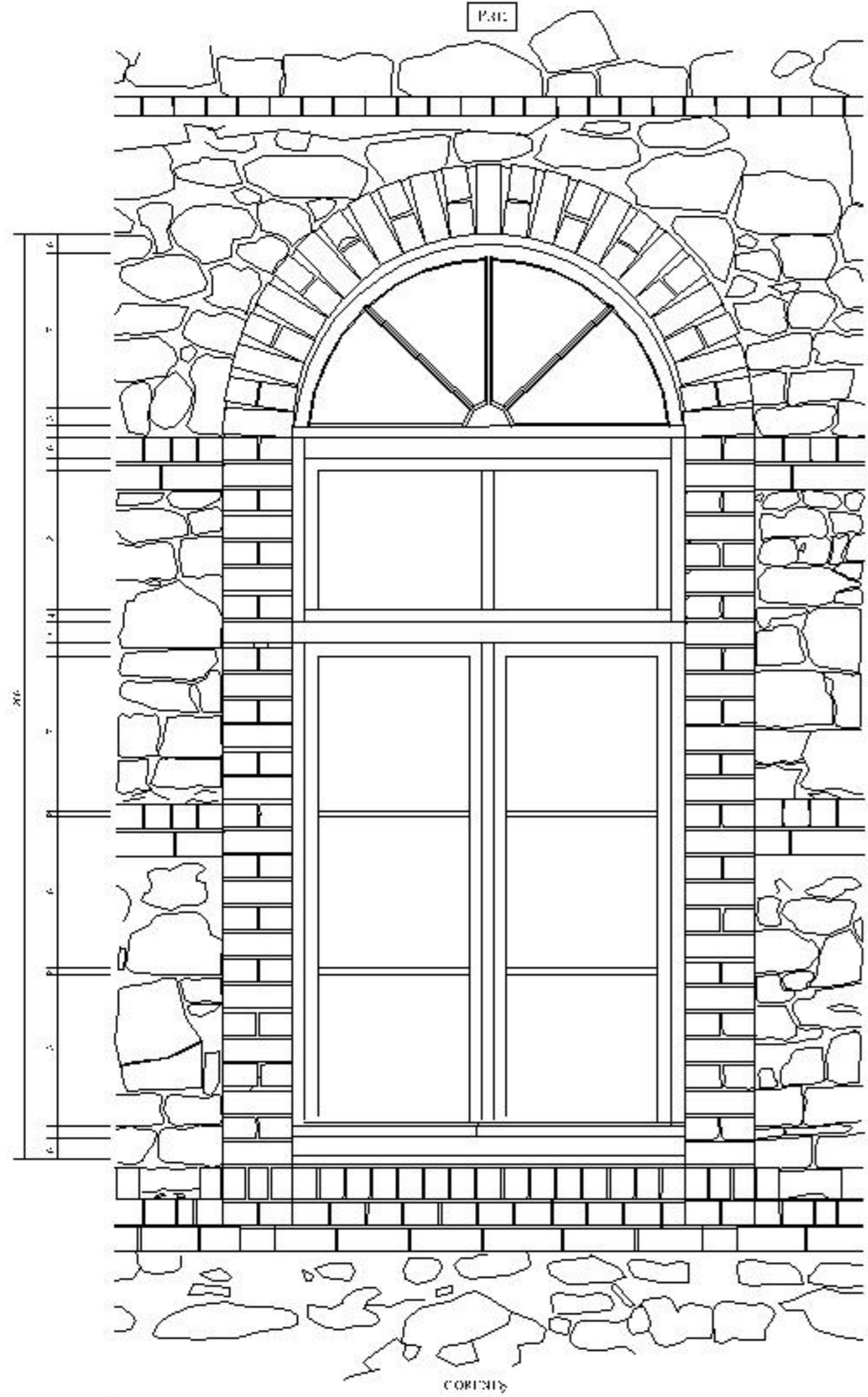

PAZARCI, L. VE P. A.Ş.İ.
 SAĞLIK NO: 6
 İNŞAAT
 İNŞAATÇI

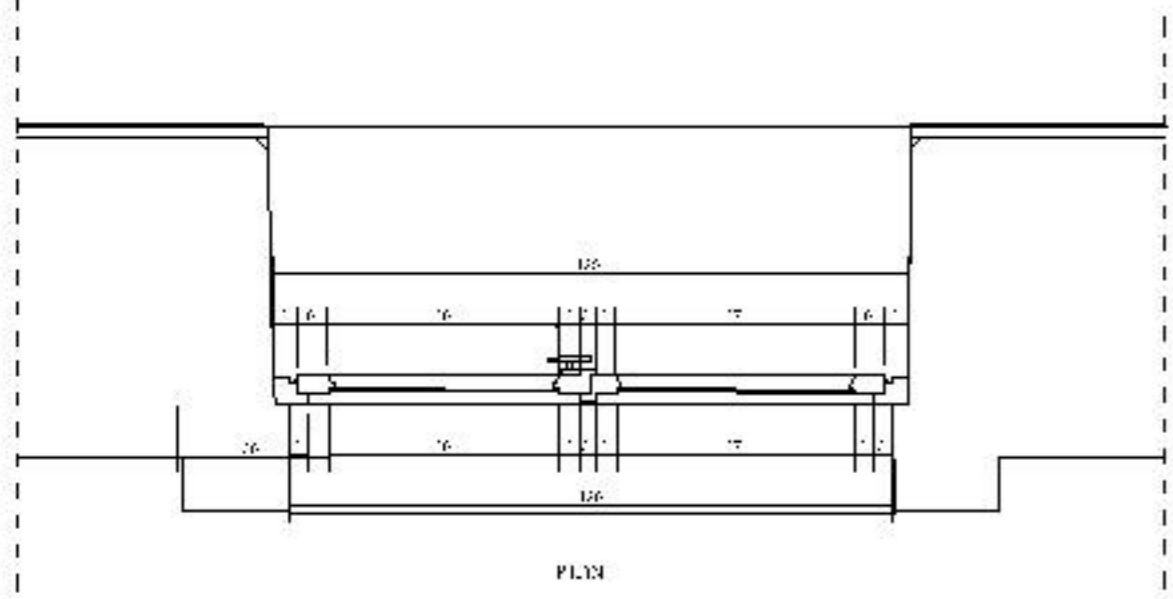

YERİNDEN ALINAN KODU: 17-E-25 ÖZGÜN ÖLÇÜ
 İTİFAKİ
 İTİFAKİ
 İTİFAKİ
 İTİFAKİ

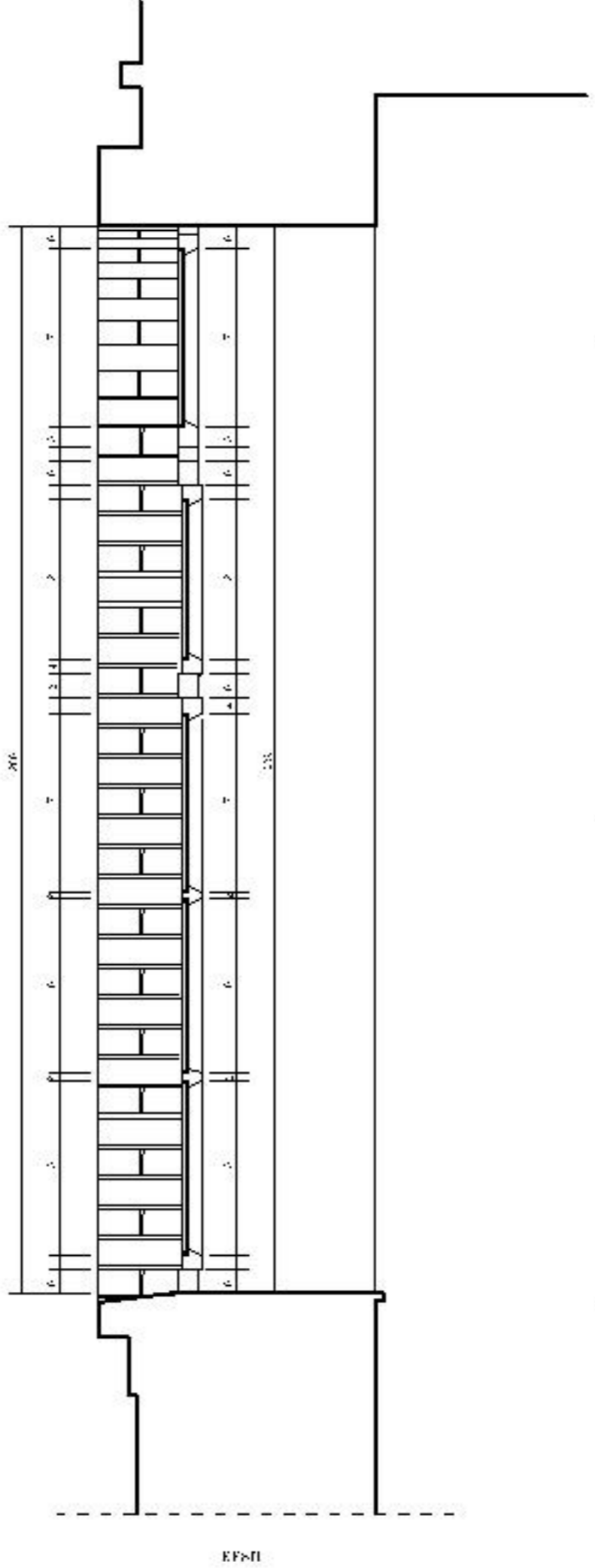
İNŞAAT VE İNŞAATÇI İNŞAATÇI
 İNŞAAT VE İNŞAATÇI İNŞAATÇI
 İNŞAAT VE İNŞAATÇI İNŞAATÇI

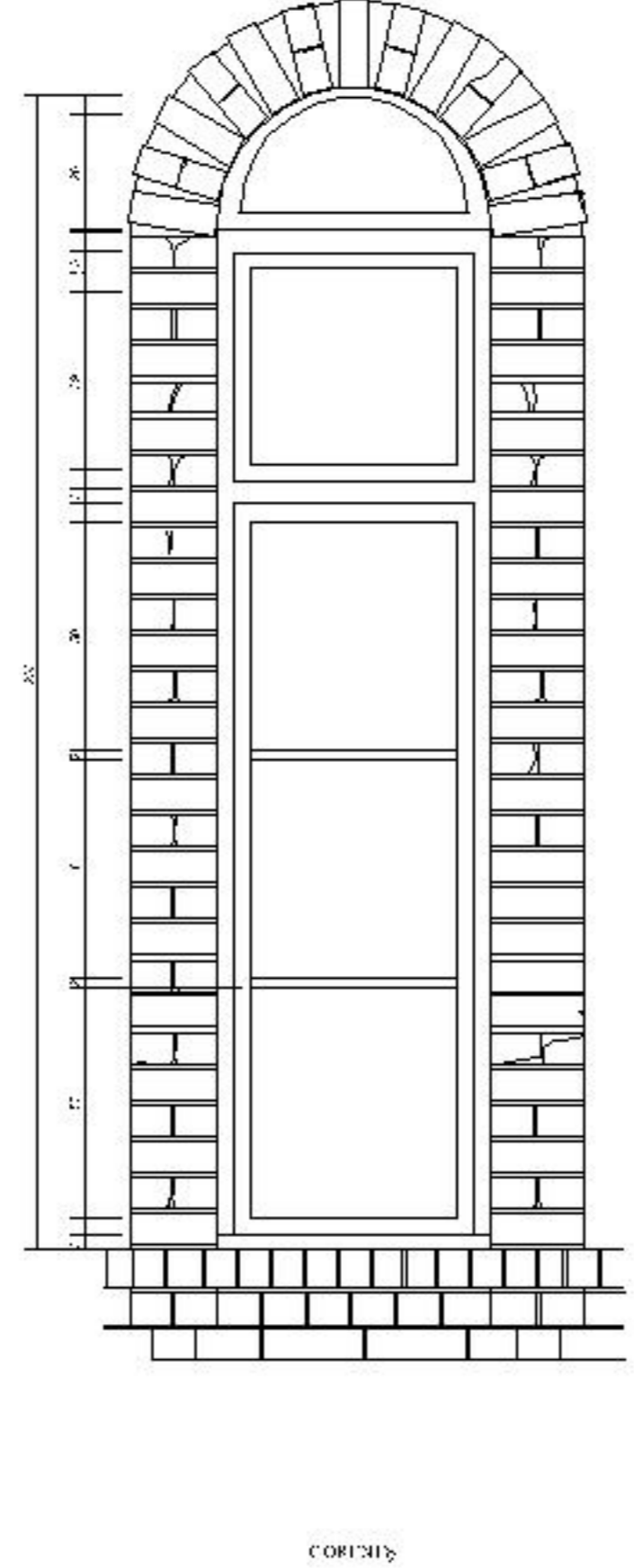
ŞİKLİNDİ

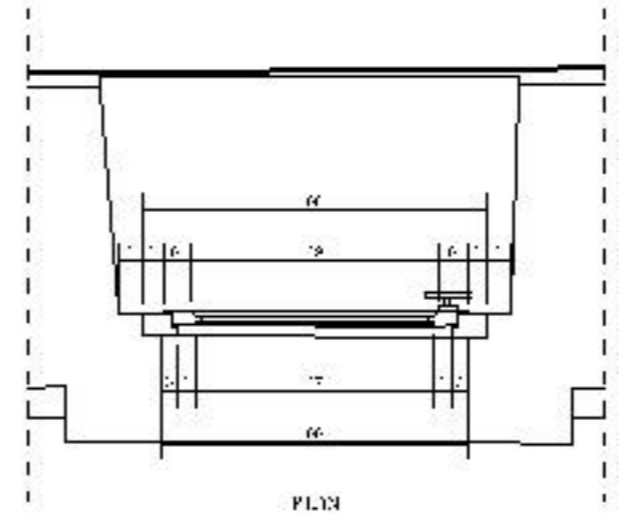
PLAN

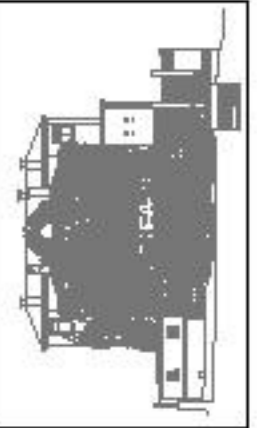
ŞİKLİNDİ

ŞİKLİNDİ

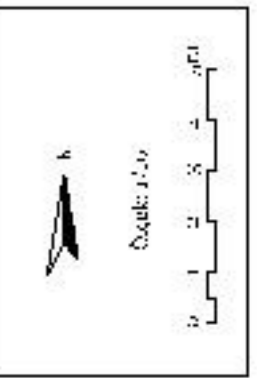

PLAN

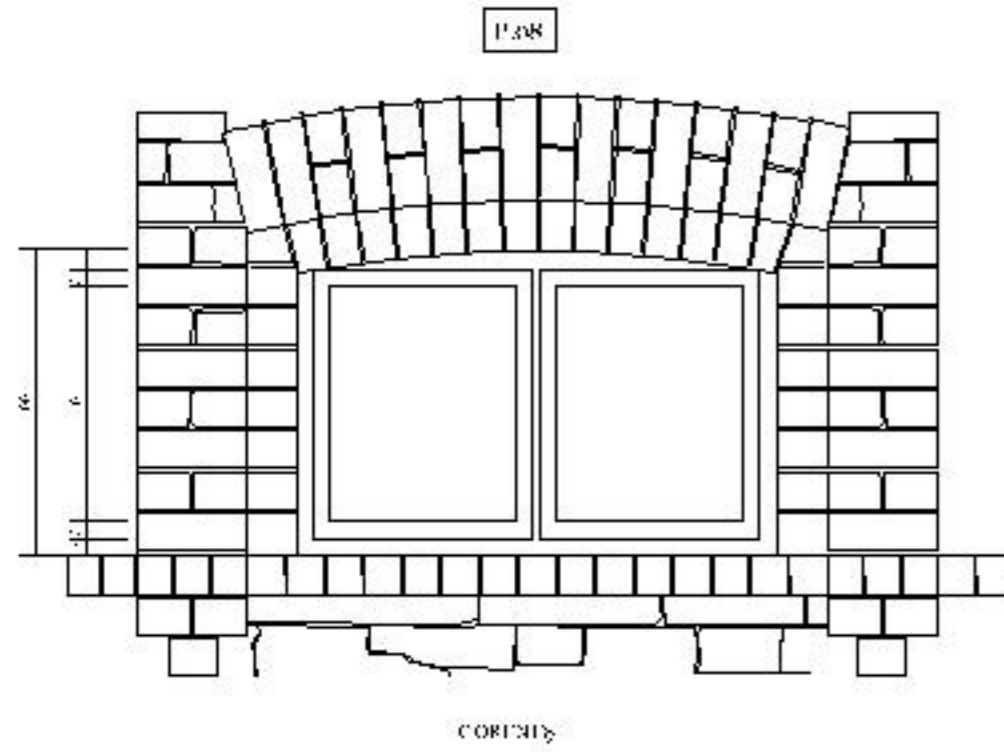
PAFTS.001-ANCAKAR USTVU041
PAFTS.032.40

OLUŞTUR	RESTITÜSYON	BAŞTUTARVAT
---------	-------------	-------------

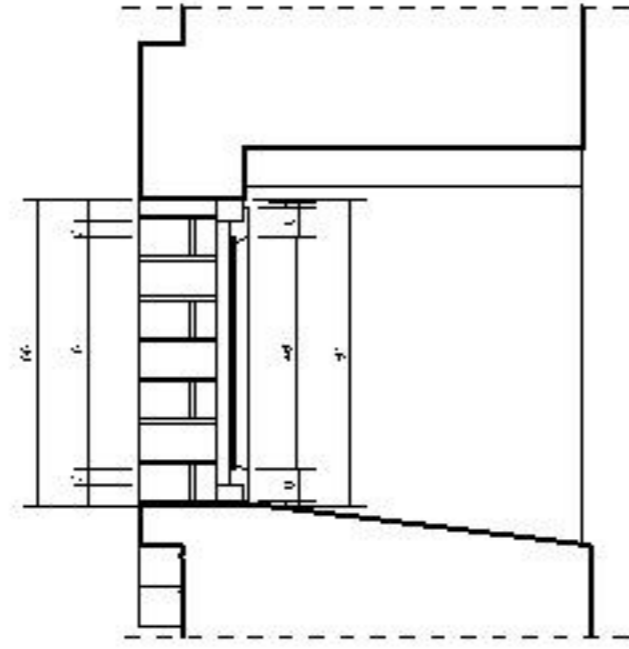

YERLİKÖY İHLAS İLKÖĞRETİM OKULU 1. KATI ÖZGÜN ÖZELİ
Tpa Drenajıyatı
Dışarı İhtiyacı
Çizim: 1.50

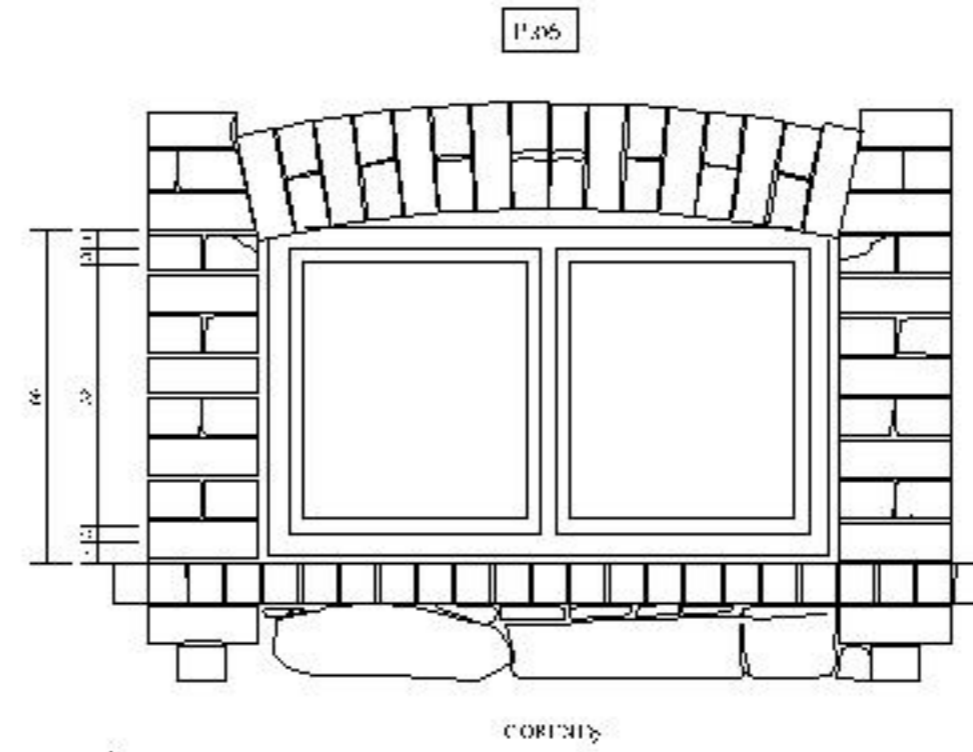
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ İNŞAAT MÜHÜRİ
MÜHÜRÜ: 2016.11.15. 09:50:00
YERLİKÖY İHLAS İLKÖĞRETİM OKULU 1. KATI ÖZGÜN ÖZELİ

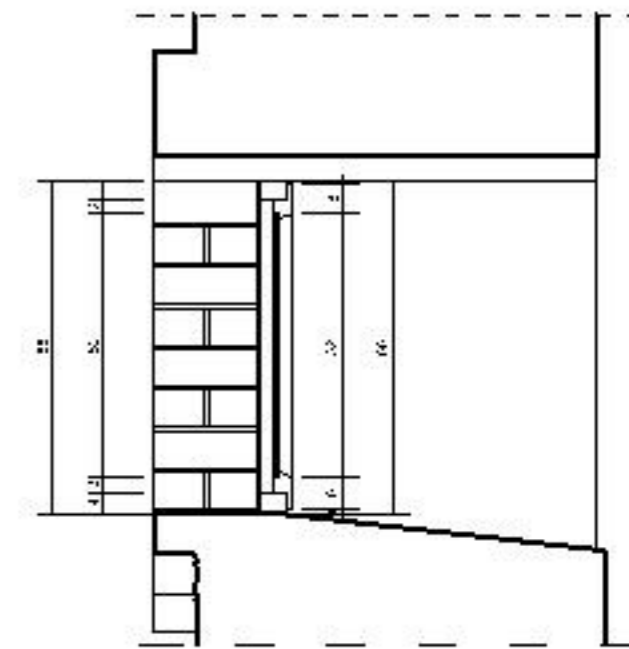
CORINTY

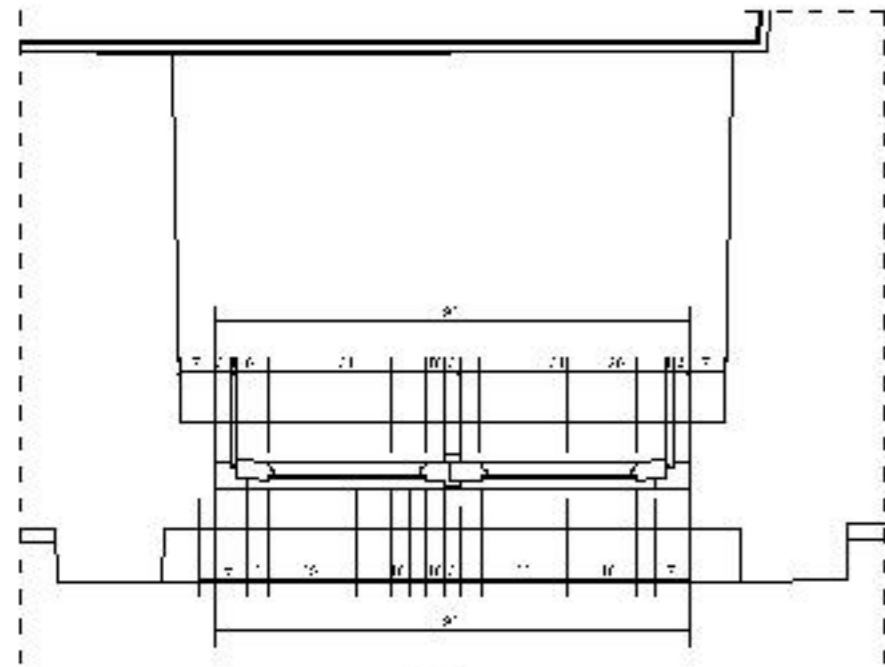
EFNİ

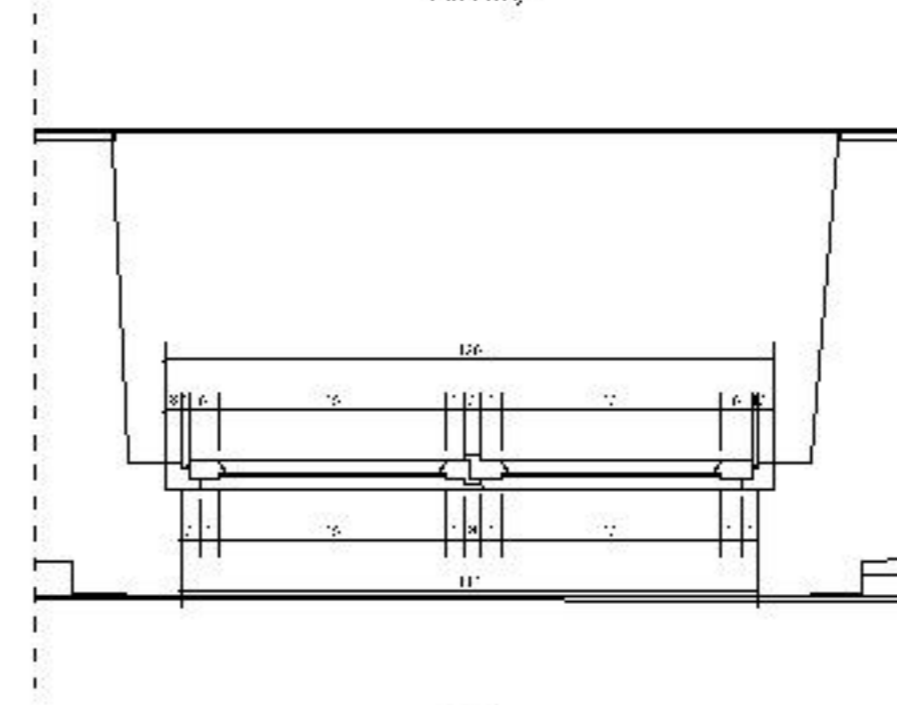
CORINTY

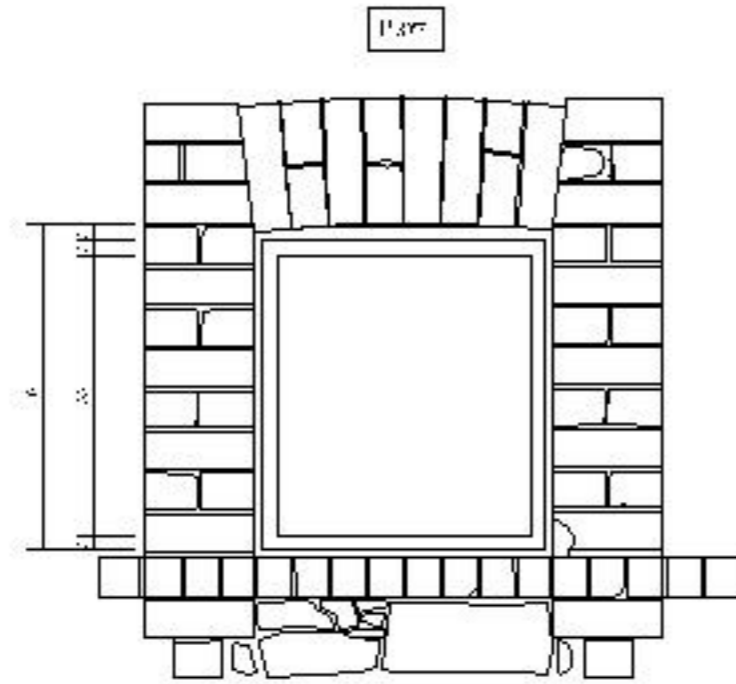
EFNİ

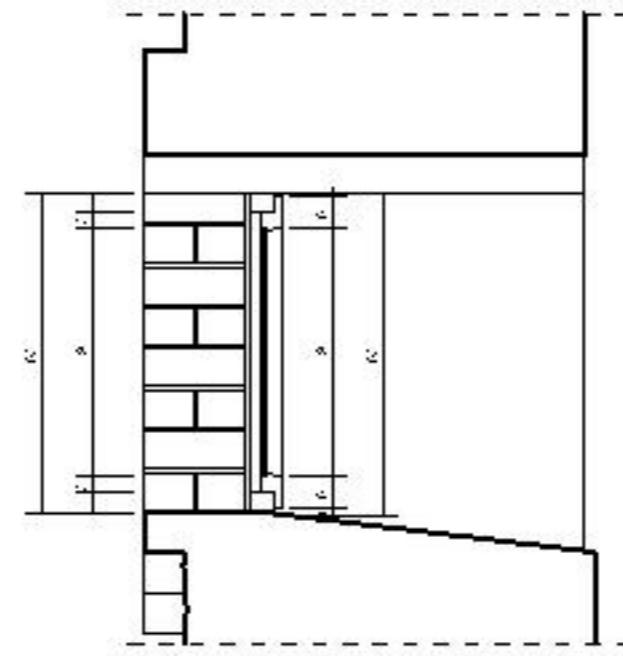
PLAN

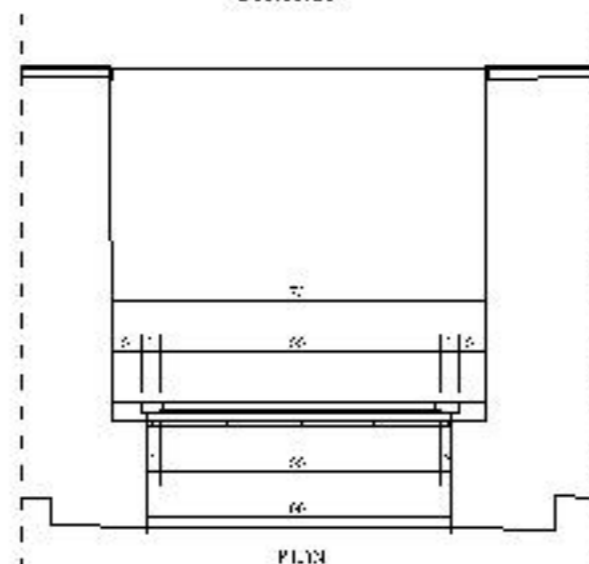
PLAN

CORINTY

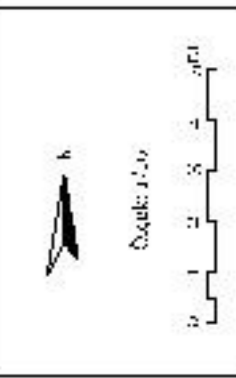
EFNİ

PLAN

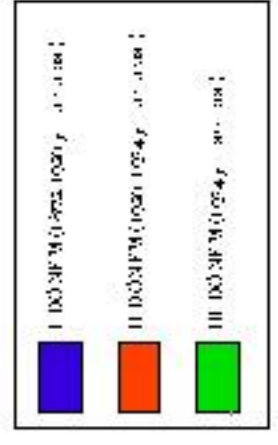
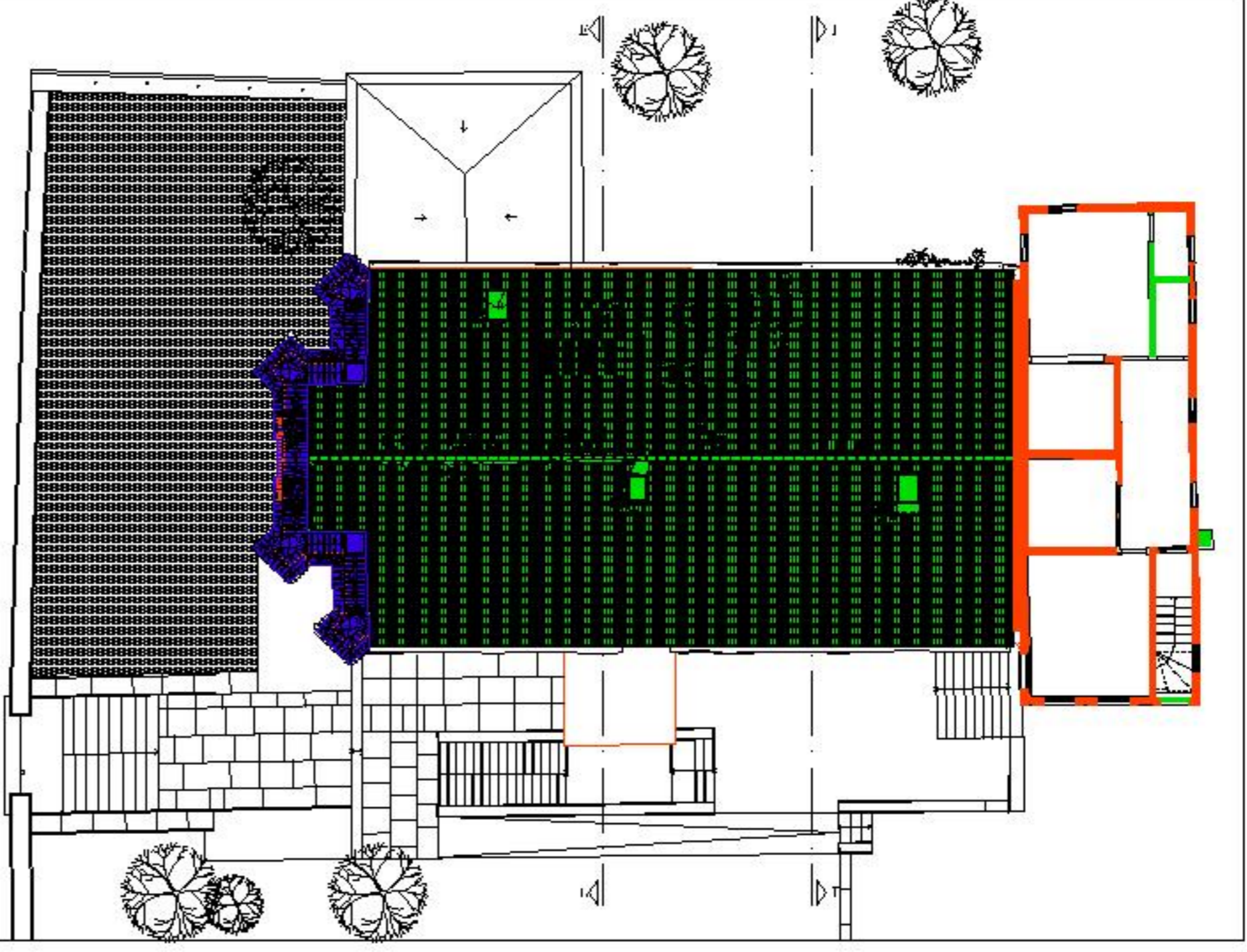
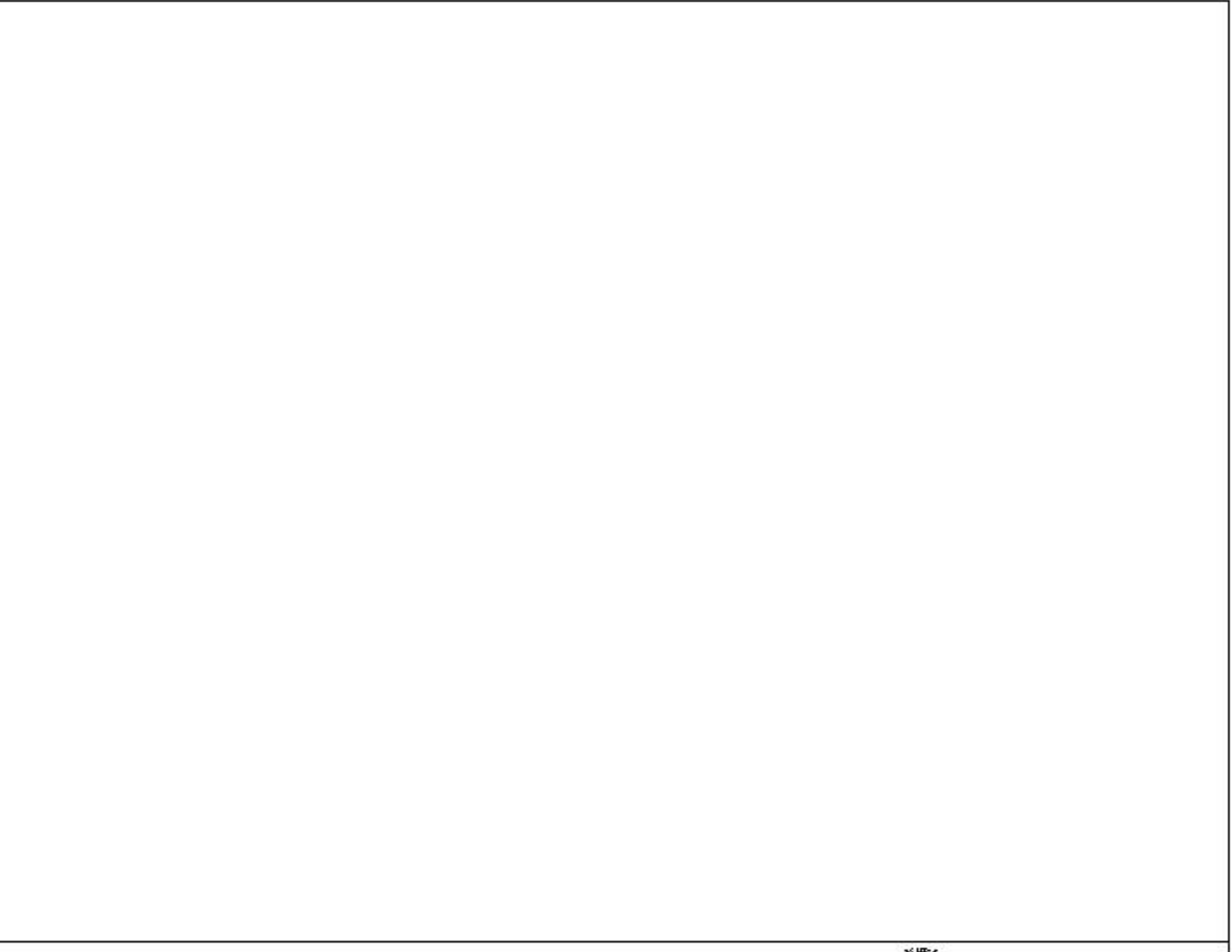
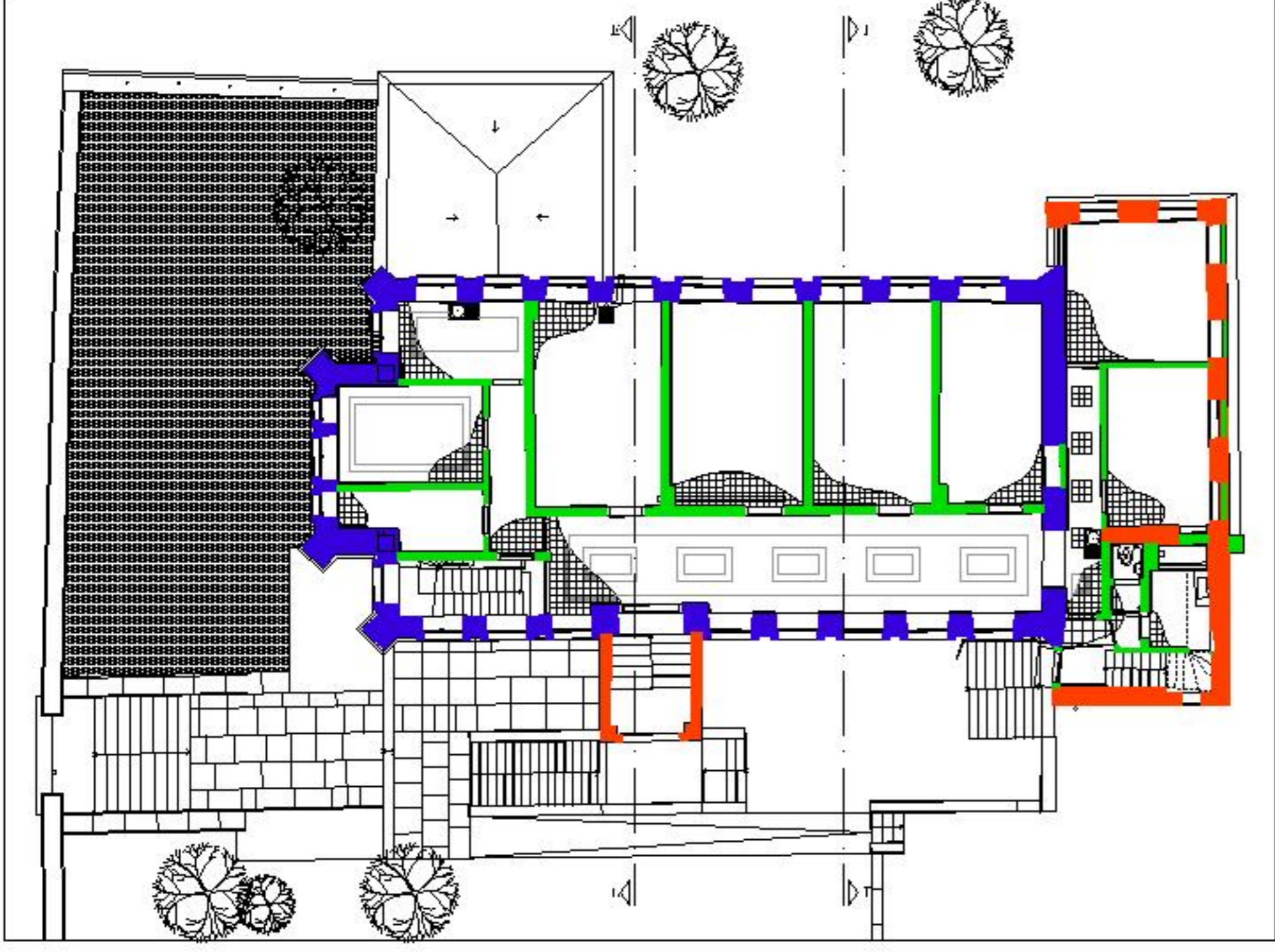
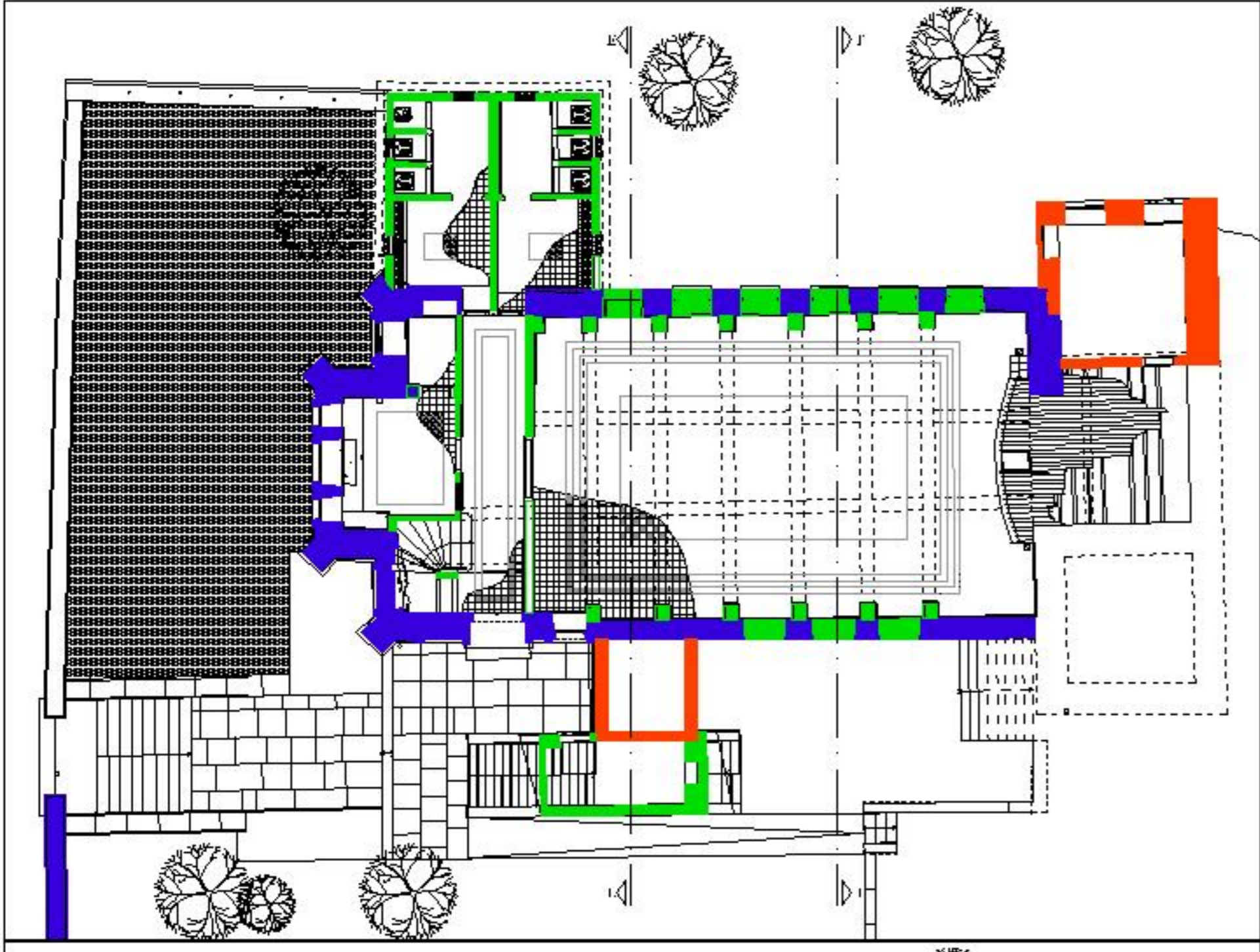

PAFTI.SÖN.ŞANLI.BEY.İSTANBUL
 34090 KADIKÖY
 RESİTTEREVİ
 ÇOLAK

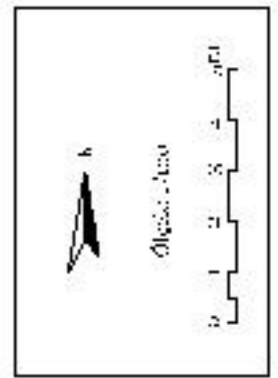

ŞEHİRİN İÇİMLİ KÖK Lİ BİR ÖRNEĞİN PROJESİ
 Tra Dergimani
 Baş. Dr. Yavuz Başbuğ
 Dışkapı Yat.
 Çan Şifalı Hastanesi

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ İNŞAAT MÜHÜRLEME BÖLÜMÜ
 İNŞAAT MÜHÜRLEME BÖLÜMÜ BAŞKANLIĞI
 YERLEŞİM ALANI

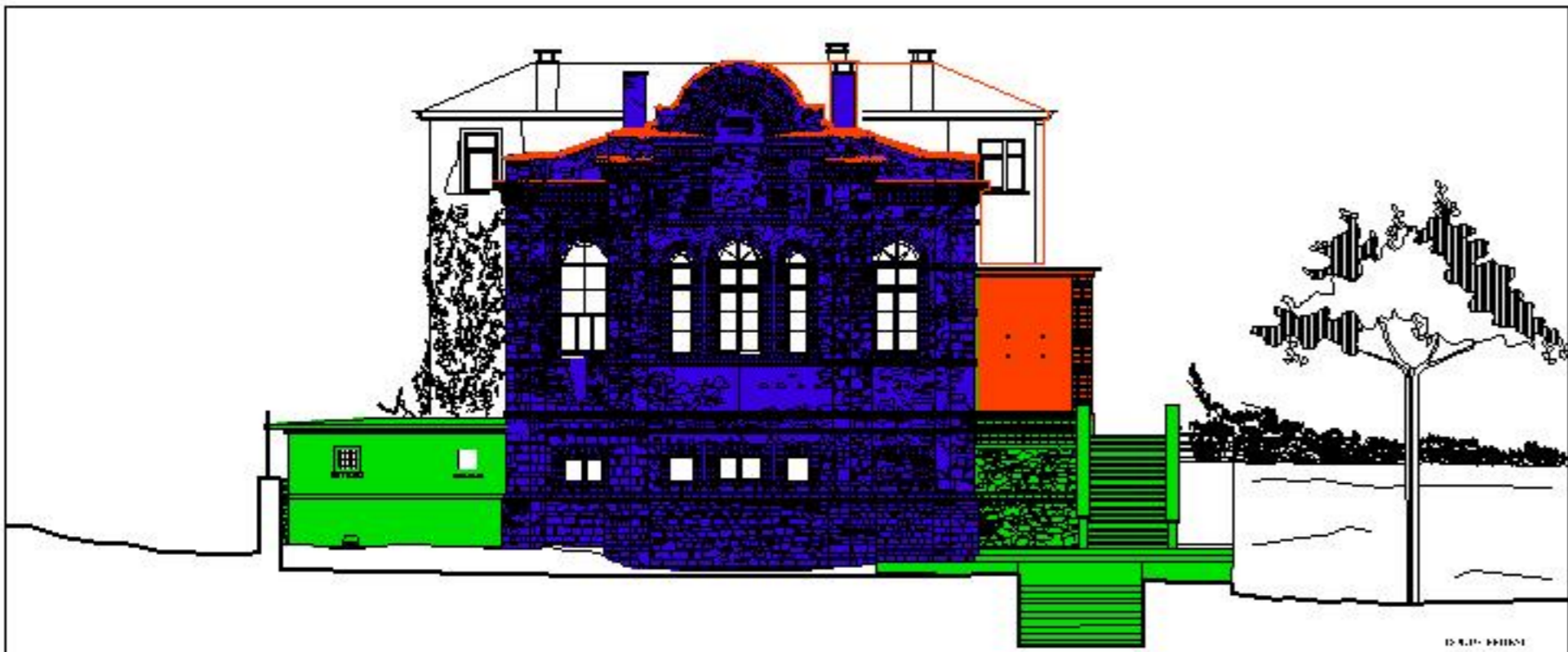

FAKULTAS PENDIDIKAN
 FAKULTAS
 RESTORASI
 KOLAJ

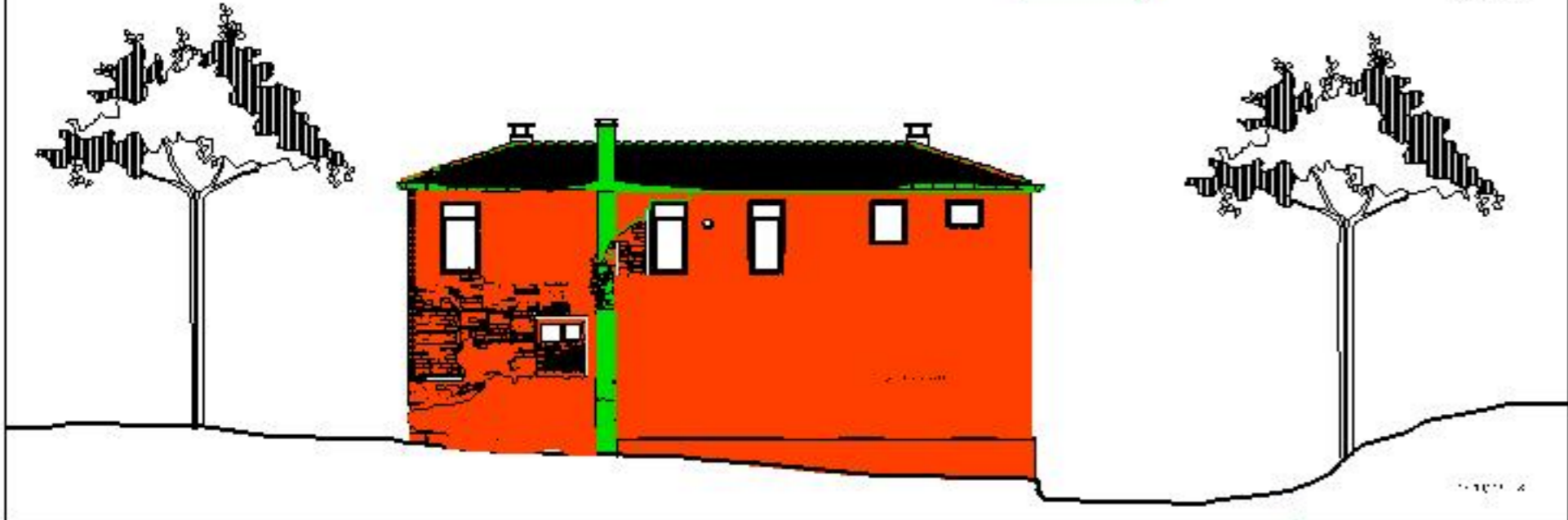

UNIVERSITAS KEBANGSAAN
 Tridarmasari
 Jl. Dr. Soedjatmoko
 Gedung 101

FAKULTAS PENDIDIKAN
 UNIVERSITAS KEBANGSAAN
 UNIVERSITAS KEBANGSAAN
 UNIVERSITAS KEBANGSAAN

10.00.00001

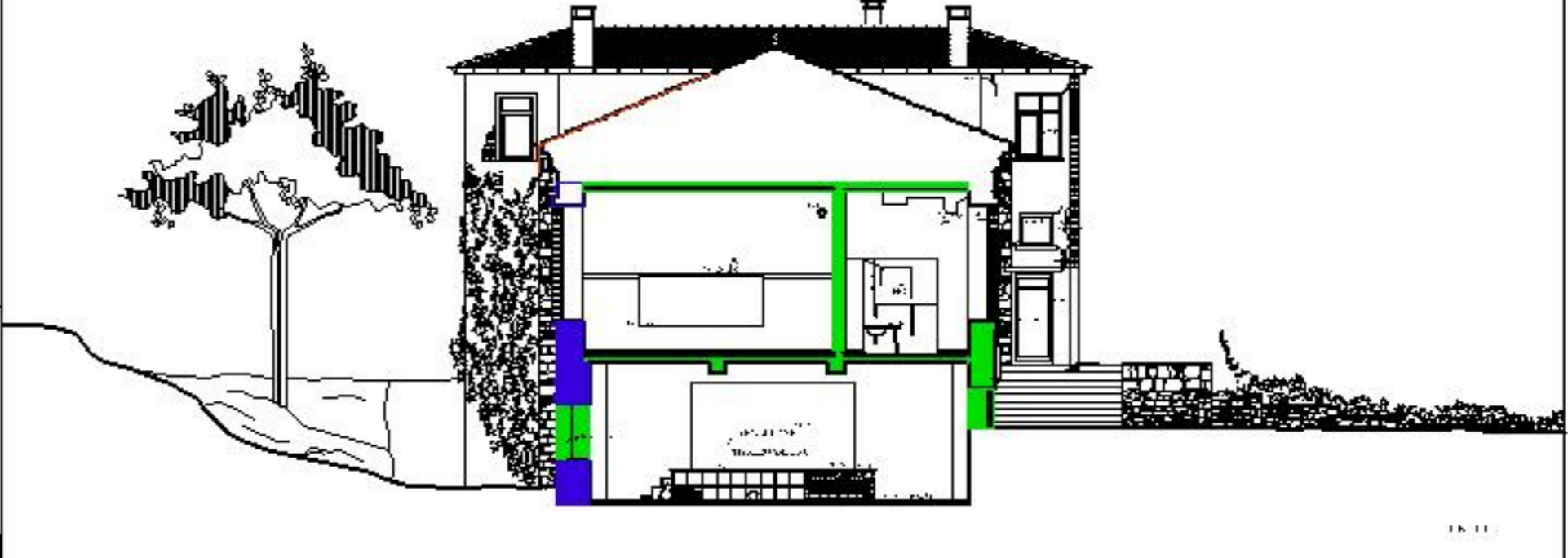
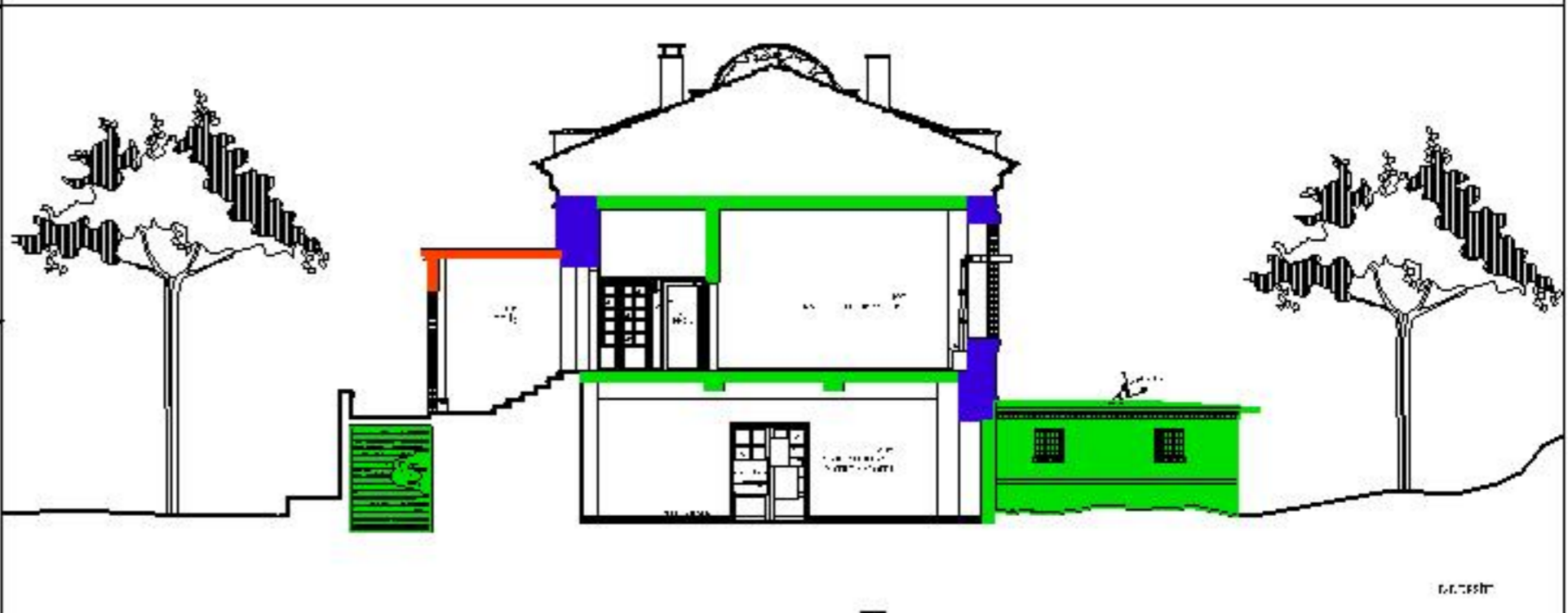
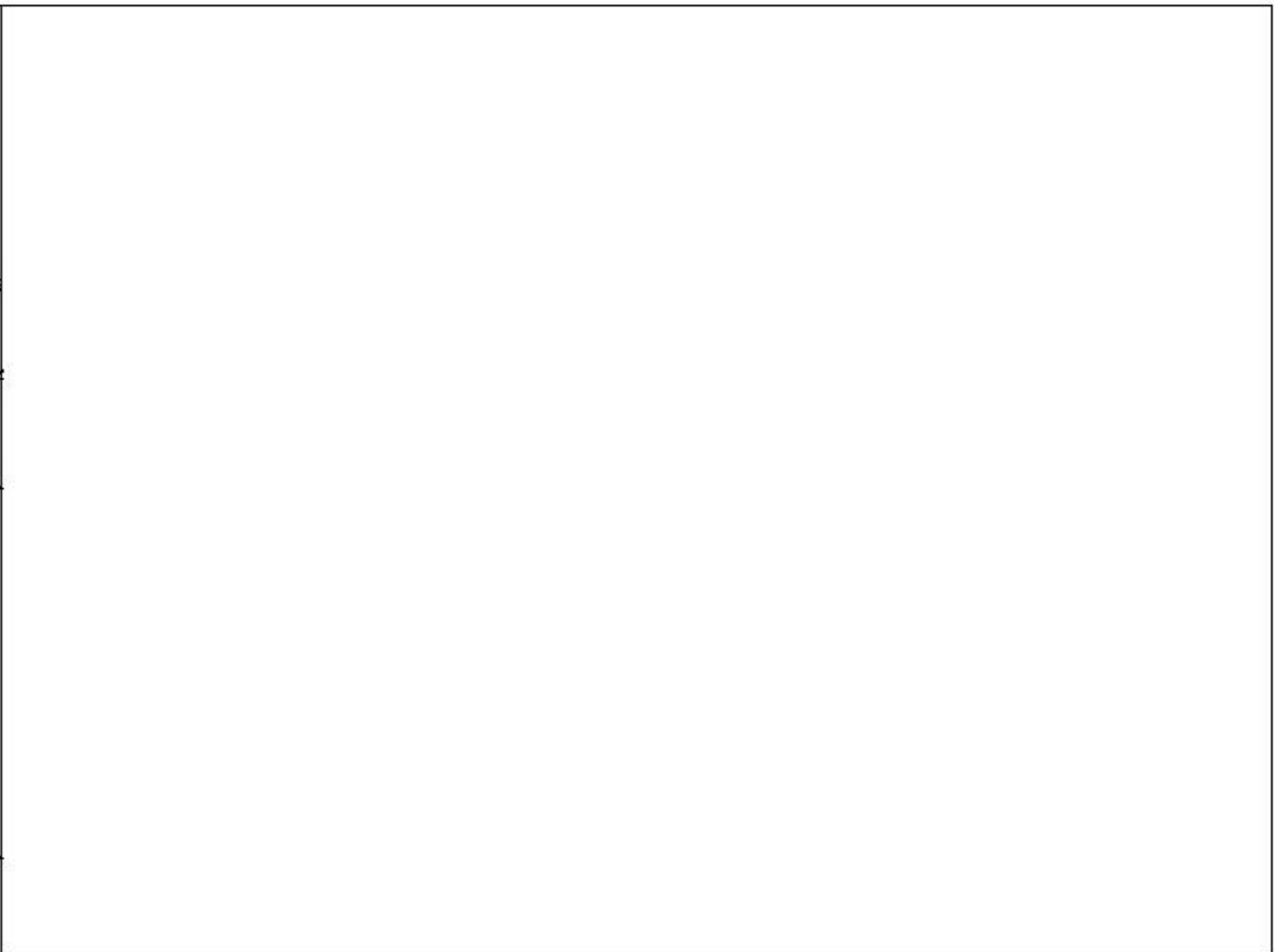
10.00.00002

10.00.00003

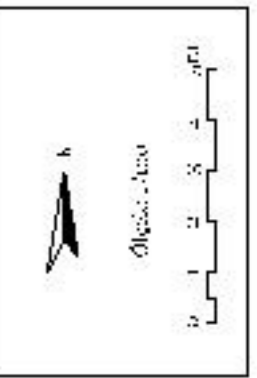

10.00.00004

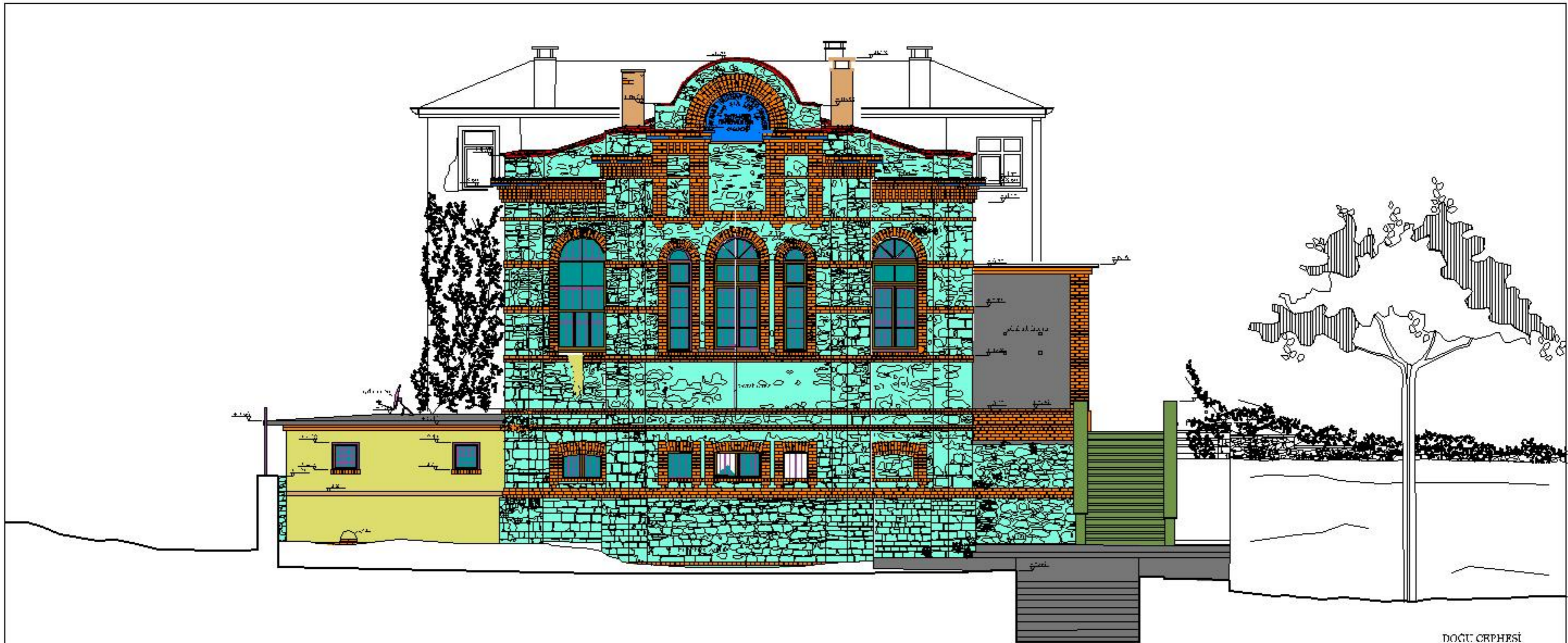
- I DÖŞLEM (Flooring) - Blue
- II DÖŞLEM (Flooring) - Red
- III DÖŞLEM (Flooring) - Green

İSTANBUL İNŞAAT VE MİMARLIK BİRLİĞÜ
 İSTANBUL ŞUBESİ
 YATIRIM VE RESTORASYON
 BİRLİĞÜ

YATIRIM VE RESTORASYON BİRLİĞÜ
 İSTANBUL ŞUBESİ
 Başkan: Mustafa Özalp
 Başkan Yardımcısı: Mustafa Özalp
 Genel Sekreter: Mustafa Özalp

İSTANBUL İNŞAAT VE MİMARLIK BİRLİĞÜ
 İSTANBUL ŞUBESİ
 YATIRIM VE RESTORASYON BİRLİĞÜ

DOĞRU BÖLGE	YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL
YEREL	YEREL	YEREL	YEREL
YEREL	YEREL	YEREL	YEREL
YEREL	YEREL	YEREL	YEREL

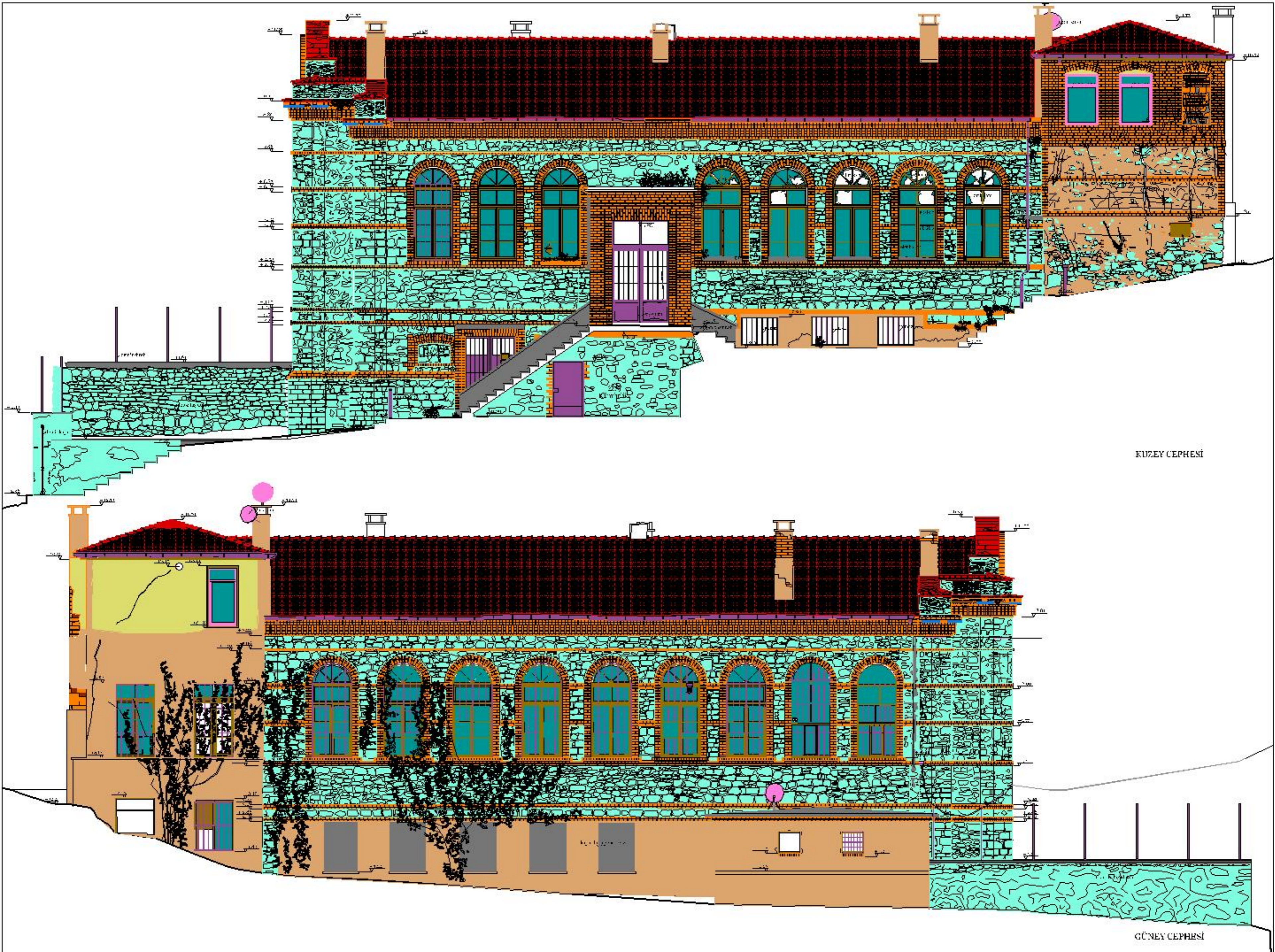
YEREL YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL
YEREL YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL
YEREL YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL
YEREL YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL

YEREL YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL
YEREL YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL
YEREL YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL
YEREL YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL

YEREL YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL
YEREL YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL
YEREL YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL
YEREL YEREL	YEREL YEREL	YEREL YEREL

DOĞU CEPHESİ

BATI CEPHESİ

DOĞRU BÖLGE	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ

YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ

YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ

YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ

YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ

YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ

YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ
YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ	YERLİ

KUZEY CEPHESİ

GÜNEY CEPHESİ

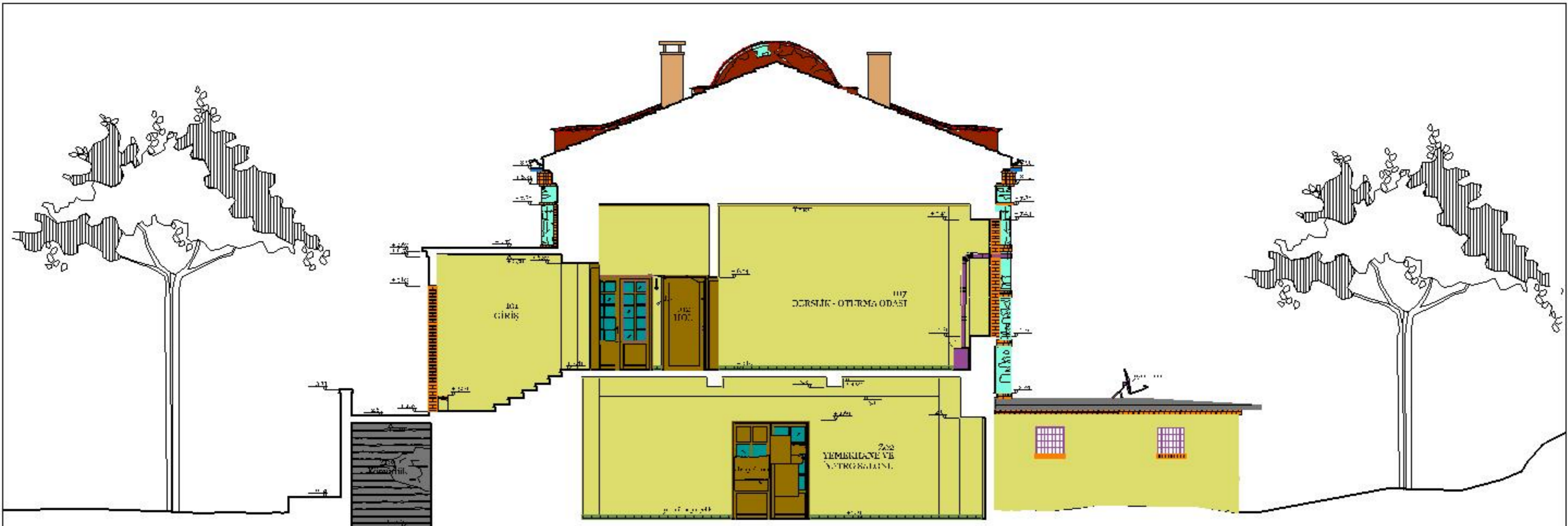
	DÜĞME BÖZÜK
	AKRİLİK
	ÇİMENTO HARTI
	KİREÇTİ
	Yapı malzemesi
	MİTAK
	AVR. P. AŞLUS
	DOĞRU
	YERLİK TAŞ
	AKRİLİK
	ÇİMENTO

	YERLİK TAŞ
	MİNERAL
	YERLİK TAŞ
	AKRİLİK
	ÇİMENTO

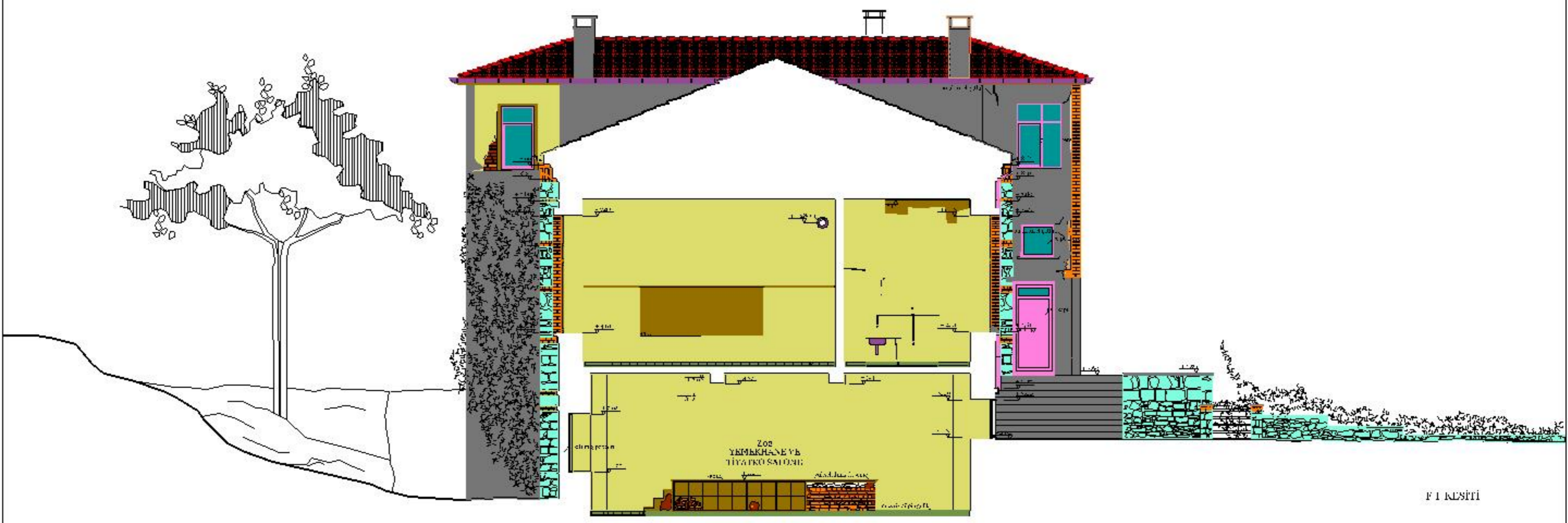
	YERLİK TAŞ
	1:100
	RESİM

YERLİK TAŞ
 YERLİK TAŞ
 YERLİK TAŞ

YERLİK TAŞ
 YERLİK TAŞ
 YERLİK TAŞ

E-E KESİTİ

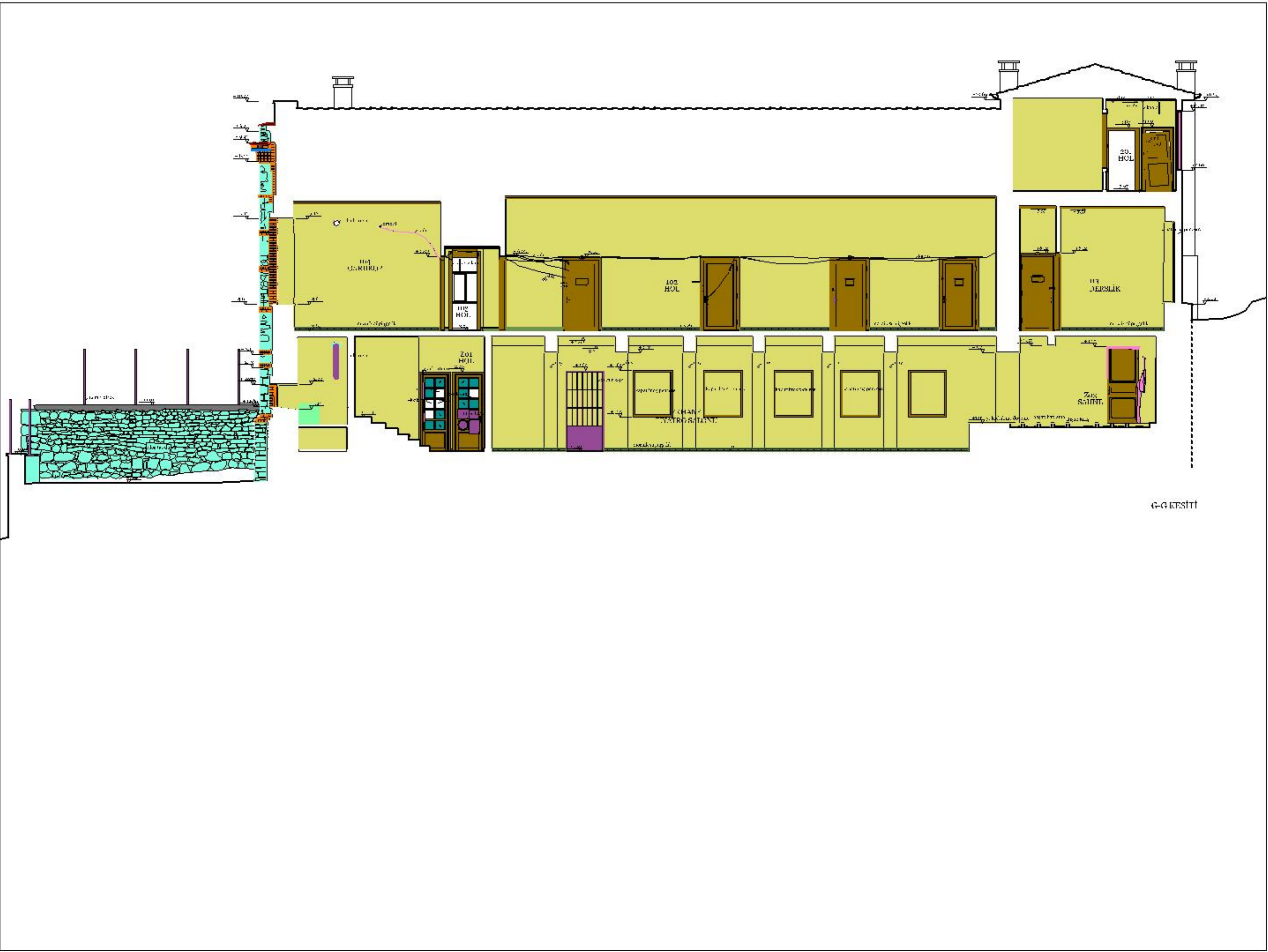
F-F KESİTİ

DOĞRU BÖLGE	YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE

YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE

YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE

YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE
YERİNE	YERİNE	YERİNE	YERİNE

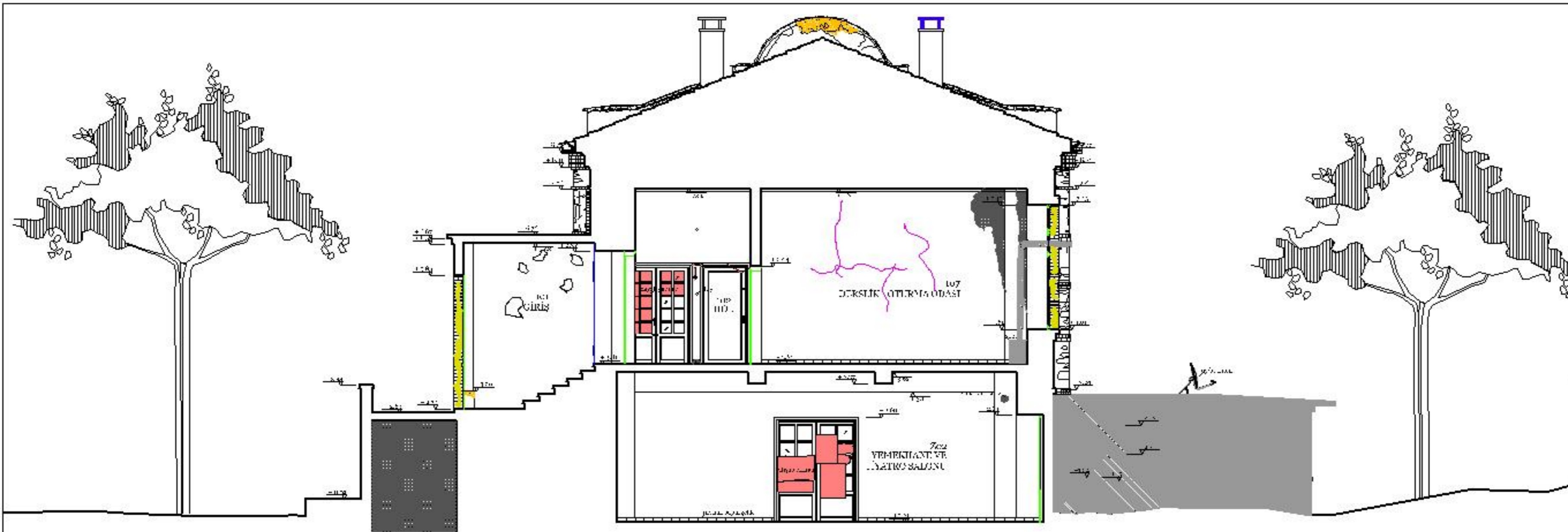
G-G KESİTİ

DOĞRU BOYUT	YATAY	YER YERİ DÜZ	DÜŞME BOYUT
AKSİYON	YATAY	YER YERİ DÜZ	AKSİYON
YATAY	YATAY	YER YERİ DÜZ	YATAY
YATAY	YATAY	YER YERİ DÜZ	YATAY
YATAY	YATAY	YER YERİ DÜZ	YATAY

YATAY	YATAY	YATAY	YATAY
YATAY	YATAY	YATAY	YATAY
YATAY	YATAY	YATAY	YATAY
YATAY	YATAY	YATAY	YATAY
YATAY	YATAY	YATAY	YATAY

YATAY KESİTİ
 YATAY KESİTİ
 YATAY KESİTİ
 YATAY KESİTİ
 YATAY KESİTİ
 YATAY KESİTİ

YATAY KESİTİ
 YATAY KESİTİ
 YATAY KESİTİ
 YATAY KESİTİ
 YATAY KESİTİ
 YATAY KESİTİ

ÇİMENTO	ÇİMENTO	ÇİMENTO	ÇİMENTO	ÇİMENTO	ÇİMENTO	ÇİMENTO	ÇİMENTO
ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM
ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM
ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM
ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM
ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM
ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM
ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM
ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM
ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM
ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM	ALÜMİNYUM

E-E KESİTİ

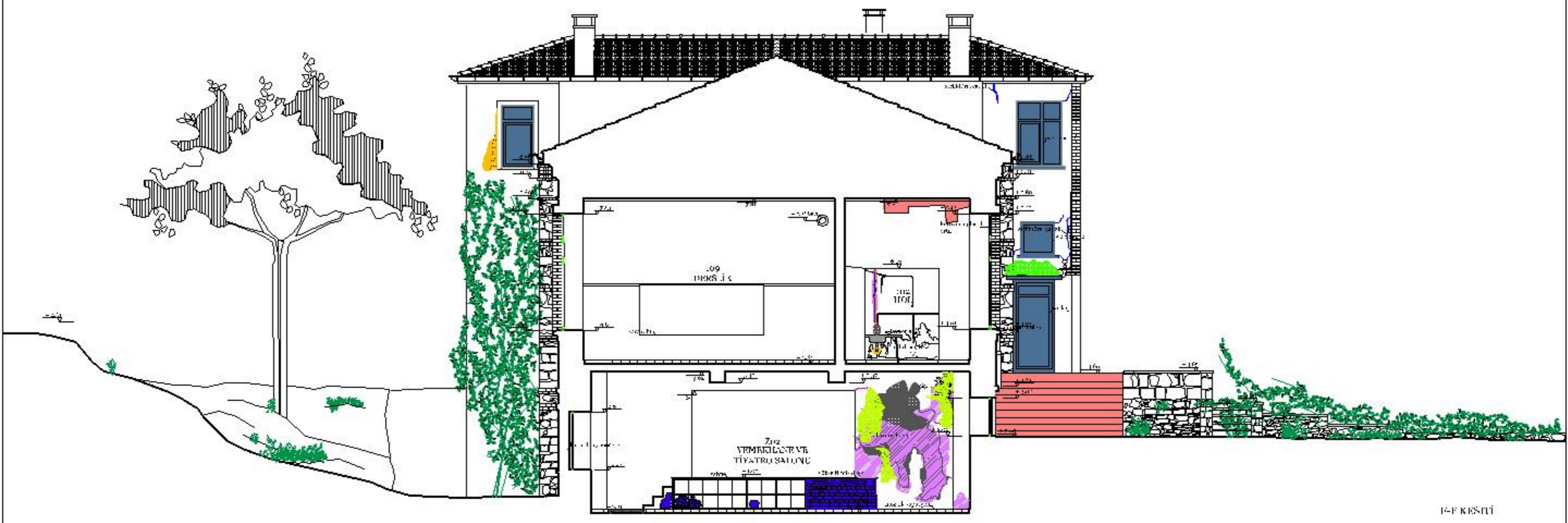
ESTERİN E-E KESİTİ
 TEMEL KAT: 1/50
 ÇİZİM: 1/50

RESİM: 1/50

RESİM: 1/50

RESİM: 1/50

RESİM: 1/50

I-F KESİTİ

ESTERİN I-F KESİTİ
 TEMEL KAT: 1/50
 ÇİZİM: 1/50

RESİM: 1/50

RESİM: 1/50

RESİM: 1/50

RESİM: 1/50

ESTERİN I-F KESİTİ
 TEMEL KAT: 1/50
 ÇİZİM: 1/50

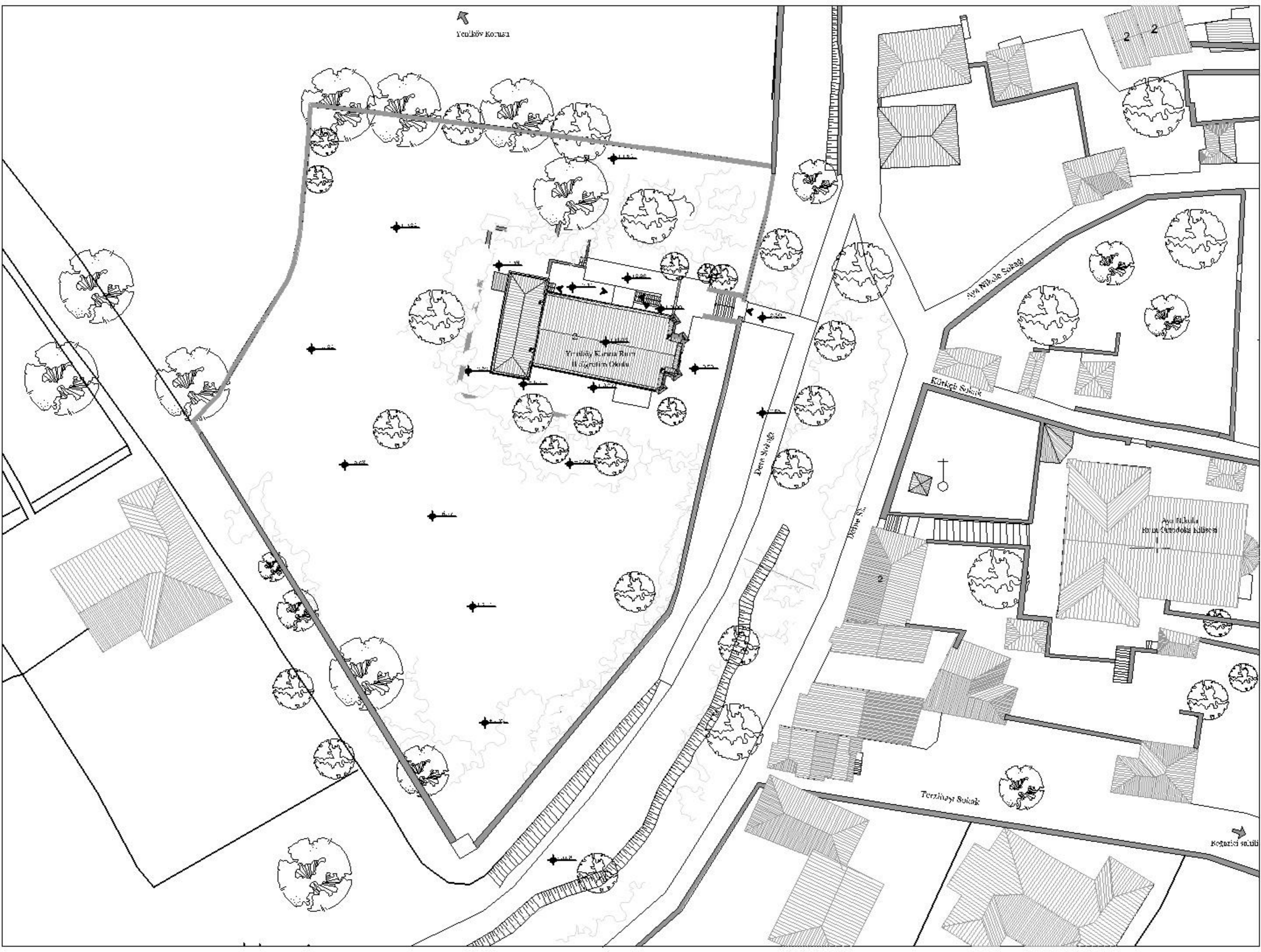
RESİM: 1/50

RESİM: 1/50

RESİM: 1/50

RESİM: 1/50

EK D.2

Yedigöller Konağı

Yedigöller Konağı
II. Etajın Planı

Dava Sokağı

Dava St.

Terzihane Sokağı

Kürkçü Sokağı

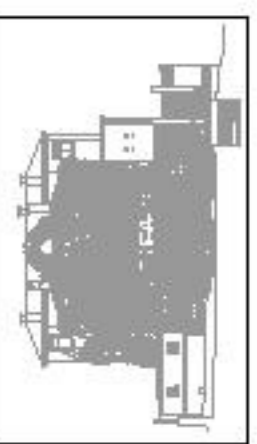
Aya İsmail Sokağı

2

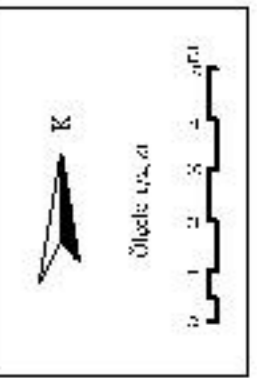
2

Aya İsmail Külliyesi
ve Camii

Konak Sokağı

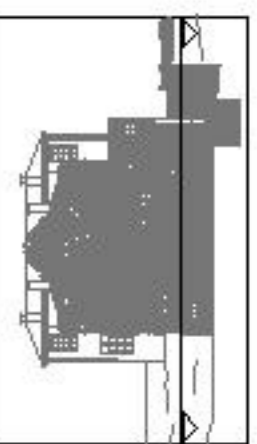
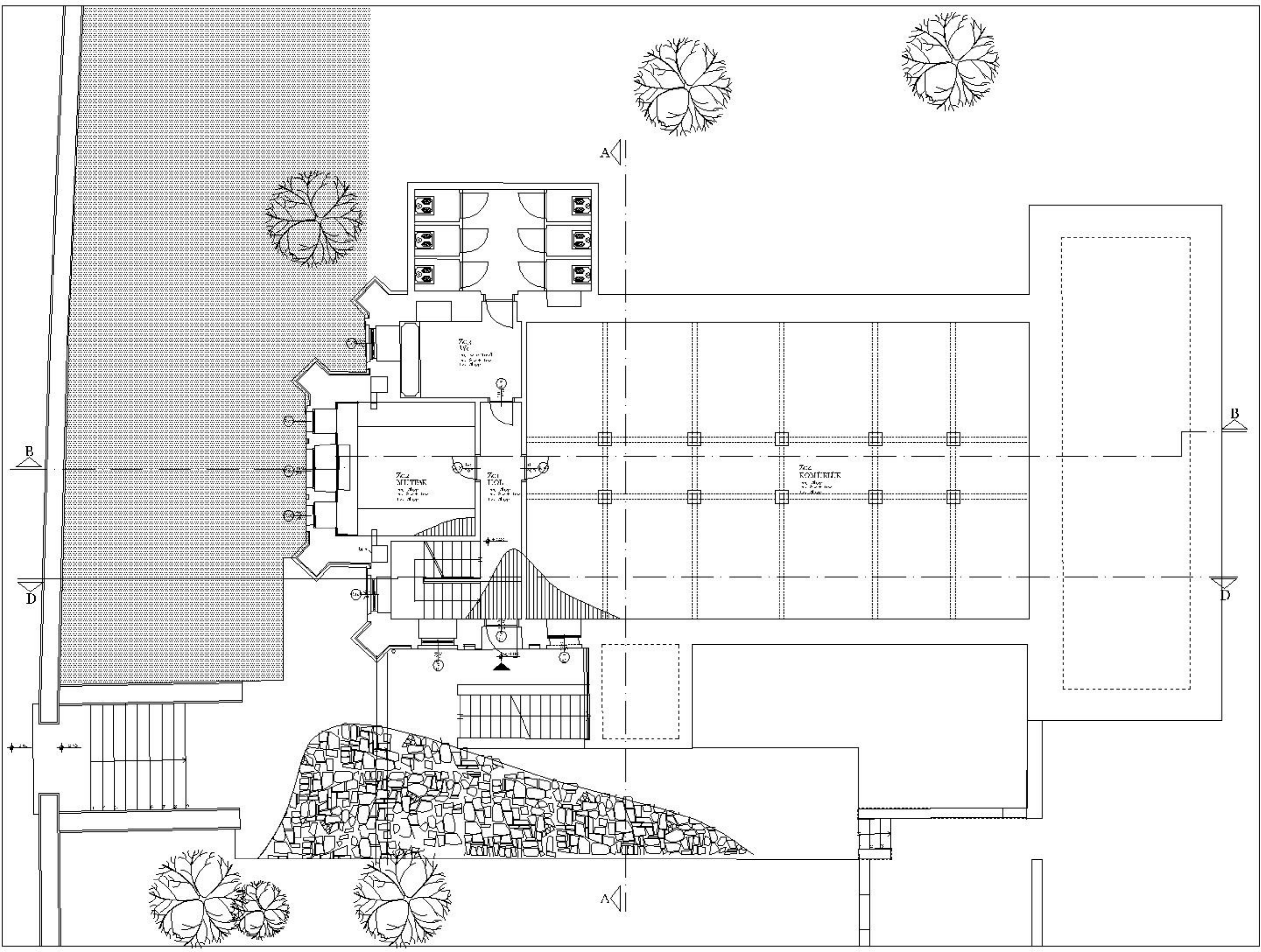

PROJE VE ÇİZİMLERİN YAPILDIĞI YER	PROJE VE ÇİZİMLERİN YAPILDIĞI YER
PROJE VE ÇİZİMLERİN YAPILDIĞI YER	PROJE VE ÇİZİMLERİN YAPILDIĞI YER

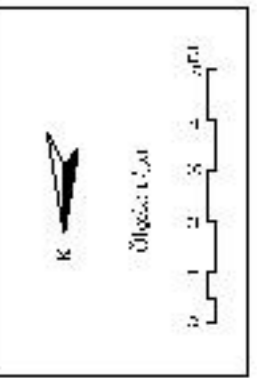

YEDİGÖLLER KONAĞI II. ETAJI ÇİZİMİNİN PROJE VE ÇİZİMLERİNİN YAPILDIĞI YER
 Proje Yapanlar
 Doç. Dr. Ayhan Akbulut
 Doç. Dr. Ayhan Akbulut
 Çizim Yapanlar
 Çizim Yapanlar

YEDİGÖLLER KONAĞI II. ETAJI ÇİZİMİNİN PROJE VE ÇİZİMLERİNİN YAPILDIĞI YER
 PROJE VE ÇİZİMLERİNİN YAPILDIĞI YER
 PROJE VE ÇİZİMLERİNİN YAPILDIĞI YER

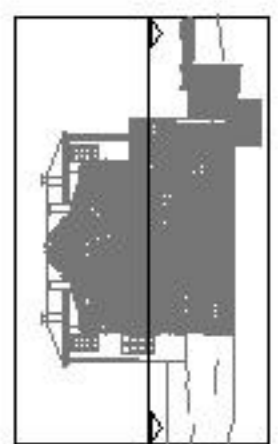
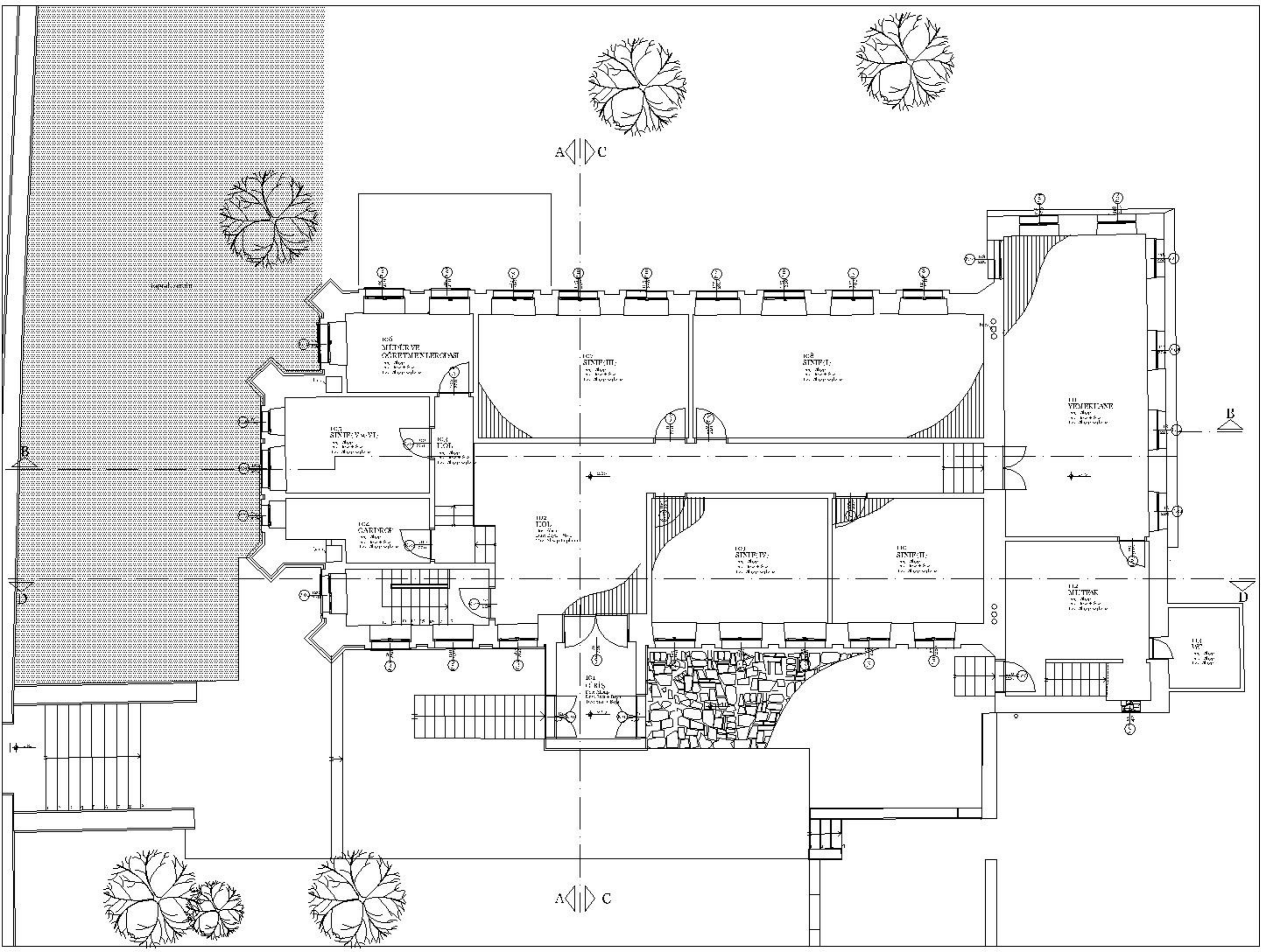

SIFAT: TEMPERATUR
 DATA: 2017
 KONTAK: 0812 3333 3333
 BENTUK: 0812 3333 3333

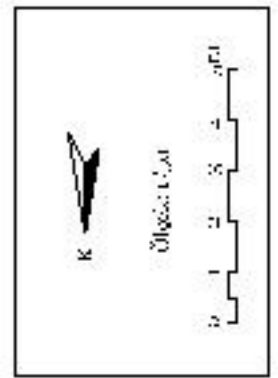

NAMA: RIZKI RIZKA
 No. 12345678
 No. 12345678
 No. 12345678

NAMA: RIZKI RIZKA
 No. 12345678
 No. 12345678
 No. 12345678

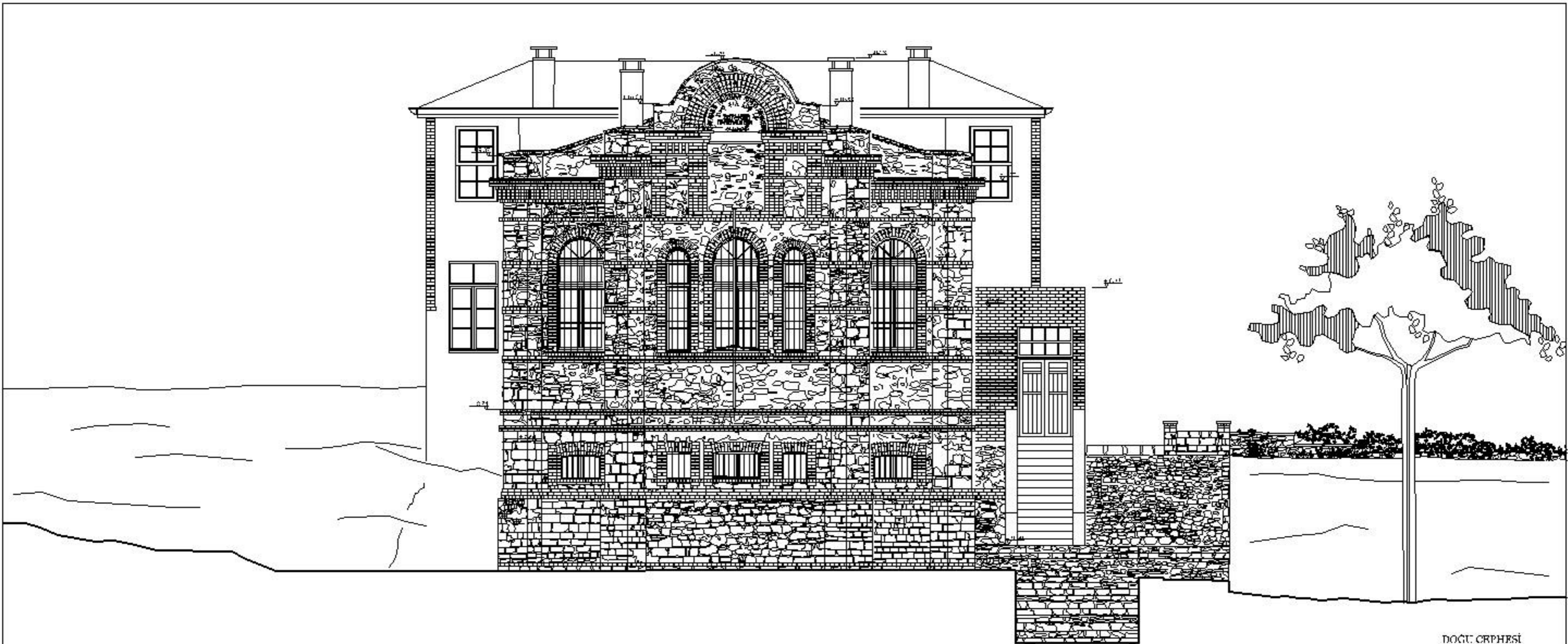

EĞİTİM VE İZLENİM MERKEZİ (II. DÖNEM)	
EYLÜL 2013	
YOLAV	RESİT TÜRKMEN
BAŞTAN ÇİZİM	

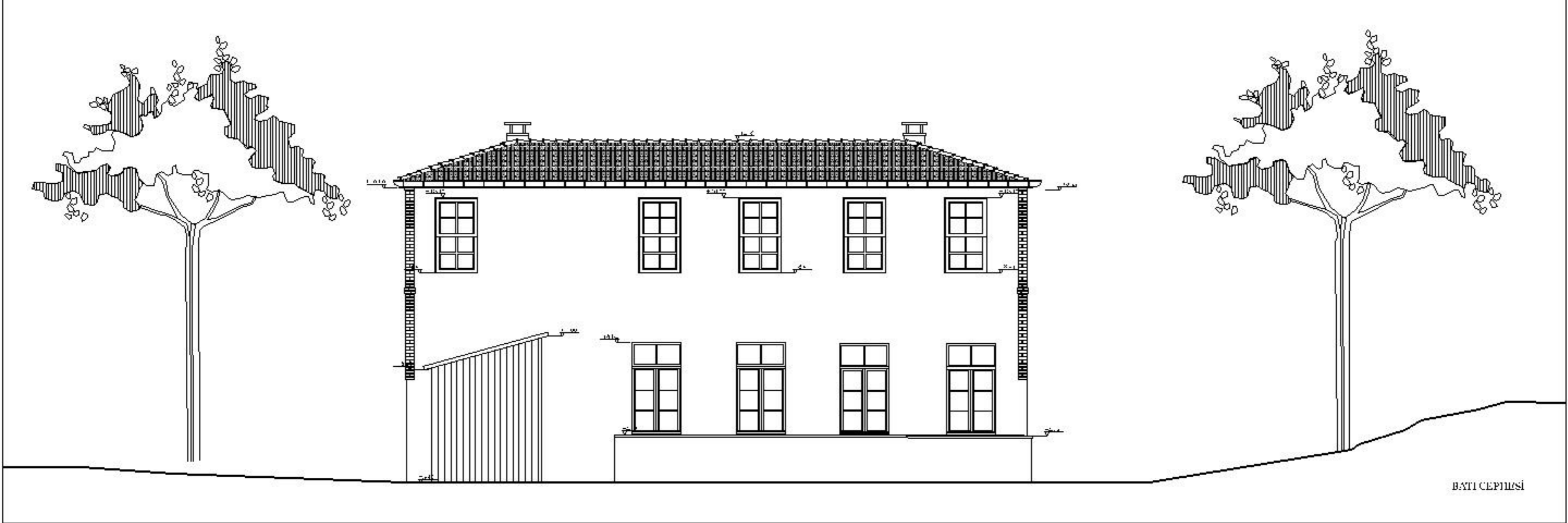

YERİNDEN ÇİZİMİ KURULUŞU VE ÇİZİMİNDEN BİR KESİM
 Yrd. Doç. Dr. Mustafa
 Başbuğ
 Çizimci
 Çanakkale, 2013

EĞİTİM VE İZLENİM MERKEZİ (II. DÖNEM)
 MİMARLIK VE İZLENİM MERKEZİ (II. DÖNEM)
 ÇİZİMİNDEN BİR KESİM

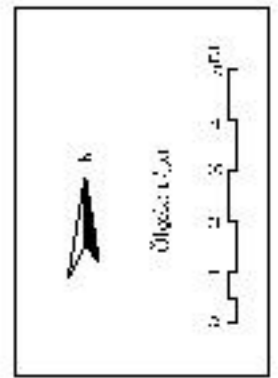
DOGU CEPHESI

BATI CEPHESI

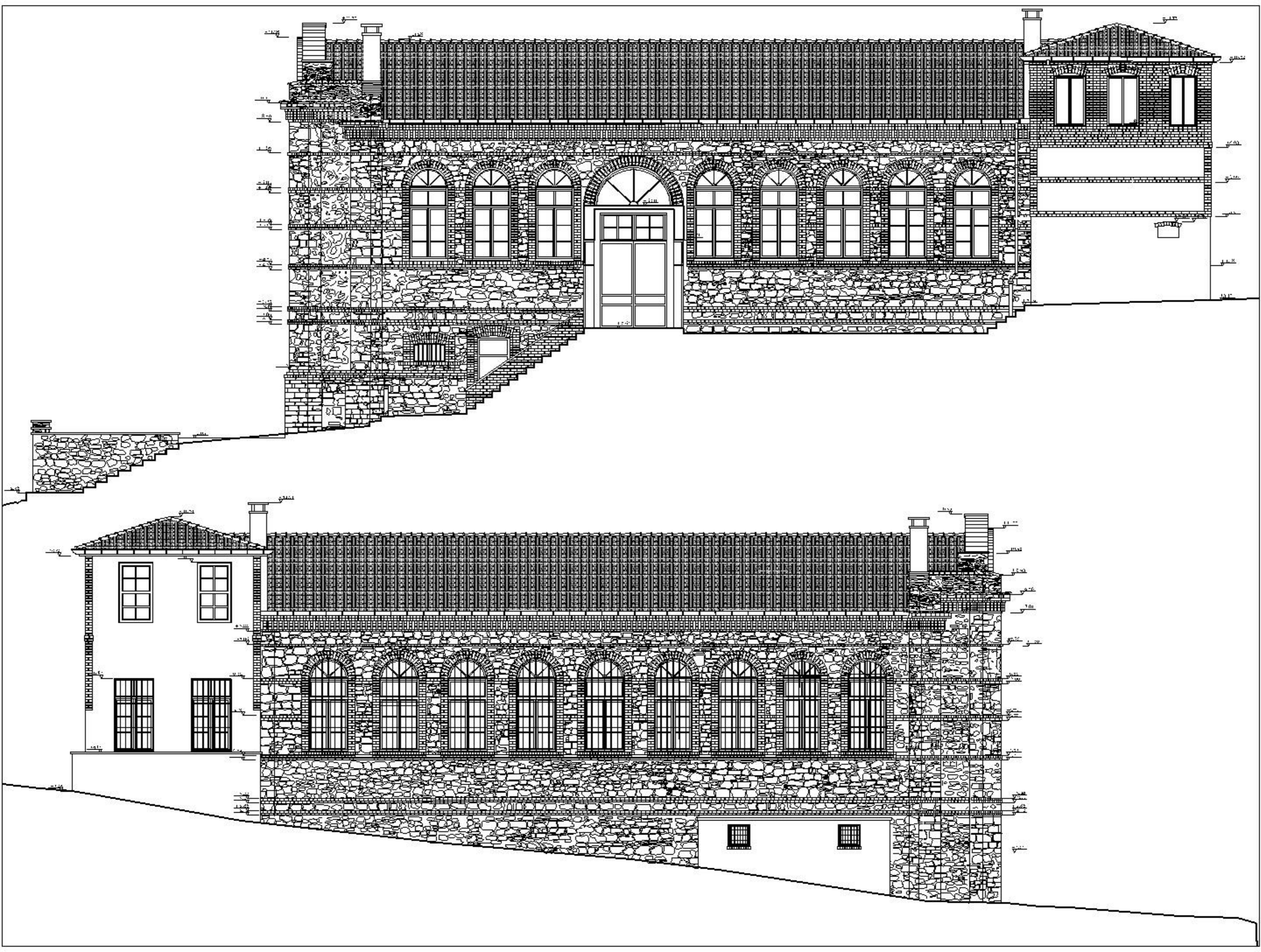

PAFTA DE DOGZ. si BATI CEPHESI (CI DANTIE)
 PACTA NO: 40
 COLIATIF
 RESPECTIV
 BARTU PARVAT

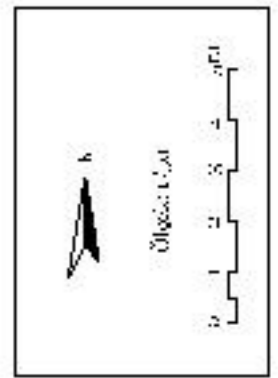

SCHEMĂ DE PLAN DE ÎNCHINĂTOARE
 Pea Drumului
 Dintr-un Vârtej de Vânt
 De la Sărbătoare, în anul 1901

PLANUL TEHNIC UCENESC AL TEHNICILOR
 UNIVERSITĂȚII DE ARHITECTURĂ ȘI
 CONȘTIINȚĂ URBANĂ
 CLUJ-NAPOCA

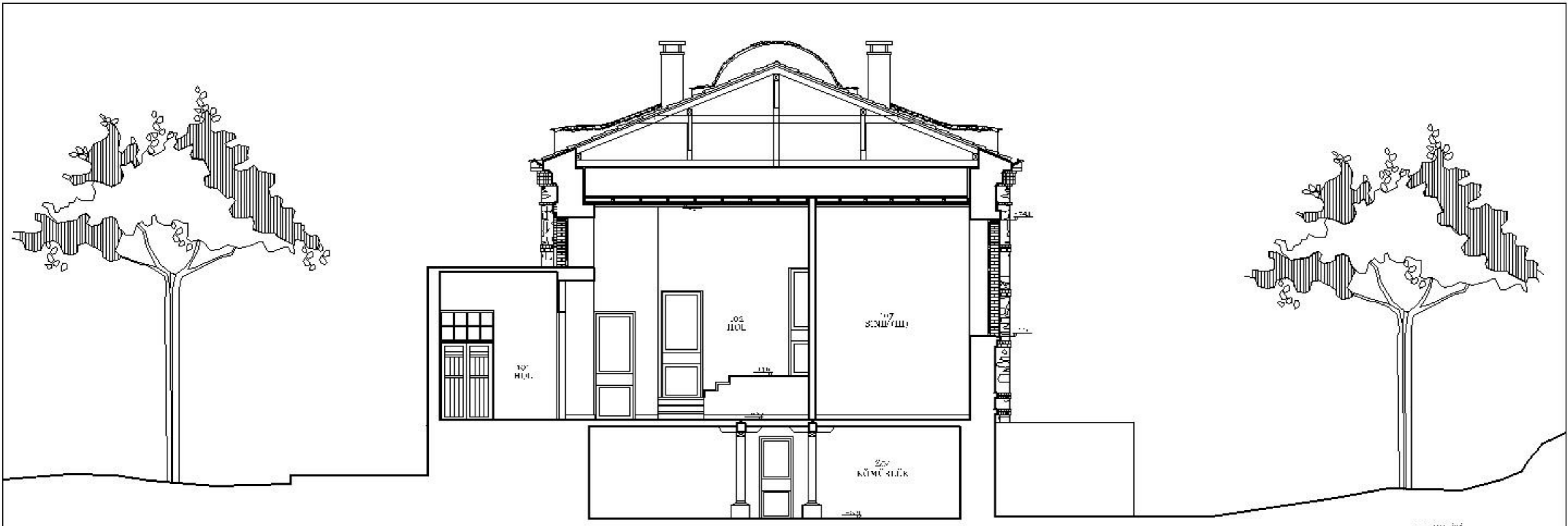

CAPTA ADI KUTUYA GÜNEY GÜNEYDE (EL DÖNÜŞÜ)
 SAĞ YAN
 RESMİ TERSYON
 ÇATI VE DUVARLAR

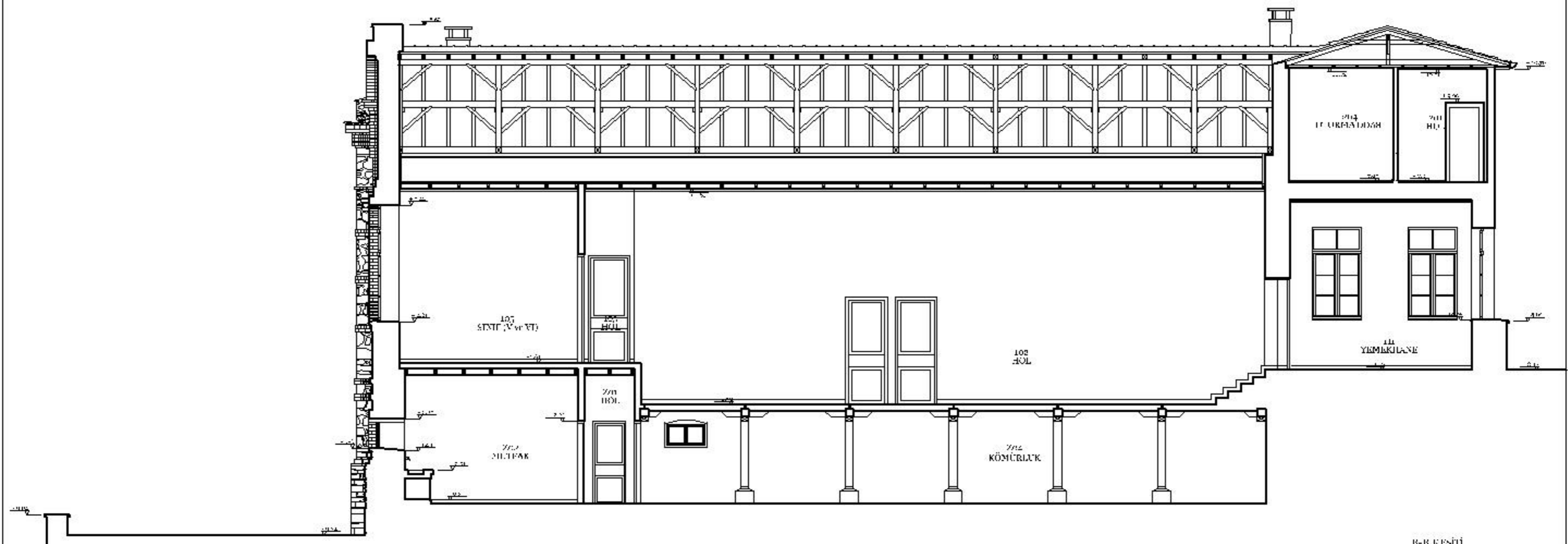

YERİNDEN ALINAN KURU İZLENİM ÇİZİMİ
 İZLENİM ÇİZİMİ
 İZLENİM ÇİZİMİ
 İZLENİM ÇİZİMİ

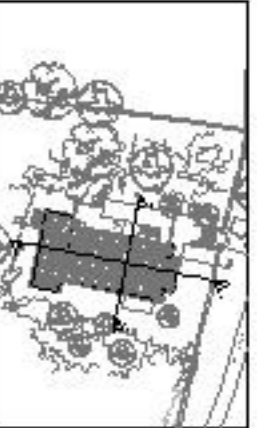
İZLENİM ÇİZİMİ ÇİZİMİ İZLENİM ÇİZİMİ
 İZLENİM ÇİZİMİ ÇİZİMİ İZLENİM ÇİZİMİ
 İZLENİM ÇİZİMİ ÇİZİMİ İZLENİM ÇİZİMİ

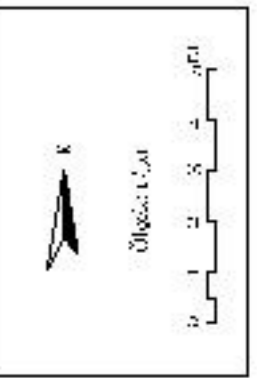
A-A KESİTİ

B-B KESİTİ

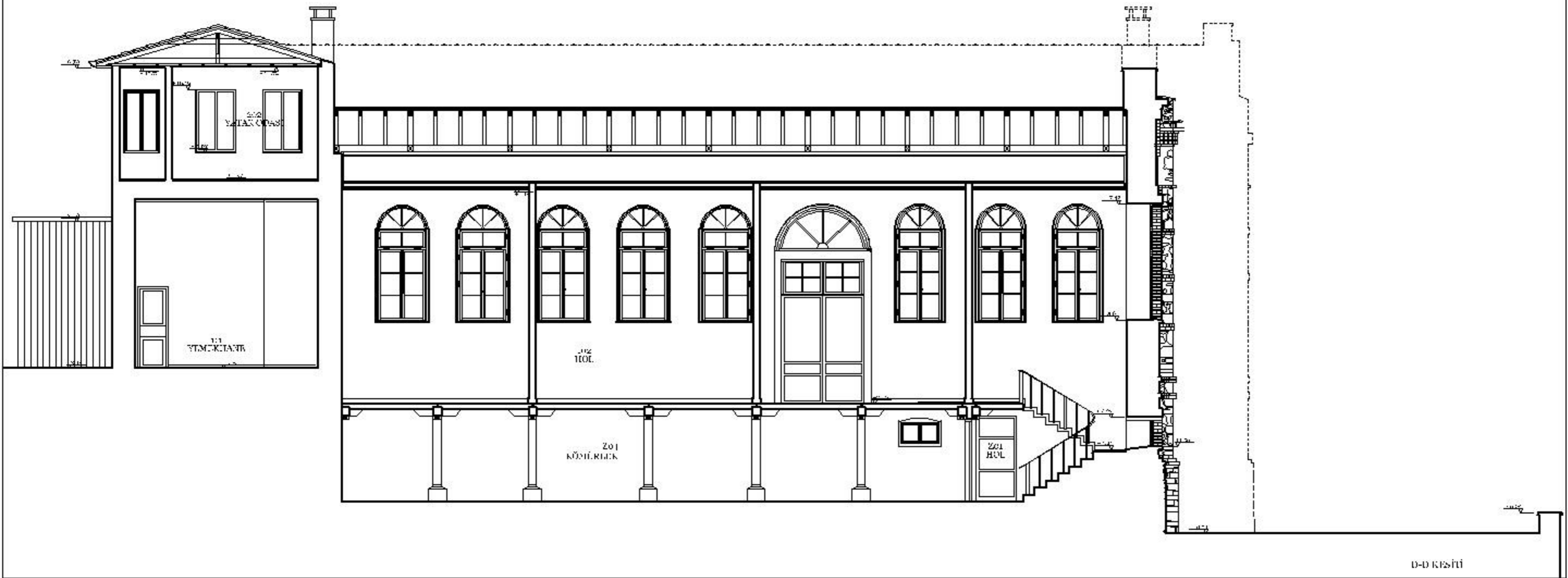
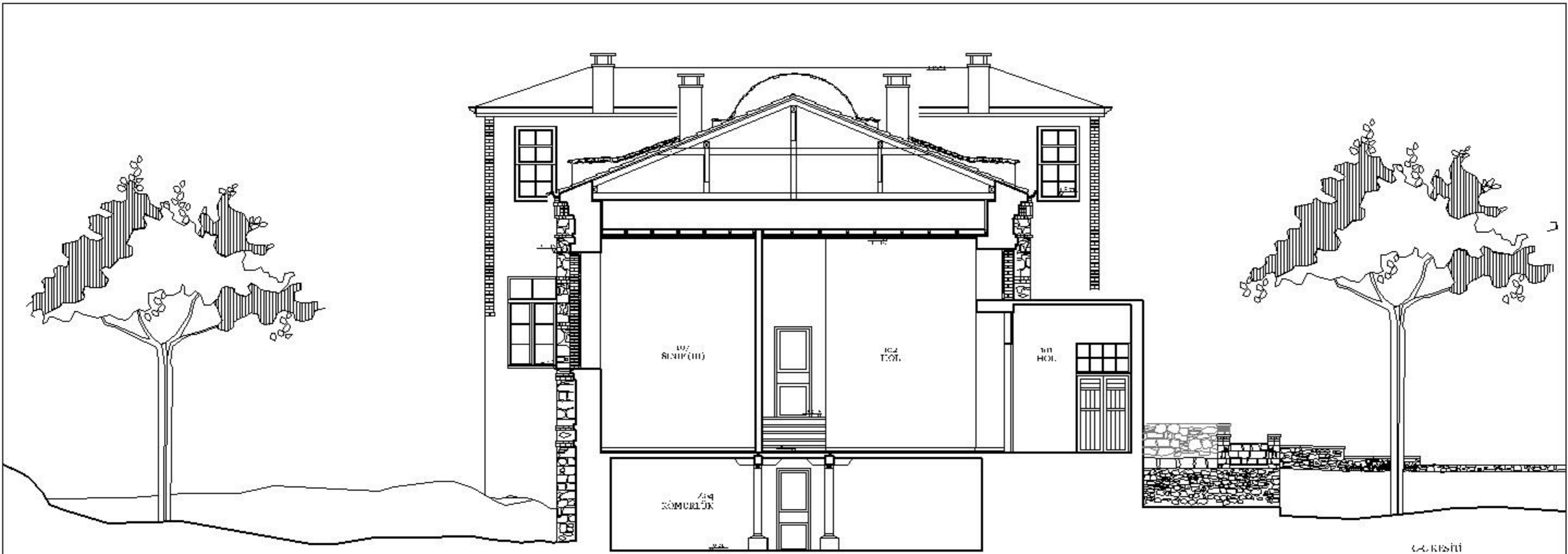

PAZILADIZI 3-A ve B KESİTİ (II. DÜZEY)
 FASEL NO: 42
 ÇİZİM
 RESİM YERİ
 HARİTİ YERİ

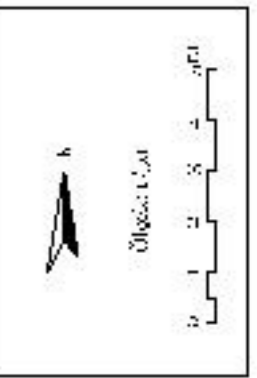

YERİNDEN ALINAN KÖKLELİ RESİM ÖRNEĞİNİN BİR KESİMİ
 Yrd. Doç. Dr. Mustafa
 Başoğlu
 Çizim Yeri: İstanbul
 Çizim Tarihi: 2023/05/01

İNŞAAT İZİN BELGESİ ALINMIŞTIR
 İZİN BELGESİ NO: 123456789
 ÇİZİM YERİ

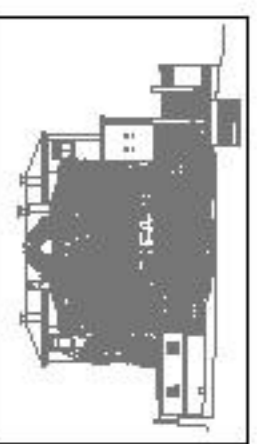
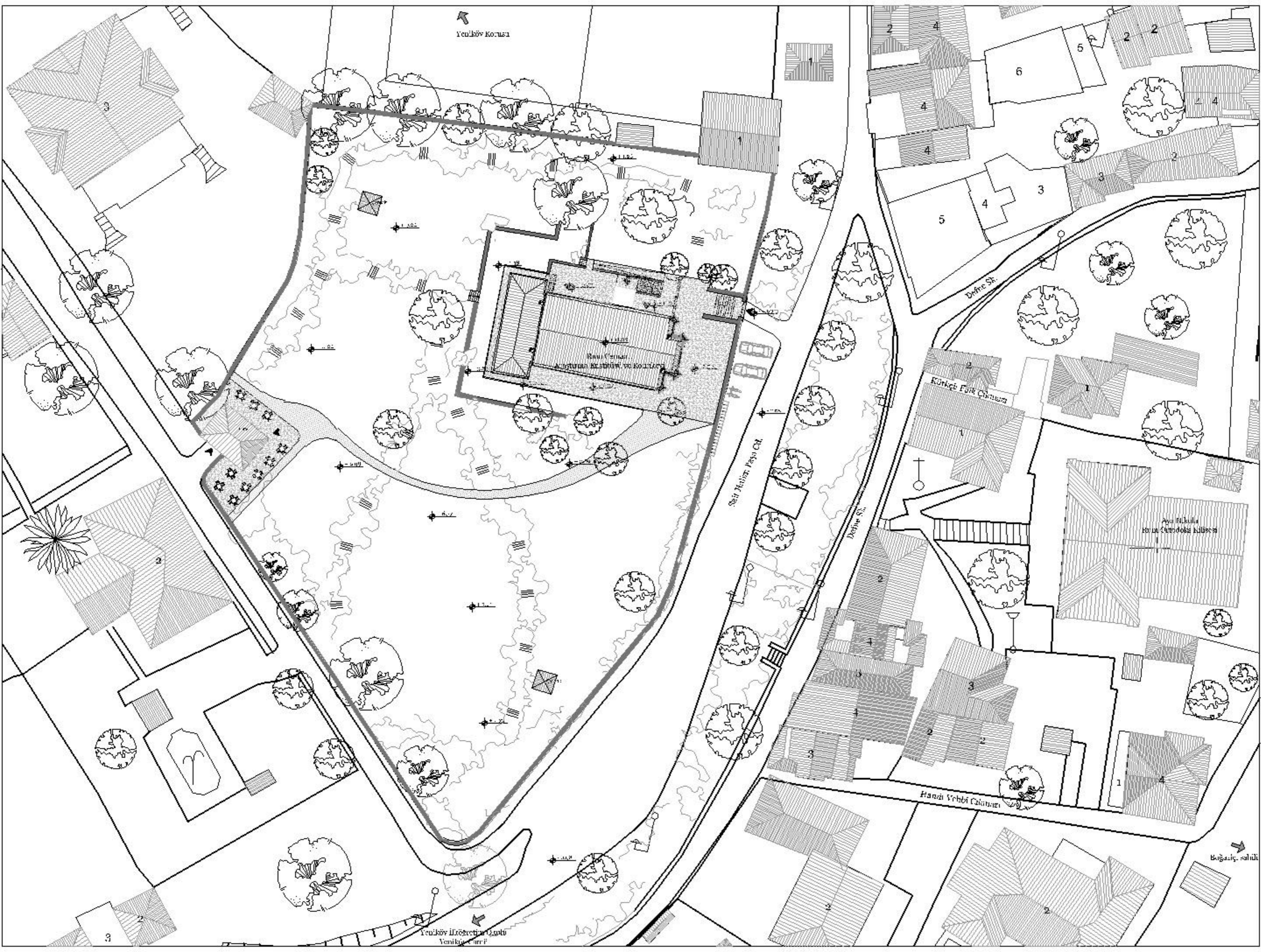
MİMARLIK ÇİZİM VE İNŞAAT MÜHÜRÜ
 FAHRETTİN ÇELİK
 MİMARLIK
 İZMİR

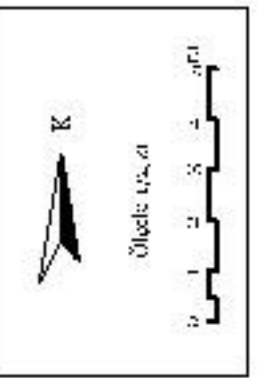
YATIRIMCI: İZMİR İLİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
 İZMİR İLİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
 İZMİR İLİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
 İZMİR İLİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

İNŞAAT MÜHÜRÜ
 İZMİR İLİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
 İZMİR İLİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
 İZMİR İLİ İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

EK D.3

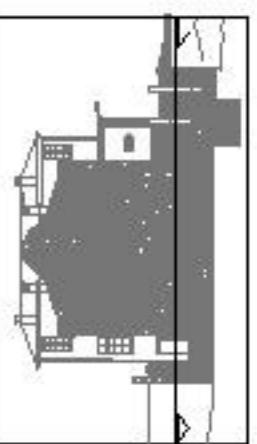
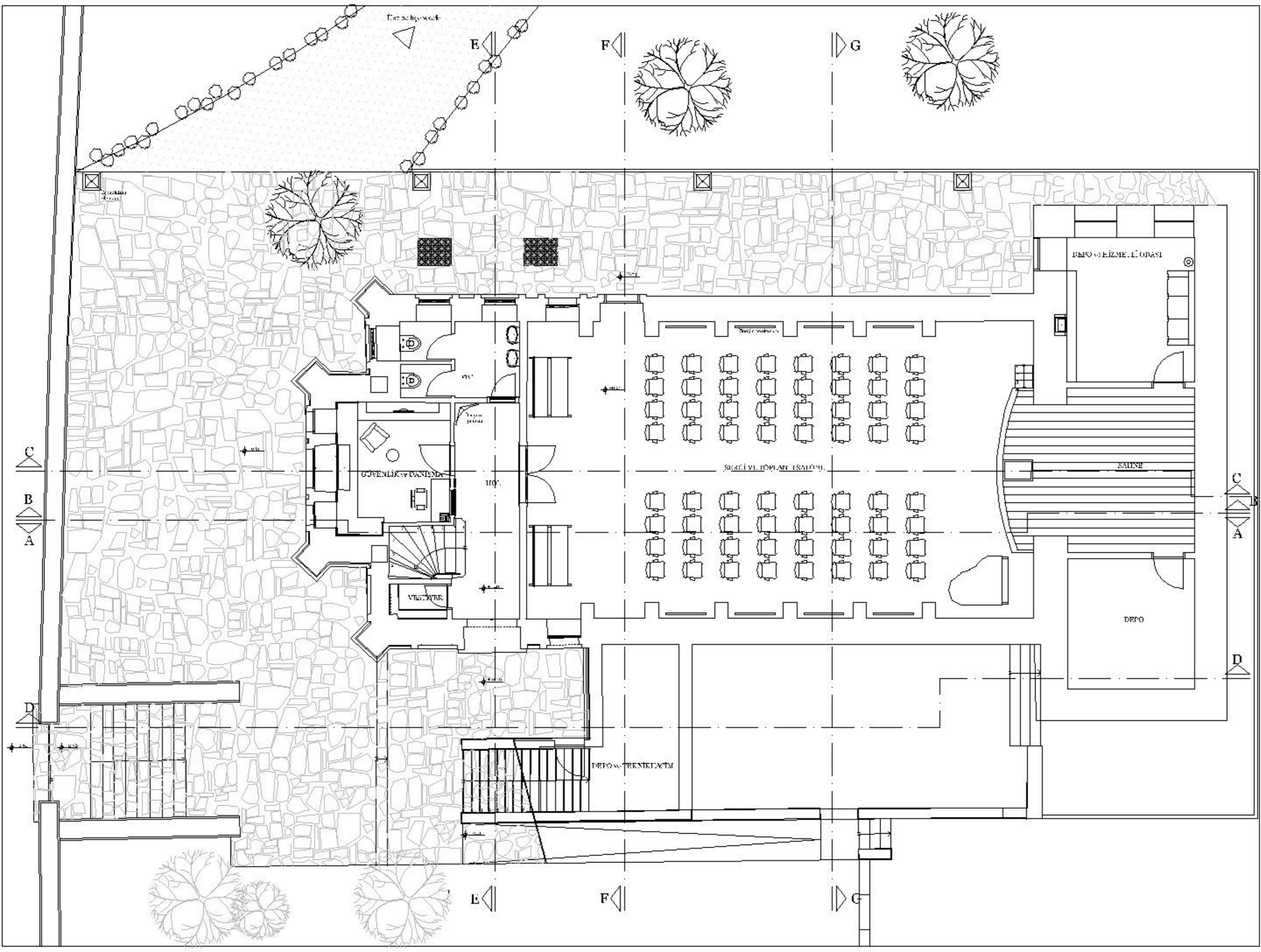

BAŞLIK VE ALANLAR
 1. KAHVE SALONU VE KİOSK
 2. KURKÇU FARKLI ÇARŞISI
 3. RAHAT YEHBI ÇARŞISI
 4. RAHAT ÇARŞISI
 5. RAHAT ÇARŞISI
 6. RAHAT ÇARŞISI

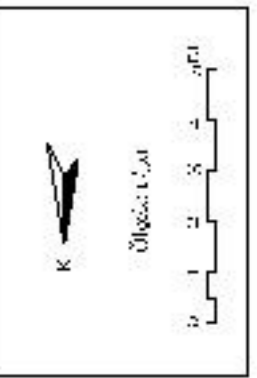

YERİNDEN ALINAN KURSU VE ÇEVRESEL DURUMU
 1. YERİNDEN ALINAN KURSU
 2. ÇEVRESEL DURUMU
 3. ÇEVRESEL DURUMU
 4. ÇEVRESEL DURUMU
 5. ÇEVRESEL DURUMU
 6. ÇEVRESEL DURUMU

BAŞLIK VE ALANLAR
 1. RAHAT ÇARŞISI
 2. RAHAT ÇARŞISI
 3. RAHAT ÇARŞISI
 4. RAHAT ÇARŞISI
 5. RAHAT ÇARŞISI
 6. RAHAT ÇARŞISI

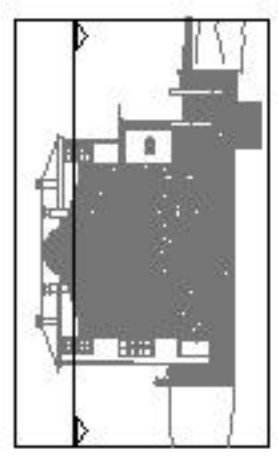
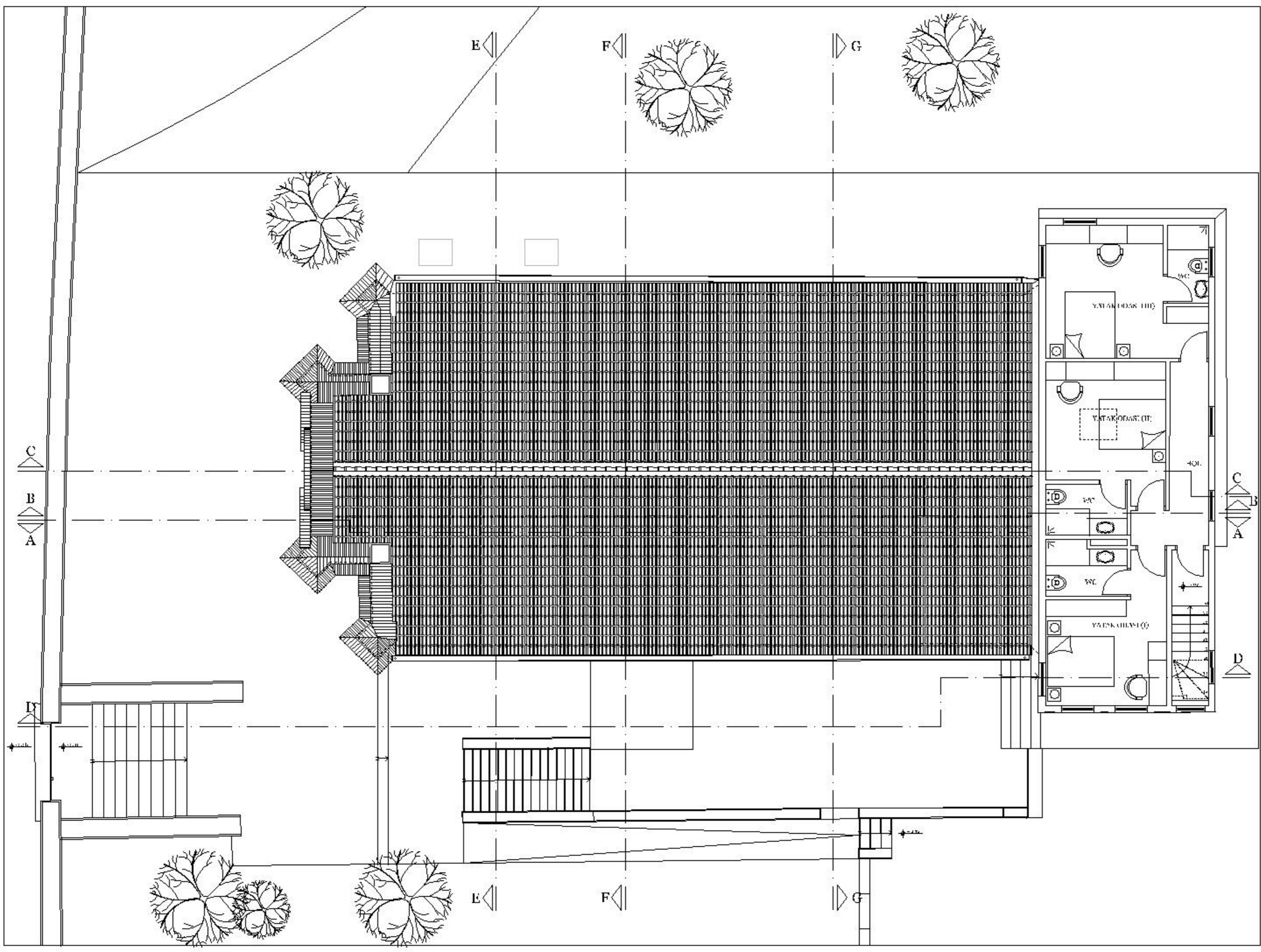

BAŞTA MI ZEMİN KAT PLANI	BAŞTA MI 1. KAT PLANI
BAŞTA MI 2. KAT PLANI	BAŞTA MI 3. KAT PLANI
BAŞTA MI 4. KAT PLANI	BAŞTA MI 5. KAT PLANI

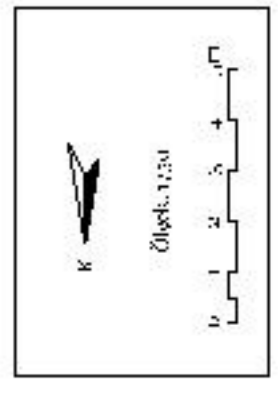

YERİNDEN ALINAN FOTOĞRAF
 Fotoğrafçı: ...
 Çizimci: ...
 Çizim Tarihi: ...

İNŞAAT VE MİMARLIK İNŞAAT VE MİMARLIK İNŞAAT VE MİMARLIK
 MİMARLIK İNŞAAT VE MİMARLIK İNŞAAT VE MİMARLIK İNŞAAT VE MİMARLIK
 İNŞAAT VE MİMARLIK İNŞAAT VE MİMARLIK İNŞAAT VE MİMARLIK

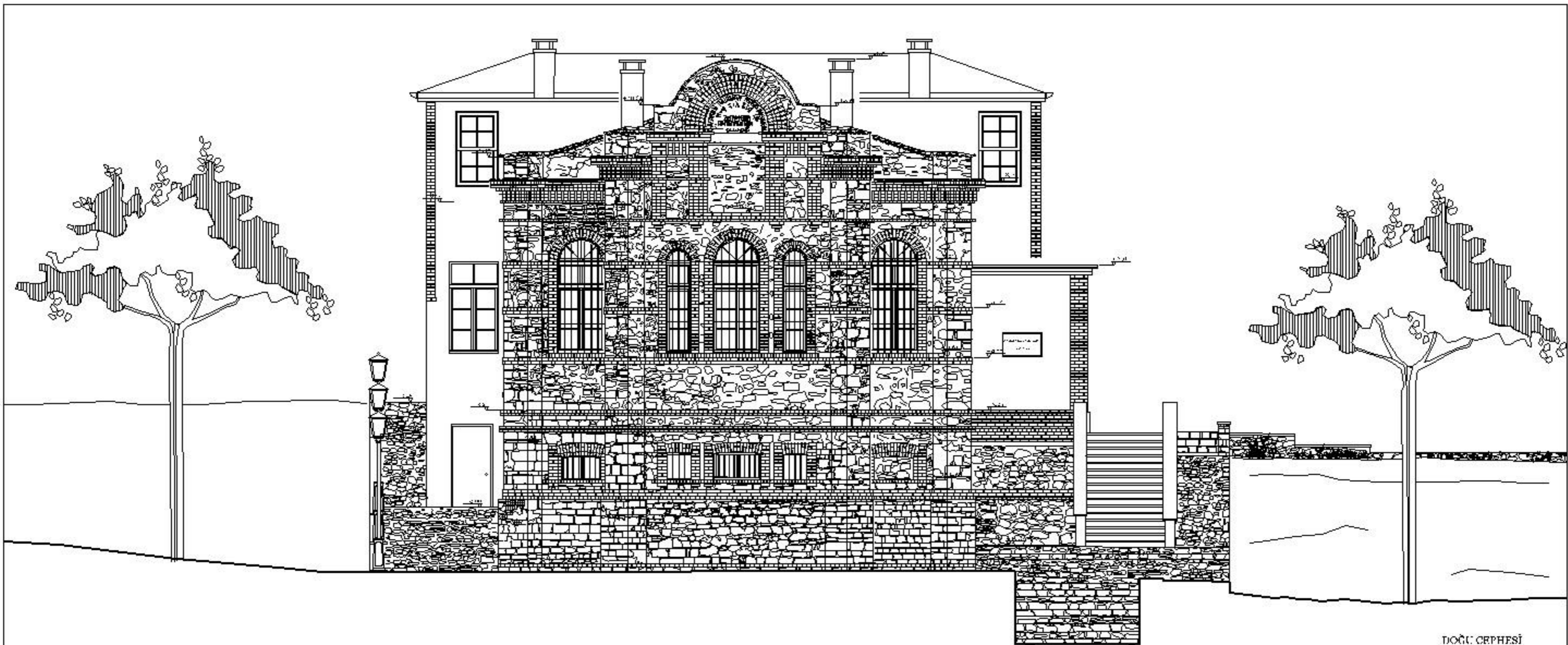

RESTORAS	RESTORAS	RESTORAS
BARAS	RESTORAS	RESTORAS
BARAS	RESTORAS	RESTORAS

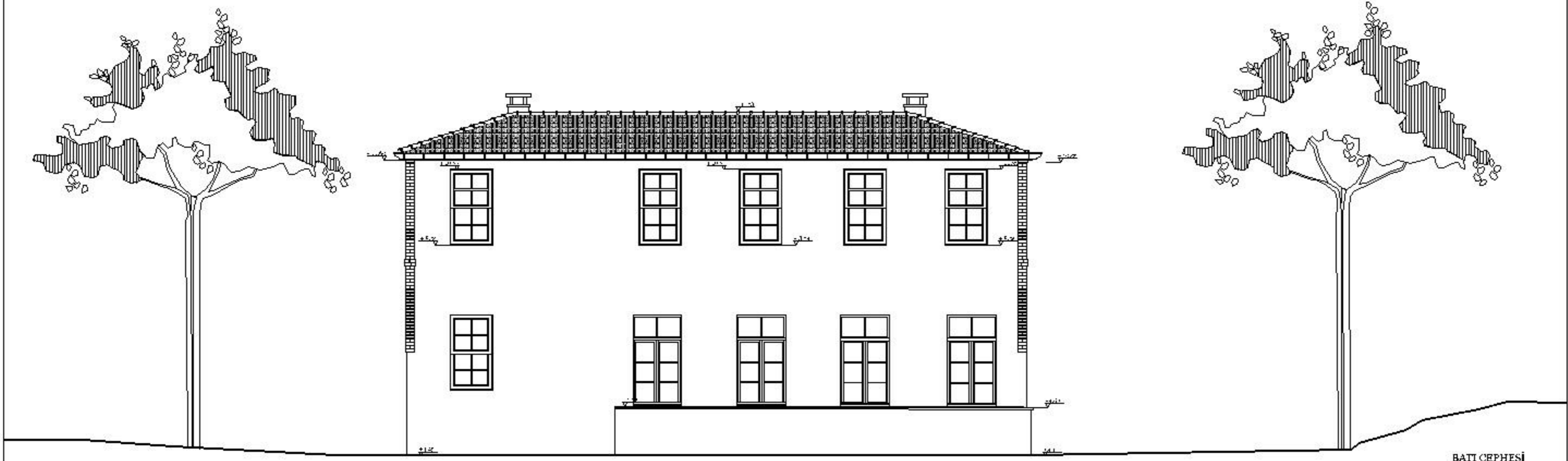

VIKTORIJOS MOKYKLAIŠKŲ MOKYTOJŲ MOKYTOJŲ
 DUKIŲ MOKYTOJŲ MOKYTOJŲ
 MOKYTOJŲ MOKYTOJŲ MOKYTOJŲ
 MOKYTOJŲ MOKYTOJŲ MOKYTOJŲ

LITVANIŲ TĖVŲ TĖVŲ TĖVŲ TĖVŲ
 LITVANIŲ TĖVŲ TĖVŲ TĖVŲ TĖVŲ
 LITVANIŲ TĖVŲ TĖVŲ TĖVŲ TĖVŲ

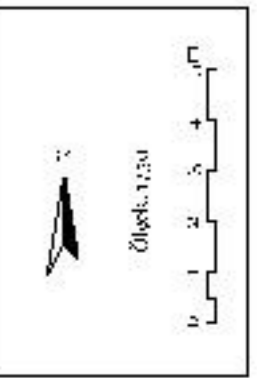
DOĞU CEPHESİ

BAĞI CEPHESİ

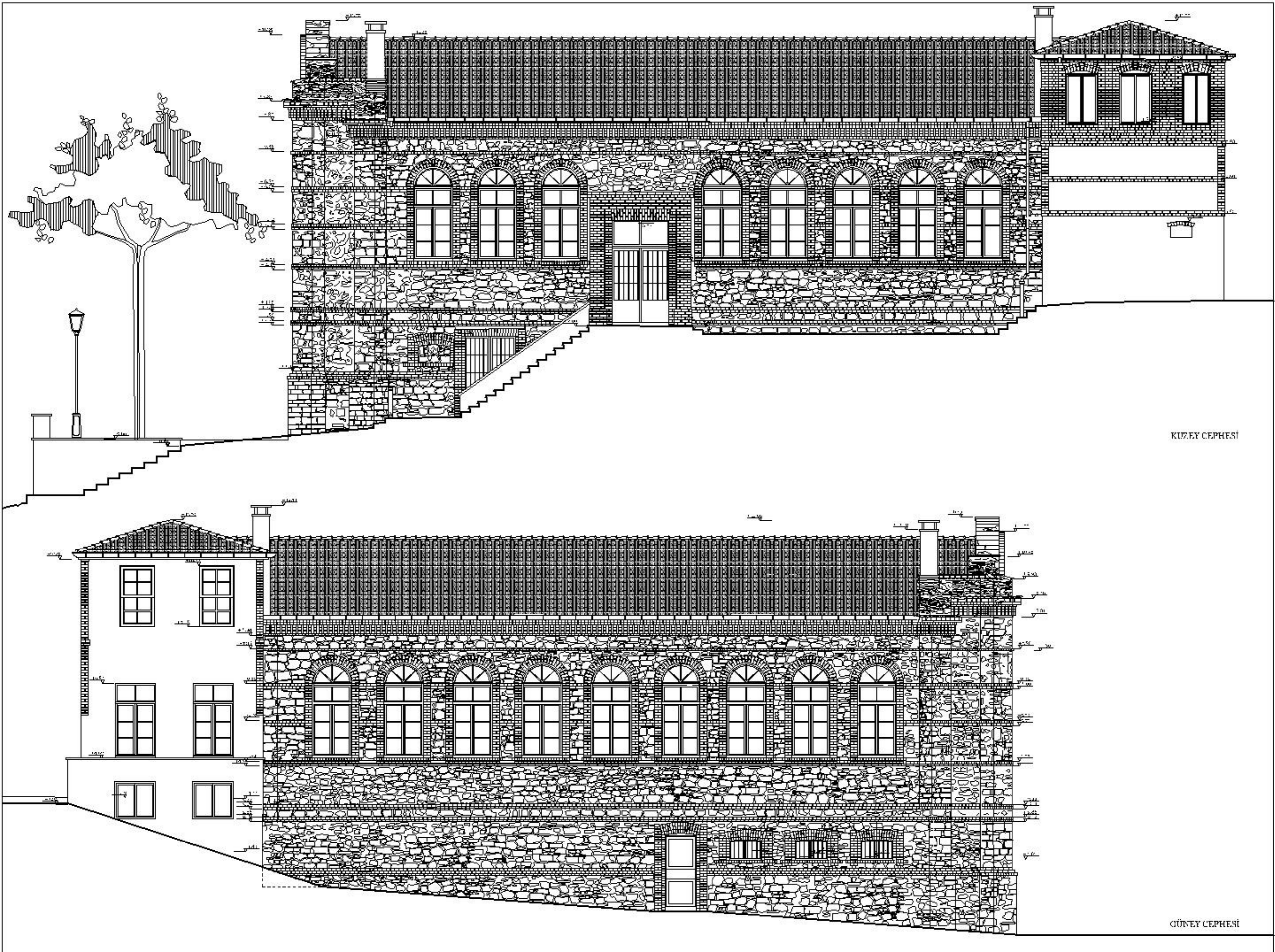

PAFTA ADI: BEĞÜZÜLÜ SAKI CEPHESİ
 PAFTA NO: 64
 RESTORASYON
 RÖLÖF

YENİKÖY BULGURCI KÜLTÜRÜNÜN KORUNMASI VE RESTORASYONU PROJESİ
 Proje No: 2012/10
 Doç. Dr. İsmail H. Kılıç
 İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakültesi
 Çukurova Üniversitesi

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
 MİMARLIK ANABİLİM DALI RESTORASYON PROGRAMI
 YÜKSEK LİSANS TEZİ

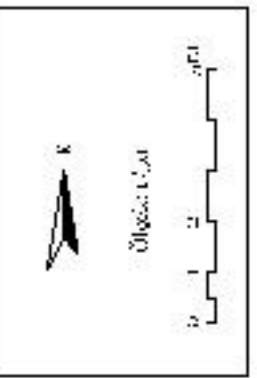

KUZUY CEPHESİ

GÜNEY CEPHESİ

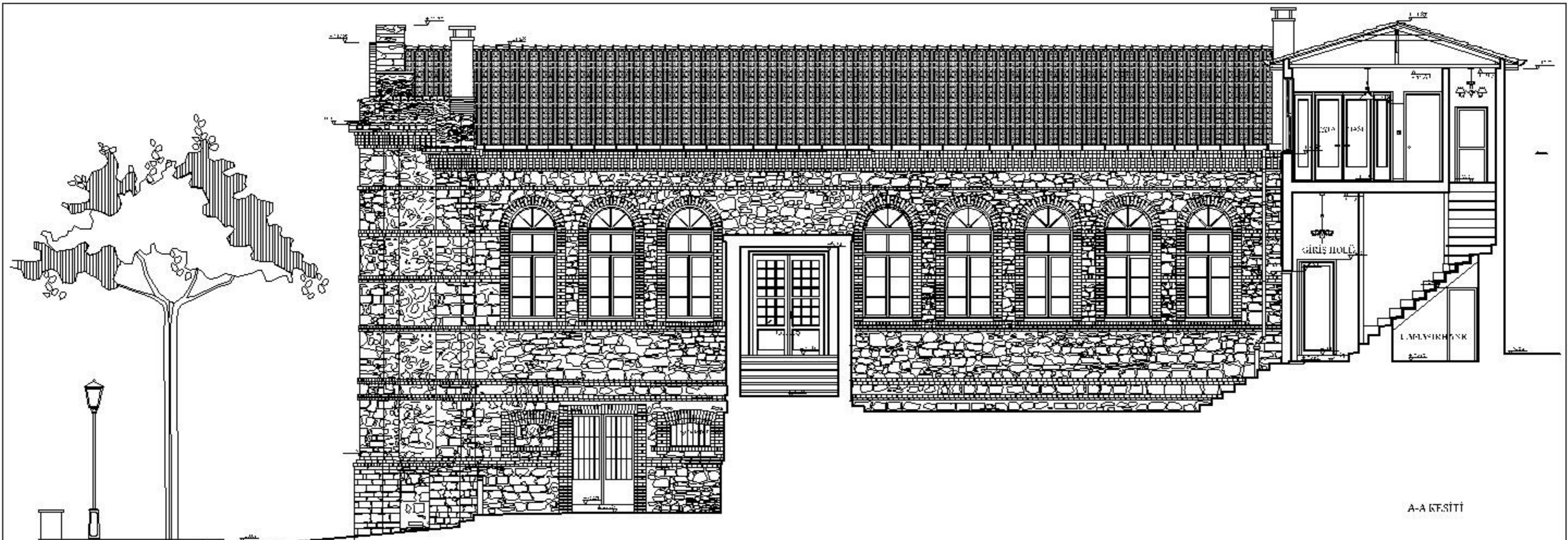

16-19-10 : SİYAHI ÇARŞI VEYİ HAKKINDA
 PAFTA NO:33
 RESMİ DURUM
 ÇİZİMİ

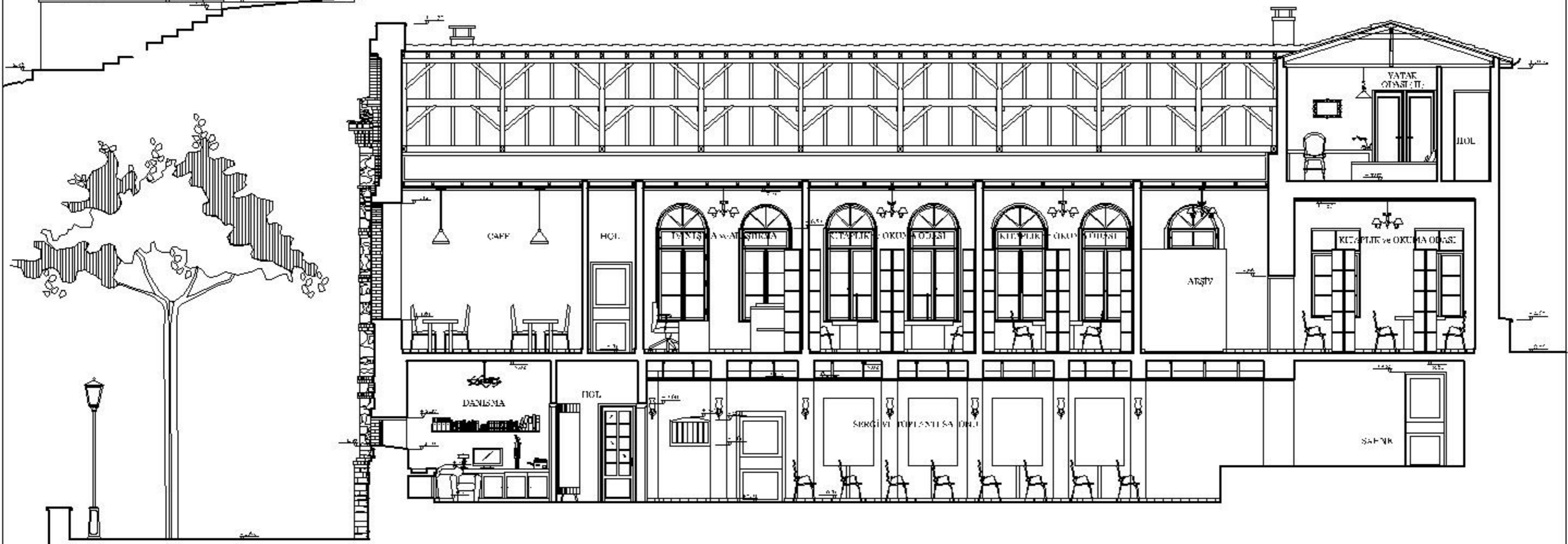

YERLİK HAYAT KÜLTÜR VE ÖRGANİZASYON PROJESİ
 Tra Dergisi
 Başlıca Yazar: Mustafa
 Çizimci: Mustafa
 Çizimci: Mustafa

ERZURUM İLÇESİ İZMİR LİSESİ
 İZMİR İLİ İZMİR İLÇESİ İZMİR İLÇESİ
 İZMİR İLÇESİ İZMİR İLÇESİ

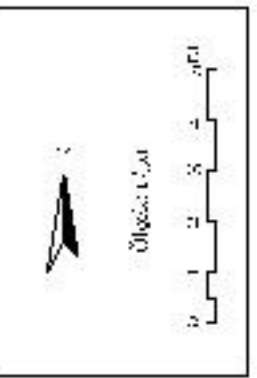
A-A KESİTİ

B-B KESİTİ

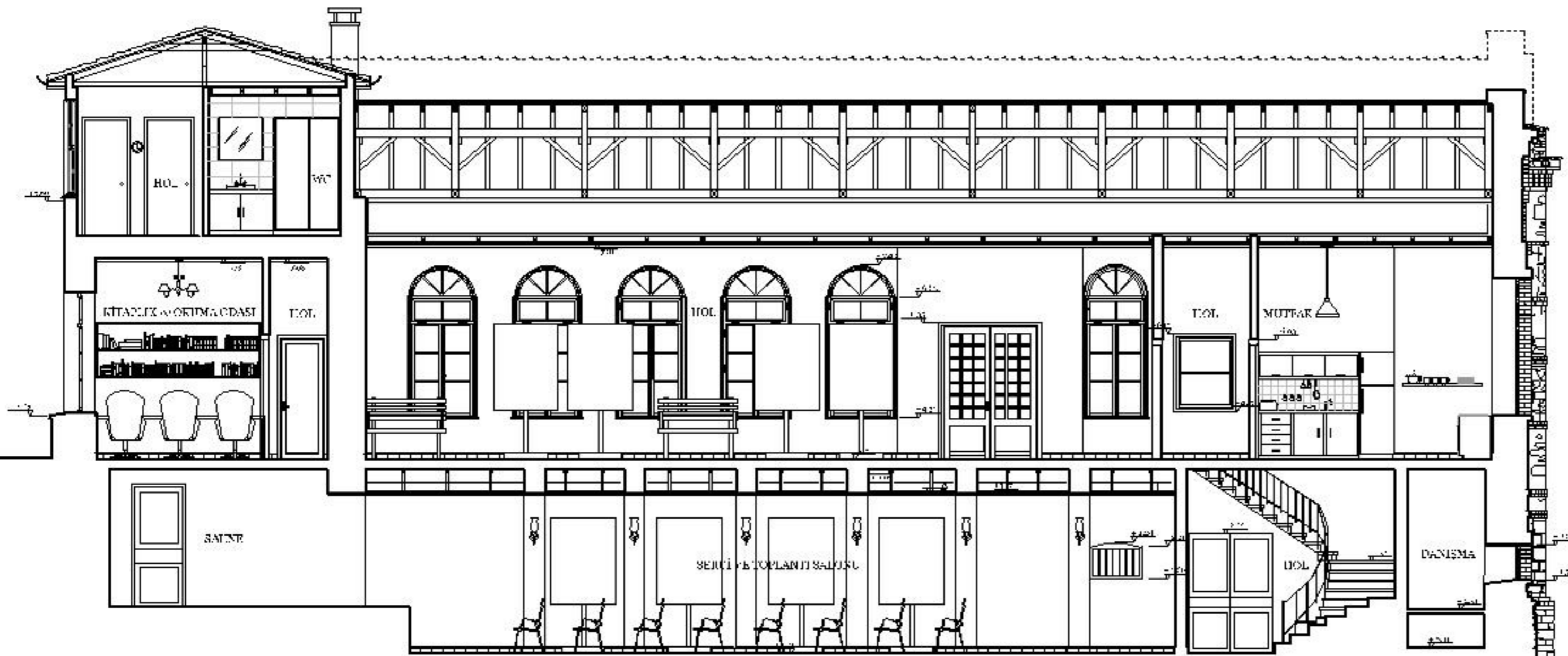

PAZAR ADI: A. S. VE B. K. KÜLTÜR MERKEZİ
 40110010000
 RESMİ DURUM
 ÇEVRE

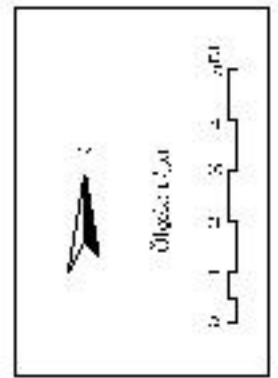

YERİNDEN ALINAN KÖRÜLTÜLERİN ÖLÇÜMLERİ
 İZMİR İLİ, İZMİR İLİ, İZMİR İLİ
 İZMİR İLİ, İZMİR İLİ, İZMİR İLİ
 İZMİR İLİ, İZMİR İLİ, İZMİR İLİ

İZMİR İLİ, İZMİR İLİ, İZMİR İLİ
 İZMİR İLİ, İZMİR İLİ, İZMİR İLİ
 İZMİR İLİ, İZMİR İLİ, İZMİR İLİ

BAŞBAKANLIK KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
 MİMARLIK BAKANLIĞI
 MİMARLIK BAKANLIĞI
 MİMARLIK BAKANLIĞI

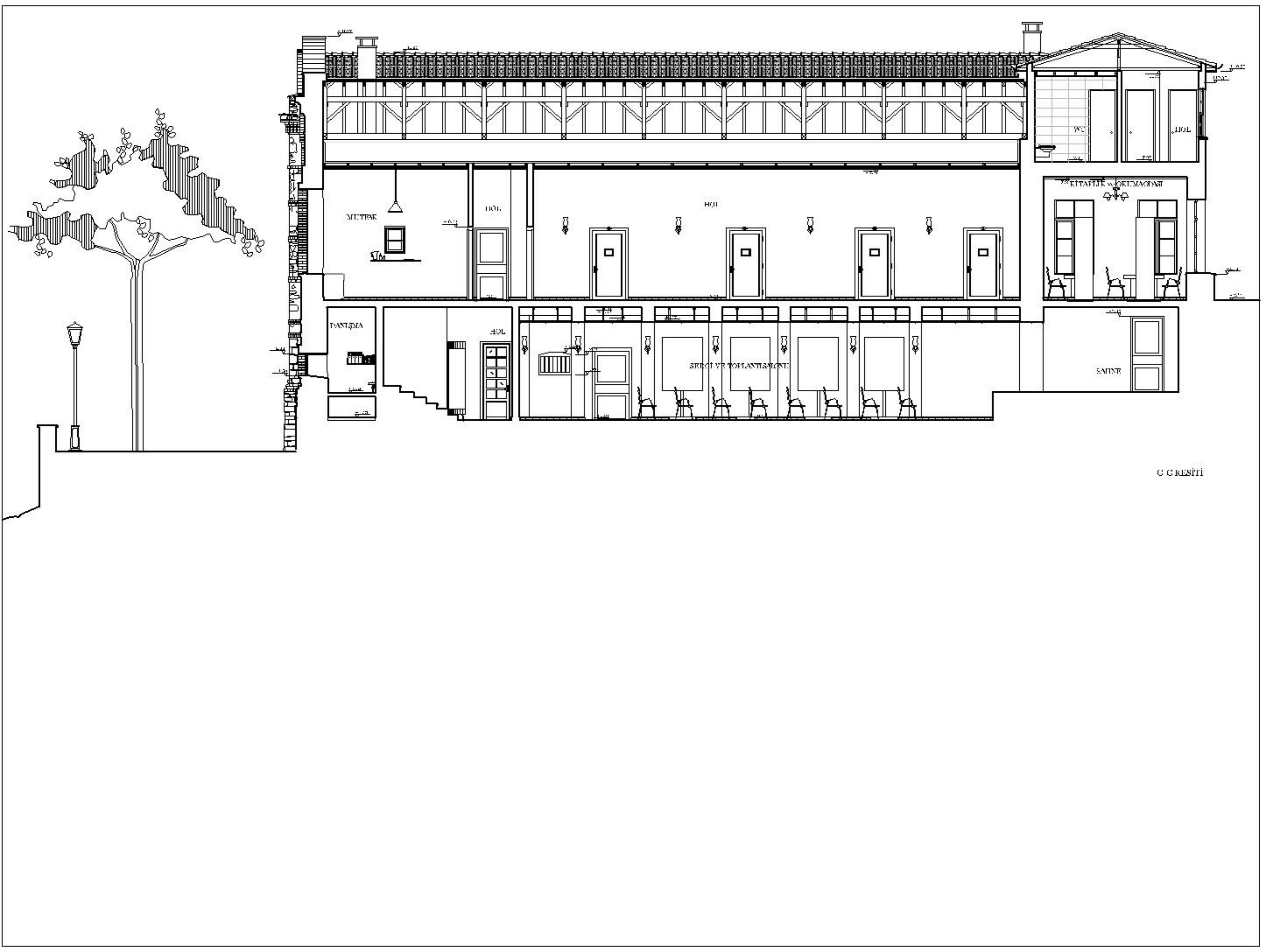

YERİNDEN ALINAN FOTOĞRAF
 YERİNDEN ALINAN FOTOĞRAF
 YERİNDEN ALINAN FOTOĞRAF
 YERİNDEN ALINAN FOTOĞRAF

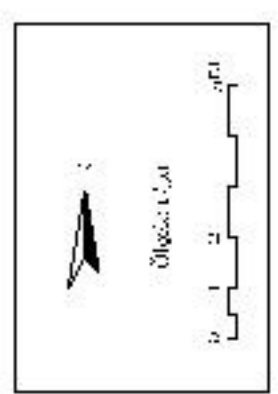
BAŞBAKANLIK KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
 MİMARLIK BAKANLIĞI
 MİMARLIK BAKANLIĞI
 MİMARLIK BAKANLIĞI

C-C KESİTİ

D-D KESİTİ

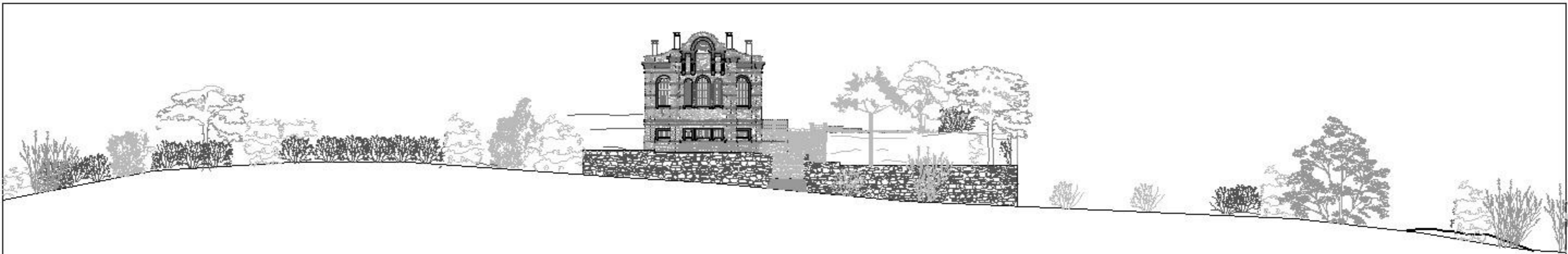
MİMARLIK VE İNŞAAT
 MİMARLIK VE İNŞAAT
 MİMARLIK VE İNŞAAT
 MİMARLIK VE İNŞAAT

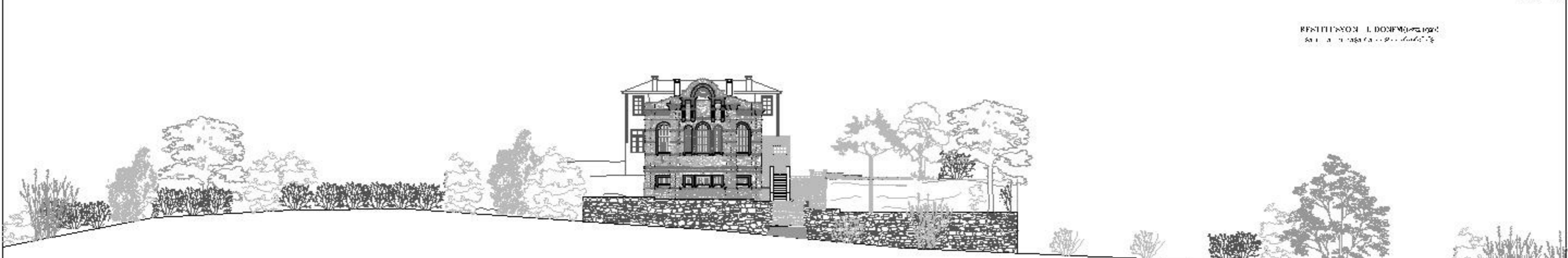
MİMARLIK VE İNŞAAT
 MİMARLIK VE İNŞAAT
 MİMARLIK VE İNŞAAT
 MİMARLIK VE İNŞAAT

MİMARLIK VE İNŞAAT
 MİMARLIK VE İNŞAAT
 MİMARLIK VE İNŞAAT
 MİMARLIK VE İNŞAAT

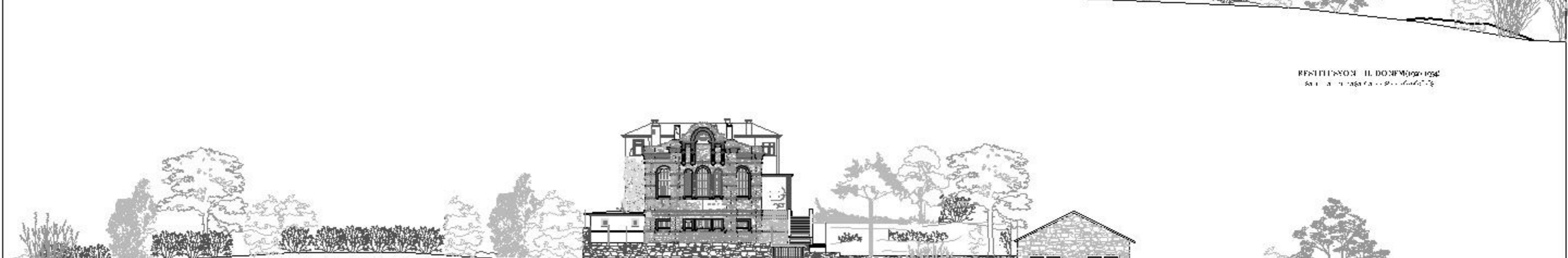
EK D.4

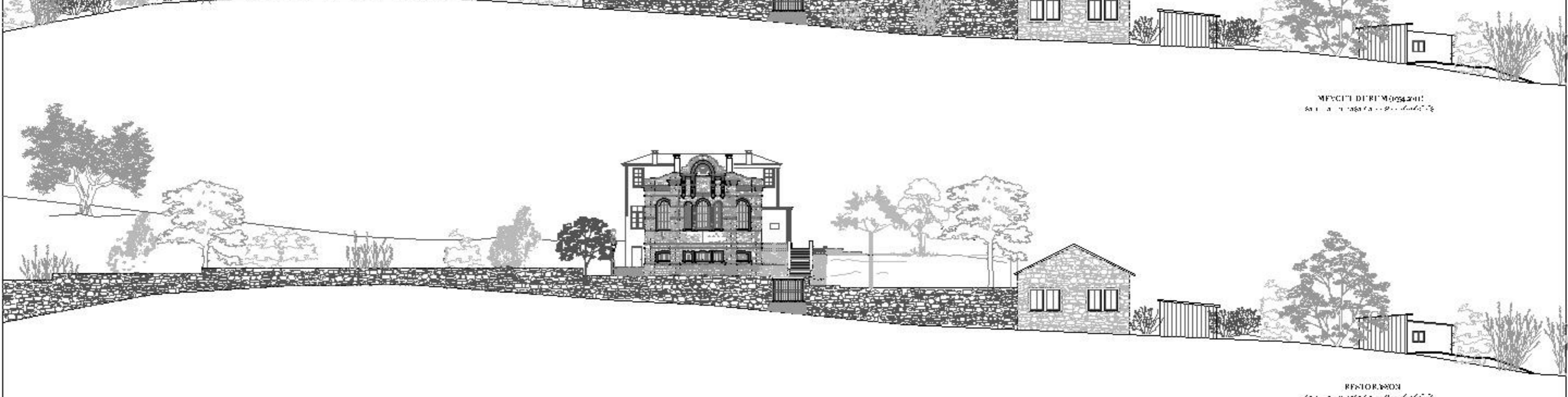
RESTITUSION I. DOMPM024.0201
 80 x 120 x 100 cm (A3) - 1/50 - 1/50

RESTITUSION II. DOMPM024.0202
 80 x 120 x 100 cm (A3) - 1/50 - 1/50

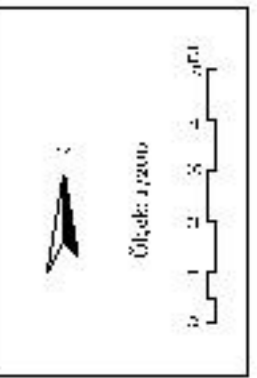
MEVCU' DERE M024.0203
 80 x 120 x 100 cm (A3) - 1/50 - 1/50

RESTORUSION
 80 x 120 x 100 cm (A3) - 1/50 - 1/50

RESTITUSION I
 RESTITUSION II
 MEVCU' DERE
 RESTORUSION

YERLIK BULGARIYALI KÖYÜ'NE BİR NEVİ ÖZGÜN BİR ÖRNEK
 İÇİN DENEYİMİNİZİ
 BİZİME İZİN VERİNİZ
 ÇEVRE MİMARLIK BÜROSU
 ÇEVRE MİMARLIK BÜROSU

MEVCU' DERE M024.0203
 RESTORUSION
 ÇEVRE MİMARLIK BÜROSU
 ÇEVRE MİMARLIK BÜROSU

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Can Sözbir
Doğum Yeri ve Tarihi: İstanbul 03.02.1985
Adres: Kuyumcu İrfan Sokak No:25/4 Defne Apt. Nişantaşı
Lisans Üniversitesi: YTÜ

Can Sözbir İlköğrenimini Nilüfer Hatun İlköğretim Okulu'nda tamamlamış, 2003 yılında Beşiktaş Atatürk Anadolu Lisesi'ni bitirmiştir. 2003-2004 yılları arasında Yeditepe Üniversitesi, Mimarlık bölümü'nde burslu olarak bir sene okumuş, buradan bölüm ikinciliğini alarak lisans öğrenimini 2004-2008 yılları arasında Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık bölümünde devam ettirmeye karar vermiştir. YTÜ'deki lisans öğrenimi sırasında 2006-2007 öğretim yılında Erasmus Değişim Programı kapsamında Fransa'da, École Nationale Supérieure d'Architecture de Marseille okulunda eğitim görmüştür. 2008 Güz yarıyılında İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı'nda yüksek lisans eğitimine başlamış, 2011 Bahar yarıyılında mezun olmuştur.